Section 2.

Foreign language teaching techniques.

Section 2. Foreign language teaching techniques

Olha TURMYS
EMERGING TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Тетяна МАРЧЕНКО
МОТИВАЦІЯ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В СНАУ

Оксана БІГИЧ
КРОССЕНС ЯК ВІЗУАЛЬНА ОПОРА ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ І КУЛЬТУР

Карина ГАХАРІЯ, Тетяна РЯБУХА
ВЕБ-КВЕСТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тетяна РЯБУХА, Наталія ЗІНЕНКО
ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ МОВНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ

Вікторія СЛІПЕНКО
МОВНІ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Тетяна КАЛІНІЧЕНКО
ЕПОХА ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

Larysa SAZANOVA, Liubov RUSANOVA
INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Світлана АЛЕКСЕНКО
ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Gaukhar AKHMETOVA
THE MAIN ACTIVE FORMS OF TEACHING ORAL SPEECH AT THE LESSON

Татьяна РАДИОН
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Ольга НЕЖИВА
СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Віктор ЛИТВИНЕНКО
АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Oksana KADANER
PECULIARITIES OF USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH DURING THE COVID-19 PERIOD IN UKRAINE

Світлана ЦИМБАЛ
ОСНОВИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ДОРОСЛОЇ ЛЮДИНИ

Людмила ПІКУЛИЦЬКА
СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ У ПОЛІНІГВАЛЬНИХ ГРУПАХ

Наталія ЧАЛА, Інна КОВАЛЬОВА
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЯК КОМПОНЕНТ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Маргарита ГАЙНІЄВА
ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОРЕЙСЬКОЮ МОВОЮ ЗАСОБОМ КУЛЬТУРНОГО АСИМІЛЯТОРА

Тетяна КАПІТАН
ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Svitlana SHANDRUK
CONTEMPORARY PROFESSIONAL PREPARATION OF ENGLISH TEACHERS IN UKRAINE

Assel ASSANOVA
THE WAY OF DEVELOPING STUDENTS' READING SKILLS

Юлія ФЕРНОС
FLIPGRID – ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Bohdana MOTKO
LEARNING A FOREIGN LANGUAGE WITH THE HELP OF MOVIES AND SONGS

Світлана ПЕРОВА
ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РІШЕННЯ В БАКАЛАВРІВ-ФІЛОЛОГІВ

Iana POHORIELOVA, Svitlana TSYMBAL
PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF CASE STUDY LEARNING IN THE MANAGEMENT AND ORGANIZATION OF THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS

Асемгуль МУКАШЕВА
ФОРМИРОВАНИЕ ГРАММАТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Tetiana LELEKA
SOFT SKILLS TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

Анар Серикбаевна ШОНГАЛОВА
СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Жанар Серикбаевна ШОНГАЛОВА
СОВРЕМЕННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Камар Серикбаевна ШОНГАЛОВА
ИННОВАЦИОННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ИНКЛЮЗИВНОМ ОБУЧЕНИИ

Olha BERESTOK
BLENDED LEARNING AS A PROMISING FORM OF EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION

Oleksandra RYMAR, Tetiana YURCHENKO
ACADEMIC MOBILITY AS A NON-TRIVIAL WAY OF LEARNING ENGLISH

Zhamilya BAKIROVA
THE CHALLENGES OF DISTANCE LEARNING DURING THE PANDEMIC

Zhamilya BAKIROVA, Aida OMIRZAK
THE INFLUENCE OF THE USE OF A DIFFERENTIATED APPROCH IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE ON THE MOTIVATION OF STUDENTS

Tetiana VIEDIERNIKOVA
MODERN TOOLS OF ONLINE EDUCATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Оксана СТАРИК
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Ольга КОМАР
ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У НОВОМУ КОНТЕКСТІ (БАЗОВА ШКОЛА)

Анар Серикбаевна ШОНГАЛОВА
ТЕХНОЛОГИЯ ДЕЛОВОЙ ИГРЫ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ВУЗЕ

Людмила ЛИСЕНКО
МЕДІАТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА
ИНТЕГРИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ ИНФОРМАТИКЕ И АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИКТ И ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ С ПРИМЕНЕНИЕМ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА
ИНТЕГРАЦИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И ИНФОРМАТИКИ КАК ФОРМА ПОВЫШЕНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧАЩИХСЯ

Сауле Связхановна БАЙЗАКОВА
ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И ИНФОРМАТИКИ В ОБРАЗОВАНИИ

Victoria YEROFEYEVA, Victoria LUTSENKO
THE PROBLEM OF "ACADEMIC MOBILITY" IN UKRAINE: THEORETICAL APPROACH

Olga DOLGUSHEVA
HOW TO TEACH 'TO TEACH MEDIATION' TO TEFL STUDENTS: PERSONAL EXPERIENCE CHALLENGES

Ольга МАКСИМОВА, Ганна АПАЛАТ
РОЗВИТОК ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Yuliia BOZHKO
THE SIGNIFICANCE OF TIME MANAGEMENT IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Olena KUZNETSOVA, Liudmyla SHTEFAN
CLIL: IMPLICATIONS OF THE TECHNOLOGY

Ганна СКЛЯНІЧЕНКО
ДО ПИТАННЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Olena CHUKHNO, Kateryna NAZARENKO
WAYS OF ADAPTING MATERIALS IN TEACHING ENGLISH TO VISUALLY IMPAIRED STUDENTS

Надія ІВАНЕНКО, Наталія ГРУШКО
НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

В СТАРШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Liudmyla BAKHMAT, Nataliia TONKONOH
DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES FOR PRIMARY SCHOOL CHILDREN

Юлія НЕНЬКО
ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Zhamilya BAKIROVA, Aigerim AKHMETZHANOVA
DEVELOPING STUDENTS' SPEAKING SKILLS BY USING VISUAL AIDS AT THE ENGLISH LESSON

Юлія ЩЕРБИНА
ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Марія ФОКА
КІНОЕКРАНІЗАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тетяна ЩОКІНА
CASE STUDY ЯК ОДИН ІЗ ПЕРСПЕКТИВНИХ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Маріанна ПАУСТОВСЬКА
ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ПРАКТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Danagul KULANBAУ
COMPARATIVE ANALYSIS OF THE INTERFERENCE OF THE NATIVE LANGUAGE WHEN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Tetiana FOMENKO
BLENDED LEARNING IN TARGET LANGUAGE TEACHING

Вікторія ТКАЧЕНКО, Ірина КОМАР
ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Яна ПАВЛІЩЕВА
ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Svitlana DENYSOVA
PROMOTING CREATIVITY IN TEACHING AVIATION ENGLISH TO FUTURE ENGINEERS

Надія ІВАНЕНКО, Вікторія НОВІКОВА
ІНШОМОВНЕ МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ АСПЕКТІ

Yuliia SAMOILOVA
FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAWYERS IN TERMS OF DISTANCE LEARNING

Інна ЄРАСТОВА-МИХАЛУСЬ
ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Katsiaryna NOVIK
CORPUS-BASED TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGES TEACHING
Ольга КРАВЧЕНКО
КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Марія ПОГОДІНА
ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Egemen KAYA, Eda ÜSTÜNEL
ELT COURSEBOOK EVALUATION IN TERMS OF PRAGMATIC KNOWLEDGE

Юлія БІЛЕНЬКА
ГЕЙМІФІКАЦІЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Олена ГУЛІЧ
ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОИСТАННЯ ОНЛАЙН-ТЕСТУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

EMERGING TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Olha TURMYS (Odesa, Ukraine)

Technology helps students to acquire knowledge and fluency in a foreign language when web tools are used in a collaborative learning environment, promoting learning autonomy and socialization through blogs, wikis and online discussions. Students may rely on technology in order to improve phonetics that are unique to them. One of the main advantages of using videos, audio, multimedia and mobile based technology when learning a foreign language is having the opportunity to play and repeat phonetics as many times as needed in order to master pronunciation and listening comprehension. Furthermore, when provided appropriate software, students have the opportunity to record their own voice and compare their pronunciation and fluency with that provided by language teachers. Also, it is advised to incorporate technology to acquire fluency and improve not only pronunciation, but listening comprehension as well.

In the past several years enrolment in online classes in Ukraine has increased dramatically due to the forced advancements in technology caused by COVID-19. Identifying the outcomes of different online learning studies and findings, we come across positive trends, among which creation of new efficient teaching strategies implemented through online teaching in order to help students achieve academic success. On the other hand, obviously one is identifying negative aspects, such as unproper technical equipment of working places as well, as poor computer literacy.

Discussing the opportunities for teachers and students when taking and teaching an online class in Foreign Language Learning we shall take attention to: a) socialization through technology, b) ear training, comprehension and pronunciation, c) knowledge of technology.

- socialization through technology

While being focused on implementing emerging technology tools in a higher education environment, we shall mention that since our daily communication

incorporates technology, learning a foreign language through technology should also be a priority. Strategic Interaction (SI) is an approach of foreign language instruction that organizes scenarios based on real life events through workshops that promote social interaction through technology. It helps to develop confidence, creativity and critical thinking. SI tasks increase students' practice of real-life communication, emphasize students' participation, increase motivation, provide opportunities for peer interaction, enhances creativity as well as teacher's feedback and support. Stages for experiential SI-based learning could be organized even in the classrooms lacking cameras, computers and online technologies via iPads, smart phones and so on.

The main thing is not to let students feel isolated, ignored, lonely, and without guidance, support and prompt feedback. It can occur because of a low degree of student-teacher interaction and immediate assistance in virtual high school classrooms.

- ear training, comprehension and pronunciation

According to the recent findings big modifications need to occur in foreign language teaching, including changes in pedagogical practice and incorporate technology in the curriculum in order to help learners master listening comprehension and pronunciation. Being a basic expected task when assessing communication skills listening proficiency of foreign languages aims to help students be more successful at comprehension tests, since taking the test is difficult when a foreign language sound is presented only one time at a normal speed. The impact of using computer software in language learning with ear training and comprehension both in a classroom and in self-directed study contexts cannot be overstated. Computer software is used to slow down the tempo of listening input without reducing its pitch in order to facilitate comprehension. Due to technology based social environments students are given the opportunity to listen and perceive certain foreign language sounds with a slower tempo, in a needed volume and the required number of times which makes the input easier to assimilate and comprehend. As a result, higher levels of performance is demonstrated.

- knowledge of technology

At the beginning of a course in online classes due to the lack of technology knowledge learning can produce high levels of anxiety. However, these anxiety levels tend to drop later during the course of the class. The problem stands not in the use of technology, but in the lack of time to explore the opportunities and benefits of using it and how to use it properly. Findings revealed that teachers need to be aware about what types of technology students use voluntarily outside of the class, as well as technical problems that students may run into when they use technological tools. Undoubtedly, online learning requires more modelling and clear explanations. Training needs to be provided before an online class starts in order to assure that all participants have similar knowledge of technology. Another reason that limits participants of online studies from taking full advantage from emerging technologies is the lack of computers and of Internet access.

In conclusion we will acknowledge that in order to exclude low satisfaction and poor learning gains from online learning as a possible and predictable result of online classes the education environment shall be prepared carefully and thoughtfully to incorporate every participant in a joint work for achieving a common result.

REFERENCES

1. Bollen, M., Gaff, J., Jr., & Goertler, S. (2012). Students' readiness for and attitudes toward hybrid FL instruction. CALICO Journal, 29(2), 297-340

2. DeHaan, J., Johnson, N. H., Kondo, T., & Yoshimura, N. (2012). Wiki and digital video use in strategic interaction-based experiential EFL learning. CALICO Journal, 29(2), 249-268

3. East, M., & King, C. (2012). L2 learners' engagement with high stakes listening tests: does technology have a beneficial role to play? CALICO Journal, 29(2), 208-248

4. Grgurovic, M. (2011). Blended learning in an ESL class: a case study. CALICO Journal, 29(1), 100-131

5. Harrison, R., Kitamura, S., Nakahara, J., Shigeta, K., Shimada, N., Utashiro, T.,Yamauchi, Y. (2011). Development and evaluation of English listening study materials for business people who use mobile devices: a case study. CALICO Journal, 29(1), 44-66

6. Karabulut, A., LeVelle, K., Li, J., & Suvorov, R. (2012). Technology for French learning: a mismatch between expectations and reality. CALICO Journal, 29(2), 341-368

7. Kellogg, S., Oliver, K., & Patel, R. (2012). An investigation into reported differences between online foreign language instruction and other subject areas in a virtual school. CALICO Journal, 29(2), 269-296

МОТИВАЦІЯ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ В СНАУ

Тетяна МАРЧЕНКО (Суми, Україна)

Вивчення іноземної мови у ЗВО – це процес, який вимагає високого рівня шкільної підготовки, терпіння, значної концентрації та твердої упевненості в успішності його завершення при високому рівні студентської мотивації.

На сьогодні відповідно до вимог Міністерства науки і освіти України знання іноземної мови є необхідною складовою отримання ступеня «Магістр» для будь-якої спеціальності.

За результатами попередніх років вступ до магістратури в СНАУ (Сумський національний аграрний університет) виявив низку проблем, спричинену недостатнім володінням іноземною мовою студентів освітнього ступеня «Бакалавр».

Саме тому на базі кафедри іноземних мов було проведено методичний семінар для викладачів та директорів профільних коледжів Сумського національного аграрного університету: Коледж Сумського НАУ, Глухівський агротехнічний інститут, Охтирський коледж, Маловисторопський коледж, Роменський коледж, Путивльський коледж.

Під час проведення методичного семінару викладачі кафедри підготували відкрите практичне заняття з англійської мови, майстер-клас із підготовки до складання ЄВІ (Єдиного вступного іспиту), ознайомили із науково-методичною базою кафедри, підготували презентацію щодо мотиваіції студентів коледжу до вивчення іноземної мови.

1. Володіння іноземною мовою створює для випускника коледжу такі перспективи:

- на базі університету створено платформу сучасних вакансій: ця платформа щорічно забезпечує успішних студентів з високим рівнем володіння іноземною мовою робочими місцями. Стейкхолдери співпрацюють з бакалаврами та магістрами, що підкріплено високим рівнем заробітної плати.

2. Закордонна практика для студентів університету:

- студенти університету мають право проходити закордонну практику та навчання відповідно до своїх спеціальностей;

- достатній рівень володіння іноземною мовою (B1, B2) дозволяє брати участь у таких міжнародних проєктах та стипендіальних грантах, як: Erasmus, Erasmus+, Goethe, Work&Travel, FLEX тощо.

3. Вивчення іноземної мови як складова успішного кар'єрного зростання:

- в університеті відкрито нові спеціальності: «Туризм», «Інформаційні системи та технології», які є актуальними на ринку праці;

- опанування цими спеціальностями неможливе без володіння іноземною мовою на високому рівні (B2, C1).

4. Співпраця із закордонними партнерами:

- на базі кафедри іноземних мов актуальним є створення інтернаціонального клубу (англомовні студенти з Африки, Туреччини, Китаю), де б у форматі живого спілкування відпрацьовувались комунікативні навички; у перспективі це допоможе забезпечити вільне спілкування як з роботодавцями, так із іноземними інвесторами;

- створення спільного онлайн-простору «UniColl» (University + College) (на основі онлайн-ресурсів створення спільного інформаційного простору для

залучення більшої кількості студентів до вивчення іноземних мов та удосконалення практичних навичок).

5. Фінансова складова знання іноземної мови:

- згідно з чинними умовами оплати праці працівників апарату органів виконавчої влади, органів прокуратури, судів та інших органів (пп. 1 п. 3 постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 р. № 268) працівникам виплачується надбавка за знання та використання в роботі іноземної мови: однієї європейської - в розмірі 10%, однієї східної, угро-фінської або африканської - 15, двох і більше мов - 25% посадового окладу.

Кабінетом Міністрів України установлено, що надбавка за знання та використання в роботі іноземної мови виплачується працівникам органів виконавчої влади, які використовують у роботі іноземну мову. Розмір установлюється залежно від кількості мов, які знає і використовує в роботі працівник, у фіксованих розмірах (10, 15, 25% посадового окладу).

Крім згаданих мотиваційних елементів щодо володіння іноземною мовою сучасного кваліфікованого фахівця, було наголошено і на таких загальноприйнятих:

- успішне просування по кар'єрних сходах;
- можливість навчатися за кордоном;
- необмежений доступ до інформації;
- задоволення власних амбіцій і прагнення до саморозвитку;
- відсутність мовного бар’єра під час подорожей;
- вільна комунцікація з родичами або друзями за кордоном;
- можливість насолоджуватися творами мистецтва в оригіналі;
- у майбутньому допомога власним дітям при вивченні іноземної мови.

Результатом семінару стало проведення анкетування викладачів коледжів, де вони зазначили свої вимоги до директорів коледжів (збільшення аудиторних годин для вивчення іноземної мови, забезпечення підручниками, он-лайн ресурсами тощо), заходи коледжу щодо підвищення мотивації студентів.

КРОССЕНС ЯК ВІЗУАЛЬНА ОПОРА ДЛЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ

МОВ І КУЛЬТУР

Оксана БІГИЧ (Київ, Україна)

З-поміж сучасних технологій навчання іноземних мов і культур у закладах загальної та вищої освіти виокремлюється технологія, яка передбачає широке використання різного типу опор як засобу керування процесом формування у школярів / студентів іншомовної комунікативної компетентності.

Існують різні критерії класифікації опор: за провідним каналом сприйняття навчальної інформації опори можуть бути зоровими, слуховими, комбінованими; за способом пред'явлення навчального матеріалу – вербальними, ілюстративними, графічними, комбінованими тощо.

У першому семестрі поточного навчального року студентам магістратури факультету романської філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (спеціалізація 014.023 Французька мова і література), викладалась авторська вибіркова дисципліна «Візуальні опори для навчання іноземних мов і культур». Одне з завдань модульної контрольної роботи передбачало укладання студентами (на власний розсуд) дотичної опори для формування французькомовної лінгвосоціокультурної компетентності. Половина студентів академічної групи такою опорою обрала саме кроссенс, що засвідчує їхній інтерес до цієї візуальної ілюстративної опори.

Кроссенс є асоціативною головоломкою нового покоління, яка поєднує найкращі якості таких інтелектуальних розваг як головоломка, загадка й ребус. Це асоціативний ланцюжок із дев'яти зображень, розміщених на стандартному полі на кшталт гри «Хрестики нулики». Зображення розміщуються в такий спосіб, що кожне з них має зв'язок з попереднім, а центральне зображення – квадрат 5 (рис. 1) змістовно об'єднує всі інші зображення.

Розгадувати кроссенс слід зверху донизу, зліва направо; рухатись лише вперед і завершувати на центральному п'ятому квадраті (в такий спосіб утворюється ланцюжок у вигляді «равлика»). Почати можна як з першого, так

і будь-якого впізнаного школярами / студентами зображення. Зв’язки між квадратами кроссенсу встановлюються по його периметру між квадратами 1-2, 2-3, 3-6, 6-9, 9-8, 8-7, 7-4, 4-1, а також по центральному перехрестю між квадратами 2-5, 6-5, 8-5, 4-5.

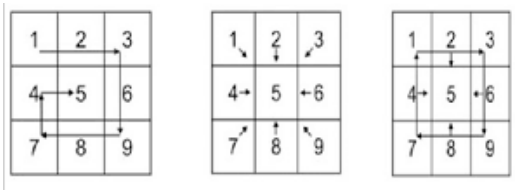

Рис. 1. Алгоритми розгадування кроссенсу

Кроссенс сприяє розвитку у школярів / студентів логічного, образного й асоціативного мислення та уяви, прояву нестандартності мислення й креативності. Вчителі / викладачі іноземних мов використовують кроссенс на різних етапах уроку / аудиторного заняття з різноманітними цілями, зокрема задля:

- структурування уроку / аудиторного заняття (вісім складників кроссенсу відображають послідовність етапів уроку / заняття відповідно до теми / мети / проблеми, розташованої в центральному п’ятому квадраті);

- формулювання теми уроку / аудиторного заняття та постановки його цілей (знайти зв’язок між зображеннями та визначити тему уроку / аудиторного заняття; визначити його завдання);

- перевірки домашнього завдання (пригадати матеріал минулого уроку / аудиторного заняття);

- реалізації цілей уроку / аудиторного заняття в складниках іншомовної комунікативної компетентності;

- підведення підсумків уроку / аудиторного заняття (школярі / студенти підсумовують результати свого учіння протягом уроку / заняття);

- організації групової роботи школярів / студентів (укладання кроссенсу на задану вчителем / викладачем іноземної мови тему);

- творчого домашнього завдання (укладання друкованого / електронного кроссенсу на задану / довільну тему).

Наведені в джерелі [1] приклади кроссенсів «Вільям Шекспір» і «Стівен

Хокінг» переконали мене, що найдоцільнішою для формування компетентністю засобом кроссенсу є лінгвосоціокультурна компетентність.

Уже декілька років поспіль студентам бакалаврату факультету романської філології та перекладу Київського національного лінгвістичного університету, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (спеціалізація 014.024 Іспанська мова і література), викладається авторська вибіркова дисципліна «Формування іспанськомовної лінгвосоціокультурної компетентності». При опрацюванні теми «Інтегроване формування іспанськомовних лексичної та лінгвосоціокультурної компетентностей» увазі студентів була запропонована низка укладених мною кроссенсів за темою «Las Navidades».

Так, у кроссенсі «Las Navidades en España» (рис. 2) кожне із зображень корелює з конкретною різдвяною датою – 22, 24, 25, 28, 31 грудня та 1, 5, 6 січня. В свою чергу, з кожною святковою датою співвідноситься фонова чи безеквівалентна лексична одиниця.

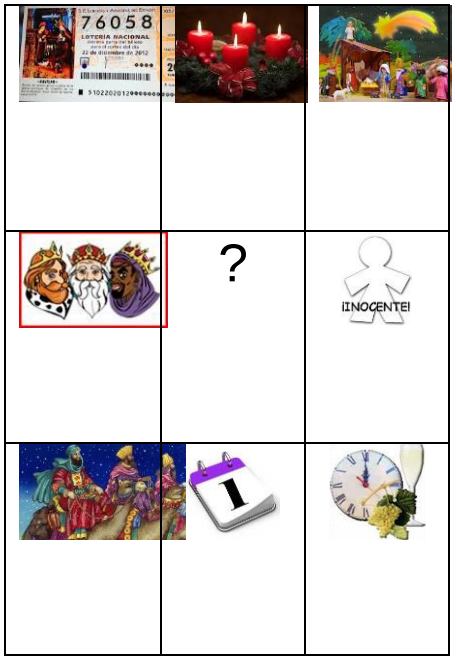

El Gordo	La corona de Adviento	El Belén
Los Reyes Magos	?	Los Inocentes
La Cabalgata	La Nochevieja	La Nochebuena

Рис. 2. Ілюстративний і вербальний кроссенс «Las Navidades en España»

Ілюстративний формат цього кроссенсу є більш привабливим і прийнятним для школярів. Для студентів вважаю доцільним укладати вербальні кроссенси. Водночас з огляду на відмінності школярів / студентів за домінувальним типом мислення (наочно-образне – вербальне) вважаю

можливим укладати змішані кроссенси.

Іншими тематично дотичними вербальними кроссенсами є «Los dulces navideños», «La cena navideña», «Las tradiciones de Navidad en el mundo hispanohablante».

Зацікавленість студентів – майбутніх учителів іспанської мови в кроссенсі проявилась у виборі теми курсової роботи з методики навчання іспанської мови в закладі загальної середньої освіти, а також під час апробації практичної частини курсової роботи протягом педагогічної практики в навчально-виховному комплексі № 176 імені Мігеля де Сервантеса Сааведри м. Києва. Студентка А. Л. навіть надіслала фото уроку іспанської мови – на екрані зображено укладений нею кроссенс, який вона опрацьовує під час пробного навчання, як засіб формування у школярів іспанськомовної лексичної компетентності.

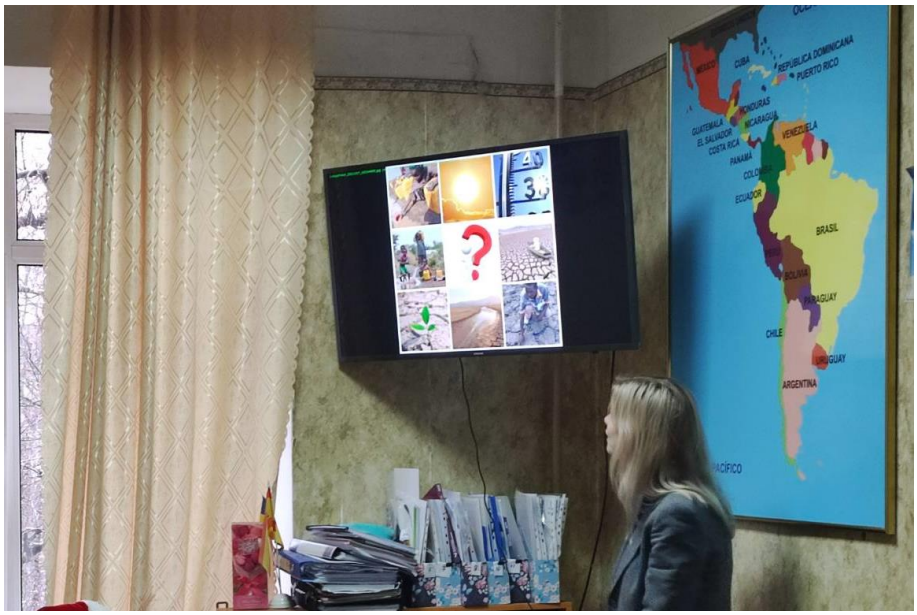

Рис. 3. Апробація кроссенсу на уроці іспанської мови студенткою А. Л.

Таким чином, при розгадуванні кроссенсу лінгвосоціокультурного спрямування у школярів / студентів розвиваються комунікативні вміння, навички роботи з інформацією, здатність до самовираження, підвищуються їхня допитливість і мотивація до вивчення іноземної мови й культури.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Образовательная головоломка "Кроссенс по английскому языку

"Aren't we amazing?": Электронный ресурс с режимом доступа https://library/obrazovatelnaya_golovolomka_krossens_po_anglijsko_202541.html

ВЕБ-КВЕСТ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Карина ГАХАРІЯ, Тетяна РЯБУХА (Мелітополь, Україна)

У сучасному швидко мінливому світі основним завданням вищої школи стає формування творчої особистості фахівця, здатного до інноваційної діяльності. У зв'язку з цим навчальний процес повинен включати в себе поєднання традиційних і нових засобів навчання з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які дають можливість викладачу створювати умови для індивідуального вектора навчання кожного студента, а також, що важливо, застосовувати нові джерела інформації (Інтернет ресурси), а також використовувати в навчальному процесі нові методики, наприклад, веб-квест (WebQuest).

За своєю структурою веб-квест являє собою проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету. Веб-квест технологія заснована на проблемному і програмному методі навчання, а також проектному методі, основним завданням якого є практична спрямованість на досягнення конкретного результату. Найважливішою перевагою застосування веб-квест технології є і те, що вона заснована на ідеї «навчання через відкриття» (Discovery Learning), сенс якого полягає в тому, що студенти краще запам'ятають матеріал, якщо «відкриють» (discover) його для себе самі в ході виконання веб-квест проекту [3]. Будучи по суті гнучкою збірною методикою, веб-квест технологія дозволяє педагогу вибудовувати свою технологію в рамках безпосередніх завдань поточного курсу мовної підготовки в рамках окремих модулів, тем і занять.

Найбільш поширеними формами веб-квесту є створення бази даних, або «віртуального світу», за певною тематикою, де студенти переміщуються за допомогою гіперпосилань; інтерв'ю з персонажем, де питання і відповіді розробляються студентами [3].

Найбільш поширеними видами завдань для веб-квесту є наступні:

1) переказ, в процесі якого студент демонструє розуміння теми на основі пред'явлення матеріалів з різних джерел в новому форматі (презентації, плаката та ін.);

2) планування і проектування, що представляють собою розробку плану або проекту на основі заданих умов;

3) компіляція, що передбачає трансформацію формату інформації, отриманої з різних джерел (створення віртуальної виставки);

4) аналітична задача, спрямована на пошук і систематизацію отриманої інформації;

5) творче завдання, що представляє собою творчу роботу в певному жанрі (створення відеоролика, п'єси, вірші, пісні);

6) детектив або головоломка, спрямовані на формулювання висновків на основі суперечливих фактів;

7) досягнення консенсусу, мета якого полягає у виробленні рішення з гострої проблеми;

8) оцінка або обґрунтування певної точки зору;

9) журналістське розслідування, що передбачає об'єктивний і неупереджений виклад інформації (фактів, суджень і думок);

10) наукові дослідження, спрямовані на ретельне вивчення фактів, явищ і відкриттів на основі аналізу он-лайн джерел [1].

Оскільки веб-квест є веб-проектом, інформація якого (частково або повністю) повинна бути почерпнута з інтернет-ресурсів, то перед студентами ставиться завдання початкового етапу – провести збір необхідної інформації, а потім, використовуючи її, вибудувати веб-квест. У зв'язку з цим визначається тривалість веб-квесту: короткостроковий (одне-два заняття) або довгостроковий (більше двох занять, але не більше одного місяця).

Однак незалежно від тривалості, веб-квест має чітку структуру: вступ; завдання; виконання; оцінювання; висновок; використані матеріали; коментарі викладача. Ця структура є лише основою, але ніяк не константою. Викладач має право змінювати, прибирати деякі етапи, щоб адаптувати веб-квест під рівень знань, умінь і навичок студентів, разом з тим строго дотримуючись зазначеної структурної схеми [2].

Перший етап – вступ, під час якого відбувається формулювання теми. Крім того, викладач пропонує студентам ролі, приблизний сценарій квесту, поетапний план роботи і міні-огляд всього веб-квесту. Підсумком цього етапу стає мотивація студентів і їх підготовка до квесту.

Наступний етап – саме завдання. Викладач заздалегідь розробляє завдання, яке пропонує студентам. Завдання повинно мати точне і чітке формулювання проблеми, яку необхідно вирішити. Викладач також повинен повідомити про можливі форми для оформлення та подання результатів. Основна особливість даної стадії підготовки веб-квесту полягає в "реалістичності" завдання, яке має відповідати навчальній темі.

Третя частина структури веб-квесту – виконання завдання. На даному етапі студенти отримують інструкцію щодо виконання завдання і покроково її виконують. В інструкцію входять: чіткий опис етапів робочого процесу; деякі поради від викладача щодо пошуку і роботи з інформацією, наприклад, список питань для контрольного аналізу, додаткові джерела, які допоможуть у виконанні висунутої проблемної задачі.

Наступний крок – етап оцінювання. Студенти отримують бланк, на якому вказані критерії оцінки. В ході виконання завдання студенти отримують можливість самостійно оцінити свої роботи, звірити їх з роботами одногрупників, роль викладача при цьому зводиться до коментування виконаної роботи.

П'ятий крок – висновок. Викладач чітко формулює результати, які досягнуті студентами під час виконання веб-квесту. Даний етап необхідний для порівняння студентами своїх робіт з раніше визначеною метою, а також

для висновків, на підставі яких отримані знання, вміння та навички будуть надалі застосовані.

Фінальним етапом веб-квесту стають коментарі викладача. Це рекомендації для викладачів, які будуть застосовувати даний веб-квест на своїх заняттях. Коментар, як правило, містить мету і завдання веб-квесту, інформацію про рік навчання студентів і рівень їх знань, результати відповідно до освітнього стандарту, які викладач планує досягти, опис безпосередньої організація робочого процесу, використані інтернет-ресурси.

Отже, веб-квест технологія має ряд переваг при навчанні іноземної мови, а саме:

- забезпечує автономність і самостійність студентів;
- дає можливість здійснити індивідуальний підхід;
- робить осмисленим і доцільним систематичне використання на занятті Інтернет ресурсів, мультимедійних і традиційних засобів навчання;
- мотивує студентів до застосування набутих знань та вивчення нового мовного матеріалу;
- дозволяє використовувати велику кількість актуальної автентичної інформації;
- організовує роботу над будь-якою темою у формі цілеспрямованого дослідження, як протягом декількох годин, так і декількох тижнів;
- сприяє прийняттю самостійних рішень;
- розвиває критичне мислення, тренує розумові здібності (пояснення, порівняння, класифікація, виділення загального та ін.).

Крім того, викладач помітно підвищує свій авторитет, виступаючи для студентів не просто контролюючою «машиною», а кваліфікованим консультантом-помічником, наставником.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Герлянд Т. М., Кулалаєва Н. В., Пащенко Т. М., Романова Г. М., Романов Л. А. Веб-квест у професійному навчанні: методичні рекомендації; за заг. редакцією Т. М. Герлянд. К.: ІПТО НАПН України, 2016. 141 с.

2. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю., Шестопалюк О. В. Веб-квест у навчанні: путівник: навчально-методичний посібник. РВВВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 2012. 128 с.

3. March T. Lightening the Way for Next Era Education [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://tommarch.com/writings/

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ СТУДЕНТІВ МОВНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ

Тетяна РЯБУХА, Наталія ЗІНЕНКО (Мелітополь, Україна)

Проблема активного використання кейс-методу в практиці вищої освіти є досить актуальною в даний час. Необхідність впровадження кейс-методу в процес освіти обумовлений двома факторами: (1) загальною спрямованістю розвитку системи освіти, її орієнтацією не стільки на придбання конкретних знань, скільки на формування професійної компетентності, умінь і навичок розумової діяльності, розвиток вміння переробляти велику кількість інформації; (2) підвищенням вимог до якості фахівця, який повинен бути здатним до оптимальної поведінки в різних ситуаціях повсякденного і професійного спілкування [2].

Кейс – це опис конкретної реальної ситуації, підготовлений за певним форматом і призначений для навчання аналізу різних видів інформації, її узагальнення, навичкам формулювання проблеми і вироблення можливих варіантів її вирішення відповідно до встановлених критеріїв. Можна сказати, використання кейс-технології орієнтує студентів не тільки на просте засвоєння знань, а й на способи їх засвоєння, на зразки і способи мислення і діяльності, на розвиток пізнавальної активності і творчого потенціалу кожного студента,

що безперечно є необхідною умовою успішного формування їх професійної компетентності.

Кейс-технології передбачають такі етапи роботи як підготовчий (організаційний), основний (технологічний) і заключний.

На підготовчому етапі викладач здійснює (1) відбір і структурування можливих проблемних ситуацій відповідно до тематичного компонента, які повинні мотивувати студентів і пробудити у них інтерес до даної проблеми і початку своєї пошукової діяльності; (2) готує завдання в залежності від теми і з урахуванням рівня навченості студентів, визначає завдання кожного рольового компонента; (3) підбирає необхідні автентичні матеріали відповідно до визначених завдань кейсу, що забезпечить цілеспрямований пошук необхідної інформації; (4) встановлює часовий регламент для кожного етапу роботи з інформацією, визначає терміни, форми оформлення результату; (5) визначає критерії оцінювання, ділить студентів на малі групи і розподіляє ролі / підтеми.

Студенти на підготовчому етапі знайомляться з проблемною ситуацією, виділяють її ключові моменти, аналізують отриману інформацію і формулюють проблему.

В ході основного (технологічного) етапу роботи над кейсом студенти здійснюють пошук необхідної інформації, відсутньої в кейсі, та можливих шляхів вирішення проблеми, вибір оптимального вирішення заявленої проблеми кейса відповідно до поставленої мети, оформлення результатів та їх презентацію.

Заключний етап передбачає групову або індивідуальну оцінку результатів і підведення підсумків виконання кейса.

Таким чином, в процесі роботи над кейсом центром навчального процесу стає студент. Викладач при цьому перестає бути основним джерелом знань. Він виконує консультативну роль, створює навчальну обстановку, при якій вчення відбувається в рамках творчої навчальної майстерні. При цьому кожен етап роботи над кейсом передбачає безперервну взаємодію всіх

студентів. Дана взаємодія передбачає комунікацію іноземною мовою в рамках заданої ситуації, контекст якої несе в собі професійну складову.

Аналіз досліджень, присвячених розгляду кейс-методу в професійно орієнтованому навчанні іноземних мов, дозволяє виявити наступні переваги його використання:

1) створення необхідного мовного середовища та мотивації студентів використовувати іноземну мову для реального спілкування, тим самим надаючи студентам можливість проявити свої професійні знання на практиці;

2) ефективний розвиток навичок всіх видів мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння і письма, якщо кінцевий результат представлений в письмовому вигляді);

3) більш успішне оволодіння новою лексикою, ідіомами, синтаксичними структурами;

4) розвиток творчих здібностей студентів;

5) формування навичок виконання складних завдань у командній роботі;

6) оволодіння здібностями аналізу непередбаченої ситуації і самостійної розробки алгоритмів прийняття рішення;

7) формування у студентів таких якостей, як ініціативність і самостійність [1; 2].

Крім того, цей метод дозволяє повноцінно вирішити індивідуальну і групову самостійну роботу.

При використанні кейс-методу види представлення проблемної ситуації можуть бути найрізноманітнішими: текст, аудіозапис, відео тощо. Обов'язковими змістовними компонентами кейса є опис конкретної ситуації, формулювання завдання і опис форми подання результату (презентація, есе, дебати, дискусія). Необхідно підготувати кейс таким чином, щоб матеріал, що входить до складу кейса, викликав у студентів інтерес і давав можливість участі в процесі обговорення кожному учаснику. Зіткнення поглядів та ідей буде найкращою гарантією для успішного втілення обраної моделі кейса.

Наведемо приклад заняття в режимі кейс-методу з дисципліни "Практичний курс іноземної мови" з використанням технології «Перспектива».

На підготовчому етапі (до 40 хв.) викладач знайомить студентів з проблемним завданням (кейсом), над яким вони працюють частково аудиторно, частково позааудиторно. Кейс включає в себе як друковані тексти, так і матеріали з Інтернет джерел (відео, аудіо файли). Всі студенти розбиваються на підгрупи: (1) Новатори, які презентують свій проект, свою ідею іншим членам робочої групи; (2) Оптимісти, які акцентують всі позитивні, вигідні моменти проекту; (3) Песимісти, які акцентують всі негативні, непродумані, невраховані моменти проекту; (3) Експерти, які узагальнюють і аналізують отриману інформацію, оцінюють роботу кожної творчої групи з точки зору поставленої перед даною групою мети діяльності, обґрунтовують свою думку. Далі викладач розповідає про хід майбутнього заняття, знайомить студентів з принципами роботи в рамках освітньої технології «Перспектива».

Основний етап проведення заняття передбачає чотири раунди (за кількістю створених творчих груп). На кожному з етапів-раундів окремій творчій групі пропонується попрацювати в різних рольових позиціях: спочатку в ролі новаторів, потім в ролі оптимістів, далі – песимістів і експертів. Таким чином, всі учасники пробують себе в різних ролях і одночасно мають можливість «поглянути» на свою власну ідею з різних точок зору.

На момент завершення роботи кожна група набирає певну кількість балів за роботу в кожній з рольових позицій, бали підсумовуються і визначається переможець – та група, яка відпрацювала найбільш ефективно, цілеспрямовано в режимі взаємопідтримки і взаємовиручки.

Узагальнюючи сказане вище, можна зробити наступні висновки. Підготовка випускника мовних факультетів педагогічних вузів повинна здійснюватися в контексті компетентнісного підходу. При цьому формування іншомовної комунікативної компетенції студентів розглядається як одна з

цілей їх професійної підготовки. Аналіз дидактичного потенціалу кейс-технології та результатів використання кейсів у навчальному процесі дозволяє відзначити, що застосування кейс-методу позитивним чином впливає на професіоналізацію студентів. Таким чином, кейс-технологія є ефективним засобом розвитку іншомовної комунікативної компетенції учнів, активізації їх творчої та розумової діяльності, формування мотивації та інтересу по відношенню до навчання, розвитку умінь і навичок самостійної та командної роботи.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Пахтусова Е. Э. Метод кейсов в обучении иностранному языку в вузе [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://moluch.ru/archive/66/11034/

2. Рожнова Е. А. Использование кейс-метода в интерактивном обучении студентов иностранному языку в неязыковом вузе [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.gramota.net/materials/2/2016/8-1/58.html

МОВНІ СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Вікторія СЛІПЕНКО (Умань, Україна)

Всім, хто вивчає іноземну мову, відомо, що найкращий спосіб її опанування – це занурення у мовне середовище і, відповідно, спілкування з його носіями. Але, на жаль, сучасне становище у світі не сприяє поїздкам. Однак, Інтернет надає нам можливість освоїти іншомовне середовище не виходячи з дому, відвідавши сайти мовного обміну.

Мовні соціальні мережі сприятливо впливають на мотивацію до вивчення іноземних мов, сприяють зростанню інтересу до їх вивчення. Запропоновані сайти були створені спеціально для того, щоб носії різних мов могли надати один одному допомогу у їх вивченні. Варто підкреслити, що

матеріали, представлені на цих сайтах, найчастіше у рази цікавіші за ті, що надруковані у вітчизняних підручниках. Аудіоматеріали автентичні та начитані носіями мови. До того ж, різноманітність тем і проблем для обговорення сприяє вдосконаленню умінь підтримувати діалог вести дискусії. Всі ці фактори прискорюють процес навчання, покращують якість засвоєння матеріалу та популяризують мовні мережі не лише серед молоді, а й старшого покоління [2].

Нині в Інтернеті можна ознайомитися з величезною кількістю різноманітних ресурсів, вибрати для себе найбільш актуальні і вивчати мову, працюючи за індивідуальною програмою та у своєму темпі.

Одним із таких ресурсів є міжнародне співтовариство Busuu. *Busuu* – це міжнародний освітній проект, орієнтований на вивчення іноземних мов. Проєкт дозволяє набувати іншомовний досвід з носіями мови, вивчати їхню культуру, заводити нові знайомства. Усього він налічує понад 80 млн слухачів-користувачів. Онлайн-курси на 12 мовами, включаючи китайську, арабську та японську мови, які практично неможливо зустріти в інших мовних соцмережах, доступними є веб-версії та мобільний додаток. Матеріали представлені на сайті сприяють удосконаленню мовних навичок: читання, письма, аудіювання та говоріння.

Слід також звернути увагу на проєкт *My Language Exchange*. Користувачами цієї соцмережі є понад 3 мільйони людей. Якщо ви хочете знайти собі друга за листуванням та удосконалювати свою іноземну мову, саме на цей сайт вам слід звернути увагу. У цьому проєкті представлено 115 мов, включаючи основні європейські та азіатські, а також різноманітні мовні ігри та бібліотеку. Як і будь-яка соціальна мережа, вона надає можливість обмінюватися текстовими повідомленнями, а також домовитися про спілкування за допомогою Skype.

Інша безкоштовна міжнародна мовна мережа *Duolingo.com* була створена у 2011 році. Система навчання побудована у вигляді цікавих уроків з використанням елементів гри, у міру проходження яких слухачам допомагають перекладати веб-сайти, статті тощо. Крім веб-проєкту Duolingo

має мобільний додаток. У ньому представлені не тільки найпопулярнішими європейські мови, такі як англійська, німецька та французька, але також і іспанська. Наступного року заплановано запуск курсів шведської мови. Наразі програма Dualingo широко використовується вчителями шкіл, оскільки у ній представлені відмінні вправи, націлені на формування та вдосконалення навичок аудіювання та перекладу. Цей проєкт мотивує на регулярність занять (на пошту приходять щоденні нагадування) і можна самостійно задавати темп вивчення.

Завдяки ресурсу *Conversationexchange.com*, користувачі мають чудову можливість поспілкуватися з іншими людьми у чаті, покращити рівень володіння іноземною мовою, та, крім іншого, ознайомитися з культурою країни, мову якої вивчаєте. Залежно від того, яким навичкам користувач віддає перевагу розвивати та вдосконалювати, своє спілкування можна як у вигляді листування, так і «живого спілкування» за допомогою Skype. Більш впевненим у своїх знаннях слухачам ця мовна платформа надає можливість дізнатися про носіїв мови, які живуть у рідному місті та готові поспілкуватися наживо, у громадському місці.

Наступна соціальна мережа, що використовується для мовної практики *Speaky.com*. Сайт був розроблений у 2014 році і спочатку мав назву «Gospeaky». Сайт призначений для письмової мовної практики. У чаті є дві деталі, що виділяють цю платформу серед багатьох інших: «підказки» і «виправлення». «Виправлення» дозволяють вам відкорегувати повідомлення, написане вами чи співрозмовником. Після цього будуть показані два варіанти: неправильний (до виправлення) та правильний (виправлений). Для тих, хто зазнає труднощів у спілкуванні з незнайомими іноземцями, розробники склали перелік фраз, які доречно застосовувати у подібній бесіді (підказки) [1].

Отже, існує значна кількість інтернет-ресурсів, присвячених вивченню іноземних мов, і вона постійно зростає. Більшість сайтів розраховано на людей, які освоїли початковий рівень мови та бажають попрактикуватися у «живому» спілкуванні з людиною, для якої ця мова є рідною. Подібні соціальні мережі – відмінна допомога у освітньому процесі, викладачеві залишається

тільки організувати роботу своїх слухачів. Використання мовних соціальних мереж у вивченні іноземних мов допомагає урізноманітнити процес навчання, зробити його цікавим та захоплюючим. Таким чином, можна констатувати, що мовні соціальні мережі є одним з найефективніших та найсучасніших способів вивчення іноземних мов.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Abdalova, O. I. & Isakov, O. J. (2014). The use of e-learning technologies in the educational process. *Distant and virtual training*, (12), 50-55.
2. Oxford, R. L. & Amerstorfer, C. M. (2018). *Language learning strategies and individual learner characteristics: Situating strategy use in diverse contexts.* Bloomsbury Publishing.

ЕПОХА ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ І СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО

Тетяна КАЛІНІЧЕНКО (Харків, Україна)

У добу цифровізації викладачі іноземних мов у ЗВО повинні переналаштувати свої методики викладання з урахуванням серйозних змін, викликаних застосуванням комунікаційних технологій в освіті.

На протязі історії викладачі іноземних мов завжди стикалися з технологічними інноваціями: поява підручника на початку 19 століття, використання грамофону, радіо, аудіовізуальних засобів, мультимедіа і, нарешті, використання комп'ютера і всесвітньої мережі у дистанційному навчанні іноземним мовам здобувачів вищої освіти.

Потрібно наголосити, що незалежно від того, йдеться про набуття компетенції в рідній мові або ж в іноземній, спочатку йде процес мислення, а потім говоріння, тобто ментальне розуміння можливе лише завдяки

інтелектуальній інтеграції мовних одиниць, почутих перед будь-яким усним виразом.

Вивчати іноземну мову – це перш за все думати на ній, потім здійснювати успішні акти спілкування за її допомогою, тобто бути зрозумілим іншій людині. Цей факт означає багаторазове використання лінгвістичного коду, тому що без нього іноземна мова, яку вживають, стає «нежиттєздатною», оскільки вона не підкріплюється спілкуванням [5].

Найголовніше при вивченні іноземної мови – продукування висловлювання, тобто взаємодія з іншою людиною або групою, щоб мати можливість розвивати свої навички комунікації та розуміння. Тому, якщо спілкування проходить в цифровому форматі, потрібно мати знання з використанням інноваційних технологій: Інтернет, планшет, комп'ютер тощо, що вимагає від здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників подвійної компетенції, як лінгвістичної, так і технологічної.

Студенти ЗВО часто можуть бути ефективнішими у використанні цифрових інструментів, ніж їх викладачі, а також мати краще оснащені технології [2, с. 109]. Тобто, студенти, які вивчають іноземні мови можуть отримати максимальну користь від сучасних ґаджетів [3; 4].

На відміну від попередньої епохи, викладання іноземних мов у ЗВО здійснюється за допомогою інструментів, які повністю знайомі вихованцям, більше того, сьогодні вони можуть мати навчання в аудиторії, змішане, дистанційне, синхронне чи асинхронне.

У свою чергу викладач іноземних мов переосмислює свій стратегічний педагогічний вибір, щоб якомога більш якісно надати освітні послуги і використати інноваційні технології з великим потенціалом. Згідно з точкою зору науковців, у викладанні іноземних мов і країнознавства потрібно залучатися до практичних курсів і тренінгів і не покладатися тільки на стереотипне мислення [1, с. 43].

Головні переваги, які потрібно згадати при використанні сучасних цифрових технологій під час викладання іноземної мови: вони дають змогу персоналізувати навчання, полегшують спілкування між викладачем та студентами, можливо говорити про спільне навчання: виходячи з ЗВО, здобувач продовжує вчитися, цифрові технології розвивають творчість і ініціативу з боку вихованця, студент стає більш автономний.

Отже, ми сподіваємось, що завдяки цифровим технологіям, особливо у викладанні іноземних мов, здобувачі вищої освіти і науково-педагогічні працівники отримають користь і відчують усі можливості з дидактичної точки зору, і це, безсумнівно, не змусить себе довго чекати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Воробель М.М., Романчук О.В., Юрко Н.А. (2021). Сучасні моделі міжкультурних і транскультурних комунікативних процесів вивчення іноземих мов. Сущенко А. (гол. ред.) та ін. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах* : зб. наук. пр. Запоріжжя : КПУ, 78, 38–44. URL: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.78.6
2. Калініченко Т. М. Використання цифрових технологій в навчанні іноземних мов: виклики сучасності. *Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами*: матеріали III Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Переяслав, 03 грудня 2021 р.). Переяслав: Університет Григорія Сковороди в Переяславі, 2021. С. 109–110.
3. Hassan M., Mirza T. Impact of ICT in changing the role of a teacher: an overview. *Gedrag & Organisatie Review*. 2020. Vol. 33, № 3. P. 441–449. DOI https://doi.org/10.37896/gor33.03/440
4. Kıncal R., Ozan C., İleritürk D. Increasing students' English language learning levels via lesson study. *English Language Teaching*. 2019. Vol. 12, № 9. P. 88–95. DOI https://doi.org/10.5539/elt.v12n9p88

5. Lai C. A framework for developing self-directed technology use for language learning. *Language Learning & Technology*. 2013. Vol. 17. № 2. P. 100–122.

INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES

Larysa SAZANOVA, Liubov RUSANOVA (Kharkiv, Ukraine)

A Canadian noted philosopher and media theorist Herbert Marshall McLuhan assumed that a society's technology determined the development of its social structure and cultural values. “Changes in technology are the primary source of changes in society” [1].

The ongoing socioeconomic changes lead to the need to modernize the educational process. Improving the quality of education is inherently linked to the use of effective teaching methods. Computer technology has a huge impact on the formation of teaching methods.

Information technology is a modern means of information transmission that can replace traditional technical teaching aids, which in turn significantly increases the efficiency of the educational process.

The computer should not control the learning process, it should be used to help the student receive new knowledge. The work is distributed between the computer and the student: the student recognizes and analyzes the information, and the computer must perform the appropriate calculations, memorize and retrieve information from memory.

Using the database, the student must determine what information he/she needs and the way to find it. To do this, he/she needs to learn how to analyze information.

The teacher can actively use multimedia presentations and web technologies, involving students in research activities. Thanks to this, students not only acquire new knowledge but also learn to use it correctly.

Computer technologies are an effective support for the learning process of foreign languages.

The formation of skills in working with applied programs contributes to the formation of motivation for learning and stimulates self-education of students.

Computer technologies are an effective support for the learning process of foreign languages.

“Computer-assisted language learning (CALL) has grown exponentially as a field, with an increasing number of studies, mostly focusing on second/foreign language (S/FL) documenting the use of a variety of technological tools” [2, p. 70].

The society sets the task for teachers: not only transferring knowledge but also the development of personally significant qualities of students. Knowledge acts not as a goal, but as a method and means of personal development.

Information computer technologies have a variety of capabilities that can significantly improve the quality of the educational process.

The use of a computer allows you to significantly save study time due to the rational organization of the teacher's and student's work. Students can quickly switch from one form of study to another.

Computer technologies provide an opportunity for multilateral and comprehensive testing of students' knowledge. Many multimedia sources, verification or test tasks that can be used to organize differentiated multilevel control of knowledge are means of control and verification of knowledge.

Animation, graphics and sound make it possible to turn the testing procedure into an interesting game. Testing of assignments in computer training is carried out automatically which saves the teacher's time and allows you to remove the subjective factor in assessing the student's work.

The use of computers in the classroom increases the motivation of learning, increases students’ interest in the classroom. Computer and electronic teaching aids allow the teacher to organize the lesson more productively and conduct a class based on audiovisual visualization and forms of students' independent work.

The educational function of using electronic media in the classroom is associated with the formation of important qualities such as accuracy, responsibility, independence, and communication.

The student gets the opportunity to develop skills in research activities which contributes to the development of skills of a creative approach to solving a variety of problems in order to use acquired knowledge and skills.

There are many ways to convey information to the student's mind. The result depends mainly not on the way of transmitting information but on the teacher's skills and on the student's desire.

The teacher must make every effort and create maximum opportunities for the student’s perception of the necessary information.

For the best perception of the educational material it is necessary to use all channels of information transmission. Imaginative perception enhanced by emotional experiences creates the best conditions for conscious and unconscious learning. A person receives about 80% of all information through sight, so it is necessary to use this channel most of all.

Use of the PowerPoint allows the teacher to accompany new material, review the material studied, control knowledge, conduct consultations, organize independent study of the material using a lesson-presentation.

The computer cannot completely replace the teacher, but it helps facilitate his/her work and interest students providing a more visual perception of the educational material.

Means of new information technologies can replace traditional technical teaching aid, as well as visual means.

Teaching by using computer technologies is gradually becoming a new educational standard which is introduced into all structures that train and retrain specialists for modern higher education.

Unlike conventional technical teaching aids new information technologies allow not only to give students knowledge, but also to develop intellectual, creative abilities, the ability to acquire new knowledge independently, and work with various sources of information.

When developing presentations, it is necessary to clearly formulate the goals and objectives of the topic, present the material consistently and logically, formulate conclusions clearly and avoid ambiguous formulations, present high-quality pictures, tables, audio and video, provide for contact with audiences and take into account the students' level of knowledge and the perception of the material.

A lot of computer programs are used nowadays for teaching a foreign language: Educational programs are for acquiring knowledge, skills and habits; Training programs are for consolidating knowledge and skills; Control programs are for monitoring the quality of knowledge and correcting it; Game programs are for intellectual development.

Using information technologies can be applied for teaching phonetics, grammar, reading, working at glossary, listening and productive writing skills.

"The use of computer programs makes it possible to shift the focus from reproductive activity to creative activity, to enrich learning, to develop associative and emotional memory and audiovisual perception" [3, p. 71].

REFERENCES

1. Herbert Marshall McLuhan`s Theories: Medium is the message, Global Village, Extnsions of man and Technological Determinism Lawrence Sunday Ogwang Wednesday, November 6, 2019
https://frlawso.blogspot.com/2019/11/herbert-marshall-mcluhans-theories.html?m=1

2. Sin Wang Chong Technology-mediated task-based language teaching: A qualitative research synthesis Language Learning & Technology ISSN 1094-3501 October 2020, Volume 24, Issue 3 pp. 70–86
https://scholarspace.manoa.hawaii.edu/bitstream/10125/44739/1/24_03_10125-44739.pdf

3. V.I. Volchkova Use of modern information technologies in teaching foreign languages
https://cyberleninka.ru/article/n/use-of-modern-information-technologies-in-teaching-foreign-languages

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Світлана АЛЕКСЕНКО (Суми, Україна)

Нинішній етап розвитку людської цивілізації засвідчує всеохоплююче і ґрунтовне утвердження інформаційно-комунікаційних технологій як глобальної культури сучасного суспільства практично у всіх сферах життя людей, і навчання іноземних мов не є у цьому виключенням. Вагомий науковий доробок з питань упровадження інтернет-технологій у навчання іноземних мов у вищій школі наголошує на більших перевагах використання цифрових технологій на заняттях з іноземної мови у порівнянні з недоліками [1, с.46-7; 2, с.206-207; 3]: перш за все, інтернет-платформи, веб-застосунки та соціальні медіа уможливлюють швидкий доступ до даних, їхній обмін, реагування на них та оцінювання. Новітні цифрові технології сприяють підвищенню мотивації студентів до вивчення іноземних мов, заохочуючи до вираження власної думки, співпраці у команді над певними спільними проєктами [4, с. 110], а для викладачів з'являється можливість надавати у вільний доступ ті візуальні, звукові, текстові та відеоматеріали, що є найефективнішими з точки зору їх дидактичної дієвості та доцільності.

В інтернет-просторі існує безліч сайтів, програм, сервісів, спрямованих на розвиток як основних видів мовленнєвої діяльності, так і творчих здібностей особистості, що у поєднанні забезпечує високий рівень якості навчання іноземної мови, англійської зокрема, автентичне навчальне середовище та набуття професійних компетентностей. Зазначимо деякі з таких ресурсів.

Gramaro.io є безкоштовним сервісом для тренування англійської граматики в ігровій формі як для відвідувачів з початковим рівнем мовної підготовки, так і для студентів з високим рівнем мовного володіння; сервіс

Lang8 покликаний до вдосконалення писемного мовлення студентів, адже написані ними тексти вичитуються та виправляються носіями мови із подальшим поясненням помилок; веб-портал **LinguaLeo** дає відмінні можливості читати статті, слухати музику, дивитися серіали та виконувати пов'язані з ними завдання, які допоможуть закріпити вивчені лексичні одиниці / звороти, із можливістю створювати власний словник, в якому слова додаються з транскрипцією та аудіовідтворенням. **Learn English Today** – простий і доступний сервіс з численними кросвордами, іграми, вікторинами, вправами для навчання англійської мови, які, що важливо, можна роздрукувати; **British Council** – освітній портал Британської Ради з автентичними навчальними матеріалами: відеороликами, іграми, статтями, подкастами, вправами; **About Education** – грунтовний ресурс з великою кількістю матеріалів, планів занять, завдань тощо для підготовки до TOEFL та IELTS.

Серед цифрових ресурсів, що заохочують групову, командну комунікацію у цікавій, ігрові формі, назвемо **Kahoot, Padlet** та **StoryJumper**. Беззаперечною перевагою сервісу для створення вікторин, тестів та дидактичних ігор **Kahoot** є отримання зворотнього зв'язку від студентів через їх смартфони як «пульти» для відповідей. Смартфони під'єднуються до створеного викладачем на планшеті чи ноутбуці завдання / опитування / тесту / вікторини тощо після отримання від викладача PIN-коду і починають грати чи то індивідуально, чи то командно, набираючи бали (якщо такий параметр задано) та отримуючи задоволення від ігрового моменту та жаги перемагати. Безкоштовна платформа для створювання онлайн-дошок **Padlet** дає можливість кожному студентові презентувати свою роботу на дошці онлайн, а викладачеві – прокоментувати та оцінити її. Дошки використовуються також для колективного збирання матеріалів за певними темами, розгортання певного наративу, розробки / шляхів вирішення проблеми: всі доробки збираються в одному місці і напрацьовується командне бачення певного питання. Сервіс **StoryJumper** зі створення цифрових історій на основі текстів, зображень чи фотографій та оформлення їх у вигляді книги зі сторінками, що

можна «гортати» онлайн, надає можливість викладачеві організовувати групові заняття з домашнього читання (спільна робота над книгою), укладати навчальні матеріали за темою заняття в оповідальній аудіовізуальній формі, а студентам – створювати власні цифрові історії за пройденою лексичною / граматичною темою тощо.

Крім перерахованих можливостей, на заняттях з іноземної мови доцільно долучати такий цифровий формат комунікації, як **блог** у якості групової інтеракції з цікавих тем або написання коротких текстів із наступним їх аналізом в плані лексичного наповнення, стилю, текстової когезії / когерентності як засобів логічної аргументації висловленої думки, спрямованості на адресата. Відзначимо, що згаданий формат вимагатиме від студентів наполегливості та дисциплінованості, адже звичка писати блоги виробляється поступово, за підтримки та настанов викладача.

Цей стислий огляд наявних інформаційно-комунікаційних технологій, які можна застосовувати у сфері навчання іноземної мови, аж ніяк не може претендувати на вичерпність з огляду на їх незліченну кількість та експоненціальні темпи їх поширення, проте покликаний довести безсумнівні переваги їх залучення до процесу навчання іноземної мови: вдосконалені навчальні автентичні матеріали, миттєвий доступ до них 24х7, потенціал творчого оволодіння необхідною інформацією та комунікативна спрямованість підвищують ефективність навчання, рівень якості набутих студентами знань, умінь та навичок і здатність використовувати їх у своїй майбутній професійній діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Вербицька В.І., Стороженко Т.В. Прогресивна технологія в підготовці фахівців. *Розвиток освітньої системи: європейський вектор*: матеріали ІІ Міжнародної науково-методичної конференції ХНУБА. Харків: ФОП Панов А.М, 2019. С. 46–48.

2. Лебєдєва О.А., Мунтян С.Г. Оптимізація освітнього процесу у вищій школі через впровадження сучасних цифрових технологій. *Педагогіка*

формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі школах: зб. наук. пр. Запоріжжя: КПУ, 2020. Вип. 70, т.2. С.205-210.

3. Маниковская Мария Алексеевна Цифровизация образования: вызовы традиционным нормам и принципам морали // Власть и управление на Востоке России. 2019. №2 (87). URL: https://cyberleninka.ru/article/n/tsifrovizatsiya-obrazovaniya-vyzovy-traditsionnym-normam-i-printsipam-morali (дата звернення: 12.01.2022).

4. Bruce C. The seven faces of information literacy. Adelaide: Auslib Press, 1997. Pp. 110 -116.

THE MAIN ACTIVE FORMS OF TEACHING ORAL SPEECH AT THE LESSON

Gaukhar AKHMETOVA (Arkalyk, Kazakhstan)

Success in learning a foreign language mainly depends on how we understand and imagine “teaching oral speech” and what we put into the notion of “oral speech” or “oral type of speech”. The term “oral speech” has a much broadened meaning. Many various speech activities and events can be included in it. It can be a fluent dialogue among the members of the family or a public speech; a polite conversation.

The oral type of speech has several characteristic features in comparison with written speech. They are first of all intonation, melody, use of elliptic sentences; the average length of the sentence in oral speech is almost half that of written speech. Also the vocabulary in oral speech is poorer and the frequency of using it in each of speeches varies. In oral speech usually more simple, common and shortened forms of words are widely used, including specific spoken phrases and clichés[3;113]. And below we observe the main features of the oral speech, namely the classification of its main principles and speech forms.

The main forms of teaching oral speech are:

1. The volume of single utterance. The utterance of one of the partners in the dialogue can be limited by a single word or a combination of words that are considered to be under the level of a sentence. To our point of view we are able to distinguish such types of utterances:

a) minimal, by its volume, speech unit (in most cases elliptic sentences, e. g. “Yes”, ”Of Course”, “Why?”, “Where?”);

b) a remark, containing of a full sentence, often combined with elliptic sentence;

c) a fragmental utterance, consisting of 2-5 full sentences that are connected with each other logically or by intonation;

d) a monological unit, an unfolded utterance, consisting of 6-20 sentences;

e) an extensive utterance, shedding light on a simple theme in details (21-40 full sentences).

In the methods of teaching a foreign language dialogical speech are often considered as an interchange of short remarks and elliptic sentences. Actually in the real conditions of communication the dialogue consists not only of remarks, but also a lot more extensive monological utterance (e.g. in the plays they form 23-28% of the dialogue). Teaching to produce fragmental utterance and other types of phrase units needs more research to be done[3;141].

2. The degree of activity of the speech partners. This criterion lets us distinguish:

- initiative speech, when the speaker “attacks” with questions during the communication, proposes new themes and its possible directions of developing, and drives the whole conversation;
- passive speech, when the speaker only holds the conversation, often with non-verbal communication, such us nodding or answering the questions.

It goes without saying that it’s not so hard for students to produce passive speech but the aim is to develop students’ skills in producing initiative speech.

3. The motivation sources of the speech. According to this criterion we’re able to distinguish:

a) inner-motivated speech, when a student speaks according to his personal motivation, i.e. for what purposes he enters a certain speech contact, what troubles him, what is his personal opinion upon it, etc.;

b) outer-motivated speech, takes place when the speaker reacts to the oral stimulus, e.g. when he answers the question or reacts to the situation.

c) The aim here set before the teacher is to find balance between them.

The results of researches upon the theme of teaching oral speech are very significant. First of all they show the teacher how varied speech forms can be, being used in real communication. That's why when we choose any activity in the classroom, we should first foresee its results, i.e. what type of oral speech it forms, trains and improves. Secondly, introducing any activity the teacher should modify it in order to imitate the real conditions of real communication. Thirdly, by taking into consideration oral speech forms we determine the speech material and speech forms, which lay as a basis of any elaborated activity[2;78].

The communicative speech situation is intended to supply the needs of the students for speech communication and it should represent a set of the vital condition, inducing to express one's ideas and the use of the certain language material. In the textbooks for the senior classes the following conditions promote the creation of a speech situation: the organization of a material on themes and sub themes; the anticipatory repetition of the speech samples and stamps (typical for the speech communication, for conversation on the phone, for the invitation to a cinema, for discussion of the book or newspaper article); the introduction of various thought-provoking tasks (discuss a situation from the overlooked film; look at the pictures and discuss the features of the different professions represented on them etc.).

As the stimulus of oral speech, besides the verbal indications, there are used: the problem situations, created on the basis of two contrasting judgments (for example, "What will be told about the text by the skeptic, and what thinks about it the optimist), considerable support in the form of headings, announcements, programs of TV and radio, texts of the letters.

The principle of teaching oral speech as a communicative activity. The oral speech in a foreign language shouldn't be taught as a remote code, but a specific

psychological-physiological activity, providing the perception and production of different utterances in a foreign language, that is arranged to be included into the different situations of real communication[1;45].

The ones relevant to the aims of this project are: “asking the other person for information or language that he or she has forgotten”, “asking the other person’s opinion”, “responding to requests for clarification from the listener(s), for instance by rephrasing, repeating, giving examples or analogies”, “indicating uncertainty about comprehension”, “indicating comprehension”, “asking for clarification”, “expressing appropriate agreement, reservations or appreciation of speaker’s point”, “interrupting where necessary to express any of the foregoing”. Speakers will also have to take into account the listeners’ knowledge of the world and/or of the particular topic of the interaction[4;85].

This reciprocal nature of the interaction facilitates communication as both speaker and listener co-operate to ensure mutual understanding. Speakers have also to decide on what they are to say next and how to express it while they are speaking. This fact may affect the structure of the speakers’ utterance and the density of communicated information.

REFERENCES

1. Brown H. D. Principles of Language Learning and Teaching. New Jersey: Prentice Hall.,1994
2. Chomsky N. Language and mind. - Cambridge University Press. 2006. - P. 123.
3. Rogova GV, Rabinovich FM, Sakharova TE Methodology of teaching foreign languages in secondary schools. — Moscow: Education, 1991.
4. Safonova V. V. Programs in English language schools with in-depth study of foreign languages. — Moscow: Education, 2000.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В ПРЕПОДАВАНИИ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА

Татьяна РАДИОН (Минск, Республика Беларусь)

Преподавание иностранного языка базируется на определённой методике овладения иноязычной речью с учётом индивидуальных и возрастных особенностей обучаемых, с применением различных подходов при обучении, и охватывающую широкий спектр профессиональной, социальной и общекультурной тематики. Дисциплина «Иностранный язык» является ценным ресурсом для формирования многих личностных качеств и профессиональных компетенций.

Современное обучение студентов БИП иностранным языкам строится путем интеграции классических методов обучения и инновационных образовательных технологий. Основой традиционных дидактических систем обучения считается объяснение, в то время как современные дидактические системы пропагандируют интенсивное использование инновационных образовательных технологий с опорой на интерактивное образование, суть которого заключается в диалоговой концепции с акцентом на понимании и взаимопонимании. В связи с этим, постановка вопроса о более эффективном применении информационно-коммуникационных технологий (ИКТ) в образовательном процессе с целью повышения его результативности в условиях быстрой и повсеместной информатизации общества до сих пор остается актуальной.

Именно ИКТ служат интерактивным пространством для воплощения методических и педагогических целей обучения, креативности преподавателя, оптимизируют систему организации и контроля работы студентов по изучению иностранного языка, дают возможность эффективной организации аудиторной и внеаудиторной работы, позволяют управлять самостоятельной работой студентов. ИКТ также способствуют развитию интеллектуальных и творческих способностей личности и прививают стремление к саморазвитию и непрерывному самообразованию. Тем не менее, при подборе учебного материала к занятию с использованием ИКТ педагогу следует соблюдать основные дидактические принципы: систематичности и последовательности, доступности, дифференцированного подхода, научности и др. [2, с.170].

Представляется, что воплощение в практическую деятельность преподавателя учебного материала целесообразно посредством информационно-коммуникационных технологий, где отбор материала по иностранному языку для формирования профессиональных компетенций у студентов неязыковых факультетов должен основываться на следующих базовых принципах: 1) Актуальность и информационная насыщенность учебного материала. 2) Аутентичность учебного материала. 3) Доступность учебного материала с учётом возрастных и индивидуальных особенностей студентов. 4) Культурологическая направленность учебного материала. 5) Коммуникативная ценность учебного материала. 6) Прагматическая ценность учебного материала. 7) Наглядность учебного материала. 8) Мотивационная ценность учебного материала. Последний принцип – один из самых важных критериев отбора учебного материала в условиях обучения студентов иностранному языку, поскольку образовательный процесс не является самоцелью для студентов, а лишь средством достижения успеха в жизни.

Кроме всего вышеперечисленного, необходимо отметить, что современная неблагоприятная эпидемиологическая ситуация способствует более частому использованию широких возможностей ИКТ. Необходимость безопасного непрямого взаимодействия непроизвольно заставила преподавателей максимально эффективно задействовать все возможности ИКТ, в том числе и в онлайн занятиях. Среди преимуществ удалённых онлайн занятий можно выделить следующие:

- непосредственная возможность доступа к широким образовательным Интернет-ресурсам, что невозможно в условиях слабой технической оснащенности аудиторий;

- отсутствие финансовых и временных расходов на дорогу, как для студентов, так и для преподавателей;

- возможность безопасно заниматься, даже с инфицированными студентами, если те чувствуют в себе силы и желание учиться;

- физическая изолированность студентов способствует улучшению дисциплины на занятиях за счёт концентрации на учёбе, а не на

межличностном взаимодействии для достижения благоприятного социально-группового статуса;

- развитие не только ораторских навыков у выступающего, но и навыков аудирования в неидеальной обстановке естественного разговора по видеосвязи, что более ожидаемо в последующей трудовой деятельности;

- изучение сервисных возможностей платформ Zoom, Skype, Navek Meet и других.

Учитывая всё изложенное выше, можно утверждать, что в основе эффективности использования информационно-коммуникационных технологий в преподавании иностранных языков лежат принципы совместного творческого процесса студентов и преподавателя, обоюдного желания обмена опытом, взаимодействия и коррекции обучения. Исходя из особенностей опосредованного онлайн обучения иностранному языку, групповые формы работы начинают уступать место индивидуальному подходу. При этом преимущество отдаётся той системе методов, которая нацелена на самостоятельное изучение нового учебного материала студентами в процессе активной познавательной деятельности: методы проблемного обучения, различные виды деловых игр, применение элементов научно-исследовательской деятельности и творчества, проектная деятельность, «мозговой штурм». Применение таких активных методов вооружает студентов основными знаниями и формирует необходимые для квалифицированного специалиста компетенции, предоставляя возможности студентам принимать самое активное участие в организации процесса обучения, выбирая курсы, доступные в любое время благодаря телекоммуникациям [1, с.3-6].

Таким образом, использование педагогами информационно-коммуникационных технологий в образовательном процессе становится необходимостью, а дальнейшая модернизация образовательного процесса с учётом позитивного опыта использования образовательных платформ неминуема. ИКТ открывают доступ к новейшим источникам информации, обеспечивают благоприятные условия для творчества, получения и

закрепления практических и профессиональных навыков, увеличивают результативность самостоятельной работы, позволяют применять абсолютно новые формы и методы обучения. Тем самым реализуется основная задача ИКТ: безынициативный обучающийся вовлекается в активную познавательную деятельность, а педагог становится координатором учебного процесса. Ресурсы учебного предмета «Иностранный язык» многогранны и являются плодотворной почвой для формирования личностных и профессиональных компетенций будущего специалиста. Освоение иностранного языка представляет собой специально организованную деятельность, базирующуюся на определённой методике овладения иноязычной речью с учётом индивидуальных и возрастных особенностей обучаемых, с применением различных подходов и современных методов при обучении, а также педагогических технологий по формированию личностных компетенций. Следовательно, на изучение такой дисциплины как «Иностранный язык», требуется отводить достойное количество часов, как аудиторных, так и онлайн. Наряду со всем вышеизложенным следует иметь в виду, что гарантом быстрого и качественного формирования профессиональных и языковых компетенций у студентов при любых видах занятий (онлайн и офлайн) важна именно методическая грамотность преподавателя, а не само по себе наличие доступа к Интернет-ресурсам.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании / И.Г. Захарова. 5-е изд., стереотипное. – Москва: Академия, 2008. – 187с.

2. Подласый И.П. Педагогика: 100 вопросов - 100 ответов: учеб. пособие для вузов / И. П. Подласый. - М.: ВЛАДОС-пресс, 2004. - 365 с.

СУЧАСНІ ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ольга НЕЖИВА (Київ, Україна)

Зміни у сучасному світі, які відбулися у соціально-психологічній, економічній, та інших сферах людського життя не обминули й освітню. Адже це спонукає до пошуку нових шляхів, засобів щодо вирішення проблеми організації освітнього процесу. Оскільки, із розвитком таких технологій як: YouTube, CloudTechnology, Facebook, Twitter, Google, тощо освіта стає доступнішою. Слухачі можуть навчатися завдяки цифровим інструментам в будь-якій точці світу та у будь-який час. Також вони мають можливість обрати галузь знань, у тому числі непрофесійну, і зануритися в неї настільки, наскільки їм це цікаво. Це спонукає використовувати викладачами сучасні цифрові інструменти під час он-лайн навчання. Оскільки, дані інструменти роблять процес навчання мобільним, індивідуальним та диференційованим. При цьому
цифрові інструменти не замінюють викладача, а доповнюють, та розширюють його можливості. Відповідно, під час занять з іноземної мови використовують цифрові технології, що роблять навчальний матеріал доступнішим для засвоєння, цікавішим, та мотивуючим для студентів.

Сучасні цифрові інструменти, які використовують на занятті з іноземної мови, можна поділити на такі групи як:

1. *Додатки для створення тестів, завдань, вікторин.* За допомогою додатків викладач може створювати різні завдання, тести, вікторини, які зацікавлюють студентів темою, полегшують її сприйняття, а також за допомогою їх можна перевірити знання. А саме:
   - Quizizz– один із сприйнятливих сайтів для створення вікторин англійською мовою на різні теми. Вікторину викладач створює на своєму комп’ютері, а студенти мають можливість брати в ній участь як в аудиторії, так і дистанційно за допомогою смартфонів.
   - Flipgrid – цей додаток застосовується для оцінювання студентів за допомогою відео, попросивши їх створити короткі резюме формату 3-2-1 – 3 речі, які я пам’ятаю, 2 питання, які я маю, і одна річ, яка мені здалася цікавою тощо.

- EdPuzzle за допомогою даного сервісу створюються відеофрагменти з текстовими примітками до них, питаннями чи завданнями. На основі одного відео можна створити інтерактивну вікторину з відкритими запитаннями чи кількома відповідями на вибір.
- OnlineTestPad – це сайт, який застосовують для створення тестів, кросвордів, опитувань і з діалоговими тренажерами.
- Google Форми – цей сервіс допомагає створити тести або провести опитування.

2. *Програми для створення інфографіки та презентацій.* Ці інструменти допоможуть цікаво та компактно продемонструвати великий обсяг інформації. Завдяки наявності сучасних технологій і великого набору інструментів інфографіка сьогодні застосовується як навчальна творчість, адже може поєднувати в собі не лише графіки, таблиці, діаграми, а й яскраві ілюстрації.
   - Creately, Canva за допомогою даного сервісу створюють інфографіки, ще й яскраві діаграми, які допоможуть студентам легше сприймати велику кількість інформації. Ці програми можна також використовувати для створення презентацій.
   - Piktochart допомагає створити стильну інфографіку, яка має декілька шаблонів.
   - PearDeck використовують для створення інтерактивних презентацій, слайди яких містять зображення, текст і відеоконтент. Цей інструмент дозволяє вчителю під час активної сесії взаємодіяти з аудиторією, створюючи завдання по ходу демонстрації презентації. До роботи з презентацією учасники приєднуються через аккаунт Google.
3. *Онлайн-інструменти для створення ігрових вправ.* Дані інструменти допоможуть у створені креативного, цікавого, мотивуючого заняття з іноземної мови для студентів.

- Kahoot – навчальна програма, що складається з ігор. Тут можна зробити серію запитань з кількома варіантами відповідей. Формат і кількість запитань залежать від автора. Є можливість додавати відео, зображення та діаграми.
- IXL – адаптивна навчальна платформа для викладачів іноземної мови, які створюють навчальні ігри для своїх студентів.
- ScatterSheet – інтерактивна онлайн-діяльність, що виглядає як аркуш, на якому рандомно розкидані слова по темі, що вивчалася або буде вивчатися. Завданням викладача було описати те чи інше слово англійською, а завданням слухачів – його відгадати. Далі здобувачам пропонувалося описувати і відгадували слова самостійно, що розвивало комунікативні навички з англійської мови.
- LearningApps – цей сервіс допомагає у створенні навчальних ігор та ігрових вправ. Він також дозволяє використовувати чужі шаблони для створення власних.
- Wordwall – це платформа, на якій викладач може створювати інтерактивні завдання на різні теми.

Таким чином, впровадження цифрових технологій в освітній процес є однією з найбільш важливих тенденцій розвитку освіти. Пріоритет даних інструментів у тому, що вони допомагають доступніше пояснювати складні теми та демонструвати цікаві приклади на заняттях з іноземної мови. Проте ці інструменти ніколи не будуть йти попереду суті викладання, вони просто нададуть йому більшої якості, сучасності та актуальності, а також роблять навчання цікавішим, креативнішим, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу студентами, що у підсумку покаже суттєво вищий рівень набутих знань з іноземної мови.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Нежива О. М. (2020). Викладач – ключова особа у формуванні освітнього процесу. *Мова і спеціальність: актуальні проблеми навчання*

іноземців у закладі вищої освіти: збірник матеріалів ІІІ Міжнародної науково-методичної конференції, Харків 14-15 травня 2020 р. Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет радіоелектроніки, Ленкоранський державний університет. Харків: ХНУРЕ. 285 – 290.

2. Нежива О. (2021). Дистанційне навчання – вимога сьогодення // *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу*: збірник тез доповідей VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Київ, 06 квітня 2021 р./ за заг. ред. Ю.А. Бондарчук. К. : КНУТД. с. 159-162.

3. Нежива О. М.(2020). Інноваційні технології у навчальному процесі. *Інноваційні тенденції підготовки фахівців в умовах полікультурного та мультилінгвального глобалізованого світу*: збірник тез доповідей V Всеукр. наук.-практ. конф. Київ, 07 квітня 2020 р. К. : КНУТД. 74-77.

АКТУАЛЬНІСТЬ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Віктор ЛИТВИНЕНКО (Умань, Україна)

Включення іноземної мови в систему дошкільної освіти і виховання України було продиктовано рядом об’єктивних причин, потребою оволодіння іноземної мови у сучасному світі.

Метою цих тез є визначення актуальності вивчення англійської мови, починаючи з дошкільного віку, беручи до уваги сприятливість даного періоду до вивчення іноземних мов.

Сьогодні віковий період початку навчання дітей англійської мови знижується. Зараз діти 4-х років вважаються цілком підготовленими до занять, а деякі батьки віддають у групи вивчення англійської мови навіть трирічних дітей. Адже, науковцями доведено, що до трьох років дитина може вивчати

різні мови в родині, з трьох років – з гувернанткою або запрошеним вчителем. З чотирьох років дитина поступово починає відповідати іноземною мовою носію цієї мови, з п'яти – дитина розуміє, що іноземна мова відрізняється від рідної. А дитина старшого дошкільного віку спроможна ставитися до іноземної мови як до предмета вивчення.

Саме вік до 3-х років вважається найсприятливішим для отримання нових навичок. Глен Доман, американський лікар, автор книг «Гармонійний розвиток дитини», «Як дати вашій дитині енциклопедичні знання» та інших, вважає, що дитина спроможна опанувати до трьох – чотирьох мов, якщо ними спілкуються в родині, в якій росте малюк, що починати навчання потрібно майже з перших місяців. [3, 53]

Успішне оволодіння дітьми англійською мовою стає можливим тому, що дітей, особливо дошкільного віку, відрізняє найбільш гнучке та швидке запам'ятовування мовного матеріалу; наявність та природність мотивів спілкування; відсутність мовного бар'єру, страху гальмування, який заважає вступити у спілкування іноземною мовою; порівняно невеликий досвід в мовному спілкуванні рідною мовою та інше.

Головними цілями у навчанні дошкільників іноземної мови є:

-формування у дітей початкових навичок спілкування іноземною мовою;

-формуання у них уміння користуватися іноземною мовою для досягнення своїх цілей, вираження своїх думок і почуттів в реально виникаючих ситуаціях спілкування;

-забезпечення позитивної мотивації для подальшого вивчення іноземних мов;

-пробудження інтересу до культури інших країн;

-створення можливостей краще пізнати світ [1, 232].

Вихователь дошкільного навчального закладу організовує іншомовне навчання дошкільників, використовуючи різноманітні технології: ігрову,

розвивальну, проблемну, проектну, інтерактивну, комунікативну. Для дітей дошкільного віку найбільш ефективною є ігрова технологія.

Як показує досвід, всі заняття відбуваються в ситуації гри, казки, подорожі, прийому в гості чи відвідування друзів. Будь-яку тему можна обіграти, головне – використовувати більше наочних матеріалів.

Процес навчання – весела розвиваюча гра, в процесі якої задіяні дорослий та розвиваюче середовище. Важливим аспектом успішного опанування англійської мови є створення під час спілкування ситуації успіху, радості від залучення до культури людей, які розмовляють іншою мовою. Закріплення англійської лексики з тем, пропонованих програмою, відбувається під час різноманітних форм спілкування, у повсякденному житті. Під час сумісної діяльності вихователя та дітей, у самостійних іграх діти залюбки використовують лексичні і граматичні форми, які вони опанували на заняттях з англійської мови.

Щоб зменшити стомлюваність дітей на занятті та втрату інтересу до мовленнєвої діяльності на занятті проводяться рухливі ігри. Система використання різновиду спеціальних ігор забезпечує формування іншомовної комунікативної компетентності дошкільників. Серед них виділяють дидактичні ігри, альтернативні ігри-вправи, диференційовані ігри-вправи, конструктивні, ситуативні ігри-вправи.

Отже, підводячи підсумки, слід зазначити, що вивчення англійської мови починаючи з дошкільного віку, є цілком актуальним і потрібним. Для здійснення навчання іноземної мови вихователі використовують різноманітні технології для оптимального вивчення англійської мови дошкільниками в дошкільному навчальному закладі та вдома.

Процес вивчення англійської мови у дошкільному віку є менш травматичним і складним для дитини.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1) Базова програма розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”/Наук. кер. та заг. ред. О.Л. Кононко. – 3-тє вид., випр. – К.: Світич, 2009. – 430с.

2) Віттенберг К., Білоущенко І. Повний курс англійської мови в ДНЗ (за Базовою програмою розвитку дитини дошкільного віку "Я у Світі"). 1-й рік навчання. – Х.: Основа, 2010. – 384с.

3) Глен Доман. Гармонійний розвиток дитини. М: Акваріум 1996 р. - 198с.

4) Дем’яненко О.Є. Фонетична робота з дітьми старшого дошкільного і молодшого шкільного віку в умовах багатомовності (фрагменти занять і уроків на матеріалі української, російської й англійської мов). – Запоріжжя: ТОВ “ЛІПС” ЛТД, 2005. – 92с.

5) Шкваріна Т. Програма. Англійська для дошкільнят. – К.: Шк.світ, 2007. – 128с.

6) Парціальна програма “Цікавинка” з англійської мови для дітей дошкільного віку. / Н. В. Жук, Т. В. Кравченко. — Х. : Вид-во “Ранок”, 2015. — 208с.

PECULIARITIES OF USING INFORMATION TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH DURING THE COVID-19 PERIOD IN UKRAINE

Oksana KADANER (Kharkiv, Ukraine)

The closure of educational establishments as a result of COVID-19 has been a critical global incident. It was necessary to rethink how education will work not only in Ukraine but in all countries, especially the teaching strategies in the new virtual classrooms and the use of the digital technologies or Information and Communication Technologies (ICT). Among many changes generated by this crisis,

all teaching became mediated by digital technologies. The use of information technologies in teaching English in pandamic times, the digitalization of education through the implementation of modern IT technologies in Ukraine is the only and the most effective way out of the situation and the only way to improve the level and quality of on-line education in this period.

After analyzing different standardized assessments, Comi et al. came to a conclusion that: "computer-based teaching practices increase student performance if they are aimed at increasing students' awareness of ICT use and at improving their navigation critical skills, developing students' ability to distinguish between relevant and irrelevant material and to access, locate, extract, evaluate, and organize digital information." [3, pp. 36–37]

Information and communication technologies are a diverse set of technological tools and resources used to communicate, as well as to create, store, disseminate, and manage information.[2] But ICT are not only a useful communication tool, they are also used to expand the range of teaching tools, such as: interactive boards, computers, tablets, online platforms. Due to Internet teachers have an opportunity to communicate with students in both synchronous and asynchronous ways, thus facilitating e-learning [4]. Asynchronous communication tools, such as email or learning platforms, help students to study at their own pace and at the time most convenient for them, while synchronous communication tools, such as video conferencing platforms, facilitate real-time interaction between teacher and students. [1]

After studying a model of the remote education process, best practices and methods of English language teachers in Ukraine, it should be noted that they use different tools to achieve different educational goals, regardless of the type of institution where they conduct their classes. English language teachers work with: multimedia resources to introduce the material, interactive activities to consolidate the content and quizzes and review tasks to verify the results. They also involve students in individual or group projects, using traditional educational resources. On top of that teachers plan synchronous contact with students, creating an opportunity

not only to conduct a substantive meeting in real time, but also to discuss current challenges and problems. Such contact builds relationships and unites the group [5].

Taking into account the critical incident caused by the COVID-19 pandemic, it should be mentioned the type of activities and types of tools with ICT that English language teachers propose to their students:

asynchronous communication tools – university website, email, Microsoft Teams, Google Classroom, Facebook Messenger, Telegram;

synchronous communication tools – telephone and video conferencing software (Skype, Zoom, Microsoft Teams, Messenger);

synchronous teaching tools – digital coursebook, worksheets, interactive whiteboard,smartboard, Kahoot.com, Genial.ly, Quizlet.com, Quizizz.com, Wordwall.net.

synchronous teaching tools – university website, digital coursebook, worksheets, Kahoot.com, Genial.ly, Linoit.com, YouTube.com, Loom.com, Class Dojo.com, Quizlet.com, Quizizz.com, Wordwall.net.

Distance education made teachers working with groups to look for new ways of improving the lessons and communicating with students via the Internet. Undoubtedly, the current generation of teachers is mostly tech-savvy, they are almost always online on social media or gaming sites. This may have enhanced their self-confidence in using technologies and online platforms in pandamic times.

Summing up, it should be noted that Ukraine, like the whole world, is rapidly moving forward in the direction of building a new information society and taking into account the current situation in the system of education, it becomes clear that without the implementation of information technology and automation of certain processes, further development of educational system is impossible. The development of information technology is one of the aspects of global transformation, including education.

REFERENCES

1.Ally, M. (2004). Foundations of educational theory for online learning. In T. Anderson & F. Elloumi (Eds.), *Theory and practice of online learning*, pp. 3–31. Athabasca University.

2.Blurton, C. (1999). New Directions of ICT-Use in Education. UNESCO's World Communication and Information Report 1999, pp.1–51. Retrieved from https://www.academia.edu/36107452/New_Directions_of_ICT_Use_in_Education.

3.Comi, S. L., Argentin, G., Gui, M., Origo, F., and Pagani, L. (2017). Is it the way they use it? Teachers, ICT and student achievement. Econ. Educ. Rev. 56, pp. 24–39. doi: 10.1016/j.econedurev.2016.11.007.

4.Hrastinski, S. (2008). Asynchronous and synchronous e-learning. Educause Quarterly, 31(4), pp.51–55.

5.Plebańska, M., Szyller, A., & Sieńczewska, M. (2020). Edukacja zdalna w czasach COVID-19. Raport z badania. Retrieved from https://kometa.edu.pl/uploads/publication/941/24a2_A_a_nauczanie_zdalne_oczami_nauczycieli_i_uczniow_RAPORT.pdf?v2.8.

ОСНОВИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ ДОРОСЛОЇ ЛЮДИНИ

Світлана ЦИМБАЛ (Київ, Україна)

Навчання дорослих людей іноземній мові (а точніше іншомовному мовленню, оскільки мовлення – це мова жива і діюча) відбувається не як предмету або інформаційному коду. Розглядаючи мовлення не лише як зовнішню систему знаків, яка служить для спілкування (що традиційно називається мовою і складає предмет навчання), але і як невід'ємну властивість самої людини, її психічну і психофізіологічну функцію, її активність і діяльність, вважаємо, що і іншомовне мовлення може формуватися і розвиватися (через відповідне навчання) у людині, подібно до рідного мовлення, у будь-якому її віці. Причому, не зважаючи на те, що

еволюція іншомовного мовлення дорослої людини відрізняється від еволюції рідного мовлення в онтогенезі, тобто мовленнєвого формування і розвитку протягом дитинства, усе ж таки вона багато у чому її відтворюється і здійснює перебіг за тими ж законами.

Як відомо, у широкому сенсі онтогенез – це процес розвитку індивіда (на відміну від процесу розвитку виду – філогенезу). Проте у психології найчастіше онтогенез розглядається як формування основних структур психіки індивіда протягом його дитинства, а мовленнєвий онтогенез, відповідно, – як формування мовлення дитини. С.Л. Рубінштейн зазначав, що і у дитини розвиток мовлення опосередкований навчанням. Однак, на його думку, «для опанування справжнього слова необхідно, щоб воно було не просто вивчене, а в процесі вживання, задовольняючи реальні потреби того, хто говорить, включалося в його життя і діяльність». І далі: «опанування рідною мовою, живим мовленням здійснюється в процесі життєво-мотивованої діяльності спілкування ... Дитина нормально оволодіває мовленням – навчається говорити – користуючись мовленням в процесі спілкування, а не вивчаючи його в процесі навчання» [1, с. 397; 2].

Розробляючи систему навчання, ми виходили із того припущення, що мовленнєвий розвиток дитини і дорослої людини (при опануванні ним мовленням іншомовним), слідують у своєму становленні і розвитку, нехай і з певними поправками, проте деяким загальним закономірностям, на яких можна будувати основні принципи навчання. Це положення і було покладено у фундамент розробки інтеграційного лінгвопсихологічного тренінгу, методологічною основою якого є групова психотерапія і психокорекція, що спеціальною психотехнікою стимулює усі грані мовленнєвого процесу під час його формування.

Процеси сприйняття мовлення і відтворення мовлення, основою яких є мовленнєва здатність, насправді є складними. Розвиваючи мовленнєву здатність особливими умовами і психотехніками, ми моделюємо тим самим необхідні для розвитку мовленнєвого сприйняття і відтворення умови, мовленнєве середовище і мовленнєвий матеріал, а також використовуємо

спеціальні способи допомоги вищезгаданим процесам в їхньому розвитку і функціонуванні, стимулюючи пов'язані з цими процесами психічні структури. При цьому ми опираємося на принципи природного утворення і розвитку мовлення в онтогенезі.

Ймовірно, що навчання іноземній мові дорослої людини, у якої психічні функції вже добре сформувалися повинно бути простіше, ніж навчання рідної мови дитини, у якої головний мозок, як основний орган, що відтворює мовлення, ще не досконалий, і його дозрівання займає декілька років. Але це не так. Розвиток усіх психічних функцій і мовлення, як одного з них, відбувається у людини одночасно. А це означає, що у дорослої людини, хоча усі психічні функції вже і сформовані, але сформовані вони на рідній мові і разом з цією мовою. Саме тому традиційні системи навчання іноземним мовам, які називаються граматико-перевідними, відштовхуються від рідної мови і йдуть шляхом перекладу лексичних і граматичних структур з однієї мови на іншу. І базуються такі системи зазвичай на тому, що у людини вже достатньо розвинені здібності до вольової концентрації уваги, хорошої пам'яті, строгої логіки. При цьому чи про усіх дорослих людей, особливо у солідному віці або без належної звички інтелектуально працювати, можна сказати, що пам'ять у них вже така хороша, увага не розсіяна, логіка незаперечна, та і сили волі для посиленого вивчення досить? І чи засвоюватимуться суворі логічні мовні правила, парадигми і схеми у тих, хто достатньо здатний, у тому числі і до іноземних мов, але належить за типом мозкової діяльності не до логіків, а до більш творчого, художнього складу? Створюючи систему навчання, ми виходили з того, що навчання чужій мові (а точніше іншомовному мовленню) дорослої людини по аналогії з осягненням дитиною рідної мови є можливим. Така постановка питання автоматично знімає проблему здібних і нездібних до мов людей. Якщо будь-яка здорова дитина у змозі дещо раніше або пізніше, дещо краще або гірше, але усе-таки опанувати рідним мовленням, то чому ж нормальна доросла людина не зможе зробити цього з мовленням іншомовним? Завдання полягає лише у тому, як їй у цьому допомогти.

Існують різні способи досягнення мови дитиною і дорослими при використанні традиційних методів навчання. Ми переконані, що ця несхожість була створена штучно, через те, що предмет навчання – мова виявилася начисто відокремленою від самого явища – мовлення. Це, у свою чергу, наводить на шлях повернення мови у русло мовлення при навчанні і необхідності співвідношення обох видів опанування мовленням – в онтогенезі і у дорослому житті. Хоча подібна ідея вже висловлювалася деякими лінгвістами, психологами і педагогами, ми збагатили її новим теоретичним і практичним змістом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии / С.Л. Рубинштейн. – М. : Педагогика, 1973. – С. 220 – 235.

2. Рубинштейн С.Л. Человек и мир / С.Л. Рубинштейн. – М. : Наука, 1997. – 190 с.

СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ІНОЗЕМНИМ СТУДЕНТАМ НА ПІДГОТОВЧОМУ ВІДДІЛЕННІ У ПОЛІНІГВАЛЬНИХ ГРУПАХ

Людмила ПІКУЛИЦЬКА (Суми, Україна)

Інтеграція українських закладів вищої освіти (ЗВО) у світову академічну спільноту, а також забезпечення сприятливих умов для залучення іноземних студентів до навчання в українській вищій школі є пріоритетним напрямком міжнародної діяльності.

Ефективний розвиток освітнього співробітництва дозволяє збільшити зростання академічної мобільності студентів з різних країн світу. Безперечно, розширення парадигми академічної мобільності веде до вдосконалення національних освітніх систем та збільшення їхнього вкладу в соціально-економічний та культурний розвиток світової спільноти в цілому.

Кожного року кількість іноземних студентів, які бажають навчатися у ЗВО України зростає. Сумський національний аграрний університет (СНАУ) не є винятком і вже досить давно і продуктивно розвиває міжнародну діяльність, яка спрямована на залучення іноземних студентів для навчання за різними спеціальностями та напрямками. У зв'язку з цим, актуальним завданням для СНАУ є організація ефективного процесу навчання іноземних студентів. Під ефективним навчанням ми розуміємо такий процес, який би забезпечував високу якість освітніх послуг та дозволяв би ефективно реалізовувати сучасні концепції викладання за обраними студентами спеціальностями. Безумовно, це завдання є комплексним, багатоплановим, а його вирішення вимагає зміни методології в галузі викладання англійської мови як іноземної.

У полінігвальних групах, де навчаються іноземні студенти традиційні методи викладання англійської мови, що ґрунтуються на перекладі англійських слів, словосполучень та граматичних явищ на рідну мову з метою перевірки розуміння матеріалу навчання, втрачають свою актуальність і доцільність.

Під час викладання англійської мови як іноземної на підготовчому відділенні викладачі стикаються з певними викликами під час роботи з іноземними студентами. Науковці Завгородня О. та Стогній І. виокремлюють наступні труднощі [1, с. 65]:

1. Мовний бар’єр, оскільки в групі навчаються студенти з різним рівнем володіння англійською мовою.

2. Відсутність мови-посередника. У навчальній ситуації викладачі не володіють рідною мовою студентів-іноземців, а студенти, в свою чергу, не володіють українською мовою.

3. Різниця між організацією навчального процесу, формами та методами навчання в українському ЗВО та відповідними елементами навчання у вищій школі рідної країни студента.

4. Відсутність навичок самостійної роботи й небажання виконувати домашні завдання.

5. Відсутність мотивації у разі не зацікавлення навчальною темою.

Як бачимо перед викладачами підготовчого відділення постає низка непростих завдань для успішної організації навчального процесу.

Варто зазначити, що засвоєння англійської мови іноземними студентами не відбувається спонтанно. Це досить складний процес, який має кілька етапів: початковий, елементарний, базовий. На початковому етапі навчання важливим етапом є вдала презентація лексичного та граматичного матеріалу у вигляді наочності (малюнки, таблиці, схеми), а також організація опосередкованого спілкування між студентами за схемою: викладач – студент-реципієнт – студенти групи. Реципієнтом, як правило, виступає студент, який краще за інших у групі володіє англійською мовою і може бути посередником між викладачем та іншими студентами під час пояснення складного граматичного чи лексичного матеріалу.

Ми погоджуємося, наступним кроком успішного вивчення мови є створення у різний спосіб реальних ситуацій для іншомовної комунікації. Таким ефективним засобом є використання методу комунікативного підходу та інтерактивного навчання.

Рудницька Т. зазначає, що інтерактивний метод надає можливість вирішити комунікативно-пізнавальні задачі засобами іншомовного спілкування. Категорію «інтерактивне навчання» можна визначити як: а) взаємодію викладача й студента в процесі спілкування; б) навчання з метою вирішення лінгвістичних і комунікативних завдань [3].

За Л. Пироженко та О. Пометун, визначають класифікацію інтерактивних технологій за формами навчання (моделями), у яких реалізуються інтерактивні методи. Їх розподіляють на чотири групи залежно від мети заняття та форм організації діяльності студентів: інтерактивні технології кооперативного навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань [2, с. 124].

Інтерактивне навчання максимально сприяє досягненню однієї з основних цілей навчання англійської мови - розвитку вмінь вираження думки

англійською мовою, як в усній, так і письмовій формі, причому воно дає можливість взаємозв'язаного навчання усного й писемного висловлювання думки. Важливим методичним принципом організації інтерактивного навчання є поєднання навчаючої діяльності викладача, взаємонавчання студентів у групі і самостійної навчальної діяльності кожного студента.

В процесі спілкування студенти навчаються: розв’язувати складні задачі на основі аналізу обставин і відповідної інформації; висловлювати альтернативні думки; приймати виважені рішення; спілкування з різними людьми; брати участь у дискусіях.

Практичний досвід доводить, що застосування індивідуальних, парних, групових та командних форм роботи є досить ефективним для розвитку комунікативних навичок студентів різних етнічних груп.

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що викладання англійської мови студентам-іноземцям вимагає від сучасного викладача повної мобілізації особистісних і професійних якостей, повної самовіддачі та вміння вирішувати складні практичні завдання на кожному занятті.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Загородня О. Ф., Стогній І. В. Особливості викладання англійської мови іноземним студентам в умовах міжкультурної комунікації. Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Том 30 (69). №4. Ч. 1. Київ, 2019. С. 64-68.

2. Пометун О.І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: Наук. - метод. посіб. / О.І. Пометун, Л.В. Пироженко; За ред. О.І. Пометун. - К.: А.С.К., 2005. - 192 с

3. Рудницька Т. Г. Інноваційні методи навчання іноземних мов у вищій школі в контексті гуманістичної спрямованості навчального процесу. Вісник Вінницького політехнічного інституту, №4. Вінниця, 2008. С. 110-113.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ЯК КОМПОНЕНТ МОТИВАЦІЙНОЇ СФЕРИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Наталія ЧАЛА, Інна КОВАЛЬОВА (Кропивницький, Україна)

У студії зроблено спробу проаналізувати традиційні й інноваційні методи викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах не філологічного спрямування. Розглянуто види навчальної діяльності із урахуванням майбутньої професійної діяльності здобувачів освіти.

***Ключові слова**: освітній процес, інноваційні методики, інтерактивні методи, мультимедіа технології, комп'ютерні технології, компоненти мотиваційної сфери.*

В наш час інтенсивний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій є невід'ємною складовою сучасного навчального процесу. Перед викладачами іноземної мови вищих навчальних закладів постало непросте завдання – у короткий термін підготувати висококласного фахівця, який добре володіє іноземною мовою. Процес англомовної підготовки до професійної самореалізації визначається потребами практики у процесі навчання фахівців нової генерації.

Тобто, навчити студента впродовж обмеженого учбовими рамками періоду говорити, розуміти, знаходити інформацію різного характеру з різних джерел.

Отож, щоб досягти поставленої мети, сучасним науково-педагогічним працівникам необхідно поєднати традиційні і сучасні (інноваційні) методи навчання з використанням інтернет ресурсу, мультимедійних технологій тощо. Інноваційні технології – це професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, створення проектів, застосування телекомунікаційних технологій, робота з навчальними комп'ютерними програмами з іноземних мов та дистанційна форма навчання.

Загальновідомим є той факт, що традиційне навчання іноземній мові, зокрема у технічному вузі було орієнтоване на читання і переклад спеціальних текстів, включно із вивченням граматичних особливостей ділового та наукового стилю. Але за декілька останніх десятиліть, акцент рішуче перемістився на розвиток навичок і умінь усної комунікації – удосконалення розмовної іноземної мови, що включає слухання або читання, розуміння і репродуктивне відтворення прослуханого або прочитаного як у діалогічному/монологічному мовленні, так і у письмовій формі. [2]

Сьогодні, коли комп'ютерні технології охопили усі сфери людської діяльності, виникла потреба удосконалення процесу вивчення іноземної мови, оскільки наявність таких знань і умінь є одним із факторів, що позитивно впливають на конкурентоспроможність молодого спеціаліста на світовому ринку праці.

Удосконаленням процесу навчання передбачає використання інноваційних методів, зокрема, впровадження сучасних інноваційних технологій – комп'ютерних та мережевих засобів. [5]

Наприклад, мультимедіа технології, які безперечно дозволяють привнести позитивні зміни в традиційний процес вивчення іноземної мови. Кількість мультимедійної підтримки на заняттях може бути різною: від кількох хвилин до використання мультимедіа впродовж цілої пари. У процесі використання мультимедіа істотно змінюється роль викладача, який виступає насамперед як організатор, координатор пізнавальної діяльності студентів.

Мультимедіа програми роблять навчання більш ефективним оскільки їх використання стимулює відразу кілька каналів сприйняття, впливаючи на різні види пам'яті: зорову, слухову, емоційну тощо. У процесі оволодіння мовою із використанням інноваційних методів і методик здобувач освіти акцентує свою увагу на значимих моментах навчального матеріалу (наприклад, професійна лексика). Таким чином, створюючи наочні, ефективні образи у вигляді ілюстрацій, схем, діаграм, графічних композицій, утворюється асоціативний ряд, що також позитивно впливає на якість отриманих знань. [3]

При використанні комп'ютерних технологій у процесі вивчення іноземної мови усі учасники освітнього процесу стикаються з високим рівнем емоційної складової. З одного боку, через комп'ютерні програми відбувається вплив на різні види відчуттів, що підвищує візуальну насиченість матеріалу, робить його яскравішим, переконливішим. З іншого, процес навчання іноземних мов починає мати дедалі креативніший характер, що сприяє розвитку пізнавальної самостійності студентів. [4]

За таких умов, викладач повинен не лише мотивувати студентів до використання сучасних інноваційних технологій у виконанні деяких завдань, а й активно застосовувати ці технології, постійно збільшуючи свою кваліфікацію.

У сучасній методичній та психологічній літературі можна знайти опис шляхів та прийомів формування компонентів мотиваційної сфери. [1]

Реалізація впровадження сучасних інноваційних технологій у процес навчання мови може бути досягнуто шляхом використання інтернет технологій. Вміле застосування таких технологій у навчанні також сприяє формуванню навичок критичного мислення та пізнавальних інтересів. Різноманітність інформаційних ресурсів інтернету дозволяє студентам виконувати завдання пошукового та дослідницького характеру.

Крім того, інтернет надає студентам унікальну можливість візуального спілкування з носіями мови в режимі реального часу, що сприяє правильному сприйняттю живої мови на основі автентичних звуків, міміки та жестикуляції. Ще однією перевагою використання інноваційних технологій (інтернету) в процесі навчання є перевірка засвоєння студентами пройденого матеріалу через тестування в режимі реального часу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Аристова И. Л. Общая психология. Мотивация, эмоции, воля: [учебн. пособие] / И. Л. Аристова. - Владивосток: ТИДОТ ДВГУ, 2003. - 104 с.

2. Коваленко О. Концептуальні зміни у викладанні іноземних мов у контексті трансформації іншомовної освіти / О. Коваленко // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса, 2003.

3. Котовська А. Основні тенденції сучасної методики викладання іноземних мов / А. Котовська // English. – 2011. – №17. – С. 4-7.

4. Крючков Г. Болонський процес як гармонізація Європейської системи вищої освіти / Г. Крючков // Іноземні мови в навчальних закладах. — Педагогічна преса, 2004.

5. Якименко С. С. Інноваційні освітні технології у вивченні англійської мови [Електрон. ресурс] https://journal.osnova.com.ua/article/52127

ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КОРЕЙСЬКОЮ МОВОЮ ЗАСОБОМ КУЛЬТУРНОГО АСИМІЛЯТОРА

Маргарита ГАЙНІЄВА (Київ, Україна)

Потреба навчання учнів міжкультурного спілкування і взаємодії з представниками різних культур і мовних спільнот актуалізує такий різновид іншомовної комунікативної компетентності як лінгвосоціокультурна компетентність.

Сучасна методика навчання іноземних мов визначає лінгвосоціокультурну компетентність як здатність і готовність особистості до іншомовного міжкультурного спілкування. Лінгвосоціокультурна компетентність характеризується як складне і багатокомпонентне поняття, оскільки вона має успішно функціонувати в безпосередньому та опосередкованому іншомовному міжкультурному спілкуванні, забезпечуючи взаєморозуміння партнерів, незважаючи на їхні особливості як представників різних культурно-мовних спільнот (Методика..., 2013, с. 425).

При формуванні лінгвосоціокультурної компетентності широкого вжитку набули культурні асимілятори. Завданням такого засобу навчання є

вибір інтерпретації кожної ситуації каузальної взаємодії представників різних культур. При створенні культурного асимілятора враховуються звичаї, традиції, стереотипи, форми невербальної поведінки тощо.

Культурний асимілятор – це навчальний комплекс, який включає:

- стислі описи ситуацій (або культурних інцидентів), в яких існує проблема культурної адаптації або проблема, пов'язана з культурними відмінностями між двома взаємодіючими представниками різних культур;
- чотири інтерпретації поведінки діючих персонажів (можливі відповіді);
- пояснення до кожної інтерпретації, які передбачають обговорення та визначення найбільш відповідного варіанту відповіді (Іванюк, 2014, с. 22-26).

Використання культурного асимілятора сприяє формуванню ізоморфних атрибуцій, зменшенню негативних стереотипів, полегшенню міжкультурної взаємодії учнів з носіями мови і ознайомленню з різницею культур.

Хоча автентичні навчально-методичні комплекси з корейської мови у контексті культурологічного підходу містять достатню кількість лінгвосоціокультурної інформації, культурні асимілятори в них зазвичай не використовуються. Починаючи з ранніх часів, народ Кореї розвивав самобутню культуру. Культурна спадщина включає музику, образотворче мистецтво, літературу, танці, архітектуру, одяг, кухню тощо та представляє прекрасне поєднання традицій та сучасності, з яким прагнуть ознайомитися ті, хто вивчають мову. Культурні асимілятори є ефективним засобом формування лінгвосоціокультурної компетентності для міжкультурної підготовки майбутніх фахівців різних галузей.

Наведемо приклади укладених нами культурних асиміляторів.

У ресторані як удома

Андрій вперше приїхав до свого друга Йонджуна в Корею. Вони вирішили посмакувати корейських традиційних страв і пішли до ресторану. При вході Йонджун раптом зняв свої кросівки, поставив на невеличку поличку і сів на підлогу у шкарпетках за вільний, доволі низький столик. Це дуже здивувало Андрія.

Як слід поводитися Андрію? Обери найбільш слушний на твою думку варіант.

1. Напевно кросівки друга були брудні, тому він вирішив їх зняти. Андрій може не знімати своє взуття і йти до столика.

2. Очевидно це ресторан батьків Йонджуна, тому вони можуть поводитися як удома.

3. Йому не слід знімати взуття, краще підняти Йонджуна з холодної підлоги і піти сісти на стільці за високий стіл.

4. Це традиційний корейський ресторан. Андрій має також зняти взуття, поставити його поряд на поличку і піти сісти за столик поряд з Йонджуном.

Пояснення

Ти обрав(-ла) варіант № 1. В ресторанах зазвичай не знімають брудне взуття. Існує більш слушний варіант відповіді.

Ти обрав(-ла) варіант № 2. Логічно, що Йонджун би попередив Андрія про те, що його батьки є власниками, але це не дає їм права так поводитися у ресторані. Існує більш слушний варіант відповіді.

Ти обрав(-ла) варіант № 3. Йонджун би не сів на холодну підлогу. Не варто його підіймати. Існує більш слушний варіант відповіді.

Ти обрав(-ла) варіант № 4. Це найкращий варіант відповіді. Зазвичай у традиційних ресторанах відвідувачі сидять на підлозі на маленьких подушках за низенькими столиками. Зайшовши, потрібно обов’язково зняти взуття. Проте також усюди передбачені звичні для іноземців столи зі стільцями.

Діди з каменю

Олеся та Матвій вирішили провести літні канікули в Кореї, на мальовничому острові Чеджу. Коли літак йшов на посадку, в ілюмінаторі вони побачили купу дивних статуй і вже почали вагатися, чи не потрапили вони часом на острів Пасхи. Вийшовши з аеропорту, вони натрапили на одну з таких статуй, що зовні схожа на дідуся і як пізніше виявилося називається «тольхарубан». Її ніс потирав місцевий житель. Олеся та Матвій вирішили запитати його, що це таке.

Спробуй передбачити відповідь місцевого жителя. Обери найбільш слушний на твою думку варіант.

1. Олеся та Матвій справді помилково прилетіли на острів Пасхи. Їм слід повідомити про це працівників аеропорту.

2. Корейці на острові Чеджу до сих пір сповідують язичництво, і ці статуї є уособленням головного божества.

3. Це символ острова, статуя старця з чорної лави. Раніше вони були оберегами для місцевих жителів.

4. Це маркетинговий хід уряду Кореї для залучення нових туристів.

Пояснення

Ти обрав(-ла) варіант № 1. В аеропорту такого б не сталося. Перед посадкою усі білети перевіряються бортпровідниками. Існує більш слушний варіант відповіді.

Ти обрав(-ла) варіант № 2. Основні релігії в Кореї це буддизм та християнство. Існує більш слушний варіант відповіді.

Ти обрав(-ла) варіант № 3. Це найкращий варіант відповіді. Тольхарубани є справді статуями дідусів з каменю. Говорять, що їх навмисне розставляли на острові жінки, щоб пірати думали, що чоловіки вдома, а не ловлять рибу в морі. Наразі існує повір'я, що якщо потерти йому ніс, то в сім'ї родиться хлопчик, а якщо вуха – дівчинка.

Ти обрав(-ла) варіант № 4. Чеджу й так дуже відомий курортний острів серед іноземців, тому уряд не має потреби вигадувати щось настільки масштабне. Існує більш слушний варіант відповіді.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Іванюк І. І. Культурний асимілятор як засіб формування полікультурної компетентності в комп'ютерно-орієнтованому навчальному середовищі / І. Іванюк. – Наукові записки. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. – Т. 2, No 5. – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В.Винниченка, 2014. – С. 22–26. - Режим доступу : https://phm.cuspu.edu.ua/ojs/index.php/NZ-PMFMTO/article/view/492/471 .

2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за заг. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.

ФОРМУВАННЯ ЦИФРОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Тетяна КАПІТАН (Кропивницький, Україна)

Нині цифрові технології виконують важливу роль у професійному й особистому житті всіх громадян України, оскільки вони дають змогу змінювати сучасний світ на краще. З огляду на стрімке впровадження цифрових технологій формування цифрових навичок громадян набуває особливого значення, а завдання з розроблення складників цифрових компетентностей для громадян України (DigComp UA for Citizens – The Digital Competence Framework for UA Citizens) уважають одним з першорядних. Досягнення визначених цілей цифрового розвитку України ґрунтується на розвитку та поглибленні цифрових компетентностей громадян для забезпечення їх готовності до використання цифрових можливостей в особистому й суспільному житті. За ствердженням Л. Дітковської, готовність та вміння використовувати цифрові компетентності поступово стають важливими в професійній діяльності більшості спеціалізацій [3, с. 110].

На наш погляд, формування цифрових компетентностей майбутніх учителів інформатики є актуальним і своєчасним. Зміст інформаційно-цифрової компетентності й особливості її формування розглянуто в низці праць вітчизняних учених (В. Биков, А. Гуржія, В. Кухаренко, Н. Морзе, О. Овчарук, О. Спірін), а також в дослідженнях зарубіжних науковців (В. Браздейкіс, С. Джан, Дж. Равен, Б. Цванефелд, Л. Салганік, Т. Сабаліускас, Д. Рікен, Д. Букантате, К. Пукеліс). У фаховій підготовці студентів з

комп’ютерних наук та цифрових технологій на сьогодні з’ясовано багато важливих питань, однак проблему фахової підготовки вчителя цифрових технологій досліджено недостатньо, оскільки ці спеціальності є новими. Мета – вивчення аспектів фахової підготовки студентів цифрових технологій у закладах вищої освіти. Формування цифрової компетентності вчителів усіх навчальних предметів є стратегічним завданням систем освіти, тому основним завданням сьогодення є забезпечення особистісного й професійного зростання педагогів та науковців для успішного подолання наявних суперечностей. Сучасний комп’ютер є засобом навчання, програмне забезпечення якого представляє надзвичайно потужні можливості стосовно організації освітнього процесу. Здебільшого дослідники пов’язують цей потенціал з такими факторами активізації пізнавальної діяльності учасників освітнього процесу: наочність, емоційність, індивідуалізація навчання [6, с. 78].

На думку Г. Генсерук, цифрова компетентність є важливим компонентом професійної компетентності сучасного педагога, оскільки вона поєднує знання й уміння використовувати цифрові технології для організації освітнього процесу, критично оцінювати інформаційні ресурси з позиції доцільності їх застосування в майбутній професійній діяльності, застосовувати технологічні інновації. Важливою передумовою формування цифрової компетентності є готовність майбутніх фахівців до засвоєння й упровадження цифрових технологій [2, с. 13].

За словами Ю. Запорожцевої, інформаційно-цифрова компетентність є невіддільним компонентом ключових і предметних компетенцій, що підтверджує її значення, тому забезпечення потреби в розвитку різних видів компетентностей, зокрема й інформаційно-цифрової, під час вивчення навчального матеріалу з усіх предметів змісту повної загальної середньої школи й іноземної мови, з-поміж них є одним з найважливіших завдань сучасної шкільної освіти [4, с. 80].

Особливості організації сучасного освітнього процесу зумовлюють потребу в уточненні досліджуваного явища, тобто інформаційно-цифрової

компетентності учнів. В українській освіті поняття «компетентність» окреслюють у контексті визначення, запропонованого європейськими освітніми експертами, тому ми вважаємо інформаційно-цифрову компетентність сукупністю знань, умінь, цінностей і ставлень, а також стратегій, потрібних для використання інформаційно-комунікаційних технологій та цифрових медіа для забезпечення ефективного, критичного, творчого, самостійного та етично орієнтованого навчання [8].

Незважаючи на велику кількість наукових праць, у яких викладено позиції щодо цифрової компетентності (С. Прохорова, Дж. Равен, О. Сисоєва, М. Спектор та ін.), єдиного терміна для позначення цього виду компетентності немає. Вивчення розвідок зарубіжних дослідників засвідчує, що здебільшого використовують два терміни – цифрова компетентність (digital competence) та цифрова грамотність (digital literacy). В обох випадках володіння цифровою грамотністю або компетентністю передбачає «впевнене та критичне використання доступних технологій інформаційного суспільства для повсякденного спілкування, роботи й відпочинку» [1, с. 92].

У змісті інформаційної компетентності представлено три компоненти: інформаційний компонент (здатність до ефективної роботи з інформацією в усіх формах її представлення); комп’ютерний або комп’ютерно-технологічний компонент (вміння й навички роботи з сучасними комп’ютерними засобами та програмним забезпеченням); компонент застосовності (здатність застосовувати сучасні засоби інформаційних та комп’ютерних технологій у роботі з інформацією та розв’язанні різноманітних задач). У загальних компонентах інформаційно-цифрової компетентності представлено вміння: визначати можливі джерела інформації, відбирати потрібну інформацію, оцінювати, аналізувати, перекодовувати інформацію; використовувати сучасні пристрої для отримання, опрацювання, збереження, передачі та представлення інформації; дотримуватися правил безпеки в мережах та мережевого етикету. Окрім того, у цій компетентності передбачено такі ставлення: ціннісні орієнтири у володінні навичками роботи з інформацією,

сучасною цифровою технікою; дотримання авторського права, етично моральних принципів використання інформації. З-поміж навчальних ресурсів рекомендовано освітні цифрові ресурси, навчальні посібники [4, с. 80 – 81].

Нині в галузі освітніх стандартів найсучаснішим стратегічним документом, розробленим європейською спільнотою, є Рамка цифрової компетентності для громадян (DigComp 2.0: Digital Competence Framework for Citizens) [7], у якій визначено основні складники цифрової компетентності в п'яти галузях (інформація та цифрова грамотність, комунікація та співробітництво, створення цифрового контенту, безпечність, розв'язання проблем) за трьома рівнями (базовий, незалежний, професійний користувач).

У процесі аналізу змісту інформаційно-цифрової компетентності О. Спірін запропонував шість рівнів розвитку компетентності: вступний, що передбачає розуміння важливості ІКТ для розвитку освіти; мінімально-базовий, тобто вміння користуватися готовими програмними продуктами; базовий, на якому педагог демонструє знання й уміння працювати з основними поняттями ІКТ у професійній діяльності; підвищений/поглиблений, на якому педагог вільно застосовує знання з ІКТ у професійній діяльності; дослідницький, що передбачає вільне використання ІКТ, Інтернет-ресурсів у дослідницькій та проєктній діяльності; експертний, – що дає змогу педагогові розв'язувати питання впровадження ІКТ в освітній процес [5].

Окрім того, нині створено Європейську рамку цифрової компетентності для освітян (DigCompEdu). У ній представлено не тільки технічні навички, але й опис методики використання цифрових технологій в освіті й навчанні. У документі викладено двадцять дві компетентності, згруповані в шести галузях цифрової компетентності вчителів: професійне залучення – використовувати цифрові технології для спілкування, співпраці та професійного розвитку; цифрові ресурси – шукати, створювати цифрові ресурси та обмінюватися ними; викладання й навчання – організовувати робочий та освітній процес за допомогою цифрових технологій, управляти ним; оцінювання – використовувати цифрові технології та стратегії для оцінювання учнів;

розширення можливостей учнів – використовувати цифрові технології для підвищення інклюзивності й активного залучення учнів до навчання; сприяння розвитку цифрової компетентності учнів – дати їм змогу використовувати цифрові технології для спілкування, створення контенту, розв'язання проблем.

Отже, сучасний освітній процес не може бути цілісним і повноцінним без упровадження інформаційно-цифрової компетентності, зокрема й на уроках англійської мови. Сучасний стрімкий розвиток суспільства засвідчує, що інформаційно-цифрова компетентність є одним з найважливіших складників сучасного освітньо-виховного процесу.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Биков В. Ю. Сучасні завдання інформатизації освіти / Інформаційні технології і засоби навчання. – 2010. № 1(15). URL: http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/ITZN/em15/emg.html.

2. Генсерук Г. Р. Цифрова компетентність як одна із професійно значущих компетентностей майбутніх учителів. / Г. Р. Генсерук // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. – 2019. – Вип. 6. – С. 8 – 16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/oeeemu_2019_6_4.

3. Дітковська Л. А. Формування цифрової компетентності майбутніх соціальних працівників. Наукові записки. РВВ ЦДПУ імені В. Винниченка, Кропивницький. 2021. – Вип. 199. – С. 109 – 114

4. Запорожцева Ю. С. Інформаційно-цифрова компетентність як складник сучасного навчально-виховного процесу. Житомир. 2019. – Вип. 12. Т. 1. – С. 79 – 82. URL: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2019/12/part_1/17.pdf

5. Основи стандартизації інформаційно-комунікаційних компетентностей в системі освіти України: метод. рекомендації / [В. Ю. Биков, О. В. Білоус, Ю. М. Богачков та ін.]; за заг. ред. В. Ю. Бикова, О. М. Спіріна, О. В. Овчарук. – Київ: Атіка, 2010. 88 с.

6. Царенко В. О. Сучасні інтернет-технології як засіб забезпечення групового навчання учнів старшої школи. URL: http://lib.iitta.gov.ua/638/1pdf.

7. DigComp 2.0: The Digital Competence Framework for Citizens. UpdatePhase 1: The Conceptual Reference Model. Luxembourg Publication Office of the European Union. EUR 27948 EN. doi: 10.2791/11517/ 44 p.

8. Ferrari A. Digital Competence in Practice: An Analysis of Frameworks. Luxemburg: IPTS-JRC, 2011. URL: http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC68116.pdf.

CONTEMPORARY PROFESSIONAL PREPARATION OF ENGLISH TEACHERS IN UKRAINE

Svitlana SHANDRUK

(Kropyvnytskyi, Ukraine)

Modernization of the system of compulsory secondary education reveals contradictory tendencies in the sphere of professional preparation of English teachers in Ukraine which determine new demands for English teachers because the task of preparation of secondary school graduates for world market integration, formation of comprehensive world idea, and adoption of cognitive and communicative methods of activity, ability to receive information from different sources is delegated to them.

Integration of Ukraine into European and world educational spheres the features of which are related to the nature of global processes, and also with the specific terms of development of social, economic, political, cultural and educational life of our country predetermines the demand of different problems decision. According to The National Doctrine of Development of Education [2] these problems include improvement of quality of education; monitoring of effective practice of educational system at the national level; decentralization of management of education through expansion of government-public partnerships in social sphere; structural reformation of the system of education according to the demands of

continuing education; preparation of teachers and educational institutions for innovative activity; development of market of educational services; development of international cooperation; monitoring and use of the best international experience in education.

Education system is assumed to contribute significantly to integration of Ukraine to the European Union. Despite growing understanding of the urgent need for systemic reforms in the system of education proclaimed reforms are not yet institutionalized. With the secondary education reform providing an opportunity for systemic modernization of the system of education in Ukraine, it is paramount to alter the approach to decision-making on the reforms and to their implementation process. Realization of tasks of professional preparation of English teachers depends on the condition of pedagogical education that demands objective analysis of the accumulated international and national experience of pre-service and post-graduate preparation of English teachers as the major source of modern professional pedagogic preparation strategy determination [3].

The task of The National Strategy of Development of Education in Ukraine [1] is:

– Availability of high-quality competitive education for the citizens of Ukraine in accordance with the requirements of innovative steady development of society, economy and every citizen.

– Providing of personal development according individual potential, capability and needs on the basis of continuing education.

Basic directions of public educational policy of Ukraine are such:

– Reformation of the system of education on the basis of philosophy of humanism as of the national community strategy.

– Improvement of legislative normative base of the system of education, adequate contemporary requirements.

– Modernization of structure, content and organization of education according to principles of competency approach, transformation of the content of education on the purpose of steady development.

– Development and realization of various educational models, educational establishments of different types and patterns of ownership, various forms and facilities to receive education.

– Construction of the effective system of national education, development and socialization of children and young people.

– Provision of available and continuing education.

– Formation of healthy environment, ecologization of education, valeological culture of participants of the process of education.

– Development of scientific and innovative activity in education, improvement of education on innovative basis.

– Informatization of education, improvement of libraries and information resources of the sphere of education and science.

– National monitoring of the system of education.

– Increase of social status of teachers.

– Development of modern material and technical base of the system of education.

Last decade serious steps in realization of ideas and positions of the National Doctrine of Development of Education, reformation of education according to demands of the citizens and the state, improvement of quality, availability and competitiveness of education were provided in Ukraine. During this time public educational standards were implemented; content and organization of all spheres of education were improved; principles of the Bologna Process were introduced; credit-module system of education was developed etc.

Integration of Ukraine into international educational space, the demand to study and introduce international experience in the field of professional preparation of English teachers require comparative research and analysis of international experience of preparation of English teachers. The results of this research will be instrumental in comprehension, generalization and introduction into practice of

modern professional preparation of English teachers in Ukraine. Among the promising areas of further research professional preparation of English teachers in developed countries deserve special attention.

REFERENCES

1. Проект національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [electronic resource]. – Access mode: http://guonkh.gov.ua/content/documents/16/1517/Attaches/4455.pdf.

2. Про національну доктрину розвитку освіти [electronic resource]. – Access mode: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/347/2002.

3. Шандрук С. І. Тенденції професійної підготовки вчителів у США : [монографія] / С. І. Шандрук; Кіровогр. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2012. – 495 с.

THE WAY OF DEVELOPING STUDENTS' READING SKILLS

Assel ASSANOVA (Arkalyk, Kazakhstan)

Students in the learning process, the following familiarization reading skills are formed:

1) Skills associated with operating linguistic material: to determine the meaning of words with support for linguistic guess; ignore unfamiliar words that are not important for understanding the main content of the text; navigate the grammatical structure of sentences that carry the main information.

2) Skills related to understanding the content of the text: determine the topic of the text based on the strong positions of the text (heading, start and end paragraphs); to predict the content of the text based on the strong positions of the text, background knowledge, thematic words; navigate in the composition of the text (its construction) in order to extract factual information; to divide the text into semantic parts, to establish relations between them, based on the composition of the text; highlight in each semantic part the main and concretizing information; highlight keywords in the text (semantic milestones); establish logical relationships between

highlighted facts; to evaluate the information received [1, p. 170]. In order to develop these skills, practical exercises should be performed at the pre-textual, textual and post-textual stages, aimed at developing introductory reading skills.

Search readingis focused on reading media and literature in the specialty. The purpose of search reading is to find the necessary information for its subsequent use for certain purposes. This may be the date, time, hours of operation, names and titles, or more detailed information in the form of a description, argumentation, rules, value judgments. The sources for this reading strategy are functional texts: announcements, advertisements, instructions, invitations, prospectuses, etc.

A. S. Bondareva notes that one of the main problems in teaching search reading is the selection of texts. The use of authentic texts in teaching a foreign language is one of the best options for increasing the level of multicultural education. Work with authentic texts develops students' ability to analyze and formulate well-grounded conclusions, develops universal educational actions, and also represents relevant and interesting material for study, since they bring students closer to the natural language environment [2, p. 107].

Effective search reading requires the following skills:

- determine the type and structural-compositional features of the text;
- highlight information related to a specific topic;
- find the necessary facts (data, examples, arguments);
- select and group information according to certain criteria;
- to predict the content of the whole text on the basis of realities, well-known concepts, terms, geographical names and proper names;
- navigate the text by hypothesizing;
- quickly analyze sentences, paragraphs;
- compile working materials for use in role-playing games, projects, etc .;
- find paragraphs, fragments of text that require detailed study [3, p. 141].

Considering the reading by A. A. Mirolyubova, viewing reading is often identified with search reading, but viewing reading has its own specifics [4, p. 25].

When viewing the text, the reader has the following tasks: to determine the subject of speech (topic), the range of issues set forth in the book, article, newspaper,

to determine whether the topic is of any interest. Starting to read, the reader does not know whether the information will be useful to him/her. The role of viewing reading increases in the course of students' independent work on the creation of projects, essays and other creative works [5, p. 116].

As noted in the previous paragraph, when learning to read, the reading stages are distinguished: 1. pre-textual; 2. textual; 3. post-textual. Each of these steps is relevant for each strategy. The stages of learning to read are general, but the content of their main components is different: the text (purpose and results of reading), the task before reading and the control of understanding should correspond to a specific reading strategy. Each reading strategy in school education can be characterized by qualitative and quantitative development parameters.

Quantitative indicators include reading speed, recognition of lexical units and grammatical phenomena. Each reading strategy has its own average speed and percentage of information coverage. Qualitative indicators include completeness, accuracy, depth of understanding of the text. The modern methodology for assessing the success of reading resorts to qualitative indicators rather than quantitative ones.

All methodologists agree that for effective reading in a foreign language it is necessary to form the basic technologies for working with text, which include the following skills:

- ignore the unknown if it does not interfere with the task;
- predict and isolate the necessary semantic information;
- read by keywords;
- work with the dictionary;
- use footnotes and comments that appear in the text;
- interpret and transform the text.

There are many methods to replenish vocabulary, but the most popular method is reading texts and performing various exercises.

The methodology of working on a foreign language text contains a number of techniques that can be used to develop various reading skills. So, the technique, "multiple choice" can be used for all three types of reading [6, p.18]. Students are asked five questions in a four-choice text. The task of the “naming” type is used to

develop the familiarization reading ability. Students are offered three passages and four names for them, i.e. one name is superfluous.

There is also a technique of “restoration” or “filling in gaps” can only be used to develop reading skills with a complete understanding of information. So, students receive a text in which each N word is missing (N - ranges from 5 to 10). The task of students is to fill in the blanks with appropriate words. Reception "mosaic" involves the separation of the "information bank", i.e. after familiarizing themselves with a certain part of the information, students exchange it and restore the general content of the text. “Inspection” or “making short notes” is a method of work aimed at developing the ability to write down briefly in the form of notes the contents of a read text in order to record the necessary information for future use. “Text translation” - this technique develops the expression of the idea of the read text in another language. Such a technique of working in the text as “logical rearrangement” or “restoration of sequence” suggests redistribution of material in a logical sequence or according to plan. The result of this work is recreated coherent text. A meaningful and semantic choice of answers or judgments can be carried out using tasks called “true / false statements”. The addendum technique is based on a passage of text or a series of unfinished sentences that must be completed using information obtained from the read text. This technique is characteristic for the development of the ability to read a text with a complete understanding of information.

Thus, we examined the methods and techniques of working on a foreign language text, the choice of which should be guided by the purpose of the lesson, the type of text selected for reading, as well as the stage of working with it.

REFERENCES

1. Grigorieva E. Ya. Features of teaching introductory reading to high school students // Modern problems of science and education. 2014.

2. Bondareva A. S. The specifics of teaching search reading at English lessons in high school // Youth of the XXI century: a step into the future. Materials of the XVIII regional scientific and practical conference. 2017.

3. Mironova V. E., Danilenko R. M. The specifics of teaching the search type of reading professional texts in a foreign language to students of a non-linguistic university // Philological sciences. Questions of theory and practice. 2013.

4. Mirolyubova A. A. Methods of teaching foreign languages: traditions and modernity / ed. by A. A. Mirolyubova. - Obninsk: Title, 2010.

5. Lepeshkina G. G., Semenova E. G. Viewing and search reading when teaching a foreign language // Actual problems of modern philology and methods of language teaching materials of the VIII International Scientific and practical Internet conference. - 2016.

6. Nosonovich, E. V. Parameters of an authentic educational text // Foreign languages at school. 1999.

FLIPGRID – ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Юлія ФЕРНОС (Умань, Україна)

У зв’язку із карантинними обмеженнями впродовж останніх років перед освітою України, і закладами вищої освіти зокрема, постають нові виклики. Перш за все, виникла нагальна потреба у впровадженні різних форм і технологій дистанційного навчання.

Слід зазначити, що елементи дистанційної освіти впроваджувалися в Уманському національному університеті садівництва задовго до пандемії. Матеріали усіх дисциплін розміщено на платформі MOODLE, тому карантинні обмеження не стали нездоланним бар’єром у процесі комунікації між студентами та викладачами. Робота із платформою дозволяє студентам опрацьовувати матеріали курсу на контентному (робота з текстами та контентом сторінки, опрацювання різної додаткової літератури) та інтерактивному (виконання тестів та їхнє онлайн оцінювання, перегляд відеофільмів або прослуховування аудіо текстів з подальшими завданнями на перевірку їхнього розуміння) рівнях. Великим «мінусом» цієї платформи, беззаперечно, є відсутність можливості організації відео зустрічі зі

студентами. Тому викладачі змушені шукати інші ресурси, наприклад, Zoom чи Google Meet. Проте знову маємо проблему: вимкнені камери та звук, відписки студентів щодо поганого зв'язку. Як наслідок, викладачам важко контролювати якість засвоєних знань, особливо коли йдеться про іноземну мову, кінцевою метою вивчення якої є спілкування. За таких умов автономний рівень засвоєння матеріалу, який передбачає спонтанне говоріння, пов'язане з необхідністю відшукувати точні й адекватні лексичні та граматичні засоби для формулювання повідомлення, залишається поза увагою.

Останнім часом увага дослідників зосереджена на стратегії «скефолдингу» як ефективній технології викладання іноземної мови [2]. Суть її допомагати учневі рухатися до глибшого розуміння та більшої самостійності у процесі навчання. Браун визначає скефолдинг як «процес спрощення завдань для учнів, виділення основних характеристик мови та побудови завдання, націленого на досягнення успіху, а не невдачі» [1, с. 295–296]. І цифрові технології, які є невід'ємною складовою сучасної освіти, беззаперечно, тут стануть у нагоді.

Корисним ресурсом, який допомагає не оминути такий важливий етап в процесі вивчення мови, як говоріння, є цифрове соціальне навчальне середовище, розроблене Microsoft, **Flipgrid** – платформа для відеообговорень, де викладачі можуть створювати віртуальні спільноти, розміщуючи теми для обговорення (grids), на які студенти потім генерують відповіді за допомогою коротких відеозаписів.

Flipgrid дозволяє кожному студентові бути активним учасником обговорення у віртуальному контексті, дає можливість набути впевненості в собі. Адже для багатьох студентів нездоланним бар'єром стає процес говоріння через сором'язливість, невпевненість у своїх можливостях, страх припуститися помилки тощо. Flipgrid – це місце, де студенти діляться своїми думками та ідеями, не відчуваючи, що вся увага звернена на них. Використання платформи є більш ніж простим, особливо якщо ви використовуєте безкоштовний мобільний додаток. Студенти можуть записувати відповіді за допомогою своїх мобільних телефонів, планшетів чи

комп'ютерів, є можливість попередньо переглянути відео, перш ніж відправити його на оцінювання. Є змога виправляти один одного, додавати лайки та смайли до відео свого одногрупника. А викладачі, за потреби, можуть приватно коментувати кожне відео та виставляти оцінки, записувати власне відео у відповідь.

Flipgrid корисний також для розвитку вміння керувати часом, яке є однією із важливих навичок 21 сторіччя, особливо це актуально для студентів, які планують складати міжнародні іспити на знання мови. Створюючи завдання, викладач встановлює часові рамки, і студентові потрібно гарно продумати свою відповідь, щоб викласти всю важливу інформацію.

Використання можливостей платформи надзвичайно широкі, все залежить від вашої креативності. Пропонуємо один із шляхів використання Flipgrid в процесі навчання іноземної мови студентів економічних спеціальностей немовних закладів вищої освіти.

У багатьох навчальних курсах, спрямованих на вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням (Business Partner, Intelligent Business, Market Leader), кожна тема закінчується кейсом, проблемною ситуацією, яку студенти мають обговорити та, спираючись на власний досвід, знайти шляхи її вирішення. Зазвичай студенти спочатку працюють у групах, використовується технологія мозкового штурму, генеруються ідеї, якими потім групи обмінюються між собою, перш ніж прийти до загального рішення. В умовах дистанційного навчання такий вид діяльності зручно організувати за допомогою платформи Flipgrid.

Варіант І. Студенти знайомляться із ситуацією, кожен пропонує своє вирішення проблеми. Викладач може таким чином почути ідеї кожного та оцінити їх.

Варіант ІІ. Студенти знайомляться із ситуацією, кожен пропонує своє вирішення проблеми, але має також прокоментувати (чи у вигляді коментаря, чи відео) відповіді 2 інших своїх колег. Таким чином, розвиваємо критичне мислення, вміння толерантно ставитися до думки інших і відповідним чином

реагувати на висловлювання одногрупників (практикуємо вживання “functional language”).

Варіант ІІІ. Розбиваємо студентів на пари. Один із студентів висловлює свої ідеї щодо вирішення ситуації, а інший має вказати на недоліки цієї ідеї та запропонувати власне вирішення (навіть якщо йому ідея подобається). Знову ж таки тренуємо вживання «functional language», розвиваємо критичне мислення тощо.

На завершення можна провести опитування і обрати найкращий, на думку групи, вихід із ситуації. Є багато платформ, які дозволяють провести опитування, наприклад, Mentimeter.

Навчання в Інтеренті – це потреба часу, тренд, який став частиною нашого життя. Усі ресурси, інструменти та платформи, які пропонує нам всесвітня мережа, мають свої особливості та покликані задовольнити різні потреби. Звісно, опанувати все неможливо, але спробувати знайти ідеальні для себе засоби навчання цілком реально.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Brown, H. D. (2014). Principles of language learning and teaching (6th Ed.). White Plains, NY: Pearson Education, Inc.
2. Kulish Iryna, Nekoz Iryna, Koroliuk Halyna. SCAFFOLDING STRATEGIES AS AN EFFECTIVE TECHNOLOGY IN TEACHING ESP. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія Педагогічні науки. Серія «Педагогічні науки».* Випуск № 2. 2021 С. 42-48

LEARNING A FOREIGN LANGUAGE WITH THE HELP OF MOVIES AND SONGS

Bohdana MOTKO (Kropyvnytskyi, Ukraine)

Today, almost everyone understands the importance of learning a foreign language, namely English, because it is the most popular spoken language in the world. Many people study or improve foreign languages in any way they can: take

a variety of courses or take online courses, tutor, correspond or communicate with native speakers, attend group classes, and more [1].

In my opinion, learning should be simple and at the same time interesting, because that is how you will want to continue. That is why people prefer to learn a language using accessible and exciting methods. Such methods include learning a foreign language through movies and songs. The easiest way to do this is with your smart phone. It is to secret that people always and everywhere to with phones, tablets, laptops. So you can spend time on the phone with benefits.

Language learning based on TV series and movies

Watching movies and TV series in the original is a popular way to learn a foreign language. To better master a foreign language you should not only know the theory, but also use your knowledge in practice. In other words, you need to develop skills. The movie is perfect for this.

Advantages of using this method of language learning:

• You combine the pleasant with the useful. Watching interesting movies, you both study and have fun [2].

• This is how you learn slang and colloquial word forms.

• You learn to hear a foreign language [2]. It helps in communication. You hear and remember how to pronounce words correctly.

• When watching your favorite movies, you do not get tired as when performing grammar exercises.

• You study the culture of another country [3].

Learning a foreign language from movies and TV series brings good results. But it is not enough just to watch the movie in the original - you still need to work on it. Because in order to learn any language, you need to make a lot of efforts.

I offer a method that will help learn a foreign language with the help of movies:

1) Choose a movie; the one you watched is better, so that you understand the plot of the movie.
2) Listen without being distracted.
3) Use subtitles to know how to spell words you do not know.

4) As soon as a word you do not know appears, pause the video and write the word in the dictionary [3]. If necessary, use the deceleration function.

5) Repeat the words for the characters. This way you will know the correct pronunciation of a word.

6) After watching the movie, analyze all the unfamiliar words you have written and study them all.

7) After studying, you should watch the movie at least 2-3 times.

Tips to help improve the effect of watching movies:

- The movie should be interesting. The best option is movies you have seen and watched before [4]. This will make it easier to learn unfamiliar words.

- Remember that when choosing a film, you need to compare level of difficulty with your level of the language you want to learn.

- To practice pronunciation, repeat the phrases for the actors aloud.

- Watch movies in a few days for better memorization.

This method of language learning is affordable as well as easy to use, so it will be very easy for you to improve your knowledge of a foreign language.

Learning language with songs

As already mentioned, you can learn English with the help of songs. This method, like the previous one, is simple and quite interesting.

Almost all people love to listen to music. And his is not surprising, because everyone likes and understands music. You get pleasure from it. And listening to songs in a foreign language is not only a pleasure, but also a benefit – that is how you an learn a language you to not know.

This method has many advantages:

• First of all, it is not boring, because almost all people like to listen to songs, including in a foreign language.

• Music will help to master grammar, increase vocabulary, and improve spelling.

• Listening to songs improves pronunciation [4].

• Songs repeat many words, and also here the lines rhyme, so they are easy to remember [5].

• You can take your music anywhere. So you can learn the language everywhere.

• Modern songs use a lot of fashionable and relevant expressions and slang.

• This is how you learn to perceive language by ear, which is very useful for developing communication skills.

• Music teaches foreign culture.

Learning the language of songs means not just listening to music by a foreign artist. To do this, you need to make considerable efforts and work well on the lyrics. Because that is how you can learn unfamiliar words and finally understand the meaning of a song or movie.

How to learn the language of songs? Everything is very simple:

1) To begin, select the song you want to work with.
2) Listen to her, trying to understand the maximum number of words.
3) Listen to the song again and read the lyrics to it at the same time.
4) Write down all the unfamiliar words and phrases. And then study them.
5) Parse the grammar in the song; for example, highlight all the tenses that were used in it.
6) Sing the song with the author, then without peeping into the text.

And to better learn the language of the songs, here are some tips:

- Try to say the lyrics to speak with the performer.

- Listen the very word.

- Choose the music you like. You should not choose too fast songs, because they are difficult to learn. Also choose the ones that match your level of foreign language [4].

- To play the sounds correctly and feel the rhythm of the song, try singing along aloud.

- For greater efficiency, you need to repeat the learned words after a while, because in is important to repeat the words regularly.

Thus, in our time, a foreign language plays an important role in life. So you need to understand how important in is and try to teach it. This can be done in different ways. Learning a foreign language with songs and movies is a very simple and effective way to learn a language. This is very convenient, because in will help phones that almost everyone has. It is not only simple, but also interesting, because watching your favorite movie or listening to your favorite songs is a very exciting activity. In addition, you can learn a language you do not know, so it is very useful way.

REFERENCES

1. URL: https://buki.com.ua/news/5-sposobiv-vyvchyty-anhliysku-movu-samostiyno/
2. URL: https://redford.ua/ua/yak-legko-vivchiti-anglijsku-za-dopomogoyu-filmiv/
3. URL: https://buki.com.ua/news/yak-vyvchaty-anhliysku-za-filmamy-ta-serialamy-prosti-pryyomy-ta-perelik-onlayn-resursiv/
4. URL: https://greenforest.com.ua/ua/journal/read/kak-izuchat-anglijskij-yazyk-po-pesnyam-i-filmam-2019
5. URL: https://cambridge.ua/blog/sajty-dlya-izucheniya-anglijskogo-s-pomoshhyu-pesen/

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ПОШУКУ ОПТИМАЛЬНОГО ПЕРЕКЛАДАЦЬКОГО РІШЕННЯ В БАКАЛАВРІВ-ФІЛОЛОГІВ

Світлана ПЕРОВА (Старобільськ, Україна)

Перекладацька компетентність є поняттям багатоаспектним і багатовекторним, яке навіть на сучасному етапі розвитку науки не має одностайного визначення. Відповідно до теорії функціонального перекладу перекладацька компетентність розглядається як сукупність знань, які засвоюються, умінь, які тренуються, навичок, які здобуваються і ставлень, з

якими погоджуються в процесі перекладу[1]. Зокрема, до знань, які засвоюються К. Норд відносить знання про специфіку роботи в галузі перекладу, знання про мову та культуру, знання фаху та термінології, знання теорій та методик перекладу; до умінь, які тренуються – абстрагування, прийняття рішення, творчість, об'єктивне оцінювання; а до навичок, які здобуваються – (аналіз замовлення, передперекладацький аналіз тексту, вибір стратегії та технік перекладу, власне переклад, документування та інформаційний пошук [1]. На основі цього можемо стверджувати, що однією з найважливіших складових перекладацької компетентності є вміння та навички, необхідні для знаходження оптимального перекладацького рішення.

Наш практичний досвід викладання перекладацьких дисциплін у закладах вищої освіти дозволяє говорити про те, що сформувати вміння і навички пошуку оптимального перекладацького рішення можна за допомогою виконання вправ та під час перекладацької практики. Регулярне виконання вправ утворює певну систему, в якій взаємопов'язані дії виконуються в порядку зростання труднощів та з урахуванням послідовності формування вмінь і навичок.

Зазначимо, що розробка перекладацьких вправ є досить складним завданням, яке тісно пов'язане з широким діапазоном перекладацької діяльності (різні види перекладу; дискурсивна обумовленість перекладу; різноманіття і швидке «старіння» навчальний перекладних матеріалів тощо) і продовжує залишатися актуальною проблемою дидактики перекладу. Такі спеціальні вміння, як уміння аналізувати результати перекладу, вміння оцінювати стилістичну та мовну адекватність перекладу, вміння побачити та виправити перекладацькі помилки, вміння створювати кілька варіантів перекладів на вибір та уміння редагувати текст з урахуванням виправлених недоліків необхідні для вироблення навичок пошуку оптимального перекладацького рішення.

Для роботи з бакалаврами-філологами можна запропонувати низку вправ, що сприятимуть формуванню навичок пошуку оптимального перекладацького рішення. По-перше, це вправи на перефразування

висловлювань з метою вираження одного й того ж змісту за допомогою різних лексико-граматичних засобів. Вони націлені на розвиток уміння створювати безліч варіантів для вибору. Практичний матеріал вправи може бути у вигляді парних речень/ уривків МО (мова оригіналу) і МП (мова перекладу). В такому випадку ставиться завдання перефразувати текст перекладу, усунувши можливі недоліки, або ж завданням вправи може бути перефразувати речення мовою оригіналу, а далі перекласти їх мовою перекладу.

По-друге, це вправи на роботу над перекладацькими помилками з метою їх знаходження, класифікації та усунення. Мета таких вправ полягає не тільки в тому, щоб навчитися знаходити і виправляти помилки і порушення змістовного, нормативно-мовного та функціонально-стилістичного характеру, але, більшою мірою в тому, щоб більше не допускати їх. Практичний матеріал таких вправ можна давати з текстом оригіналу або без нього. У випадку, коли оригінал пред'являється лише після виконання завдання значно підвищує складність завдання.

По-третє, це вправи на зіставлення декількох варіантів перекладу з метою визначення кращого варіанту. Для виконання завдань такого типу найчастіше використовуються варіанти перекладу, підготовлені бакалаврами-філологами як їхнє домашнє завдання, оскільки досить складно знайти більше одного-двох опублікованих варіантів перекладу одного тексту. Як показує практика, обговорення студентських перекладів краще проводити анонімно, тобто не називаючи імені автора перекладу, що обговорюється. Це пов'язано з тим, що обговорення перекладу може зачепити самолюбство людини і позбавити його/її впевненості в собі. Крім того, об'єктивно оцінювати свій переклад і виявляти в ньому невідповідності завжди складніше, ніж критикувати чужий.

Підвищений інтерес у здобувачів освіти викликають вправи, спрямовані на порівняльний аналіз опублікованих перекладів та оригіналів й інтерпретація методів і прийомів, які використав перекладач. Мотивація до виконання такого типу вправ підвищується, якщо їх наповнення складають приклади опублікованих перекладів, які не є зразковими. Можливість

критично підійти до перекладу, виявити помилки і відредагувати текст, виконаний професійним перекладачем і вже опублікований, дозволяє навчається відчути впевненість у своїх силах і здібностях майбутнього перекладача.

Варто зазначити, що вправи на переклад ізольованих висловлювань, які містять певні перекладацькі труднощі, є достатніми для вироблення окремих навичок перекладу, оскільки розвивають уміння здійснювати окремі етапи перекладацького процесу в цілому. Однак у практичній діяльності перекладач працює переважно з цілими текстами різноманітних типів і жанрів, переклад яких передбачає комплексне використання перекладацьких методів і прийомів, а також врахування смислової, структурної та стилістичної цілісності тексту. Крім того, стратегія перекладача визначається особливостями джерела і реципієнта тексту, його комунікативним завданням, лінгвістичними характеристиками перекладного типу тексту мовою оригіналу і мовою перекладу. Тому, на наш погляд, методика навчання перекладу баклаврів-філологів, яка буде заснована на роботі з цілими текстами різної жанрової і тематичної приналежності, є найбільш перспективною.

Беручи до уваги важливість вироблення навичок пошуку оптимального перекладацького рішення і, зокрема, «критичного погляду» на переклад у бакалаврів-філологів для створення якісного перекладу, розвитку і формування професійної перекладацької компетентності, необхідно здійснювати подальшу дидактизацію цього питання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Nord Ch. Der Translationsprozess aus didaktischer Sicht. Kurs „Translationsdidaktik". Prof. Dr. Dr. h.c. Christiane Nord, Universitz o f the Free State, Bloefonrein, Siidfrika. Winterschule in Czernowitz, Dezember 2015.

2. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності: підручник для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад». Вінниця: Нова книга, 2013. 376 с

PEDAGOGICAL TECHNOLOGY OF CASE STUDY LEARNING IN THE MANAGEMENT AND ORGANIZATION OF THE FOREIGN LANGUAGE LEARNING PROCESS

Iana POHORIELOVA, Svitlana TSYMBAL (Kyiv, Ukraine)

The case study methodology is both distinctive and confusing. It stands out for one feature: case studies use data from multiple sources. Because it incorporates more than one kind of data within a research paradigm, or more than one form of data from distinct paradigms, a case study is inherently multimodal or mixed methods [1].

The term case study is confusing mostly because the same term is used multiple ways. It can refer to a study's methodology, or the procedures used to perform it, which is a set of frameworks used to create a study. Alternatively, a case study is a sort of academic writing that dives into an issue, procedure, or situation. The study of one or more "cases," which can be regarded as instances, examples, or contexts where the problem or phenomena can be explored, is part of case study technique. The researcher is in charge of defining the case's parameters, or what is included and excluded. Bounding the case, or setting boundaries, is the term for this procedure.

Other techniques, such as ethnography, grounded theory, or phenomenology, can be used in combination with case studies. In such studies, a different framework is used to further define the study and enhance the technique [2].

The active use of case technology in education has just lately begun, and it has quickly become one of the most successful learning technologies. When compared to traditional teaching approaches, what are the benefits of the case method? Let's have a look at the three most important:
– Orientation to practice. You can use the case method to apply theoretical knowledge to practical difficulties. This technique compensates for a solely academic background by providing a broader understanding of business and operations than university lectures or work experience in a limited field.

– Interactive format. Due to the significant emotional connection and active participation of students, the case method allows for more effective assimilation of the material. Participants put their heads into the situation: the case has a central character, into whose shoes the team steps and solves the problem on his behalf. The emphasis of training is on developing rather than mastering ready-made knowledge.
– Specific skills. The case technique enables you to strengthen "soft abilities" (soft skills), which are not taught in universities but are critical in real-world situations [3].

In foreign language classes, interactive activities entail the planning and development of dialogue communication, which leads to mutual understanding, interaction, and a collaborative choice on common yet important tasks for each participant. Individual, pair, and group work, research projects, role-playing games, work with papers and diverse sources of information, and so on are all used for this goal. Students respond positively to the case method as an interactive technique since it includes a unique game that aids in the development of theoretical provisions and understanding the practical application of language material. For example, the examination of various situations has an impact on the professional orientation of linguistic students, and it also aims to strengthen the students' and teachers' overall intellectual and communication potential [4].

When using the case study technique to develop linguistic competence, a lot of time is spent working on the vocabulary and grammatical structures of business and professional communication language. The importance of teaching a foreign language to students is the process of analyzing the linguistic issue and finding a solution, as well as the development of their ability to make judgments in uncertain situations, which requires a unique approach to teaching a foreign language. As a result, the Case Study technique helps with the development of students' introspection skills, as well as their analytical, practical, creative, communicative, and social skills.

REFERENCES

1. Mills, A. J., Durepos, G., & Wiebe, E. (2010). Encyclopedia of case study research(Vols. 1-0). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications, Inc. doi: 10.4135/9781412957397

2. Yin R.K. Case Study Research: Design and Methods Third Edition (Applied Social Research Methods). Sage Publications, 2002. 200 p.

3. Hickman L., Longman C. Case Method: Business Interviewing (Case Method). Addison-Wesley Professional, 1994. 220 p.

4. Барнс Л.Б., Кристенсен Р.К., Хансен Э. Дж. Преподавание и метод конкретных ситуаций: учебник, ситуации и дополнительная литература. М.: Гардарики, 2000. 502 с.

ФОРМИРОВАНИЕ ГРАММАТИЧЕСКИХ НАВЫКОВ В ОБУЧЕНИИ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Асемгуль МУКАШЕВА (Аркалык, Казахстан)

Чтобы полностью овладеть английским языком, сначала необходимо знать грамматику английского языка. Изучая грамматику мы окунаемся в самые сокровенные тайны языка. Различные явления языка рассматриваются в разных областях науки о языке. Например, слова в языке, совокупность всех их — рассматриваются в области лексикологии, звуковая система языка - в области фонетики, формы слов – в области морфологии, а предложения со словосочетаниями-в области синтаксиса.

Грамматическая форма слов с их грамматическим значением находится в тесной связи друг с другом, в единстве. Например, слова Beautiful, good, bad означают качество вещества, его часть. Грамматически эти слова относятся как к абстрактным понятиям, так и к прилагательным. Таким образом, необходимо находить и использовать такие приемы, как устранение противоречий между собственным значением и грамматическим значением слов в процессе обучения, конкретизация и дифференциация друг друга. Такой

метод определяет методику грамматики и способы ее применения. Здесь методология грамматики опирается на данные психологической науки.

Одним из требований дидактики является сознательность обучения, т. е. сознательное отношение учащихся к уроку, сознательное усвоение материала. Для этого учитель должен заинтересовать детей, привлечь их к себе, научить наблюдать, сравнивать, находить сходства и различия между ними, делать выводы, обобщать.

Задачей обучения является не только обеспечение объяснения новой темы, но и формирование у детей навыков закрепления и закрепления в памяти основных фактов, определений, правил. А то, что она будет реализован, останется незначительным знанием.

Сложным условием дидактики является системность и преемственность школьного обучения. Для более четкого понимания предметов и явлений следует рассматривать его в связях с другими предметами и.т.п рассматривать в системе других предметов и явлений, не выделяя их [1].

Обучение – это не только образование, но всестороннее совершенствование и воспитание детей, овладение навыками и умениями.

Навыки и умения всегда требуют тренировочной работы, учитель ставит перед детьми определенные цели и намечает пути их достижения; демонстрирует приемы выполнения каких-либо действий, разбирая сложные задания. Дети учатся умело использовать приемы, которые он произносит, показывает в ходе выполнения задания учителя, приобретают навыки.

При объяснении материала педагог старается четко, системно раскрыть и показать феномен.

Самостоятельная работа используется не только для закрепления знаний, но и для объяснения нового материала. Например, учитель преподает соответствующий материал из учебника, поручает обдумать, что в нем сказано, как обобщить, или преподает определенное правило и поручает применить это правило к анализу примеров. В основном все упражнения на уроках английского языка предполагают самостоятельную работу учащихся.

На уроках грамматики используются индуктивные и дедуктивные методы по мере рассуждения, рассуждения учащихся. Учитель однажды (в индуктивном случае) раздельно обобщает языковые явления, подводя к ним общий вывод; метод, использованный в этой строке, называется индуктивным. А во втором случае (в дедуктивном методе) сообщите определение либо правило, а затем предложите применить его к конкретному материалу (разбор заданных слов, предложений или текста), приведите себе пример. Метод, организованный таким образом, определяется дедуктивного метода [2].

На каком — либо из уроков английского языка, реализуются такие задачи, как проверка домашнего задания, повторение ранее изученного материала, высказывание цели и объяснение нового материала с темой нового урока, разнообразные тренировочные работы, упражнения, выполняемые учеником самостоятельно, задание на дом, обобщение урока. Такой урок называется объединенным уроком. В связи с тем, что этот совместный урок является наиболее распространенным.

Новый материал продолжает передаваться как через метод объяснения учителя, так и через метод беседы. В ходе беседы используется вопрос — ответ.

Новый материал доводится до сознания учащихся с помощью приемов наблюдения, объяснения, грамматического анализа, использования книги, беседы и т.д. Когда используются эти методы, зависит от специфики материала, объема и цели урока. На уроке объяснения нового материала не отводится специального времени на его закрепление.

В некоторых случаях, особенно при завершении определенной большой темы, проводится урок учета знаний и умений учащихся, полученных из пройденного материала. Эти занятия организуются с целью, с одной стороны, проверки знаний учащихся, с другой целью повторения, подведения итогов пройденного материала. Здесь проверяются как устные, так и письменные знания и умения учащихся. В обучении грамматике большое значение имеет тренировочная работа. Хотя грамматический материал усвоен в соответствии с учебником и программой, если не будет проведена тренировочная работа, он

не будет длиться долго, он будет забыт. Поэтому грамматические упражнения, в которых учитель, желая дать глубокие, устойчивые и прочные знания, должен знать методы упражнений, формирующие их навыки путем проведения тренировочных, тренировочных работ и переносящие сформированные навыки в другие сходные явления языка, подразделяются на фонетические, морфологические, синтаксические и лексические[3].

Задача фонетических упражнений-обеспечить, чтобы дети хорошо различали произносимые слоги и звуки и чтобы дети правильно, четко их произносили.

Целью морфологических упражнений является сознательное усвоение учащимися морфологического строения языка.

К синтаксическим упражнениям обычно добавляются также пукнтуационные упражнения: постановка расставленных знаков препинания в тексте, постановка и объяснение необходимых знаков препинания в рассмотренных ими предложениях и текстах.

При работе с лексическими упражнениями дети обычно используют словари. Они переводят много текстов и выполняют другие упражнения.

Большое место в формировании грамматических навыков занимают наглядные пособия. Задача учителя в процессе обучения развитие у детей четкой памяти, восприятия и реч. С помощью наглядных пособий дети говорят сами, воспринимают речь своих товарищей.

Под наглядностью обычно понимают использование графических или зрительных средств. Здесь нужные буквы или лица, слова, предложения пишутся другим цветом, подчеркиваются. Иногда выделяются нечетные, записанные в тетради учащихся. Некоторые слова имеют одинаковое произношение, а перевод и написание различаются. Учащиеся должны иметь возможность посмотреть на таблицу, сравнить сходные и не похожие явления, определить их соотношения, сделать выводы из своих наблюдений и получить представление о том или положении.

В качестве наглядного пособия используются также схемы, отражающие какие-либо грамматические и орфографические явления.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. URL: https://stud.baribar.kz/1889/aghylshyn-tilin-uyretude-grammatikaly/

2. Н.М. Құрманбаев ,,Методика обучения английскоу языку в казахской аудитории,, . – Алматы, 1988.

3. В. Рогова ,, Methods of teaching English ,, . – М, 1983.

4. "Иностранный язык в школе". – М, 2004.

SOFT SKILLS TECHNOLOGIES IN TEACHING ENGLISH

Tetiana LELEKA (Kropyvnytskyi, Ukraine)

The current stage of society development, dynamic processes in approaches to educational policy are changing the methods of teaching at all the levels of education. Nowadays we can say about the gap between the modern requirements for a specialist and the education system [2, p. 48].

The process of teaching a foreign language is more effective if intercultural communication is applied, taking into account the formation of language competence of high school students [5, p. 24]. So the function of the tasks should be aimed at the development of soft skills within the framework of competence-based, communicative and collaborative ways using information technology. Since English is the language of international communication, its study is an integral part of the modern education. And very often, many new methods are worked out specifically for English teaching.

There are two types of the skills. The hard skills are the set of the professional abilities associated with a specialized side of the activity. They can be demonstrated, in other words, they are mandatory requirements for employment [1, p. 51]. The soft skills are not connected with such work, but with the communication for effective interaction with people. They are often called personal qualities, emphasizing the direct relationship between the skills and person’s character, temperament and experience [4].

Enhanced disclosure of the soft skills potential is undoubtedly associated with overcoming the contradictions between new and traditional ways of teaching. The method uses the effective aspects of students' communicative competencies, and the emergence of the forms and ways of education to a new level, where the development of such flexible skills as teamwork, communication, critical thinking is already given no less time than the hard skills. With the practical implementation of the new methods, both language skills and soft skills are actively matured, therefore, in the trajectory of student development. The English classes have a double benefit in terms of their effectiveness. They are an excellent tool for evolving the flexible skills [3, p. 113].

In the scientific literature, the various definitions of the concept of soft skills are presented. Some define them as unified skills and personal qualities that increase the efficiency of work and interaction with other people as a social and labor characteristic of the totality of knowledge, skills, abilities and motivational characteristics of the employee, the ability to competently manage the time, to convince, lead negotiations, develop leadership etc [2, p. 78]. The soft skills are unified skills and personal qualities that increase the efficiency of work and interaction with other people: to develop management and create the ability to convince [3, p. 118]. All the definitions are united by a set of activity and communicative approaches in the implementation of the communicative and personal competencies related to the non-professional skills that increase the efficiency of the future specialists.

Taking into account the processes and capabilities of the soft skills, they can be divided into 4 groups: basic communication skills (the ability to convince, argue, work in the team), self-management (the ability to manage emotions, behave in stressful situations), intellectual thinking skills (the search and analysis of information), foresight management (the project management).

English, like any other foreign language, involves the multifaceted development of the student, and this is its clear advantage. We have identified the following groups and social skills that are relevant for Clil method when teaching a foreign language: communication (listening, convincing and arguing), interpersonal

skills (working in a team), analytical skills (situation assessing, creative thinking), flexibility/adaptability (stress controlling), management skills (responsibility), self-development (creative studying) [2, p. 56]. For example, the useful vocabulary stage makes it possible to identify the lexical material on the topic, add the necessary words and expressions and write everything down in the form of a mental map, and if it is necessary, to work on the pronunciation. The productive stage helps perform communicative tasks. The technology of the think-pair-share collaborative approach implies working with the text or watching video and discussing its content, where students practice to work in the team in jigsaw format, highlighting and analyzing the information. The role-cards with unfamiliar objects help the students develop lexical skill. The constant introduction of such exercises gradually removes the language barrier.

Forming both professional and cultural competencies, teaching English is an excellent platform for practicing flexible skills. Teamwork provides for the constant distribution of the roles. In this case, we mention the development of the leadership. To practice this flexible skill, case studies or the use of role-cards can be used. A good methodological aspect of teaching is the analysis and discussion of the team roles with the students. It is very important to be able to quickly navigate in a large flow of information, to see the main thing. The projects and group work show how to maintain constructive relationships, manage conflicts, and conduct a dialogue.

The attention should also be given to the time-management. The employee knows how to set tasks and distribute working time. The developed ability to competently manage the time, quickly find the necessary information is one of the hallmarks of a good specialist. The formation of the soft skills with stable knowledge of the English language is an urgent need for the modern specialist. They are the qualities that can be acquired, developed, trained through grammar, vocabulary, listening, reading in English [1, p. 112].

The types of soft skills development should be characterized by the inclusion of the texts, vocabulary, closely related to the field of the activity of the future specialists in the context of the English language, as well as be connected with the information about personal growth, motivation and goal achievement. The problems

that can be encountered in the implementation of teaching soft skills can be quite obvious: this is the difficulty in assessing the achieved results, and the weak level of interaction between the teachers and students [3, p. 178]. A separate issue is how ready the teachers are to take responsibility for the formation of the flexible skills of the students, because, first of all, they must possess them and understand the process to achieve the necessary result by the effective methodological techniques.

The tendency to increase the number of competencies in the preparation of the specialist can lead to the decrease in the concentration on studying the core of the profession, with concomitant comprehensive development: the habit of continuous education and maintaining the position of a researcher in the professional activities. In this context, the place of English is occupied by an interdisciplinary level, since the professional English is a course that is implemented in relation to the variety of subjects according to the specialty of the students.

Summing up, it should be noted that fluency in a foreign language with the elements of the soft skills is the ability to discuss, express the point of view because the language is a powerful advantage in the competitive selection of the specialists.

It is important for the educational environment to be aimed at mastering the soft skills, including learning English, when the students have desire to gain new experience, achieve long-term goals, analyze the results and be able to succeed.

REFERENCES

1. Biggs J. & Tang C. Teaching for Quality Learning at University: What the Student Does. (3rd edition). Maidenhead: Open University Press, 2007. 418 p.

2. Burns T. Essential study skills: the complete guide to success at university. 3-rd edn. London: Sage, 2012. 472 p.

3. Cottrell S. The study skills handbook. 4th edn. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2013. 440 p.

4. Strachan R., Pickard A. J. & Laing C. Bringing technical authoring skills to life for students through an employer audience. *ITALICS* November, 2010. 9(2). URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/Bringing_Technical_Authoring_Skills_to_L.pdf

5. Shenton A. & Pickard A. J. The evaluation challenge. *Creative teaching and learning*. 2012. Vol 3.2, pp 22-28. URL: file:///C:/Users/Home/Downloads/ctl32theevaluationchallenge.pdf

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕХНОЛОГИЙ ПРИ ОБУЧЕНИИ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Анар Серикбаевна ШОНГАЛОВА (Аркалык, Республика Казахстан)

Внедрение новых технологий крайне важно еще и в связи с тем, что наступивший XXI век предъявляет *иные требования* к выпускникам вузов, чем технократическое общество XX века. Технология обучения прошлого столетия, основанная на логике науки, на принципе *«от знаний к умениям»* должна превратиться в технологию, базирующуюся на закономерностях познавательной деятельности студентов, направленности в обучении, т.е. на достижении выпускниками вершин профессиональной, творческой и духовнонравственной деятельности.

Подготовка студентов к жизни в постоянно меняющемся мире является главной целью инновационных технологий в образовании. С помощью инноваций в обучении происходит ориентация учебного процесса на потенциальные возможности ученика и их реализацию. Происходит качественное изменение личности учащегося. Развитие умения мотивировать действия, самостоятельно ориентироваться в получаемой информации, формирование творческого нешаблонного мышления, развитие детей за счет максимального раскрытия их природных способностей, используя новейшие достижения науки и практики, основные цели инновационной деятельности [1].

Успешное формирование коммуникативной компетенции непосредственно связано со становлением учебной компетенции студента, т.е. способности управления своей учебной деятельностью.

Обязательным условием формирования профессиональной компетентности студентов является развитие коммуникативной компетенции, что отражено в государственных образовательных стандартах. Коммуникативная компетенция предусматривает формирование лингвистической (языковой), социокультурной, прагматической, общеучебной и компенсаторной компетенций.

Современные технологии обучения способствуют решению поставленной задачи. В практике преподавания иностранных языков на современном этапе обучения используются следующие технологии:

- обучение в группах сотрудничества (cooperative learning);
- дискуссии;
- мозговые атаки (brain storming);
- ролевые игры проблемной направленности;
- метод ситуационного анализа (case-study);
- метод проектов;
- «портфель студента» (E-Portfolio);
- Информационные технологии [2].

Вышеперечисленные технологии широко используются при обучении английскому языку на курсах института иностранных языков КазНПУим.Абая.

Умение вести ***дискуссию***, отстаивать свою точку зрения, подкрепленную аргументами, лаконично излагать свою мысль, умение слушать и слышать оппонента - важные умения, необходимые для формирования коммуникативной и социокультурной компетенций.

На занятиях по устной практике английского языка очень часто итоговыми занятиями являются дискуссии по проблемам определенной тематики. Например, в рамках изучения темы **«Выбор профессии»,**

дискуссии проводятся по следующим темам: 1) Профессия учителя - это уважаемая профессия;

- В будущем компьютеры заменят все;

- ***Обучение иностранному языку актуально и т.д.*** Студенты заранее выбирают для дискуссии одну тему, самостоятельно готовят аргументы. Как правило, студенты разделяются на две группы (малые группы сотрудничества - примерно по 5 человек в группе), которые отстаивают противоположные точки зрения по выбранной проблеме. Сначала студенты предварительно проводят обсуждение в малых группах и только потом проводится общая дискуссия.

Для успешного проведения такого вида работы (дискуссии) необходимо провести подготовительную работу: научить студентов умению вести беседу, выбирать убедительные аргументы. На предварительном этапе используется **метод мозговой атаки.** Все предложения студентов по данной проблеме (без обсуждения) выписываются на доску, а затем обсуждаются всей группой. Если аргументация студента кажется достаточно убедительной, то аргумент принимается для дальнейшего обсуждения, если нет - то вычеркивается.

Важным моментом является подведение итогов дискуссии. Для того чтобы поддерживать и стимулировать активность студентов во время обсуждения, каждый из них оценивается по рейтинговой системе. Количество баллов, которое может получить студент за данный вид задания, определено в технологической карте УМК по практическому курсу иностранного языка [3].

При использовании проектной технологии обучения (метода проектов) иностранный язык в новой образовательной парадигме становится процессом самостоятельного овладения учебной познавательной деятельностью. Комплексный интегративный характер проектной работы позволяет студенту выстраивать единую картину мира, используя для этого ранее полученные знания и навыки и приобретая новые. Метод проектов предполагает применение широкого спектра проблемных,

исследовательских, поисковых методов, четко ориентированных на реальный практический результат, значимый для каждого студента, участвовавшего в разработке проекта.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Румянцева Л.Н. Новый подход в обучении иностранным языкам. // Сб. Лингводидактические проблемы обучения иностранным языкам. - СПб.,

2. Фомина Т.Н., Зеленова Т.Г. Инновационные технологии преподавания иностранных языков в неязыковом вузе. - Ярославль, 2015.

3. Интернет-ресурсы.

СОВРЕМЕННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Жанар Серикбаевна ШОНГАЛОВА (Карасу, Республика Казахстан)

Образовательная технология – это комплекс методов, правил и педагогических приемов, которые воздействуют на обучение, развитие и воспитание детей школьного возраста. Современные образовательные технологии на уроках английского языка представляют как четко сформулированный процесс взаимодействия педагога и ученика, необходимый для достижения определенной цели.

Критерии современных образовательных технологий

Прежде чем выбрать технологию, следует обозначить требования, которым она должна соответствовать:

Системность.

Современные технологии обучения английскому языку должны содержать такие признаки системы, как логичность построения процесса, целостность и взаимосвязь отдельных частей;

Концептуальность.

Любая технология обязана состоять из научной концепции, которая содержит обоснование достижения образовательных целей с психологической и социально-педагогической стороны [1];

Эффективность.

Технология должна гарантировать результат, который соответствует образовательным стандартам;

Гибкость.

Технология должна предусматривать возможность варьироваться в зависимости от комфорта и взаимодействия студентов с преподавателем;

Динамичность.

Выбранная технология всегда имеет перспективу дальнейшего развития или преобразования;

Воспроизводимость.

Любая технология должна быть понятна, чтобы ее могли применять разные педагоги и студенты в других учебных заведениях.

Типы современных образовательных технологий.

1. Коммуникативная - предназначена для формирования навыков коммуникативной компетентности. Данные современные технологии на уроках английского языка необходимы ученикам для адаптации к формам и моделям коммуникации в современных культурах.

2. Дифференцированная технология - познание предмета осуществляется с учетом их личных интересов, навыков и сильных сторон. В основе развития потенциала лежит поощрение, а также применение диагностических тестов.

3. Модульная технология - предусматривает, что современный английский урок, а также его содержание (автономные модули, подразделы) интегрируются в один общий курс.

4. Информационно-коммуникативные технологии - предусматривает повышение практической направленности урока, а также увеличение познавательной активности путем повышения интенсивности самостоятельной работы учеников.

5. Технология применение ПО - является подвидом ИКТ. Такие технологии обучения английскому языку в школе эффективно дополняют процесс обучения перевода текстов.

Данная технология характеризуется применением компьютерных программ, которые интенсифицируют самостоятельную деятельность учеников. Это способствует развитию навыков грамматики, лексики и машинного перевода [2].

6. Интернет-технологии - открывают различные возможности и доступы для нахождения информации, создания отдельных проектов и исследований.

7. Современные технологии в обучении английскому языку на основе индивидуального обучения - реализует личностно-ориентированный метод обучения, что учитывает интересы и особенности учеников.

8. Технология тестирования - основывается на контроле усвоения материала учащимися в пределах курса. Данные технологии обучения на уроках английского языка позволяет педагогу определить сильные и слабые стороны учеников, а также выявить недостатки в своей программе.

Международные экзамены по английскому языку проходят в соответствии с современными технологиями тестирования.

9. Проектная технология - характеризуется созданием модели социального взаимодействия между учениками. Данная методика способствует формированию межпредметных связей, которые улучшают общую успеваемость учеников.

10. Технология базирующаяся на сотрудничестве - эксплуатирует идею совместного обучения. При этом отдельная роль отводится как личной, так и коллективной ответственности за достижение обозначенных целей [3].

11. Игровая технология - основывается на раскрытии потенциала и развитии творческого мышления учащихся во время совместного рассмотрения и решения поставленных задач. К примеру, применяя популярную игру «Испорченный телефон», ученики развивают навык последовательного или синхронного перевода.

12. Технология развития критического мышления - предназначена для развития в ученике разносторонней персоны, которая может критически и с вниманием относиться к полученной информации. Данная технология становится крайне актуальной при литературном переводе художественных произведений, стихотворений и т.д.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Амонашвили Ш.А. Личностно-гуманная основа педагогического процесса: учебное пособие. Мн. : 2003. – 234с.

2. Бим И.Л. Личностно - ориентированный подход -основная стратегия обновления школы. Иностранные языки в школе. – 2012. – №2.

3. Великанова А.В. Компетентностно-ориентированный подход к образованию. Самара: Профи, 2017. – 92с.

ИННОВАЦИОННЫЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЕ ТЕХНОЛОГИИ НА УРОКАХ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА В ИНКЛЮЗИВНОМ ОБУЧЕНИИ

Камар Серикбаевна ШОНГАЛОВА

(Аркалык, Республика Казахстан)

Применение ИКТ в процессе обучения в школе даёт возможность активизировать познавательную, мыслительную и самостоятельную деятельность учащихся, интенсифицировать учебный процесс. Информационные технологии дают возможность не только изменить формы и методы учебной работы, но и существенным образом трансформировать и обогатить образовательные парадигмы.

Как показывает опыт, английский язык представляет благодатное поле для формирования и развитие личности ребенка. При обучении английскому языку развивается интеллект, воображение, внимание, наблюдательность, речемыслительные и творческие способности.

Применение *компьютерных технологий* на уроках английского языка становится высокоэффективным творческим реализующим фактором использования разнообразных форм развития, воспитания и обучения.

Такой способ организации учебной деятельности позволяет не только в увлекательной творческой форме продуктивно решать все задачи урока, но и осуществлять обучающую коммуникативную познавательную деятельность.

Не секрет, что изучение английского языка на начальной ступени обучения у многих учащихся вызывает затруднения, усвоение материала обычно строится на заучивании. Использование компьютера значительно облегчает процесс изучения языка через реализацию одного из принципов обучения - наглядности. Английский язык на начальной ступени обучения в большей степени, чем другие школьные предметы, требует наглядности, что влечёт за собой использования большого количества пояснительный рисунков. Моя цель как учителя – научить моих учеников ориентироваться в этом безграничном информационном пространстве.

Более того, используя компьютер, организовываю на уроке индивидуальную, парную и групповую формы работы. Однако при этом помню, что компьютер не может заменить учителя на уроке. Поэтому тщательно планирую время работы с компьютером и использую его именно тогда, когда в нем есть действительная необходимость.

Важным аспектом использования ИКТ на уроках английского языка является *мультимедийная презентация*.

Уроки с использованием презентаций Microsoft Power Point.

На мой взгляд, современные педагогические технологии такие, как формы уроков с использованием презентаций Microsoft Power Point

- помогают реализовать личностно-ориентированный подход в обучении,
- обеспечивают индивидуализацию и дифференциацию обучения с учётом способностей детей, их уровня обученности, склонностей и т.д.

При традиционных методах ведения урока главным носителем информации для ученика выступает учитель, он требует от ученика концентрации внимания, сосредоточенности, напряжения памяти. Не каждый ученик

способен работать в таком режиме. Психологические особенности характера, тип восприятия ребенка становятся причиной неуспешности. При этом современные требования к уровню образованности не позволяют снизить объем информации, необходимой для усвоения учеником на уроке.

Применение компьютерных презентаций в учебном процессе позволяет интенсифицировать усвоение учебного материала учащимися и проводить занятия на качественно новом уровне, используя вместо аудиторной доски проецирование слайд-фильмов с экрана компьютера на большой настенный экран или персональный компьютер (ноутбук) для каждого учащегося.

Эффективность воздействия учебного материала в виде презентаций на учащихся во многом зависит от степени и уровня иллюстративности материала. Визуальная насыщенность учебного материала делает его ярким, убедительным и способствует интенсификации процесса его усвоения. Компьютерные презентации позволяют акцентировать внимание учащихся на значимых моментах излагаемой информации и создавать наглядные эффектные образцы в виде иллюстраций, схем, диаграмм, графических композиций и т.п. Презентация позволяет воздействовать сразу на несколько видов памяти: зрительную, слуховую, эмоциональную и в некоторых случаях моторную.

Обладая такой возможностью, как интерактивность, компьютерные презентации позволяют эффективно адаптировать учебный материал под особенности обучающихся. Усиление интерактивности приводит к более интенсивному участию в процессе обучения самого обучаемого, что способствует повышению эффективности восприятия и запоминания учебного материала.

Работая на уроках английского языка заметила, что использовать её в учебном процессе можно на различных этапах урока, при этом суть ее как наглядного средства остается неизменной, меняются только ее формы, в зависимости от поставленной цели ее использования.

Стоит ли создавать презентации на каждый урок и не слишком ли много времени это занимает?

На мой взгляд, совершенно не обязательно постоянно использовать презентации, но в некоторых случаях, когда материал урока содержит большое количество иллюстративного материала, применение компьютерной презентации позволит существенно повысить эффективность урока. Существующие на рынке программного обеспечения средства построения презентаций позволяют без программирования в короткий срок создавать, и при необходимости изменять, компьютерные презентации. Одна из самых эффективных программ для создания презентаций – Microsoft Power Point. Она позволяет учителю в короткие сроки создавать собственные презентации. Учитывая большие дидактические возможности компьютерного представления знаний, уже в ближайшее время следует ожидать более интенсивного использования компьютерных презентаций в образовании.

Использование компьютерной презентации на уроке позволяет:

- повысить мотивацию учащихся;
- использовать большое количество иллюстративного материала;
- интенсифицировать урок, исключив время для написания материала на доске;
- вовлечь учащихся в самостоятельный процесс обучения, что особенно важно для развития их общеучебных навыков.

В данном случае компьютер служит средством для поиска необходимой информации, а также стимулом для формирования речевых высказываний.

Красочно оформленные презентации вызывают большой интерес на начальном этапе обучения. Презентации решают проблему использования наглядного материала. Например, если раньше приходилось вырезать и приклеивать картинки на доску, то сейчас с помощью Интернет можно найти картинки и рисунки и сразу вставить на слайд. Если картинок много, то оформить несколько слайдов. Детям очень нравятся презентации.

Создание презентаций требует творческого подхода со стороны учителя и просто хорошего знания компьютера.

Таким образом, компьютер не заменяет учителя на уроках английского языка, а является эффективным помощником, позволяющим повысить качество

обучения и эффективность контроля. В настоящее время использование компьютера в учебном процессе очень актуально.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Коптюг Н.М. «Интернет-проект как дополнительный источник мотивации учащихся». Иностранные языки в школе. – 2013. – №3.

2. Музланова Е.С., Кисунко Е.И. Использование компьютерных технологий на уроках английского языка //Английский язык: Приложение к газете «Первое сентября». – 2016. – №12. – С.13– 18.

3. Беляева Л. А., Иванова Н.В. Презентация Power-point и ее возможности при обучении иностранным языкам // Иностранные языки в школе. – 2018. – №4.

BLENDED LEARNING AS A PROMISING FORM OF EDUCATIONAL PROCESS ORGANIZATION

Olha BERESTOK (Sumy, Ukraine)

Digitalization of education is an objective process taking place all over the world, which has not only many advantages, but also a number of disadvantages that cannot be ignored. The negative consequences of introducing information technologies (IT) into the educational process are caused by the fact that the number of external stimuli for the development of the student's brain is inevitably narrowed, the number of external stimuli for the development of the student's brain is limited, the students do not receive the necessary experience in decision-making, speech activity, their emotional and social intelligence does not develop. As a result, clip thinking, digital dementia virus, geographic cretinism, inability to solve problems and achieve goals, memory problems, difficulties in interacting with people occur.

One of the ways to overcome and compensate for these negative trends is the use of blended learning (BL).

BL is an educational approach that combines learning with a teacher (face to face) and learning using information technology, as well as combining the advantages of teaching in the classroom and distance or interactive learning, including accessible courses, designed to motivate the students in the learning process as a system, consisting of components functioning in a continuous relationship and forming an integral part in the course of interaction. [1]

BL is a combination of traditional forms of classroom learning with various elements of e-learning or IT, such as video, computer graphics, audio clips, interactive elements, etc.

In the pedagogical literature, other names of BL are also used, with slightly shifted emphasis: combined instruction, hybrid learning, web-enhanced instruction, integrated learning, which have the same meaning.

This type of learning includes elements of independent management of the learning educational route, the ability to choose the place, time and pace of learning, as well as combining the experience of learning with a teacher and learning using IT.

The ratio of the components of traditional and e-learning is determined either by the student, or in the process of joint communication (coordination) with the teacher based on the psychological and pedagogical characteristics of each student. Blended learning is considered to be the one that contains the share of e-learning in the overall educational process varying from 30% to 80%. Up to 30% is traditional training with computer support. From 80% to 100% is full e-learning.

BL success factors are:

- personalization (the possibility of individualization of training, adjustment to the level of knowledge of each, its features of information perception, cognitive style);

- orientation to high achievements (the student should be able to show his best qualities in learning, which motivates him or her);

- training based on mastery (involves the transition to new educational material after confirming the required level of proficiency in already mastered);

- relationship orientation (giving special importance to the relationship connecting students with the teacher, among themselves, with other participants in the educational process);

- personal responsibility (giving the student the right to control the pace and success of his or her cognitive activity, choose the trajectory, the time of learning). [2]

The educational process with BL includes a sequence of the following phases of traditional (group) and e-learning, alternating in time:

1) instructing - organizational moments, regulation of activities;

2) orienting - introductory lectures, interaction system, task setting;

3) demonstration - analysis of visual material and specific situations;

4) reinforcing - doing exercises, solving problems, developing skills;

5) final - discussion of the results, control, summing up. [3]

When designing BL, it is advisable to use reverse design technology - from the learning outcomes in the discipline to the development of evaluation activities, the design of learning impacts, the development of Internet services, IT, the coordination of learning outcomes and evaluation activities, regulation.

Blended learning is a promising form of organizing the educational process, largely compensating for the shortcomings of traditional and e-learning and making the most of their advantages, having a synergistic effect. That is why this direction is gaining more and more popularity in the world.

Blended learning allows the flexibility to respond to a variety of life circumstances affecting individuals, educational institutions and society as a whole. Without abandoning traditional forms of education, yielding high results, blended learning in parallel uses the latest achievements in order to modernize, intensify and individualize the educational process.

REFERENCES

1. Dann C.E. Blended learning: Getting students on board. Smart Innovation, Systems and Technologies. 2019. vol. 99. P. 214-223.

2. Blended Learning: Personalizing Education for Students. On-line Course (Coursera; New Teacher Center). URL: https://www.coursera.org/learn/blending-learning-personalization).

3. Han F., Ellis R.A. Identifying consistent patterns of quality learning discussions in blended learning. Internet and Higher Education. 2019. vol. 40. P. 12-19.

ACADEMIC MOBILITY AS A NON-TRIVIAL WAY OF LEARNING ENGLISH

Oleksandra RYMAR, Tetiana YURCHENKO

(Kropyvnytskyi, Ukraine)

Innovation and creativity in the 21st century are becoming integral to the development of citizens. Education is one of the important places, because it contributes to the development of these special skills; one of the priority areas of education reform, identified by the State National Program "Education. Ukraine of the XXI century ", there is a need to "achieve a qualitatively new level in the study of foreign languages" [4]. English is a unique subject of study. Today it is the most widely spoken and well-known language in the world. Most people want to learn and master English at least at an elementary level. This subject is studied everywhere: in schools, universities, institutes, colleges, additional classes, additional classes with a tutor [3].

Academic mobility is the transfer of teachers and students of higher education institutions for a certain period of time to another educational or research institution within or outside their country for the purpose of study or teaching [1].

Academic mobility as a way to learn and improve a foreign language provides opportunities:

 adaptation of a teacher or student in different cities in accordance with different conditions and requirements;

 determining the level of knowledge, skills and abilities of both teachers and students;

 purposefulness of the purpose of the student or teacher, for which they came to a particular place;

 admission to academic mobility in Ukraine of all participants in the educational process, which previously could only include students;

 possibility of not choosing to study in Ukraine or abroad, today it is possible to study simultaneously;

 developing communication skills and increase the vocabulary of English words [1].

Therefore, we can list the current list of participants:

• students (bachelor's and master's degrees);

• candidates for the degrees of Doctor of Science and Doctor of Philosophy;

• scientists (employees in universities and research facilities);

International academic mobility is an opportunity for participants in the educational process to study, teach, train or conduct research activities in another higher education institution (scientific institution) in Ukraine or abroad. According to the program documents of the Bologna Process, the subjects of academic mobility are students, teachers, researchers and management staff [2].

The main types of academic mobility in Ukraine are:

a) degree mobility - study in the Free Economic Zone, different from the permanent place of study of the participant of the educational process, for obtaining a degree of higher education, confirmed by a document (documents) on higher education or on obtaining a degree of higher education from two or more higher education institutions;

b) credit mobility - training in a freelancer, other than the permanent place of study of a participant in the educational process, to obtain loans from the European Credit Transfer and Accumulation System and / or relevant competencies, learning outcomes (excluding loans from the European Credit Transfer and Accumulation

System) in higher education of a permanent or foreign place of study of a domestic or foreign participant in the educational process [4].

Forms of academic mobility of participants in the educational process, obtaining the degrees of junior bachelor, bachelor, master and doctor of philosophy in domestic free economic zones, are:

a) training in academic mobility programs;

b) language internship;

c) scientific internship [2].

Studying abroad a student has become an integral part of the study program at Ukrainian universities. Estimates received abroad are taken into account in Ukraine (according to ECTS). There is no need to take academic leave or agree on an individual study plan. The student retains a place of permanent study in Ukraine.

To develop and improve a foreign language, teachers offer students a variety of new technologies: movies, videos, audio recordings, audiobooks, audio dictation, interesting programs to deepen knowledge on the Internet and more. When teachers teach this subject, they first of all increase the level of professional competence, deepen all types of skills, conduct various types of machine and non-machine control, consolidate and apply their own knowledge in practice.

For the student, **academic mobility** is useful because the student develops, listens to others, argues whether others know the material correctly and only then can object, prove their point with arguments and facts, according to their own base of learning English. Mobility in general helps not to stifle your development and achieve the desired result. Mobility is an important human trait that may not be unique to everyone.

We are the students of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Faculty of Ukrainian Philology, Foreign Languages and Social Communications occupy a prominent place in the students' council. Therefore, it was decided to conduct an oral survey and questionnaire among the entire faculty on their opinions and ideas of academic mobility. We chose two methods, because one is impossible without the other. The oral survey made it possible to express one's own opinion and hear the student, because our university

does everything possible to make students study comfortably and to achieve the greatest development. We honestly interviewed 100 students and, after analyzing the results, came to the following conclusions. 92% of surveyed students consider academic mobility to be one of the most modern methods of gaining useful life experience for a student. The remaining 8% do not think so. 88% of students surveyed believe that learning English through academic mobility is an effective method for today's youth. At the same time, 80% of the 100 students would like to try this method on them, and the remaining 20% refused. Within 85-90% of students spoke about the high quality of knowledge of their profession, teacher training, depth, completeness, clarity of presentation of educational material that they can get using this type of learning.

Based on the results of our survey of 100 students of our university, we can announce the following conclusions. Most of the students surveyed consider academic mobility to be an effective modern method for learning English and want to try it on their own.

In our time, progress never stands still. Every day we hear about new methods of obtaining, assimilating and processing information. Every year, education becomes better and more accessible to everyone. The method we have described can be one of the revolutionary ways to gain experience and learn quickly. This practice will also help to increase the level of tolerance and mutual understanding of people in the community, because, in addition to learning, academic mobility also means cultural exchange. Today, this is one of the key aspects of human development.

REFERENCES

1. Вікіпедія. // [Electronic resource] – Access mode: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%
2. Види міжнародної академічної мобільності // [Electronic resource] – Access mode: https://npu.edu.ua/universytet/mizhnarodne-spivrobitnytstvo/mizhnarodna-akademichna-mobilnist

3. Роль англійської мови у сучасному світі // [Electronic resource] – Access mode: https://vseosvita.ua/library/referat-rol-anglijskoi-movi-u-sucasnomu-sviti-anglijska-mova-vsudi-i-skriz-dominue-227323.html

4. Царик О.М., Рибіна Н.В. Міжнародна мобільність як спосіб підвищення мотивації студентів до вивчення іноземних мов // [Electronic resource] – Access mode: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/15839/1/171_Tsaryk_Rybina.pdf

THE CHALLENGES OF DISTANCE LEARNING DURING THE PANDEMIC

Zhamilya BAKIROVA (Arkalyk, Kazakhstan)

I. INTRODUCTION.

In the context of the spread of Coronavirus infection, number of universities across the world are shifting the focus from traditional education to a web-supported education that can be provided either fully online or through blended learning (hybrid learning).

Such a sharp transition to "distance learning" is a forced and urgent measure, not all universities were ready for this radical restructuring of the educational process based on the objectively different level of development of the information infrastructure, the provision of disciplines with electronic educational resources and the readiness of teachers to use digital platforms and services in the educational process.

It has been recognized that online learning has many advantages. The chief educational advantage is that students enrolled in online courses offered in

asynchronous learning environments are able to access information in a flexible way without ever leaving home [1]. Other advantages of online learning include the following: well-structured and efficient management of assignments, competitive advantage (online learning provides access to good quality education), cost effectiveness etc. However, online education highlighted weaknesses in the teaching-learning process from the students ' perspective as well as from the perspective of teachers involved in online education.

The goal of distance learning includes greater extension of openness and flexibility, whether in terms of access, curriculum or other elements of structure. Hence, this paper will focus on the following:

1. how to handle an overwhelming variety of online learning platforms and learning apps;
2. how to adapt courses to a fully online environment;
3. how to increase students' engagement.

II. MAIN PART

There are still local problems caused by the application of Information and Communication Technology (ICT). A survey conducted by Joseph B. Umoh and Ekemini T. Akpan in 2014 among the students of the University of Uyo, Nigeria investigated challenges of blended e-learning and revealed "non-availability, non-accessibility and inadequate ICT skills towards the utilization of blended e-learning tools". The authors explain these results as due to "lack of ICT infrastructures to supports blended e-learning approaches" [2]. The lack of access to the Internet at home, the lack of computer availability, slow internet connection and login problems are cited as the main obstacles to access online educational resources at the University of the Western Cape (UWC) in Cape Town [3]. Improving Internet access and enhancing ICT literacy and information literacy in the developing world is still an area of great concern [4]. Another prominent problem faced by online students is the isolation of an online course. More particularly, students experience hurdles in learning situations that involve group work and group assessments [5]. The barriers to participation can be of a personal nature: inability to build interpersonal relationships with peers, stress and anxiety states associated with using technology,

being pushed out of one's comfort zone. The importance of effective online collaboration/group work cannot be overestimated; however, potential barriers to achievement may serve to isolate the students resulting in disengagement or withdrawal. In addition, members of the teaching staff can also have difficulties when trying to implement new ideas and practices, educators feel stressed and not equipped with the relevant skills to teach online and guide students through learning activities, especially in such cases when they themselves may be struggling to make effective use of sophisticated learning technologies [6-8]. There is a need for more adequate training of academic staff in the field of ICT-based learning environments, which will help educators do their jobs with confidence and help students reach for their maximum potential.

2.1 A wide variety of online learning platforms and learning apps

The first issue turns out to be problematic for both students and academic staff alike: students may become easily distracted and overwhelmed by the necessity of switching between multiple apps and websites all the time and teachers may have trouble selecting an e-learning tool that aligns with their existing learning content. Moreover, going through detailed tutorials and importing learning content into the all-in-one platform may require some special knowledge and technical skills. During the initial stage, it is highly desirable to build up a unified learning environment, thus providing a personal overview of the education (in terms of content, structure, and progress) and transparent access to course material. In addition to the mentioned benefits, a unified learning environment helps save students' time and ease teachers' workload.

The implementation of distance learning in higher education institutions during the Pandemic has shown that it is possible to cope with such complex situations provided that there is a unified learning environment and sufficient technical support available to help academic staff manage maintenance issues. Providing necessary assistance with e-learning technologies is a good administrative practice that helps ensure that courses run smoothly.

2.2 Adapting courses to a fully online environment and increasing student engagement

The problem of adapting courses to a fully online environment goes hand in hand with student engagement issues, as student engagement goes down in an online learning process. When teachers teach onsite, they can monitor whether the student is carrying out the assigned activity. However, in a Zoom meeting teachers cannot be sure that student's attention is focused on a particular activity particularly with student's camera turned off. Therefore, it is crucial to engage students through the proper presentation of information and create a feedback loop between teacher and student for the improvement of learning performance within an online environment. Learner-to-learner interaction is also highly desired by learners, it can play a significant role in helping students eliminate a sense of isolation. According to Florence Martin and Doris U. Bolliger, activities that enhance engagement "assist students in feeling connected and can create a dynamic sense of community" [14]. At the introductory stage of the lesson it is better to organize pair work activities by means of splitting Zoom meeting in separate sessions (breakout rooms). A brief discussion task can be used as a lead-in to a topic under consideration (for instance, in a lesson on writing emails the teacher may encourage students to ask their partners questions about emails: Do you get a lot of emails? How and when do you respond? How often do you delete an email without reading it?). If this activity is carried out with the whole class, there is danger that strong students will dominate discussion and weak students will prefer to remain silent. Using breakout rooms or chats ensure that all students simultaneously engage with a task. In addition, it will help with the initial speaking anxiety, as speaking with a peer is less stressful than speaking to a teacher in front of the whole class in the Zoom application. As a result, overall quality of student talk improves.

Other problems the teacher might run into are of a technical nature. If students do not have course books at hand and questions are displayed on the teacher's screen, they might feel confused as screen sharing options disappear in breakout rooms and as a result they might forget questions. In order to avoid such situations, it is recommended to use Google Slides – a web-designed platform for creating rich media presentations. In fact, it enables a teacher to put together all digital curriculum materials thus facilitating retrieval of multimedia content. A teacher can share the

presentation with students by using the “Share” button and copying the link or by sending the link by email beforehand (the provision made for the students who arrive late to class). The use of Google Slides ensures that students are involved in the learning process at every stage of the lesson. After speaking activity monitoring in breakout rooms is done, a teacher should provide appropriate congruent feedback before moving on to the next stage. It may look as follows: 1. A clear question plus time to think about how to answer it, e.g. “What was one thing that surprised you a great deal about your partner? I’ll give you a minute to think” or “What was one thing you disagreed with?” 2. Giving nonverbal feedback. If students’ cameras are turned on, a teacher can give them nonverbal ways to express their opinions: “So, do you check and respond to e-mail only at specific times? Show me your thumbs!” 3. Writing down some of the students' ideas in the course of monitoring student performance in breakout rooms and giving feedback by asking a clear question, e.g. “So here are some of the ideas I’ve heard. Did you discuss something else that I didn’t hear?” or “So here are some of the problems you talked about. Use the annotate function in Zoom and tick the problems you’ve experienced”. All procedures mentioned above contribute to students' awareness of learning issues and help them stay focused and engaged in the activity. In the main part of the lesson it makes sense to continue using Google slides, as it may serve (depending upon language skills students need to develop) as an interactive student's copybook. The teacher can duplicate the slide containing the task (like putting text segments into the correct sequence to focus on the structure of emails) and then assign each pair of students a slide name. Students can do the task and then do a “gallery walk” looking at other students' slides and leaving comments. Google slides is also a useful tool for doing drag-and-drop exercises (e.g. sentence-to picture and sentence-to-word matching tasks at the stage of controlled practice managed by the teacher), it allows users to insert images, text boxes, and shapes, which enables students to work collaboratively on drag-and-drop tasks in a single digital information environment. Google slides prove to be efficient in handling reading comprehension lessons, as it allows students to highlight segments of text that illustrate evidence to justify

students' responses. It improves student engagement as a teacher gets students reading a text carefully, not just selecting one letter from answer choices.

Whatever learning activity students are engaged in, it is wise for the teacher to prepare supplementary activities or additional resources that will keep the early finishers from wasting their extra time in the Zoom application. For instance, a teacher can draw a text box in the lower-right corner of the slide to assign silent follow-up activities for fast-finishers. Through thoughtful classroom design, teachers can maximize the satisfaction from the time spent in the online classroom, which in turn will support students' holistic learning experiences [15]. Creating a successful online class and a sense of community in the online classroom is a labor and time intensive task which requires a significant amount of specialized knowledge. Online teaching staff should constantly rise to practical challenges of implementing online classes and programs to find new ways to promote meaningful interactions between students.

III. Conclusions

This paper shows the following issues that revealed themselves during the COVID-19 outbreak: a wide variety of online learning platforms and learning apps, difficulty of adapting courses to a fully online environment and increasing student engagement. To successfully deal with these problems, a thoughtful and comprehensive approach is needed to support students and teaching staff in online learning environment.

By carefully considering, the assignments aimed at boosting student engagement educators are more likely to create a productive online learning environment and increase positive learning outcomes in higher education.

REFERENCES

1. J. Butcher, J. Rose-Adams, Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning, 30, 127-137

2. J. Umoh, E. Akpan, Journal of Education and Learning, 3, 60-70 (2014)

3. N. Mohamed, F. Peerbhay, African journal of Health Professions Education, 4, 123-127 (2012)

4. Md. S. Khalid, M. J. L. Pedersen, Procedia – Social and Behavioral Sciences, 228, 614- 621 (2016)
5. R. Davidson, Journal of Learning Design, 8, 94–105 (2015)
6. J. Little-Wiles, L. Naimi, Conflict Resolution & Negotiation Journal, 4, 1– 13 (2011)
7. G. Thorsteinsson, Journal of Educational Technology, 10, 15–20 (2013)
8. S. W. Schmidt, C. M. Tschida, E. M. Hodge, Online Journal of Distance Learning Administration, 19, 1-10 (2016)
9. M. Bickle, R. Rucker, Journal of Online Higher Education, 4, 3-10 (2020)
10. S. Alharbi, S. Drew, International Journal of Advanced Computer Science and Applications, 5, 143-155 (2014)
11. J. T. Nagy, Education and Information Technologies, 21, 897-917 (2016)
12. W.-L. Shiau, P. Y. K. Chau, Information and Management, 53, 355-365 (2016)
13. M. Jordan, D. Duckett, The Journal of Public and Professional Sociology, 10, 1-23 (2018)
14. F. Martin, D. U. Bolliger, Online Learning Journal, 22, 205-222 (2018)
15. B. L. Hansen, E. Gray, Journal of Educators Online, 15, 24-44, (2018)

THE INFLUENCE OF THE USE OF A DIFFERENTIATED APPROCH IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE ON THE MOTIVATION OF STUDENTS

Zhamilya BAKIROVA, Aida OMIRZAK

(Arkalyk, Republic of Kazakhstan)

This article discusses the concept of a differentiated approach in teaching and its significance, as well as the impact of its use on the motivation of school students in the framework of teaching a foreign language. The problem of academic performance is relevant at all times of the existence of pedagogy. As Rogova G. V. notes in the lower grades, most students have a high motivation to learn a foreign language, learn how to convey their thoughts and communicate with others.

However, with increasing requirements in learning a foreign language, students have to make more and more efforts to fully master the language. [3, p. 3-5] Sometimes a decrease in their cognitive motivation for the subject, and as a result, the degradation of students' academic performance could be observed. The solution to this pedagogical task lies in nothing else than the application of differentiated learning technology which considers the individual needs of each student. Focusing on individual needs and abilities will allow teachers to maintain cognitive interest in the subject, ensure maximum efficiency in learning, as well as the academic performance of all students in the class.

Studies of the sphere of human motivation have shown that it is the main booster of purposeful human activity. I. A. Zimnaya defines motivation a "trigger mechanism" of various kinds of human activity that encourages success. [7, p. 6] Soviet psychologist K. Platonov characterizes motivation as "a set of closely interrelated motives", which means that motives are internal components of motivation. [9] This concept has variative classifications. However, most of them have the same meaning and explanation. The classification of motivation of the students into external and internal suggested by T. O. Gordeeva, A. O. Sychev, E. N. Osin and foreign psychologists R. Ryan, E. Deasy and K Rogers is considered to be general. External motivation is understood as a desire of a person to meet the standards and requirements imposed by society or surrounding people. In contrast, motivation of cognition, achievement and self-development based on the student's desire to improve his knowledge, skills and abilities is determined as internal motivation. [1, p. 96-107] [3, p. 54-67]

The concept of "differentiated learning" is understood as "such a form of organization of the educational process and the activities of students, in which their inclinations, interests and manifested abilities are taken into account." [10] According to I. P. Podlasyi, "differentiated education is the maximum consideration of the capabilities and needs of children." K. A. Tomlinson describes differentiation as creating a balance between academic content and individual needs of students. "In differentiated learning, the teacher starts from the level at which the students are

at the moment, and not from the level at which they should be" K. E. Tomlinson. [6, p. 3] The main goal of the differentiated technology of teaching any subject is to create conditions for the qualitative progression of students' academic performance in the subject, implying the improvement of their knowledge, skills and abilities within the framework of the studied subject, increasing their educational motivation and cognitive activity. So that means it is vital to teacher to know the peculiarities of the development of the psyche, thinking, consciousness at different stages of age periodization, analyzing individual abilities, educational needs and interests of a student.

The use of differentiational technology in teaching foreign languages in school is beneficial for both teachers and students at school. It is advantageous for the teacher, since the use of this approach allows to determine at what stage of language acquisition each student is in the classroom, and subsequently, taking into consideration the individual needs, peculiarities, abilities, skills and preferences of students, to select teaching methods and tasks for the development of students' knowledge and skills and maintaining good academic performance and the quality of education received.

Regardless of what students’ motivation and the leading motives for learning whether internal or external is, the teacher's use of a differentiated approach in teaching a foreign language allows students to study at an individual comfortable pace of learning, which has a positive effect on the quality of language acquisition and the development of the necessary language abilities of students. Along with this, the use of this approach in teaching allows students to determine what is worth working on, set goals together with the teacher and observe personal progress in mastering a foreign language. In addition, the creation of such favorable learning conditions, as well as the frequency of success situations created, can increase the motivation of students to learn English. That is, the use of differentiated learning technology implies the creation of a program for the development of the abilities of all students of the class, consideration their individual educational abilities and needs, interests, psychological and physiological abilities.

K. E. Tomlinson , in her research in the field of differentiated learning technology, suggests considering the effective application of a differentiated approach in teaching in connection with the following concepts: 1) The content of education, which provides for the identification of information and skills necessary for students to master, depending on their abilities; 2) A process that implies feelings experienced in the process of teaching content and students' understanding of what they are learning; 3) The product, that is, the successful demonstration by students of their knowledge, skills and abilities in the process of working in the classroom; 4) The learning environment, which is the provision of favorable, comfortable conditions, including both working conditions, that is, various kinds of tasks, forms of work, and the atmosphere in the classroom as a whole. [6, p. 40-41] These components are significant in the use of the multi-level learning.

The technology of multi-level learning can be used in interrelation with the differentiated approach. Differentiation of multi-level learning can be carried out at all stages of the lesson and the learning process: when getting acquainted with new material, completing tasks for fixing during the lesson, completing homework, independent and control work, etc. The use of multi-level tasks feasible for each student in the classroom is proved as important condition in developing students' skills and improving their academic performance, as well as increasing learning motivation.

Focusing on the educational needs of children with low academic performance, teachers need to develop tasks that are easy to understand, logical to understand and feasible to perform, often repetitive tasks by analogy. In working with a weak student, the teacher will play the role of a trusting partner, comrade and friend who supports the student's aspirations, gives advice, further clarifies, helps to cope with difficulties and achieve a common goal. Such close work with the teacher, his emotional support is able to rekindle the extinguished interest in learning.

In working with students, who are often considered as the majority of the students in the class, with average academic performance, the teacher, in accordance with their intellectual abilities, offers tasks of an average level. They can be the same

as for students with low academic performance, but implying more independent work, or similar tasks as for a group of students with high academic performance and educational needs, only easier. A group that still makes small mistakes, has an average level of abilities, and is prone to hasty actions, when performing tasks in a foreign language lesson, requires repeated repetition to firmly consolidate knowledge. For this category of students, the teacher acts as a mentor who corrects mistakes and sets them further direction.

The last group of students belonging to the category of strong, as a rule, has a high cognitive interest and motivation to learn, can cope with tasks of increased complexity that require critical and analytical thinking, creativity and independence. This group of students, who have independence and knowledge, abilities and skills high enough for their peers, can be useful for a teacher by the fact that they can assist in conducting a lesson. A student who already has an idea about a certain topic can prepare a small presentation, a story, lead a discussion in the classroom, which will be fascinating both for his other classmates and for himself by giving him the opportunity to show his independence, organizational and leadership qualities. [8, p. 264-296]

It follows from this that a holistic approach to learning and the use of a differentiated approach in teaching schoolchildren, depending on their individual physical and psychological characteristics, educational abilities, needs, interests, together with the creation of motivational conditions for supporting educational and cognitive interests and motives, can guarantee high-quality education and the solid consolidation of the knowledge gained.

REFERENCES

1. Gordeeva T. O., Sychev A. O., Osin E. N. “Academic motivation scales” questionnaire. Psychological journal. 2014. pp. 96-107.

2. Rogova G.V., Nikitenko Z.N. Some Reasons for Declining Interest in the Subject "Foreign Language" at School / Foreign Languages at School. M., 1982, № 2.

3. Ryan R. M., Deci E. L. Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. Contemporary Educational Psychology, 2000, vol. 25 (1), pp. 54–67.

4. Skatkina M. N. Didactics of secondary school: Some problems of modern didactics. - M.: Enlightenment, 1982.- 319 p.

5. Tomlinson C. A., Imbeau M. B. Leading and managing a differentiated classroom. Alexandria, VA: ASCD.

6. Tomlinson C. A. The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of All Learners. Alexandria, VA USA. 1991.

7. Rogova, G. V. Methods of teaching a foreign language in secondary school: method. manual / G. V. Rogova, F. M. Rabinovich, T. E. Sakharova. - M.: Enlightenment, 2006. - 287 p.

8. Shakhmaev I. M. Differentiation of education in secondary school– - M.: Enlightenment, 1982. - pp. 264-296.

9. URL: https://psychology.academic.ru/1245

10. URL: https://pedagogicheskaya.academic.ru/1060/

MODERN TOOLS OF ONLINE EDUCATION IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING

Tetiana VIEDIERNIKOVA (Kharkiv, Ukraine)

A modern professionally oriented approach to the study of a foreign language involves the formation of students' ability to communicate in a foreign language in specific professional, business and scientific fields. Global integration processes affecting all spheres of human activity introduce new responsible tasks for the theory and teaching methods. Contemporary life dictates its own rules in all areas of activity. It is appropriate to assume that after the end of the pandemic, many

educational institutions will continue to implement online courses using modern teaching technologies. We need to recognize that distance education or online learning is becoming a reality in higher education. Probably, universities will not completely switch to online education, but will use blended learning, when information technology tools "complement" traditional education. However, for some disciplines, the transition to the predominant use of online distance learning (long distance learning) is quite possible. However, it will require retraining of the teaching staff, adjustments to training programs, equipping universities with modern means for distance learning, connecting IT specialists to create e-courses, journals, statements and student identification.

The main idea of the online learning methodology is to create a learning virtual environment, including various Internet sources, conduct online lectures and consultations, and develop testing. The constituent parts of online learning are students and teaching staff, whose interaction is carried out using modern telecommunication means. An important integrated factor of the distance learning system is the combination of pedagogical methods and techniques used in the educational process. These are, first of all, interactive databases; electronic magazines; computer training programs (electronic textbooks, grammar simulators, electronic courses to prepare for the delivery of a certificate of knowledge of a foreign language in accordance with the standards). A special role in online learning is played by web conferences, which allow all participants in the discussion to conduct an active polylogue, which is of great didactic value.

The main results of effectiveness of the implementation of distance education in the learning process are confirmed by many scholars, namely:

- online learning is gaining in popularity these days and the search for optimal and effective teaching methods and strategies is an integral part of teaching foreign languages (Dos Santos, 2020);

- digital age has come and today's students have vast experience in active using digital technologies through resources such as Facebook, Instagram, blogs and WhatsApp. For them, the online environment is familiar (Lestariyana & Widodo, 2018). After

all, constantly evolving mobile strategies play a significant role in the digital age, allowing for continuous improvement of the learning process (Nariyati & Sudirman, 2020);

– modern technologies open up unlimited access to educational materials for everyone. This circumstance greatly facilitates the educational process and makes it accessible to a wide range of people (Chartrand, 2016);

– online platform opens many opportunities for effective learning for students. Besides, it allows to create educational resources, communicate between participants in the educational process, give an objective assessment of activities (Costaa & Alvelosa & Teixeiraa, 2012).

The current situation in higher education shows that it has become vitally important to conduct classes using new information technologies. The main goal of online learning is the formation of sustainable motivation through the active participation of students and teachers in the educational process. It is possible to ensure a qualitative improvement in the results of educational activities only with a reasonable combination of accumulated methods, personal experience and modern technologies.

The advantages of online education are obvious:

1) the possibility of differentiated and individual training for all students (including those with disabilities, territorial availability of education in the country's ranking universities; 2) interactivity; 3) quality of tests; 4) visibility; 5) justification for the use of audio, video materials; 6) the possibility of work with gifted students; 7) remote participation in olympiads, competitions, conferences.

Key innovative qualities of online learning include:

1) ensuring all components of the educational process: obtaining information, practical exercises, certification (monitoring of educational achievements);

2) interactivity, which provides a sharp expansion of the possibilities of independent educational work through the use of active-activity forms of learning.

3) the possibility of more complete training outside the classroom.

Modern technologies of online learning create new opportunities for improving the level of learning and teaching a foreign language. They contribute to the development of students' skills in all types of speech activity, as well as the formation of the socio-cultural competence of students. Studying online, students master text, audio and video materials and receive feedback from the teacher. At the same time, the university's online English language course should orient students towards continuing their education, mastering a profession, effectively carrying out professional activities, and achieving other personally significant goals.

There is no doubt that it will continue to transform along with the development of mature society and digital economy. It is necessary to solve the problem of its harmonization with traditional forms and methods of teaching, to create pedagogical technologies adequate to the possibilities and goals of online learning. In this context, our study of creating online courses should be considered as one of the first steps in mastering a new dimension of higher education in terms of learning and teaching foreign languages.

In conclusion it should be noted that the use of distance education and online courses gives educators a great opportunity to improve learning management, increase the effectiveness and objectivity of educational process, save teacher’s time, increase student motivation to get knowledge, interest them in learning foreign languages, inculcate persistent desire for self-control and self-improvement, which will positively affect learning outcomes.

REFERENCES

1. Costaa C., Alvelosa H, Teixeiraa L. The Use of Moodle E-learning Platform: A Study in a Portuguese University. CENTERIS 2012. Conference on Enterprise Information Systems. 2012.

2. Chartrand R. Advantages and Disadvantages of Using Mobile Devices in a University Language Classroom // Bulletin of the Institute of Foreign Language Education Kurume University. 2016. Vol. 23. P. 1-13. URL: http://id.nii. ac.jp/0365/00000162.

3. Nariyati N., Sudirman, N., Pratiwi P. EFL Pre-service Teacher's Perception Toward the Use of Mobile Assisted Language Learning in Teaching English // International Journal of language Education. 2020. Vol. 4, № 1. P. 38-47. DOI: 10.26858/ijole.v4i2.10052.

4. Puspitasari R., Lestariyana D. Engaging Young Learners of English with Digital Stories: Learning to Mean // Indonesian Journal of Applied Linguistics. Vol.2, 2018. P. 489-495. URL: http://ejournal.upi.edu/index.php/IJAL/article/ view/13314. DOI: 10.17509/ijal.v8i2.13314.

5. Santos L.M. The Discussion of Communicative Language Teaching Approach in Language Classrooms // Journal of Education and e-Learning Research. 2020. Vol. 7. № 2. P. 104-109. ISSN(E) 2410-9991 / ISSN(P) 2518-0169. DOI: 10.20448/journal.509.2020.72.104.109

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Оксана СТАРИК (Кам'янець-Подільський, Україна)

Незалежність України відкрила нові можливості до реформування та оновлення освіти: пошук нових підходів до організації освітнього процесу, тому науковці розпочали розробляти інноваційні технології, які можна впроваджувати в практику. Останнім часом у педагогічній практиці широко впроваджують інтерактивні технології навчання, сутність яких полягає в тому, що освітній процес відбувається в постійній активній взаємодії всіх учасників. Інтерактивна діяльність забезпечує організацію та розвиток діалогічного мовлення, що спрямовує на взаємодію, взаєморозуміння, розв'язання проблем, важливих для кожного з учасників навчального процесу.

Продуктивна освіта в умовах сучасного українського соціуму виступає потужним стимулом активізації особистої творчої енергії, мотивації до продуктивної самоосвітньої діяльності, розвитку творчих здібностей особистості шляхом засобів і форм продуктивного навчання, однією з яких є метод проєктів.

Пройшовши стадію еволюційних змін, метод проєктів виступає прогресивним методом освітніх технологій XXI століття, що спрямований на духовне та професійне становлення особистості, оволодіння нею різними способами творчої, дослідницької діяльності. Як форма продуктивного навчання він забезпечує творчий характер навчальної діяльності в процесі якої студент реалізує свої можливості у спільно досягнутому продукті.

Цю проєктну систему навчання розроблено ще у 20-ті р. XX ст. (Д. Дьюї, В. Кілпатрик, С. Шацький). Вона дала змогу здобувачам освіти безпосередньо залучитися до практичної діяльності, засвоїти теоретичні знання, важливі для розв'язання конкретного завдання [1].

Дослідження методу проєктів як засобу реалізації особистісно орієнтованого навчання спостерігається у наукових доробках Т. Башинської, Л. Ботько, Т. Волковської, С. Сисоєвої, З. Таран, О. Коперника та ін. Широкоаспектне висвітлення методу проєктів як педагогічної технології, що включає сукупність дослідницьких проблемних методів творчого спрямування, розкрито у наукових працях Є. Полат, О. Пометун, Л. Пироженко, О. Рибіної, С. Сисоєвої, та ін.; як продуктивного методу навчання (І. Бем, А. Хуторський, Й. Шнайдер). У сучасній педагогіці розкрито погляди на зміст, структуру, типологію методу проєктів, етапи проведення та специфіку застосування у навчальному процесі (К. Баханов, В. Гузєєв, А. Касперський, В. Курицина, О. Пєхота, Л. Пироженко, Є. Полат, О. Пометун, О. Савченко, Г. Селевко, Л. Сергєєва, М. Скаткіна, Е. Михайлова та ін.) [1].

Очевидно, що інформаційна революція швидко вдосконалює технологічний процес. Здобувачі освіти швидко адаптувалися до постійного оновлення інформації, змін, інтеграції Болонського процесу. З огляду на це варто залучати нові різноманітні інтерактивні методи та прийоми навчання для реалізації поглибленого швидкого засвоєння постійно оновлюваних знань. Важливо також враховувати роль мультимедійних засобів у проведенні інтерактивного заняття з англійської мови. З-поміж інтерактивних ігор із залученням мультимедійних технологій заслуговує на увагу метод проєктів «презентації» та демонстрації відеопроєктів. У змісті інтерактивного навчання передбачено взаємодію з

традиційними методами. У процесі навчання англійської мови інтерактивність методів виявляється в синтезі вищезазначених технологій, у різноманітності форм проведення занять [4].

Саме з упровадженням інтерактивних технологій навчання зростає активність роботи, увага та мотивація студентів, оскільки вони почуваються не пасивними слухачами, а безпосередніми учасниками заходу, розвивають уміння вислуховувати думки інших, погоджуватися з ними або відстоювати свої, самостійно шукати аргументи, пояснювати логічність та послідовність своїх думок англійською мовою з використанням термінів професійного спілкування.

Наразі в освіті формується тенденція до проєктування. Проєктна культура є тією загальною формулою, у якій реалізується мистецтво планування, винаходу, творення, виконання та оформлення, тобто проєктування. Засвоївши культуру проєктування, здобувач освіти розвиває творче мислення, самостійно планує свої дії, прогнозує можливі варіанти, розв'язання завдань з використанням здобутих засобів і способів діяльності.

Проєктний метод варто активно використовувати під час навчання іноземних мов, адже ця технологія навчання передбачає створення проєкту одним, двома, чи групою вихованців. Робота над проєктом дозволяє залучити до навчальної діяльності не тільки інтелект, досвід, свідомість студента, а також його почуття, емоції, вольові якості; сприяє осмисленню навчального матеріалу, визначенню особистістю свого емоційно-ціннісного ставлення до нього; підвищує ефективність засвоєння.

Проєктна робота передбачає активізацію механізмів запам'ятовування та відтворення інформації для інших; застосування знань у варіативних ситуаціях; розуміння причинно-наслідкових зв'язків; наведення потрібних аргументів; сприяє розвитку ініціативи, самостійності, організаторських здібностей, стимулює процес саморозвитку.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волкова Н. П. Педагогіка / Н. П. Волкова. – Київ: Академвидав, 2009. – 616с.

2. Гавриленко О. М. Навчання іноземних мов засобами інформаційнокомунікаційних технологій: навчально-методичний посібник/ О. М. Гавриленко. – Київ: ПП «Ексклюзив-Систем», 2011. – 139 с.

3. Наволокова Н. П. Практична педагогіка для вчителя: навчальний посібник / Н. П. Наволокова, В. М. Андрєєва. – Харків, 2009. – 120 с.

4. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Інтерактивні технології навчання: Наук.-метод. посібн./ О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https: //www.twirpx.com.>file.

ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У НОВОМУ КОНТЕКСТІ (БАЗОВА ШКОЛА)

Ольга КОМАР (Умань, Україна)

На сучасному етапі розвитку, завдяки якісно новим взаємовідносинам нашої країни з членами світової спільноти на основі нових політичних та соціально-економічних реалій, створюються сприятливі можливості для вивчення англійської мови та її реального використання в спілкуванні із представниками інших країн. Успішне володіння англійською мовою – це необхідна передумова для отримання цікавої роботи у своїй країні та за кордоном, зміцнення дружби з представниками різних країн, продовження навчання у міжнародних закладах вищої освіти та професійного зростання в обраній галузі. Усе це вимагає термінового оновлення змісту завдань навчання англійської мови та розширення його функцій як навчального предмету з урахуванням кращого світового досвіду навчання англійської мови та соціокультурних особливостей її вивчення.

Головне завдання сучасного навчання англійської мови в базовій школі не лише дати освіту, але й налаштувати особистість учня чи студента до самостійного набуття знань, до постійного прагнення заглиблюватися в сферу пізнання, формувати стійкі пізнавальні мотиви вивчення, основним з яких є пізнавальний інтерес. Для формування пізнавального інтересу тих, хто

навчається має значення цілий ряд факторів, у тому числі пошук методів і форм організації навчальної діяльності. Таким чином, основні завдання сучасного навчання англійської мови в базовій школі включають наступне:

1) Комунікативний та соціокультурний розвиток особистості учня, підготовка його до міжкультурного спілкування: формування та розвиток комунікативної компетентності (мовної, мовленнєвої, лінгвокраїнознавчої, соціолінгвістичної), необхідної для спілкування в навчальній, повсякденно-побутовій, діловій сферах; розвиток культури сприйняття автентичних текстів (художніх, газетно-журнальних, рекламно-довідкових); формування уявлень про діалог культур як свідомо обраної життєвої філософії, вимагає поваги до інших культур, готовності до вивчення культурної спадщини світу; ознайомлення з культурою країн, мова яких вивчається, її зв'язками з гілками світової культури.

2) Навчання учнів технології вивчення англійської мови та розвиток її самоосвітнього потенціалу для задоволення їх особистісних інтересів у вивченні англійської мови в тих чи інших сферах спілкування, галузях знань: навчання техніки роботи з вітчизняною та зарубіжною довідковою літературою; навчання способам схематизації комунікативно-пізнавальної інформації (побудова мовних, мовленнєвих та комунікативних таблиць, схем); розвиток навичок роботи з книгою, аудіо- та відеоматеріалами, комп'ютерними програмами; на ознайомлення з міжнародними тестами щодо визначення рівня володіння мовою; навчання форм самоконтролю ефективності навчальної, комунікативно-пізнавальної та комунікативної діяльності англійською мовою [2, с. 54].

Під час вивчення сучасних матеріалів навчання англійської мови, ми дійшли висновку, що зараз немає єдиної думки у визначенні сучасних інноваційних підходів. Важливим буде виділити деякі технології, що часто застосовуються на практиці.

І. 1) проектні технології; 2) інформаційні технології; 3) технології мовних портфелів; 4) модульно-блокові технології.

II. 1) комунікативно-орієнтовані технології; 2) інтегральні технології; 3) проектні технології.

III. 1) технологія особистісно-орієнтованого навчання; 2) технологія комунікативного взаємонавчання; 3) комп'ютерні технології; 4) мультимедійні технології [1, с. 127].

У процесі знайомства з технологією ми з'ясували, що її застосування у повній мірі на занятті в аудиторії неможливо. Але саме ця технологія може наблизити процес навчання іноземних мов за своїми основними характеристиками до процесу оволодіння мовою в природній ситуації за допомогою створення в аудиторії певного мікроклімату з усіма реальними міжособистісними відносинами і цілеспрямованістю в практичному використанні мови. Суть особистісно-орієнтованої технології полягає в тому, що у вчителя немає готових шаблонних методів взаємодії з різними учнями, вона залежить від особистості учня, його інтересів, здібностей та навичок. Безумовно, для цього необхідна комплексна оцінка. Крім того, під час реалізації особистісно-орієнтованого навчання необхідно враховувати психологічні особливості учнів. Особливістю методики є обов'язковий моніторинг індивідуального вибору учня щодо змісту, виду і форм навчального матеріалу, мотивації, прагнення використовувати отримані знання самостійно, з власної ініціативи у ситуаціях, не пов’язаних з навчанням [1, с. 291].

Сьогодні школи забезпечуються сучасними комп'ютерами, електронними ресурсами, доступом до Інтернету. Це сприяє впровадженню нових педагогічних технологій, таких як: інформаційно-комунікативні, комп'ютерні та

мультимедійні технології, які тісно пов'язані між собою.

Впровадження інформаційних технологій у школі створює передумови для інтенсифікації освітнього процесу. Комп'ютерні технології сприяють розкриттю, збереженню та розвитку особистих якостей учнів.

Мультимедійні технології є сукупністю різних способів навчання: текстів, графічних зображень, музики, відео та мультиплікації в інтерактивному

режимі. Нове навчальне середовище створює додаткові можливості для розвитку креативності учнів, стимулює їх допитливість, прищеплює інтерес до навчальної діяльності. Сучасні мультимедійні програми є ефективним засобом оптимізації умов розумової праці. Форми роботи з комп'ютерними навчальними програмами на заняттях англійської мови включають вивчення лексики, тренування вимови, навчання монологічного та діалогічного мовлення, навчання письма, навчання граматиці [3, с. 223].

На заняттях з англійської мови можна вирішити цілу низку дидактичних завдань, використовуючи Інтернет ресурси, поповнювати словниковий запас учнів та формувати навички та вміння читання; вдосконалювати вміння писемного мовлення; створювати стійку мотивацію до вивчення англійської мови. Робота школярів стає більш інтенсивною, що дозволяє підвищити темп вивчення навчального матеріалу та збільшити обсяг самостійної роботи на заняттях. Для ефективного використання мультимедійних технологій необхідно створити такі умови, щоб забезпечити формування соціальної та пізнавальної активності як основних особистісних показників учня. Програми мають носити діалоговий характер для розвитку самостійності школярів.

Слід зазначити, що використання мультимедійних технологій не може забезпечити суттєвого педагогічного ефекту без вчителя, оскільки ці технології - лише форми навчання, ефективність яких залежить від уміння викладача використовувати їх для досягнення певних педагогічних цілей на основі глибокого вивчення всіх можливостей.

Наразі все більше вимог ставлять до навчання практичного володіння англійською мовою у повсякденному спілкуванні. Сьогодні можна сміливо говорити про те, що такі інноваційні підходи в навчанні англійської мови як: мультимедійні, комп'ютерні, інформаційні технології мають величезні переваги перед традиційними. Вони дозволяють тренувати різні види мовної діяльності та поєднувати їх у різних комбінаціях; допомагають створити комунікативні ситуації, автоматизувати мовні та мовленнєві дії; сприяють реалізації індивідуального підходу та інтенсифікації самостійної роботи учня.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Конышева А. В. Английский язык. Современные методы обучения. – Минск: Тетра Системс, 2007. – 352с.
2. Ляховицкий М. В. Методика преподавания иностранных языков. – М. : Высш. школа, 1981. – 159 с.
3. Морська Л. І. Теоретико-методологічні засади підготовки вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій : Монографія. – Тернопіль : ТНТУ імені Володимира Гнатюка, 2007. – 243 с.

ТЕХНОЛОГИЯ ДЕЛОВОЙ ИГРЫ НА ЗАНЯТИЯХ ПО ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ В ВУЗЕ

Анар Серикбаевна ШОНГАЛОВА

(Аркалык, Республика Казахстан)

Проблемный подход к процессу обучения иностранным языкам в вузе может быть реализован в форме учебных игр. На занятиях по иностранному языку преподавателю вуза рекомендуется широко применять разные виды деловых игр. Деловые игры помогают имитировать реальную ситуацию будущей профессиональной деятельности студентов, создают модель профессионального общения на иностранном языке. Деловые игры формируют и развивают практические навыки, обучают будущих специалистов применять полученные в ходе лекций и семинаров теоретические знания на практике. Участие в деловых играх способствует формированию нового типа стратегического инновационного мышления, необходимого будущим специалистам для успешного адаптирования к условиям реального мира.

Подытоживая выше сказанное, можно сделать вывод о том, что деловая игра в учебном процессе помогает:

- формировать у студентов целостное представление о будущей профессиональной деятельности;

- приобретать профессиональный опыт и опыт поведения в социуме;

- развивать теоретическое и практическое мышление в профессиональной среде;

- мотивировать познавательную профессиональную деятельность, самообразование [1].

Для достижения поставленных учебных целей на этапе разработки деловой игры следует заложить следующие психолого-педагогические принципы:

1. Принцип имитационного моделирования содержания профессиональной деятельности, конкретных условий и динамики производства; наличие моделей необходимо для создания предметного и социального контекстов труда.

2. Принцип воссоздания проблемных ситуаций, типичных для данной профессиональной деятельности через систему игровых заданий, содержа щих тот или иной тип противоречия и вызывающих у учащихся состояние затруднения.

3. Принцип совместной деятельности участников основывается на имитации в игре производственных функций специалистов через их ролевое взаимодействие. Игра предполагает общение, основанное на субъект-субъективных отношениях, при которых развиваются психологические процессы, присущие мышлению специалистов.

4. Принцип диалогического общения и взаимодействия партнеров по игре как необходимое условие переживания и разрешения проблемной ситуации. Система рассуждений каждого из партнеров обуславливает их взаимное движение к совместному решению проблемы. Люди неоднозначно реагируют на одинаковую информацию, что порождает диалог, обсуждение и согласование позиций, интересов.

5. Принцип двуплановости игровой учебной деятельности. Деловая игра решает «серьёзные» задачи по развитию личности специалиста, обучаемые

усваивают знания, умения в контексте профессии, приобретают и профессиональную компетенцию, и социальную компетенцию, навыки взаимодействия в коллективе производственников, навыки профессионального общения и управления людьми. Все учебные игры делятся по принципу сложности на:

- Имитационные деловые игры.
- Анализ конкретных профессиональных ситуаций.
- Ролевые игры.
- Организационно-деятельностные игры [2].

Однако все перечисленные виды игр характеризуются общими для любой деловой учебной игры признаками - моделирование процесса профессиональной деятельности; распределение ролей между участниками игры; коллективное принятие решений; вариативность принятого решения; коллективная оценка деятельности всех участников игры; наличие эмоционально-творческой атмосферы.

Как мы уже сказали, учебная деловая игра имитирует модель реального поведения в профессионально-производственной среде, однако в рамках учебной аудитории не всегда возможно воссоздать некоторые условия действительности. Речь идет о реальном количестве сотрудников, объеме выполняемых работ, сложности технологических процессов производства и др. В образовательном процессе, таким образом, допускаются некоторые изменения действительности.

Неотъемлемой характеристикой деловой игры является распределение ролей между ее участниками. Выполняя или играя свою роль, студент не должен руководствоваться своими собственными личными правилами, ему необходимо действовать в условиях установленных правил игры. В деловой игре участвуют исполнители ролей всех должностных уровней от простого рабочего до руководителя крупной компании или даже президента страны. Допускается коллективное исполнение ролей малыми группами. Количество участников игры определяется ее условиями и содержанием.

Высокая эмоциональность игровой деятельности способна вызвать активный интерес к игре и является гарантом успешного обучения. В процессе обучения иностранным языкам в вузе преподавателю следует прежде всего опираться на те эмоции, которые способны вызвать познавательную активность, «нацеленность на успех». Положительное эмоциональное напряжение создает соревновательный характер игровой деятельности. Искусственно разработанные средства морального и материального стимулирования также влияют на эффективное обучение [3].

В заключении можно сделать вывод о том, применении деловых игр и игровой технологии на занятиях по иностранному языку в вузе очень эффективно и полностью следует основной цели современного образования - подготовить специалиста, способного реализовать на практике все полученные теоретические знания.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Назарова Н. Б., Мохова О. Л. Новые информационные технологии в обучении иностранным языкам // Современные проблемы науки и образования. 2016. № 3.

2. Применение SMART-технологий в образовательном процессе «Образование без границ». МБОУ «СОШ №1». 2017. 20 с. [Электронный ресурс]. Режим доступа : https://infourok.ru/primenenie-smarttehnologii-v-obrazovatelnom-processe-mobu-soshobrazovanie-bez-granic-540134.html

3. Кизлякова Е. С. Внедрение новейших информационных технологий в обучении иностранным языкам. С.-П., 2019. 11 с.

МЕДІАТЕХНОЛОГІЇ ЯК СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Людмила ЛИСЕНКО (Кропивницький, Україна)

Медіа сьогодні входить в усі сфери суспільного життя. Оскільки вища

школа надає освітні послуги усім галузям і спеціальностям, це й визначає поліаспектність медіаінформатизації усього процесу навчання. А відтак, основне завдання вишів – створення та розвиток медіасередовища, підпорядкованого певній галузі знань. На цьому наголошується при обговоренні ефективних стратегій реформування освіти.

Засоби медіатехнологій, які в наш час використовуються у вишах, а це ноутбуки, нетбуки, планшети, мобільні телефони, що мають інтернет-забезпечення, спроможні не лише зацікавити студентів – майбутніх педагогів іноземної (англійської) мови певною медіаінформацією, а й сприяти застосуванню окремих ресурсів у подальшій професійній діяльності, і вже, можливо, і на новому технічному рівні. Так, нещодавно підтримувані освітніми порталами продукти для стаціонарних комп'ютерів, інтерактивних дошок уже вважаються частково застарілими, а в напрямку країнознавчих компетенцій – відходять на другий план у порівнянні зі стрімкою техно-інформатизацією суспільних ділянок, що відкриває свої можливості через бездротовий, мобільний Інтернет. Постійний потік медіаінформації дозволяє студентам при вивченні іноземної (англійської) мови як майбутніми вчителями удосконалювати набуті в навчальному процесі знання, уміння й навички, постійно знаходися в інформаційному полі та знаходитися у тренді сучасних новин будь-якої галузі на міжнародному рівні. При цьому розвитку перекладацьких компетентностей сприяє міжнародний англомовний медіаконтент.

Комплекс медіатехнологій спрямований на створення медіасередовища. Відтак цей соціокультурний феномен орієнтований на підтримку людської діяльності та спілкування, окрім інструментальної дії та інформаційного ресурсу як необхідної атрибутики навчального процесу, забезпечує *комунікативність*, що є прерогативою вивчення іноземної та й будь-якої іншої мови, *інтерактивність* як засіб зв'язку з носіями іноземної мови, а також *мультимедійність* як багатоканальність медіапростору та розширення медіасередовища. Усі ці ланки є сучасним способом програмового забезпечення вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми вчителями.

Відповідно до сучасних вимог освітнього процесу, методики навчання й викладання іноземних мов потребує якомога новіших форм та засобів, що можуть удосконалюватися досвідом мультимедійних, інформаційних програм, систем вивчення різних мовних рівнів. Тому медіатехнології розширюють такий їх аспект в напрямку продуктивності та креативності як способів вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами. Комп'ютеризація навчання, електронні посібники та використання веб-ресурсів є вже неновими технологіями, а швидше типовими для сучасного освітнього світу. У вивченні англійської мови за ними – активізація навчання, тренінги, ділові ігри. Колективні форми вдосконалення здобутих знань передбачають діалоги, дискусії, конференції у віртуальному просторі й необмеженість у часі, а також відсутність кордонів у спілкуванні. Створення окремих веб-ресурсів, з одного боку, містить інформацію про поточні події і новини, оголошення, а з іншого – може позиціонуватися певним фрагментом досвіду вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами у ряді курсів, мовних центрів, інших освітніх закладів. Такі медіатехнології сприяють обміну інформацією про конкурси і гранти іноземними мовами.

Сьогодні вже можна констатувати: рівень якості освіти залежить від медіатехнологій, що визначають відповідний мовний рівень носія як майбутнього педагога. Це є визначником і компетентності педагога інших галузей знань.

Найважливішим чинником, що формує особистісні, інформаційні та професійні компетентності педагога, є підвищення рівня медіаграмотності, введення медіаосвіти та вивчення медіатехнологій у закладах вищої освіти, чим забезпечується інтеграція нашої країни до світового рівня освіти.

Звернення до терміну «технологія» як складової медіатехнології подає його як «сукупність методів і інструментів для досягнення бажаного результату» [1, с.53]. Технологією вважають також комплекс наукових та інженерних знань, що реалізуються у певних засобах, що відповідають рівню матеріальних, технічних та інших розвитку суспільства для певного процесу [4, с.13]. За визначенням Програми ЮНЕСКО, технології навчання становлять

«системний метод створення, застосування й визначення всього процесу навчання та засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їхньої взаємодії, який ставить своїм завданням оптимізацію освіти» [2, с.331].

З точки зору підготовки викладача технічних дисциплін, медіатехнології є «сукупністю способів, що передбачають проектування, організацію та проведення занять із забезпеченням багатоканальності сприйняття відомостей суб'єктами навчання в інтерактивному режимі завдяки використанню мультимедійних комп'ютерних апаратно-програмних і мультимедійних навчальних програмних засобів» [6, с.7].

Освітній процес при вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами, застосовуючи медіатехнології, забезпечується значним рядом сучасних методологічних можливостей: інформатизація, активізація навчально-пізнавальної діяльності, підвищення мотивації студентів, інтерактивність, моніторування, комп'ютерна творчість (дизайн, програмне забезпечення), система спеціальних видів роботи.

Серед засобів залучення медіатехнологій в освіті сьогодні вже не актуальні традиційні ЗМІ, на зміну їм приходять такі, що функціонують на базі ЕОМ. В умовах здобуття вищої освіти на предмет означуваного нами вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами застосування медіатехнологій відкриває перед викладачами та студентами нові перспективи та можливості. Вони полягають у розширенні й урізноманітненні змісту навчання, у застосуванні сучасних форм і методів викладання й вивчення мов, в осучасненні форм організації навчального процесу. Медіатехнології увиразнюють принципи особистісного підходу, підвищують ефективність подачі нового матеріалу та розвивають творчі здібності всіх учасників навчального процесу. Врешті, сам предмет вивчення іноземної мови є креативним підґрунтям векторів розвитку медіатехнологій. До основних типів медіатехнологій сьогодні відносять *лінійні* (представлення мультимедіа викладачем з пасивним переглядом студентами – у форматі сучасних медіаелементів як фрагментів лекцій); *нелінійні* (надання студентові через медіа можливості вибору елементів чи керування ними – тестування,

моніторування); *гіпермедіа* (спеціальне, інтерактивне використання гіпертексту як організацію структури записів даних – вебліографії, лінки); *live video* (використання «поточного відео» як медіатехнологічна здатність працювати в реальному часі) (див. [3]), що актуальні і для вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами.

Застосування медіатехнологій при викладанні й вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами бачиться нами:

1) *як засіб наочності та демонстрації*. При цьому удосконалення здобутих знань, умінь і навичок та професійної компетентності загалом може підкріплюватися навчальними програмами, тестовими завданнями і постійно оновлюваним інформаційним контентом мережі Інтернет.

2) *як засіб формування комунікативної складової* вивчення іноземної мови (наприклад, Skype, Zoom, Chat, E-mail, відео- і звукові файли, засоби візуалізації), соціалізації, розвитку комунікаційних навичок;

3) *як засіб* здобуття та постійної підтримки *культурологічних знань* (через автентичні медіатексти, травел-блоги, відеоканали, віртуальні екскурсії тощо, які формують країнознавчі компетентності, навчають толерантності у ставленні до культур представників різних націй);

4) *як засіб моніторування знань* і встановлення програми подальшого професійного зростання (це може бути не лише викладацький контроль якості професійних знань, а й самоконтроль відповідно до поставленої студентом перед собою планки рівня володіння мовою). Таке моніторування завдяки медіатехнологіям і під час вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами може здійснюватися як із застосуванням on-line тестів, так і тестів, укладених викладачем самостійно.

Системне використання медіатехнологій має спрямування не лише на зазначених ефективні способи підвищення якості та успішності вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами, а й підвищення рівня комфорту студентів, що є ознакою нашого часу. До них належать

медіатехнології створення електронних навчальних матеріалів, електронних підручників, що призначені для використання не лише на заняттях, а й у вільний від занять час, в будь-яку пору доби і місця перебування. Їх складові – це мультимедійні презентації, видання, Інтернет-ресурси тощо. Викладач сьогодні може самостійно створювати мультимедійні продукти, залучаючи програми створення й редагування відео та звукових файлів, on-line редактори текстових форматів, укладання вебліографій з гіперпосиланнями, Інтернет-платформи для створення блогів, сайтів та електронних сторінок [5, с.16–21], що також є продуктивним для викладання іноземної (англійської) мови.

В актуальності в наш час *електронного посібника* для вивчення будь-якого курсу вишу не слід переконувати. Цей своєрідний комплекс мультимедійних методичних засобів як контент містить посилання на відповідні інформаційні джерела, ресурси Інтернету вже є виходом на рівень абсолютно програмованого навчання студентів у якості відкритої медіаінформаційної системи. При викладанні та вивчення іноземної (англійської) мови майбутніми педагогами його значущість не можна переоцінити, адже через медіатехнології в його складі інтегруються основні концепти вивчення будь-якої іноземної мови – навчальна інформація, творчий потенціал дидактичних інновацій та стратегія безперервного професійного зростання.

Підготовка студентів-педагогів, звісно, передбачає й навчання та упровадження медіатехнологій у майбутню професійну діяльність, що включає вивчення іноземної (англійської) мови не лише майбутніми педагогами у виші, а й у подальшому житті. Такими в наш час постають дистанційні медіакурси, наприклад, на платформі «Coursera»: «History and theory of media», «Metaliteracy: Empowering Yourself in a Connected World», «Launch Your Journalism Career», «Making Sense of the News: News Literacy Lessons for Digital Citizens» та ін., що, поруч зі знаннями щодо джерел медіаінформації, можуть навчити правилам та інструментам використанням медіатехнологій – від технічних до етичних. До того ж, постійне оновлення Інтернет-сервісів є запорукою вивчення іноземної мови навіть як інструменту

володіння ними.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Абдалова, О. И. Использование технологий электронного обучения в учебном процессе / О. И. Абдалова, О. Ю. Исакова // Дистанционное и виртуальное обучение, 53-54. – 2014. – № 12.

2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. К. : Либідь. 1997. 376 с.

3. Змановская Н. В. (2004). Формирование медиа-образованности будущих учителей / Н. В. Змановская (Автореф. дисс. канд. пед. наук), Красноярск, 2004. 24с.

4. Пушкарь А.І. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні тех*н*ології/ А.І. Пушкарь. К.: ВЦ «Академія». 2002. 704 с.

5. Кухаренко В. М. Методологічні аспекти дистанційного навчання / В. М. Кухаренко // Вісник Академії дистанційної освіти. 2003. 1, 16-21.

6. Саварин П. В. Підготовка майбутнього викладача технічних дисциплін до застосування медіатехнологій у професійній діяльності / П. В. Саварин (Автореф. дис. канд. пед. наук) Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, Луцьк, 2017. 24 с.

ИНТЕГРИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ ИНФОРМАТИКЕ И АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА

(Аркалык, Республика Казахстан)

В настоящее время большие государства мира считают важной задачей овладение многоязычными, особенно международными, языками. Поэтому мы должны овладеть многоязычием, чтобы наш народ мог развиваться и не покидать цивилизацию. Это необходимость, вызванная требованием времени.

Ведь специалист, умеющий свободно говорить и писать на нескольких языках, несомненно, станет конкурентоспособной личностью.

С внедрением системы трехъязычного образования глава государства преследует цель овладения казахским языком как Государственным, Русским как языком межнационального общения, а английским как языком, совместимым с мировой экономикой. С этой целью мы намерены развивать будущее страны путем преподавания неязыковых дисциплин на английском языке. Интегрированное обучение означает:

- во-первых, рассмотреть развитие и углубление межпредметных связей на уроке, исходное из их межнаучных связей, т. е. перехода от совмещения преподавания различных предметов, к их глубокой взаимосвязи между собой;

- во-вторых, система, объединяющая, соединяющая знания по отдельным предметам, на основе которой формируется целостное восприятие мира детьми;

- в-третьих, способствует активизации мыслительных способностей учащихся, развитию познавательной активности и интересов, самостоятельной работы, ориентирует на обобщение знаний, относящихся к различным областям науки. Поэтому появляются новые образовательные технологии, одна из которых – технология предметно-языкового интегрированного обучения CLIL. Технологии CLIL рассматривают иностранный язык как необходимый инструмент обучения при изучении других предметов. То есть изучение языка происходит через любую предметную область, а значит CLIL-это не урок иностранного языка, а предметный урок на иностранном языке. Сокращенное понятие CLIL происходит от заглавных букв следующих слов в английском языке: Content and Language Integrated Learning. Казахский смысл-интегрированное обучение содержанию и языку. В частности, изучение предмета в любой учебной программе одновременно на обоих языках (собственный язык+иностранный язык). Определение этого термина в современном понимании большинства формулируется следующим образом: CLIL – методическое пособие,

формирующее языковые и коммуникативные компетенции, которые служат основой для параллельного овладения учеником родным и иностранным языком.

Одним из первых, кто внедрил этот метод в практику, был лингвист по имени Дэвид Марш, европейский профессор. Особенность этого метода заключается в том, что CLIL-очень эффективен в обучении языку с использованием таких предметов, как информатика, физика, биология, химия.

Целью применения метода CLIL является изучение предмета через другой язык. Ученые доказали, что специфика метода заключается в том, что изучение языка с целью усвоения известного материала дает ощутимые результаты, а не просто бесцельное изучение языка как второго языка. Это дает обучающемуся целеустремленность и мотивацию, интерес к усвоению материала. В этих случаях метод CLIL может помочь студенту овладеть английским языком. Использование метода CLIL требует от учителя предварительной подготовки с целью овладения языком и контентом. В этой связи возникает вопрос, каким должен быть учитель, проводящий занятия через CLIL. Если занятия проводятся на английском языке, то должен быть профессионал, владеющий английским языком как минимум на интермедиат-уровне, умеющий общаться с учащимися, свободно говорящими на этом языке.

Учитель не считается обязанным знать все идеально, знать тонкости другого языка наравне с родным языком. Как я вижу на собственном опыте, важно преподавать предмет с рациональным использованием несложных предложений и фраз, понятных ученику. При использовании метода CLIL на уроке возникает ряд препятствий как для учителя, так и для учащихся:

* Затруднения при разговоре по-английски;

* Сложность прослушивания английского языка;

* Разнообразие уровней знания английского языка учащимися;

* Неспособность использовать полные предложения в передаче игры;

Для преодоления вышеприведенных препятствий от учителя требуется тщательное планирование и подготовка каждого урока, а также использование

современных педагогических методов и приемов и др. Для достижения целей обучения необходимо помнить следующие выводы:

1. На уроке должны быть созданы условия для развития всех видов речевой деятельности. Для развития навыков аудирования часть материала должна быть передана в виде аудиотекста, для развития навыков говорения – посредством диалога и беседы. Прослушивание можно связать с записью (например, заполнение таблицы, составление схемы, заполнение пробелов). Для развития навыков чтения необходимо подбирать тексты разных стилей, соответствующие возрастным особенностям учащихся и уровню языковой подготовки. Тексты лучше всего воспринимаются в том случае, если они разбиты на не очень большие по объему части и иллюстрированы рисунками, рисунками, картами.

2.В ходе проведения урока должны быть четко сформулированы цели урока и ожидаемые результаты урока; при необходимости предложения и слова, которые были непонятны учащимся, могут повторяться несколько раз.

3.Работа по пополнению словарного запаса обучающихся и ознакомлению со специальными терминами должна проводиться регулярно.

4.Формирование умения задавать и отвечать на вопросы, высказывать свои мысли, мнения, прислушиваться к мнению других (ролевые игры, проблемные ситуации, дебаты и др.).

В то же время создает условия для мышления учащихся на родном языке о потребностях и возможностях в языковом общении.

Также важно, чтобы учитель вместе с учениками параллельно осваивал роль обучающегося и роль проводника. Слушание и понимание, преодоление требуют длительного времени от учеников и учителя. У некоторых учащихся процессы понимания и речи не сопровождаются, ученик может говорить и ничего не понимать при прослушивании. Чтобы преодолеть эти препятствия, учитель может прослушивать аудиозаписи текста. Несмотря на то, что эти тенденции зависят от индивидуальных особенностей, способностей учащихся, устранить препятствия без помощи учителя становится все труднее. Учащиеся, которые не могут полностью передать игру, могут испытывать

чувство страха перед пополнением словарного запаса и выступлением перед аудиторией, постепенно наблюдается свобода речи учащихся на английском языке. На практике внимание к возрастным и личностным интересам учащихся влияет на мотивацию ученика. Например, учащиеся 9-х классов при составлении программы теряют интерес к быстрому утомительному чтению, когда видят тексты с большим количеством сложных слов. Начало использования английского языка в небольших количествах для достижения положительного результата в использовании CLIL - метода повышает психологическую подготовленность учащихся. Учитель сразу говорит по-английски на протяжении всего урока и представляет весь материал урока на английском языке, что негативно сказывается на способности учащихся к восприятию. Первоначально, в зависимости от индивидуальных особенностей, у учащихся будут особенности восприятия и запоминания зрением, запоминания посредством письма или прослушивания звука. Часто дети, склонные к запоминанию на слух, быстро говорят по-английски и реже допускают ошибки в произношении, к таким ученикам можно отнести детей с музыкальными способностями к пению. Необходимо ориентироваться на широкое использование наглядных пособий и тетрадей, запоминающих посредством письма и зрения. Они требуют, чтобы учитель во время выступления писал на доске и показывал на экране. Предложения, используемые на ежедневном уроке, учащийся запоминает на слух, говоря ученику на английском языке, используя термины «какой сегодня день» и т. д., развивают их слуховую память. В использовании метода нет замораживающего принципа, так как ученики развиваются по-разному, и учитель может перейти к проведению урока на полном английском языке в течение одного или трех месяцев. Перед началом первых занятий возникает необходимость психологической подготовки учащихся, учащиеся с несерьезным характером могут самостоятельно подходить к заданиям учителя, озвучивая различные причины, для чего имеет смысл сначала объяснить потребности классному руководителю и родителям. В классах с учащимися с дислексией в обучении, требующими особого внимания,

родителям необходимо сделать замечание и дополнительную работу. Следовательно, важно уметь использовать уникальные способности учащихся.

При проведении занятий с применением CLIL-метода допускается использование переводного словаря, словарей. Для перевода текста учащийся может использовать словари в электронном варианте. Например, на первых занятиях 5-7 минут. Полезно начинать с прослушивания видео материалов по английскому языку, так как снижается вероятность того, что ученик после уроков, которые проходят слушая и просматривая, будет испытывать стресс. При задании домашнего задания на написание новых слов по теме. На следующем уроке даются задания на использование новых слов.

Использование метода CLIL позволяет создавать простой диалог, писать короткие словари, рассказывать изображения, играть в игры, обеспечивая эффективный результат. Если структура урока изначально повторяется, ученик привыкает к порядку, методы также могут быть перенесены с очень простого на более сложный. Ведь до усвоения учеником определенного повторяющегося урока он привыкает к простым фразам и предложениям, используемым на этом уроке. Если рассматривать педагогически, то на уроке могут быть определенные трудности. Кроме того, нехватка времени, возможности для полноценной реализации плана учителя. Во время занятий CLIL считается нормальным. У учащихся встречаются ошибки, относящиеся ко всем изучающим язык, много ошибок при написании и переносе мест членов предложения, ошибок при произношении, орфографических, синтаксических ошибок. Изначально, когда учащиеся с речевым барьером начинают проявлять активность на уроке, их ошибки следует объяснять, не разбирая слова, так как на уровне работы с целью устранения речевого барьера на эти ошибки следует не обращать особого внимания.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1.Послание Президента РК Н.А. Назарбаева» новый Казахстан в новом мире", Астана. – 2007.

2. CLIL: An Interview with Professor David Marsh, International House: Journal of Education and Development; – Англ. – Режим доступа: http://ihjournal.com/content-and-language-integrated-learning

3.Типовая учебная программа по предмету «Информатика» для 5-9 классов уровня основного среднего образования. http://nao.kz/

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ИКТ И ИНТЕРНЕТ-РЕСУРСОВ С ПРИМЕНЕНИЕМ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА

(Аркалык, Республика Казахстан)

Информационные технологии обучения — это процессы подготовки и передачи информации обучаемому, средством осуществления которых является компьютер. Компьютерная технология может осуществляться как и монотехнология, когда всё обучение, всё управление, включая виды диагностики, мониторинг, опираются на применение компьютера.

В своей педагогической практике я применяю "проникающую" технологию и опираюсь на основные научно-методические принципы: коммуникативность, наглядность, индивидуализацию.

Исходя из классификации типов уроков, я применяю ИКТ, которые предполагают различные формы работы с ЦОР, такие, как фронтальная, групповая, парная, индивидуальная.

Использование презентаций, видеопроектора, таблицы. На мой взгляд, презентации удобны и для преподавателя, и для студентов. Кроме текста, она включает в себя картинки, графики, таблицы, видео и музыкальное сопровождение. Составление требует большой подготовки преподавателя по выбору материала, продумывания структуры, выбора оформления и т.д. Но это не доставляет никаких сложностей, если преподаватель умеет обращаться с компьютером и владеет навыками работы с Интернетом.

При этом преподаватель должен помнить об основных этапах работы с дисками на уроках английского языка. Это вступительное слово преподавателя по теме диска, предварительная работа с лексикой, самостоятельная работа с диском, обсуждение пройденного материала (разговорная практика).

На уроках введения нового материала я использую различные образовательные программы:"Welcome to Muzzy", The BBC Language courses for children - курс направлен на все виды речевой деятельности. Несмотря на то, что видеопособие рассчитано на детей, его можно использовать на всех уровнях обучения английскому языку.

Повышая мотивацию обучающихся к практическому овладению письменной речи, я использую электронную почту, обучающиеся отправляют на мой почтовый ящик письма на английском языке по темам программного материала и получают персональный комментарий в ответ.

Подготовка к выступлениям на завершающем этапе, выполнение презентаций – для этого предназначены программа Power Point, видеоролики, флеш-анимация.

Презентация - целенаправленный информационный процесс, решающий свои задачи, в котором компьютер выступает не только как средство, дающее большую свободу для творчества, но и как своего рода генератор новой эстетики. Это способствует повышению эффективности восприятия и запоминания подаваемого в презентации материала.

Используя онлайн тесты, обучающиеся могут сразу же узнать результат работы и оценку.

На своих уроках я использую следующие цифровые образовательные ресурсы. Новый компонент курса "New Opportunities Russian Edition" - "Test Master CD-Rom" (издательство Pearson Education Limited. Longman) разработан для каждого уровня УМК. Он предоставляет большие возможности преподавателям в составлении тестов для контроля знаний и навыков. Также интересен и увлекателен CD-Rom с дополнительными заданиями для обучающихся. Это важное и объемное дополнение к учебному

комплекту. Диск предоставляет большое количество упражнений для отработки грамматики и лексики. Данная программа легка в пользовании, необходимы минимальные навыки работы с компьютером, что очень важно при работе с группой обучающихся.

Большую помощь в изучении и закреплении грамматики представляет интерактивный курс "Round-up" (издательство Pearson Education Limited. Longman), состоящий из нескольких дисков разных уровней. Упражнения расположены по грамматическим темам. Достоинствами курса являются возможность проверки своих ответов и компьютерное подведение результатов выполнения заданий. Данный курс эффективен для проведения контроля в компьютерной форме, что сегодня является актуальной проблемой при проведении мониторингов. В данный курс введены интересные игры по разделам грамматики. Также необходимо отметить простоту в пользовании программой.

Интерактивные курсы "Grammar Practice" Third Edition with CD-ROM (Pearson Education Limited. Longman). "English Grammar In Use" Second Edition with CD-ROM (Ryamond Murphy, Cambridge University Press). В настоящее время данные курсы представлены тремя уровнями: Elementary, Pre-intermediate, Intermediate. Учебные пособия построены следующим образом: в конце каждого раздела дается проверка усвоения грамматического материала в учебнике, затем проверка дается на диске (каждое упражнение соответствует определенному уроку). Выполнив задание, его можно проверить в автоматическом режиме и затем просмотреть правильные варианты выполнения задания. Такая возможность позволяет использовать программу не только на уроке в группе, но и дома для самостоятельной работы обучающихся. Данная программа также предоставляет возможность распечатывания упражнений, что может быть важным для преподавателя.

Таким образом, без использования ИКТ в учебном процессе трудно представить современные уроки английского языка. ИКТ способствует активизации познавательной деятельности обучающихся, повышает интерес к изучению языка, студенты имеют возможность в яркой, интересной форме

познакомиться с реалиями страны изучаемого языка, а также проверить свои умения и навыки в интерактивной деятельности.

Коммуникативный метод предполагает обучение общению формирование способности к межкультурному взаимодействию,собственно, что считается основой функционирования Интернета.

В современное время предпочтение отдается коммуникативности, интерактивности, аутентичности общения, исследованию английского языка в культурном контексте, автономности и гуманизации изучения.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Арендаренко Т.В. Методика применения презентаций PowerPoint в обучении английскому языку

2. Белкова М. М. Информационные компьютерные технологии на уроках
английского языка // Английский язык в школе. – 2013.

3. Беляева Л.А., Иванова Н.В. Презентация PowerPoint и ее возможности
при обучении иностранным языкам / Л.А.Беляева, Н.В.Иванова //Иностранные языки в школе. – 2008. – №4. – с. 36-40.

4. Беляева Л.А., Иванова Н.В. Презентация PowerPoint и ее возможности
при обучении иностранным языкам // Иностр. языки в школе. – 2011, №4.

ИНТЕГРАЦИЯ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И ИНФОРМАТИКИ КАК ФОРМА ПОВЫШЕНИЯ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ УЧАЩИХСЯ

Айнур Жаукеевна СУНДЕТБАЕВА

(Аркалык, Республика Казахстан)

В настоящее время перед современной школой ставится важнейшая образовательная задача: сформировать у ребёнка представление о целостной

картине мира, его единстве и многообразии. В школьном курсе изучается множество предметов: история, биология, химия, физика, математика, информатика... Но, между школьными предметами нарушилась естественная связь, которая существует между предметами и явлениями реального мира. И поэтому, выпускник школы, как правило, знает каждый предмет в отдельности, и имеет слабое представление о целостности мира. Обновление образования требует использования нетрадиционных методов и форм организации обучения, в результате использования которых у детей формируется единая научная картина мира, целостное представления о нём. Важно научить школьников рассматривать не отдельные, изолированные явления жизни, а обширные единства, воспринимать мир во всем многообразии взаимосвязей. Поэтому на современном этапе требуются новые подходы к организации учебного процесса. Один из методов – интеграция предметов. Самая удачная интеграция – с информатикой. Недаром одной из целей деятельности ученика в Концепции 12-летнего образования названо «интегрирование знаний, умений и навыков, способов и приемов работы для разрешения учебных ситуаций или проявления компетенций. Развитие умений использовать всевозможные информационные среды, в том числе компьютерные программы, для усвоения содержания школьного образования, переноса информации и знаний при помощи реальных технических объектов».

Иностранный язык по своей структуре является межпредметным и деятельностным. Интегрированные уроки английского языка позволяют включать разнообразную содержательную тематику. Кроме того, в современном мире укрепилась востребованность в специалистах, владеющих иностранным языком в дополнение к конкретной специальности, и, как следствие, учащиеся негуманитарных профилей стремятся продолжать свое иноязычное образование, что, несомненно, способствует повышению их общекулътурной подготовки, а не только узкой специализации.

Основная цель интегрированного обучения иностранному языку и одному или нескольким предметам школьной программы сегодня – научить школьников свободно говорить о любой современной проблеме

многокультурного мира, т.е. формирование коммуникативных компетенций. Кроме того, изучение этих предметов должно способствовать развитию интеллекта, памяти и творческого воображения – основы творческого потенциала.

Важно выделить преимущества интегрированных уроков: во-первых, способствуют информационному обогащению содержания обучения, мышления и чувств учеников за счёт включения интересного материала, который позволяет с различных сторон познать явление и предмет изучения. Во-вторых, содержательные и целенаправленные уроки вносят в привычную структуру школьного обучения привлекательную для учеников новизну, позволяют использовать на уроке различные виды деятельности. В-третьих, большая информативная емкость и компактность материала, применение различных программных средств позволяет сократить время на изучение темы. И, наконец, умение работать на компьютере с определенными программами при изучении других предметов дает возможность более творчески, глубоко, и самостоятельно изучать не только эти предметы, но и предмет информатики. Учащиеся при этом видят практическое применение своих компьютерных знаний и умений, учатся использовать всевозможные виды информационной среды, в том числе Интернет, переносить информацию и знания при помощи реальных технических объектов.

Существует множество путей развития коммуникативной компетенции, предлагаемых различными методистами и психологами. С целью развития у школьников иноязычной коммуникативной компетенции на уроках английского языка используются информационные технологии, способствующие повышению результативности в формировании лексических навыков у учащихся.

Необходимость внедрения информационных технологий важно для современного образования. В дополнение к традиционным технологиям обучения технологий в образовательный процесс преподавания английского языка, сегодня ни у кого не вызывает сомнения. Очевидно, что при изучении английского языка информационные технологии позволяют сделать уроки

более содержательными, зрелищными и интересными. Интегрированное преподавание сочетает в себе совокупность методов наглядности, доступности и скорости обработки информации.

Вопрос о взаимосвязанном обучении и установлении межпредметных связей в образовательном процессе давно находится в поле зрения российских и зарубежных исследователей. Традиционно первым, высказавшим мысль о необходимости приведения предметных знаний в общую систему, был Я. А. Коменский, озвучивший тезис об одновременном изучении того, что находится во взаимной связи. В дальнейшем мысль о необходимости сохранения целостности знания в рамках отдельных учебных предметов развивалась В. Ф. Одоевским, И. Г. Песталоцци, К. Д. Ушинским. В более поздних исследованиях, помимо естественной природы межпредметных связей, подчеркивается мотивационная составляющая межпредметной интеграции, на основе которой педагог может сформировать у обучающегося естественный мотив к изучению дисциплины, выходящей за рамки его (обучающегося) интересов . Это особенно актуально при установлении таких связей между дисциплинами, входящими в разные области знаний (например, из гуманитарного и технического блоков). Примером такой интеграции является синтез предметных знаний областей «Иностранные языки» и «Информационные технологии». Владение информационно-коммуникационными технологиями и английским языком в мере, достаточной для выполнения своих профессиональных/ учебных обязанностей, получения качественного образования, выхода на общемировой рынок труда (для выпускников), становится повседневной необходимостью как самих обучающихся, так и обучающих. Если информационно-коммуникационные технологии в процесс преподавания английского языка интегрируются относительно несложно, то процесс обратной интеграции происходит с разной степенью эффективности.

Сегодня востребовано использование информационных технологий на уроках английского языка. Использование информационно-коммуникационных технологий на уроках иностранного языка раскрывает

огромные возможности компьютера как эффективного средства обучения. Компьютерные обучающие программы позволяют тренировать различные виды речевой деятельности и сочетать их в разных комбинациях, осознать языковые явления, способствуют формированию лингвистических способностей, создают коммуникативные ситуации, автоматизируют языковые и речевые действия, а также обеспечивают реализацию индивидуального подхода и интенсификацию самостоятельной работы обучающихся. Широкое использование Интернет-Ресурсов для развития коммуникативной компетенции, которые дают возможность доступа к богатейшим источникам англоязычной информации.

В конечном счете, компьютер помогает интенсифицировать процесс обучения, индивидуализировать его, повысить мотивацию к изучению предмета, снять эмоциональную напряженность в процессе работы, предоставляя учащемуся помощь в виде консультации или предложенных вариантов выбора ответа.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1. Бим И.Л. Основные направления организации обучения иностранным языкам на старшей ступени полной средней школы // Иностранные языки в школе. – 2002, № 5.

2. Андреев А.А. Основы Интернет-обучения: Лекции. – М., 2003.

3. Артемова Л.К. Профильное обучение учащихся в системе общего среднего образования; Монография; Ин-т общ.сред.образования, Рос.акад.образования, Мин-во образования Российской Федерации. М. – Новокузнецк: НГПИ 2002.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ СВЯЗЕЙ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА И ИНФОРМАТИКИ В ОБРАЗОВАНИИ

Сауле Связхановна БАЙЗАКОВА
(Аркалык, Республика Казахстан)

В современных условиях, когда информационные технологии все шире прочнее входят в нашу жизнь, в практике работы учителей все чаще используется информационно – компьютерные технологии (ИКТ). Аспекты применения ИКТ – это, прежде всего, демонстрационная и вспомогательная. Рассмотрим междисциплинарные связи информатики и других предметов, в частности на примере связи информатики и английского языка.

Своеобразие и актуальность предлагаемой темы заключается в том, что планирование урока информатики средствами междисциплинарных связей помогает развивать у учащихся интерес к английскому языку, мотивируя на творческую и познавательную деятельность, тем самым повышая качество знаний как по предмету информатика, так и по иностранному языку.

Также одной из основных задач обучения информатики являетсяразвитие у учащихся абстрактного мышления. Этой цели в значительной мере способствует изучение программирования в старших классах. Старшеклассники в качестве контрольных работ могут разрабатывать свои собственные программы и проекты. В процессе изучения информатики, ученики закрепляют знания английского языка. В процессе интегрированного урока у учеников прочно закрепляются знания английского языка, так как учащиеся используют их в процессе изучения информатики и используют на практике.

Реализация междисциплинарных связей способствует достижению большего результатов в общем развитии обучающихся, в гармоничном развитии всех областей их интеллектуальной и эмоциональной деятельности. Основное значение междисциплинарных связей состоит в том, что они даютвозможность связать в единую систему знания, получаемые в различных учебных дисциплинах, а также получать новые знания на основе этих связей.

При установлении и реализации междисциплинарных связей на том или ином уровне необходимо:

1. Исходя из темы, четко формулировать учебно-познавательную

цель и образовательные, развивающие и воспитательные задачи, направленные на усвоение главных положений и основных знаний изучаемой темы;

2. Обеспечивать активность обучающихся по применению знаний из других дисциплин;

3. Объяснять причинно-следственные связи, сущности изучаемых явлений и процессов;

4. Содержать выводы мировоззренческого, обобщенного характера, опирающиеся на связь знаний из разных дисциплин;

5. Нацеливать на обобщение определенных разделов учебного материала, изучаемого в разных дисциплинах.

Целесообразно использовать разнообразные формы организацииобучения, обеспечивающие функции межпредметных связей: комплексноедомашнее задание, урок-лекция, урок-путешествие, урок-экспедиция, урок-исследование, урок-инсценировка, учебная конференция, урок-экскурсия, мультимедиа-урок, проблемный урок.

Основной задачей перед преподавателями состоит в том, чтобы научить учащихся использовать информационно-коммуникативные технологии в будущей профессии и в повседневной жизни.

Предмет информатика находится на стыке наук математики, физики, экономики, русского языка, английского языка. Внедрение информационно-коммуникативные технологии в обучение оказывает значительное влияние не только на организацию учебного процесса, но и на содержание учебного материала.

Взаимосвязь между выше упомянутыми науками проявляется в том, что большинство терминов и обозначения из информатики приводятся только на английском языке (вследствие этого главная задача учителя иностранных языков – объяснить ученикам специфичность перевода технических терминов, обозначений и их описания). Нельзя представить современную

жизнь без интернета языком, которого является английский.

Междисциплинарные связи функционируют в обучении, как фактор комплексного воздействия на личность, на ее познавательные и нравственные стороны, как фактор ее всестороннего развития. Изучение каждой учебной темы включает те или иные виды связей с другими школьными дисциплинами. Использование информационных технологий на общеобразовательных предметах – актуальная задача.

Связь английского языка, физики и математики достаточно нестандартна. Особенно это значительно для физико-математических профильных классов. Дети, обучающиеся в таких классах, к сожалению, имеют только один час английского языка в неделю. Поэтому необходимо найти способ, заинтересовать детей английским языком. Преподавателю в таких случаях важно обладать хорошими знаниями в математике, физике и информатике, для того чтобы обучать такие классы. Учитывая, что уроки английского языка проходят по основной программе желательно включить уроки-лекции, тематические беседы, ролевые игры и др. (полностью на английском языке). На подобных уроках дети получают не только новую лексику и грамматику, но и получают определенные знания из других наук. Причем данные уроки могут сопровождаться показом тематических кинофильмов, диафильмов, слайдов, работой учащихся с компьютером и др. Таким образом, учитель совмещает обычные уроки с инновационными (интегрированными). Это делает преподавание более интересной, продуктивной, не только для учителя, но и для учащихся.

Сегодня внушительные изменения в образовании затронули и обучение иностранному языку. Важной стороной преобразований стало внедрение информационных технологий, Интернет-ресурсов, обучающих компьютерных программ, интерактивных досок в учебный процесс общеобразовательных учреждений.

По мнению большинства исследователей, система образования зависимаот общественной и политической структуры государства. Вследствие этого, политика государства в настоящее время занимается внедрением

информационных технологии в образовательные учреждения, на разработку учебных материалов привлекают специалистов в предметных областях, склоняют компьютерные фирмы к созданию учебных ресурсов для учащихся.

Для каждого преподавателя важно помнить, что информационные технологии в обучении не заменяют педагога, а усиливают, расширяют возможности и мотивируют учащихся в процессе обучения. То, что преподаватель желает получить в результате использования машины, в неѐ необходимо запрограммировать.

Следовательно, компьютер берёт на себя большую часть рутинной работы педагога, высвобождая ему время для творческой деятельности, которая на сегодняшний день не может быть отдана технике.

Технических средств обучения и контроля для использования назанятиях по иностранному языку определяется по следующим критериям: во-первых, они должны способствовать повышению производительности труда и эффективности учебного процесса, во-вторых, обеспечивать немедленное и постоянное подкрепление правильности учебных действий каждого учащегося; в-третьих, повышать сознательность и интерес к изучению языка, в-четвёртых, обеспечивать оперативную обратную связь и пооперационный контроль действий всех обучаемых, в-пятых, обладать возможностью быстрого ввода ответов без длительного их кодирования и шифрования.

Таким образом, компьютер лучше всех остальных средств обучения подходит для учебного процесса, наиболее достаточно удовлетворяет дидактическим требованиям и приближает обучение английскому языку к реальным условиям. Компьютеры могут воспринимать новую информацию, определённым образом обрабатывать её и принимать решения, могут запоминать необходимые данные, воспроизводить движущиеся изображения,контролировать работу таких технических средств обучения, как синтезаторы речи, видеомагнитофоны, магнитофоны. Информационные технологий значительно увеличивают возможности педагогов по

индивидуализации обучения и активизация когнитивной деятельности учеников в обучении английскому языку, максимально удовлетворяет индивидуальные особенности учащихся в процессе обучения. Каждый ученик получает возможность работать в своём ритме, т.е. выбирая для себя оптимальные объём и скорость усвоения материала.

При помощи информационных технологии усваивается гораздо больше информации, чем это делалось за одно и то же время в условиях традиционного обучения. Кроме того, материал при использовании компьютера усваивается прочнее.

Одним из достоинств компьютера является способность накапливать статистическую информацию в учебном процессе. Анализируя статистические данные (количество ошибок, правильных/неправильных ответов, обращений за помощью, времени, затраченного на выполнение отдельных заданий и т.п.), преподаватель знает о степени и качестве сформированности знаний у учеников.

Надо заметить, что компьютер снимает такой отрицательный психологический фактор, как «ответобоязнь». Во время традиционных процессов обучения различные факторы (дефекты произношения, страх допустить ошибку, неумение вслух формулировать свои мысли и т.п.) не позволяют многим учащимся продемонстрировать свои реальные знания. Наедине с компьютером, учащийся, не чувствует скованности и старается проявить максимально своих знаний.

Положительные возможности создает компьютер для организации самостоятельной работы учащихся на уроках английского языка. Ученики могут использовать компьютер для изучения отдельных тем и для самоконтроля полученных знаний. Надо отметить, что компьютер является самым терпеливым преподавателем, способным сколько угодно повторять любые задания, добиваясь правильного ответа.

Однако отмечают и некоторые недостатки компьютеров. Это суждение имеет непосредственное отношение к индивидуализации обучения, тем более что в условиях компьютеризации значительно меняются условия

взаимодействия преподавателя и ученика, а также учеников друг с другом. Осуществление междисциплинарных связей английского языка и информатики видно через:

- интегрированные уроки;
- изучение английских выражений на уроках информатики;
- оформление рефератов, презентаций по английскому языку, материалов к уроку.

СПИСОК ЛИТЕРАТУРЫ

1) Златопольский Д.М.– 1700 заданий Microsoft Excel. СПб.: 2003. – 544 с.;
2) Анеликова Л. А.. Лабораторная работа по Excel – М.: СОЛОН-ПРЕСС, 2006. – 128 с.;
3) Осипова Е.А., Сметкина О.М. Методичка по Excel, Изд-во СПбГУЭиФ, 2011. – 128с.;
4) Бонк Н.А., Котий Г.А., Лукьянова Н.А. Учебник английского языка. М:Деконт+ - ГИС, 2014. – 673 с.

THE PROBLEM OF “ACADEMIC MOBILITY” IN UKRAINE: THEORETICAL APPROACH

Victoria YEROFEYEVA, Victoria LUTSENKO

(Kropyvnytskyi, Ukraine)

Many students have heard the term "academic mobility" but did not know what it is and what its benefits are. Academic mobility can be *internal*, when a student temporarily transfers to study, internship or research work in another

Ukrainian IHE (scientific institution), and *external*, when the university or scientific institution chosen by the student is abroad. It involves student participation in exchange programs or scholarship programs [1]. We suggest you to review this question and to make some conclusions for yourself.

1) What is a student's right to academic mobility?

According to the Law of Ukraine "On Higher Education", students have the right to academic mobility, including international. Students who exercise this right are not expelled from the university; they retain their place of study and scholarship. The scholarship payment is retained in full if the student does not receive funding under the mobility program or receives only partial funding. To exercise the right to academic mobility, a student can choose an HEI (university or college) or a specific research institution, such as a research center or laboratory both in Ukraine and abroad. For example, many students may study for a time at the University of London without being expelled from any University of Ukraine [4].

2) Advantages of participation in academic mobility programs:

In general, academic mobility has a number of benefits for students. Firstly, it is a significant improvement in language skills. In most cases, at first the student does not understand anything in English and after such practice begins to speak fluently as a native speaker. This is due to constant communication with foreigners. Secondly, it is the best career prospect, which is realized through new acquaintances and connections. Man opens the door to the world of knowledge and new opportunities. Communicating with native speakers helps to improve pronunciation and navigate in dialogue. For example, when choosing to study in the United States, you make an incredibly important decision about your future. There are many reasons to study in America: a large selection of good universities, the opportunity to stay in the United States and get great career prospects. That is, in this way the student improves his knowledge of English and significantly increases their level.

3) How is the right to academic mobility realized?

The right to academic mobility is realized on the basis of international agreements on cooperation in the field of education and science, international programs and projects, agreements on cooperation between the following parties: a)

Ukrainian universities, research institutions; b) between domestic and foreign universities (scientific institutions); can also be implemented by a domestic participant in the educational process on its own initiative, supported by the administration of the national university (scientific institution), where he is constantly studying or working, on the basis of individual invitations and other mechanisms. According to the place of realization of the right to academic mobility, there is *domestic and international academic mobility* [5].

4) Competitive selection criteria are diverse.

High student achievement rating, high average grade point average (80+), no academic debt during the last academic year, winning competitions or contests, participation in any scientific work: scientific articles, writing abstracts, availability of scientific publications are the main criteria of competitive selection. So not everyone can pass it but only diligent students will have such an opportunity. There are various programs that help exchange students to study and select a family for them for this period in which they can live. This practice helps to develop their knowledge of English in practice [3].

5) Academic mobility programs for student participation.

Students have the opportunity to participate in a large number of different academic mobility programs. You can use the websites of embassies, scholarship funds, academic exchange services, educational organizations to find a suitable program. For example, you can use such academic exchange programs as Global UGRAD (USA), Fulbright Graduate Student Program (USA), Mevlana (Turkey), Erasmus + (EU).

You can also find interesting projects on the websites of educational organizations and programs of the British Council Ukraine, the French Institute in Ukraine, the Italian Institute of Culture in Kyiv, Kyiv Educational Advising Center [4]. The British Council together with the Ministry of Education and Science of Ukraine continuing to implement a three-year program of all-Ukrainian academic mobility "SAM Ukraine". This program is one of the components of the EU-funded program House of Europe and is implemented over the period 2020 – 2022. At the first round of "SAM Ukraine" program has shown that the academic exchange can

happen quite successfully between different universities in different regions of Ukraine [6].

6) There are many goals in teaching or teaching research abroad.

The main purpose of such an exchange is to improve the quality of higher education. It is seen by the world as the main key to economic growth. But nowadays there is no state where the higher education system is satisfied – everyone is looking for innovations that would give tangible results. In addition, the goals of academic mobility are to develop the effectiveness of research, increase competitiveness in the world market, establish links with other developed countries and replenish the individual experience of students.

The results of a study by scientist Andriy Ishchenko:

According to the study of A. Ishchenko, according to one of the international indicators – the level of involvement in higher education (Gross Enrolment Ratio, GER - the percentage of people who receive higher education regardless of their age, the total number of people who have a typical age for higher education), Ukraine is one of the leading countries in Central and Eastern Europe (73%). At the same time, on a global scale, the academic mobility of students, despite high growth rates, still remains the exception rather than the rule. Thus, as of 2020, only 20 million out of more than 150 million students worldwide studied outside their home countries (less than 5%). At the same time, about half of the students studying outside their home countries are mostly from the Asian region [2].

So, as we can see, this is a really useful program, thanks to which we gain new knowledge, professional skills and new experience. We will also get acquainted with foreign educational processes and their teaching methods and new acquaintances and contacts in general.

REFERENCES

1. Академічна мобільність // [Electronic resource] - Acces mode: https://vue.gov.ua/%D0%90%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%B
C%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1

%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C

2. Іщенко А.Ю. Глобальні тенденції і проблеми розвитку освіти: перспективи для України / А.Ю. Іщенко // Стратегічні пріоритети. – 2014. – № 4 (33). – С. 98-102.
3. Критерії конкурсного відбору академічної мобільності // [Electronic resource] - Acces mode: https://college.kymu.edu.ua/akademichna-mobilnist
4. Реалізація студентами права на академічну мобільність. У яких программах академічної мобільності студенти можуть взяти участь // [Electronic resource] - Acces mode: https://osvita.ua/vnz/high_school/71057/#:~:text=%D0%90%D0%BA%D0%B
0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%20%
D0%BC%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%9
6%D1%81%D1%82%D1%8C20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1
%82%D1%83%C2%BB
5. Як реалізується право на академічну мобільність // [Electronic resource] - Acces mode: https://pdpu.edu.ua/sferi-diyalnosti/mizhnarodna/akademichna-mobilnist
6. Ukrainian student Academic Mobility. SAM Programme // [Electronic resource] - Acces mode: //youtu.be/NDxc-L5XK3w

HOW TO TEACH 'TO TEACH MEDIATION' TO TEFL STUDENTS: PERSONAL EXPERIENCE CHALLENGES

Olga DOLGUSHEVA (Kropyvnytskyi, Ukraine)

Research territory. Since introduction of mediation as a language activity in Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching,

Assessment (CEFR) the issue of teaching mediation in the EFL context has not been elaborated minutely yet by scholars and methodologists in Ukraine – witness the absence of mediating language activities in in Ukrainian national secondary school curriculum. None of the kind is included in the Basic standard for secondary education and EFL teaching methodology manuals. Moreover, the majority of courses with a mediating component offered to pedagogical university students are connected mostly with text activities, both fiction and non-fiction ones, having not a slight relation to teaching strategies. These points determine the *acuteness* of the present paper that lies within the scope of developing particular guidelines and designing techniques of how to instruct trainees to teach mediation to secondary school student in an EFL classroom.

Research objectives. The *objective* of the paper is to define challenges that university TEFL students face while covering the topic of teaching mediation (theoretical background and didactic techniques and strategies) and offer the ways of eradicating them.

In the contemporary paradigm of foreign language education, a special emphasis is made on culture interaction and communication. Thus, a would-be teacher of foreign languages, alongside with fostering linguistic competences, should equally be instructed how to raise their cross-cultural awareness, promoting, in such a way, skills in mediation.

In foreign language educational environment mediation is viewed as a speech/communicative activity aiming at providing understanding between interlocutors who are unable to communicate in person. A mediator is supposed to sustain an interactive flow of the communication creating bridges between speakers by rendering appropriate meanings. According to CEFR, in a school language class "a learner may be required to listen to a teacher's exposition, to read a textbook, <…>, to interact with fellow pupils in group or project work, to write exercise or an essay, and even to mediate, whether as an educational activity or in order to assist another pupil" [1, p.57]. Certainly, under such circumstances the emphasis is put on the role of language in designing communicative space and framework that promote

the process of learning, cooperation and information exchange, be it either/both a mother tongue or/and a target language.

Literature review. The majority of recently published research papers concerning mediation, both in Ukraine and abroad, certify the theoretical vector of the issues under consideration. The reviewed articles [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9] have tended to focus on the role of mediation in language acquisition, mediating skills of independent language learners, discussing the descriptors of mediation in CEFR, the role of mediation in professional training of translators and interpreters, distinctive lines between mediation and translation etc. However, little attention has been given to the applied issues of mediation in EFL teaching methodology. The gap eventually causes difficulties for pedagogical university trainees to acquire the skills of teaching mediation to secondary school students in a foreign language class.

Findings, discussion and results. The topic of teaching mediation has been newly included to the syllabus of EFL Teaching Methodology at Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University (Kropyvnytskyi, Ukraine) for BA students majoring in English and World Literature. Having delivered a lecture and conducted a few training sessions, we may point to the main problematic questions that impede successful planning and instructing mediating activities in a foreign language classroom.

First, TEFL trainees are not fully aware of the complex nature of a mediating communicative competency. It comprises linguistic, social, cultural and speech competences as well as knowledge of particular mediating strategies and an impartiality of a mediator.

Second, perspective teachers rarely draw a distinction line between translation and mediation. They tend to confuse translation as a mediating technique with translation into the native language as a means of checking the comprehension of a foreign text/message, read or listen to.

Third, students are inclined to equal instructional techniques of teaching mediation to the ones aiming at developing pupils' speaking skills (monologic and dialogic).

Fourth, additional authentic materials for teaching mediation are used in a very limited amount. It is caused by inability of TEFL students to adopt them to an appropriate level of pupils' foreign language proficiency.

Fifth, the designed tasks to instruct school children's mediating activities are reduced to mediating a text, while mediating concepts and mediating communication remain outside the teaching scope.

Sixth, the dominance of non-interactive mediating forms in the lesson plans decrease TEFL students' level of understanding mediation as a tool to sustain the modelled cross-cultural communication.

Finally, the communicative situations designed by trainees lack the key components, i.e. an addressee of a particular message that is to be rendered to and a clearly cut communicative purpose for a mediation to carry out.

To improve TEFL students' preparation to conduct mediation in a secondary school foreign language classroom the following steps may be undertaken:

a) to design particular didactic tools helping students to teach mediation of concepts and mediation of communication alongside with mediation of a text in the core subjects of the university curriculum (Conversational English, Country Study, English Lexicology and Stylistics, Literatures in English etc.). The suggested measure is supposed to promote trainees' awareness of qualities and traits of a good mediator of cultures, both in linguistic and social respects;

b) to introduce a course in translation studies for TEFL students fostering their interpreting and translating skills. It will surely benefit trainees' awareness of translation practices within the framework of oral and written mediation activities defined in CEFR;

c) while teaching courses in text mediation it is desirable instructors should design professionally oriented tasks and assignments such as adapting authentic textual materials to be used in teaching mediation to pupils of different ages groups, compiling linguistic and socio-cultural commentaries to texts in compliance with pupils' language and speech proficiency; interpreting and rendering multimodal English texts etc.

Summing up, we may state that the acquired knowledge and skills in carrying out mediating activities would come in handy for TEFL university graduates to perform their professional instructional and tutorial activities in real educational conditions.

REFERENCES

1. Common European framework of reference for languages. Companion volume with new descriptors. Council of Europe, 2018. URL: https://rm.coe.int/cefr-companion-volumewith-new-descriptors-2018/1680787989 (access date: Jan. 26, 2022)
2. Dendrinos, B. Mediation in Communication, Language Teaching and Testing. URL: https://www.academia.edu/4711151/MEDIATION_IN_COMMUNICATION_LANGUAGE_TEACHING_AND_TESTING (access date: Jan. 27, 2022)
3. Howell, P. Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching. URL: https://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/4/42619/20170323145334480810/h-gaikokugokenkyu_20_147.pdf (access date: Dec. 17, 2021)
4. Mayr, G. Mediation and Task-Based Language Learning (TBLL): How Autonomous Learning Enhances Mediation Competencies. *EL.LE*, 2019. 8(3), P. 705-722. DOI 10.30687/ELLE/2280-6792/2019/03/010 (access date: Jan. 28, 2022)
5. Sundari, H. The features of mediation in EFL classroom interaction: Teacher perspectives. *Indonesian EFL Journal*, 2020. 6(1), P. 35-44. DOI: 10.25134/ieflj.v6i1.2636. (access date: Jan. 14, 2022)
6. Волік В.В. Медіація та її місце у процесі навчання іноземної мови. *Журнал науковий огляд*. № 8(61), 2019. С. 91-104.
7. Єрастова-Михалусь І., Ципіна Д. Формування медіативної компетентності у процесі вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 2020. Вип 27,том 2,С. 206-210.

8. Мольдерф О. Медіація і професійна перекладацька діяльність в контексті оновлення загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. *Іноземна філологія*, 2018. № 131. С. 71-80.

9. Ципіна Д. С. Дидактичні засоби формування медіативної компетентності на занятті з іноземної мови. *Вісник Запорізького національного університету.* Педагогічні науки, 2020. № 1 (34). С. 366-372.

РОЗВИТОК ПИСЕМНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ

Ольга МАКСИМОВА, Ганна АПАЛАТ

(Кропивницький, Україна)

Компетентність у письмі є одним із компонентів іншомовної комунікативної компетентності. В сучасній методиці письмо розглядається не лише як засіб навчання, але й як засіб і спосіб спілкування, пізнання та творчості. Підхід до писемного мовлення як до допоміжного засобу навчання іноземної мови зумовив недостатню кількість практичних завдань на кожному етапі навчання комунікативного письма у шкільних підручниках та навчальних посібниках, що й зумовило актуальність дослідження. Мета статті – дослідження особливостей навчання писати листи в старшій школі.

Компетентність у писемному мовленні при написанні листа можливо визначити як здатність та готовність продукувати власне мовлення в жанрі особистий, напівофіційний та офіційний лист, дотримуючись його жанрово стилістичних, змістовних, лексико-граматичних та орфографічних норм.

Завершальний етап є найважливішим під час засвоєння школярами іноземної комунікації. Методисти пропонують чотири підходи до навчання письма певного жанру: текстовий , жанровий, процесуальний, інтегрований [2, с. 220].

У нашому дослідженні ми застосовуємо інтегрований підхід [1, с. 246], який поєднує риси вищеназваних трьох – навчання мовних засобів, ретельне

опрацювання текстів-моделей; навчання письма, орієнтованого на адресата, урахування соціального контексту; навчання поетапного породження дискурсу.

Метою навчання писемного мовлення є формування елементарної комунікативної компетенції, яка забезпечує учневі вміння писемного спілкування в типових ситуаціях. Для навчання писемного мовлення пропонують такі типи вправ:

• підготовчі (мовні й умовно-комунікативні);

• комунікативні (мовленнєві). Вони можуть бути репродуктивними, репродуктивно-продуктивними і продуктивними.

Підготовчі вправи використовують для засвоєння мовного матеріалу у графічному оформленні та для розвитку вмінь логічного і послідовного викладення думок. У цих вправах письмо є засобом навчання і вдосконалення граматичних і лексичних навичок і вмінь усного мовлення. До підготовчих вправ належать усі види мовних і умовно-мовленнєвих вправ, які виконують у письмовій формі.

Виконання комунікативних завдань в іншомовному писемному мовленні здійснюється за допомогою уявних навчально-мовленнєвих ситуацій, які потребують розв’язання нестандартних проблем і наближають навчальне спілкування до реальних умов.

Умовно-комунікативні вправи підготовчого етапу можуть включати такі вправи, як мозкова атака,“clustering” або “mapping” (звуження понять до стрижневих слів із даної теми та розширення понять від стрижневого слова), інтерв’ю, дебати, усне обговорення, групове обговорення, груповий твір.

Для розвитку писемного мовлення важливими є вправи та завдання на розвиток вмінь логічного і послідовного викладення думок та використання зв’язок. Підготовчі вправи для розвитку вмінь логічного і послідовного викладення думок проводять на основі текстів для читання, серії тематичних ілюстрацій або з опорою на ситуацію. Вони можуть бути мовного і умовно-комунікативного характеру.

Мотиваційний етап включає два під-етапи:

- ознайомлення учнів з особливостями жанру;
- ознайомлення зі взірцем-моделлю.

Комунікативні вправи мають продуктивний характер і спрямовані на написання учнями творів, тобто власних письмових висловлювань за темою, на рівні тексту, без використання опор. Комунікативні письмові вправи виконують у середніх і старших класах, за винятком написання листа і листівки, до якого, згідно з програмою, залучають учнів з 3-го класу.

Підсистема вправ для навчання написання листів різних жанрів має включати два етапи: підготовчий та мовленнєвий.

Етап ознайомлення – вправи для вдосконалення навичок читання і розуміння текстів листів та ознайомлення учнів з позамовними стандартами написання офіційних та приватних листів: учні знаходять і розпізнають структурні елементи листів, їх коректне розташування.

Етап навчання – застосовуються вправи для формування навичок побудови текстів листів: учні вчаться репродукувати вступну та заключну частини листа, його основну частину, користуючись поданим логічним планом і мовленнєвими зразками, типовими для кожного жанру. Крім того, сюди входять вправи на розпізнавання засобів між фразового зв’язку та їх включення до тексту листа.

Комунікативний етап – включає вправи і завдання на розвиток умінь побудови текстів листів, певних жанрів: учні продукують тексти власних листів.

З метою покращення писемної компетентності як частини іншомовної комунікативної компетентності і зокрема підготовки до ЗНО учні старшої школи можуть писати листи в кінці кожного модуля за його лексико-граматичним матеріалом (в якості тематичного контролю). В рамках повторення, листи потрібно писати за темами ЗНО, після повторення лексико-граматичного матеріалу вивчених тем.

Комплекс вправ і завдань, навчання писемного мовлення має включати підготовчі (мовні й умовно-комунікативні) та комунікативні (мовленнєві)

вправи та містить підготовчий етап, етап навчання, комунікативний етап, етап контролю та аналізу.

На підготовчому етапі учні дізнаються про / згадують правила написання листа відповідного жанру, ознайомлюються зі зразками листів і кліше. На етапі навчання виконуються вправи на ідентифікацію виду листа, визначення жанрово-стилістичних ознак листа, його структурних та композиційних елементів, аналізуються засоби зв'язку та лексико-граматичні особливості листів певних типів.

Листи пишуться в аудиторії, або виносяться на домашнє завдання (комунікативний етап). Після виконання завдання з письма, вчитель аналізує листи, виділяючи типові стилістичні, граматичні та лексичні помилки та учні роблять роботу над помилками (етап аналізу).

Навчання писемної діяльності в старшій школі має на меті розвиток комунікативного письма. На даному етапі учні старших класів виконують завдання: написати лист знайомій людині (за поданою ситуацією). Для навчання написання листа застосовується підсистема вправ, що включає етап ознайомлення, етап навчання та комунікативний етап. Обізнаність учнів у характерних рисах листів є ключовою у формуванні писемної компетенції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Задорожна І. П. Теоретико-методичні засади організації самостійної роботи майбутніх учителів з оволодіння англомовною комунікативною компетенцією: дис. … д-ра пед. наук: спец. 13.00.02. Київ, 2012. 770 с.

2. Тарнопольський О. Б. Методика навчання іншомовної мовленнєвої діяльності у вищому мовному закладі освіти: навч. посібник. К.: Інкос, 2006. 248 с.

THE SIGNIFICANCE OF TIME MANAGEMENT IN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Yuliia BOZHKO (Kharkiv,Ukraine)

"Time management is the process of planning and exercising conscious control of time spent on specific activities, especially to increase effectiveness, efficiency, and productivity" [1]. In conditions oftotal lack of time, when learning a foreign language has to be combined with work, daily routineand other activitiescompetently built time management is extremely crucial.

It should be taken into account that students and their teachers are involved in the educational process, soeffective time management cannot be considered unilaterally. It is also important to take intoconsiderationtime management and its patterns in teaching /learning languagesby bothteachers and students. It is not the right approachto evaluate language learning only in terms of duration. Goals and objectives oftraining, the starting level and the individual characteristics of students have to be prioritized. Ineducational institutions wherethe process of education isconducted according to approved programs and the practice of assessing and dividing studentsinto groups bytheir level, time management may seem to bethe prerogative of the teacher. This is true to some extent. Mostteachers holdthe opinion that the task of efficient time-usecan be solved by the joint efforts of the teacher and the audience. At setting specific learning objectives and longer-termgoals the teacher always estimates and predicts the time spent on their implementation in close cooperation with the audience. The number, complexity and deadlines of assignments should be relevant to the audience's abilities. Similar processes occurduring individual teaching. The lecturer and the student choose the optimal pace, frequency and duration of classes. An important feature is the adjustment of task difficulty. "The difficulty level can bepreset designated by a teacher or selected by a learner" [2, p. 446].

The rateof completing tasks and their numberalso vary depending on the personal needs and abilities ofstudents. In individual teaching, there is more freedom than when studying in groups. In general, the process of searching for effective time management is similar to thegroupand individualforeign language teaching. At all stages, the teacher determines, sets and, if necessary, varies the pace of

understandingmaterial by trainees within the framework of program requirements and given hours. Under the guidance of an experienced and conscientious teacher, foreign language learning becomes a meaningful and exciting process, in which there is a clear goal-setting and effective work on its implementation within a limited time frame. The process of teaching foreign languages is always the interaction of a teacher and his students, whose dutyis to complete all the educational tasks and assignments in time.

What can prevent students from the realization of the plan outlined by the teacher in time? The typical reasons are:

1. **Lack of knowledge.**

Tasks are too difficult and time-consuming, which requires much more time for their accomplishment.

2. **Lack of necessary tools and resources.**

In somecases, this may be poor technical equipment of educational institutions, lack of literature on the topics studied or limited access to Internet resources.

3. **Procrastination.**

It is the constant delay of tasks, which means an unwillingness to do them. A typical situation is when the completion of tasks and preparation for classes are often postponed to the very last moment and the studentsdo not have time to complete them on time.

4. **Perfectionism**.

The desire to complete the assigned task flawlessly. The search for perfection can make it very difficult to complete work on time and affect the time it takes to finishit. The teacher's taskis to interact with theaudience, pay attention to students' feedback on the discussed material. The teacher acts as an effective manager who is in charge of the wholeprocess of masteringa foreign language, reacts quickly to everything happening in the classroom, changes thetime and content of assignments. One of the main principles should be the relevance of tasks and deadlines for their implementation.

To sum up, effective time management in learning a foreign language is a necessary tool and additional motivation for the teacher and thestudents in theachievement of all goals.

REFERENCES

1. Time management. *Wikipedia*: website. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Time_management (date of access: 12.02.2022).

2. Olefirenko N.V., KostikovaI.I., PonomarovaN.O., Bilousova L.I., Pikilnyak A.V. E-learning resources for successful math teaching to pupils of primary school. *Proceedings of the 6th Workshop on Cloud Technologies in Education (CTE 2018), KryvyiRih, Ukraine, December 21, 2018*. KryvyiRih, 2019. Vol. 2433. P. 443–458. URL: http://ceur-ws.org/Vol-2433/paper30.pdf(date of access: 10.02.2022).

CLIL: IMPLICATIONS OF THE TECHNOLOGY

Olena KUZNETSOVA, Liudmyla SHTEFAN

(Kharkiv, Ukraine)

Throughout the history of foreign language teaching the attempts have been made to develop the most efficient theories and practices providing for foreign language acquisition and mastery. The goals of teaching, the content, methods and techniques of teaching have been in the focus of these efforts. The progress of civilization has offered new stimuli and criteria for modernization of teaching foreign languages.

In the history of FLT, the concept “content” has had many different interpretations. The grammar-translation method defined content as the grammatical structures of the target language. In the audio-lingual method, content consisted of grammatical structures, vocabulary or sound patterns presented in dialog form. The communicative approach focuses on the communicative purposes of language acquisition. However, one of the recent approaches - content and language integrated learning (CLIL) – emphasizes the subject matter as both the goal of teaching and a tool of foreign language learning. On the one hand, this approach is in keeping with

the English for Specific Purposes (ESP) tradition that defines vocational or occupational needs of the learner as the basis for curriculum and materials development. On the other hand, in higher education CLIL has a strong English for Academic Purposes (EAP) orientation. Nowadays the CLIL is one of the widespread approaches and technologies in higher education and its role is growing. More and more curriculum disciplines are offered for study in the foreign language.

The didactic principles that make the basis of CLIL are the principle of duality (allowing for reference to both native and foreign languages), the principle of integration of a foreign language and subject content; the principle of gradual content complication, the principle of focusing on mastering knowledge of a particular subject with the help of two languages, the principle of development motivation for the ability and readiness to use a foreign language for special purposes, the principle of unity of mental and speech activity in a foreign language [6].

Effective CLIL takes place through 5 dimensions: progression in knowledge, skills and understanding of content, engagement in higher order cognitive processing, interaction in the communicative context, development of appropriate communication skills, and acquisition of a deepening intercultural awareness [2]. Characterizing CLIL D.Coyle developed a "4C model" presented in the form of a triangular pyramid with 4 peaks: content, communication, cognition, culture. The content component deals with the goals and expected results of teaching. The communication component concerns interaction and the choice of language of teaching. The cognition component focuses on thinking skills and the culture component is about sociocultural importance of the subject matter and individual characteristics of learners. The scholar believes that the central element of the entire pyramid is the communication component ensuring the realization of other three components through communication.

The scholars differentiate between content-driven and language-driven CLIL and between its hard and soft forms [1; 6]. The soft form is mainly associated with the priority of foreign language acquisition while the hard form puts forward the binary goal of subject content and academic language acquisition in the process of teaching.

We believe that in Ukraine within higher education curriculum the soft form of CLIL is more appropriate for implementation while teaching the curriculum discipline "Foreign language", which is taught mainly during the first year of studies and the hard form of CLIL is worth implementing during further years of higher education. Nowadays the goal of FLT to students of non-linguistic specialities in higher education in Ukraine is to develop their foreign language communicative competence oriented at effective professional communication. Thus, learning the discipline has a great potential for preparing students for further CLIL learning and providing the basis for the hard form of CLIL. Despite the evident arguments for the CLIL in higher education, the scholars insist on the existence of concerns that have to be addressed. They urge that the selection of content to be taught and learnt, the psychological aspects of cognitive activity and the level of foreign language competence of students are considered. Besides, high proficiency level of foreign language teachers is a very important aspect as well as their close cooperation with teachers of other curriculum disciplines [4;5]. In order to put the 4C model into practice, the content of the discipline "Foreign language" has to be oriented at the improvement of students' foreign language habits and skills, communication has to be based on the professionally oriented theme discussion by means of the foreign language, cognition has to be focused on the combination of acquired knowledge with the expression of thoughts in a foreign language and culture component has to reflect the selection of material aimed at defining and understanding oneself, surrounding people and the world as a whole. The implementation of this approach sets the task of careful work of teachers.

The supporters of the technology usually claim that CLIL leads to a higher level of attainment in MFL; CLIL improves motivation in all learners; CLIL benefits learners of all abilities; CLIL increases intercultural awareness [3]. Moreover, CLIL can enhance learners' motivation and overcome the main shortcoming of communicative language teaching by proving a meaningful context for authentic communication around relevant and cognitively challenging content.

However, the lack of grammatical progression and the lack systematic and constructive approach to error correction focusing on form in CLIL practice are the

evident limitations of the model as a lack of linguistic proficiency may be a serious barrier to understanding and learning [3]. The problem can be made worse if coupled with insufficient teacher proficiency or a limited range of teaching strategies to support linguistic development.

CLIL as an alternative and complementary model for MFL teaching has the potential to address many of the shortcomings of traditional approaches. However, it requires working out clear and well-developed strategies for effective implementation.

REFERENCES

1. Ball Ph. How do you know if you're practising CLIL? / Ph. Ball // One Stop English: English Language Resources. – 2013. – Retrieved from: http://www.onestopenglish.com/clil/methodology/articles/article-how-do-you-know-if-yourepractising-clil/500614.article

2. Coyle, D., Hood, P., & Marsh, D. (2010). Content and Language Integrated Learning. Cambridge University Press. Retrieved from: https://abdn.pure.elsevier.com/en/publications/content-and-language-integrated-learning

3. Harrop E. Content and Language Integrated Learning (CLIL): Limitations and possibilities. *Encuentro*, 21, 2012, pp. 57-70. Retrieved from:

https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED539731.pdf

4. Marsh D., Mehisto P., Wolff D., Martín M. J. F. European Framework for CLIL Teacher Education. A framework for the professional development of CLIL teachers / David Marsh, Peeter Mehisto, Dieter Wolff, María Jesús Frigols Martín. – Retrieved from: http://www.ecml.at/Thematicareas/ContentandLanguageIntegratedLearning/tabid/1625/language/en-GB/Default.aspx

5. Кузнецова О.Ю. Модель інтегрування змісту навчання предметного матеріалу з вивченням мов/ Актуальні проблеми викладання

іноземних мов у навчальних закладах : матеріали міжнародного науково-методичного семінару (Харків, 22 січня 2021 р.). Харків : ХНАДУ, 2021. – С.74-80.

6. Скачкова М.Н. Особенности реализации предметно-языкового интегрированного подхода в процессе обучения иностранному языку. Retrieved from: https://www.rgph.vsu.ru/ru/science/sss/reports/12/skachkova.pdf

ДО ПИТАННЯ ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Ганна СКЛЯНІЧЕНКО (Кропивницький, Україна)

Онлайн-освіта в Україні стала однією з небагатьох інновацій, яка з’явилася в країні майже одночасно з аналогічними західними нововведеннями. У 2011 році Стенфордський університет першим запровадив онлайн-курси, а вже у 2013 році онлайн-навчання як форма дистанційної освіти почало активно запроваджуватися в Україні. Під онлайн-навчанням розуміємо процес, який відбувається за умови, що викладач і студент не знаходяться в одній аудиторії. При цьому студенти отримують нові знання та навички за допомогою інтернет- технологій в режимі реального часу, тобто тут і зараз.

Метою цієї розвідки є спроба на основі узагальнення досвіду викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах міста окреслити основні виклики, що постали перед студентами та викладачами у період швидкого переходу на дистанційне навчання під час пандемії.

Іще до пандемії багато університетів почали впроваджувати окремі навчальні курси, які реалізовувалися в онлайн-режимі. Існувала низка інтернет-курсів з іноземних мов для бажаючих їх вивчати Передбачалося, що в майбутньому ця форма освіти стане провідною. Однак під час пандемії

дистанційна форма навчання із привабливої опції раптово перетворилася на єдину обов'язкову форму здобуття знань.

Слід зазначити, що на даний момент відсутні ґрунтовні праці стосовно характеру навчання іноземним мовам під час пандемії. Публікації, що з'явилися, в основному характеризують досвід окремих навчальних закладів у зазначений період. У публікаціях піднімаються питання підходів до оцінки ефективності дистанційного навчання в екстремальних умовах, виділення найбільш вразливих до онлайн-навчання категорій студентів, [1], акцентується увага на тому, що онлайн-навчання як таке і онлайн-навчання під час пандемії суттєво різниться [2]. Окремі автори [3] вважають, що ефективність онлайн-навчання у кожному конкретному випадку залежить від контексту, предмету, мети навчання, особистісних характеристик студента, якості реалізації навчального продукту та багатьох інших менш очевидних факторів.

Раптовість переходу навчальних закладів на лише дистанційну форму навчання обернулася серйозними викликами для викладачів, іноземної мови зокрема. Основним із них стала необхідність наявності у всіх студентів і викладачів технічних засобів для онлайн - навчання. Серйозним викликом для викладачів іноземних мов стало адаптування навчальних програм до нових технологій. Переважна більшість із них не мала практики проведення своїх курсів онлайн, відповідно були відсутні необхідні для цього матеріали, створення яких вимагало певного часу На нашу думку, найкраще основні параметри, які необхідно брати до уваги при проєктуванні онлайн-курсу навчання іноземним мовам, охарактеризовані американськими методистами Б. Мінз, М. Бакіа, Р. Мерфі. Серед них:1) модель навчання, 2) темп засвоєння, 3) кількість студентів ,що навчаються, 4) педагогічна технологія, 5) мета оцінювання в курсі, 6) роль викладача, 7) роль студента, 8) синхронізація взаємодії викладача і студента, 9) характер зворотнього зв'язку [4, с.15].

Опитування серед викладачів іноземної мови показало, що за умови дистанційного навчання найуспішнішими були студенти з високою здатністю до самоорганізації. Слабкі студенти виявилися іще менш активними на онлайн- заняттях. Відомо, що процес навчання іноземним мовам є поєднанням

набуття знань і навичок їх володіння. А оскільки навички, як правило, набуваються при багатократному повторенні певної дії, то саме цей процес виявився найвразливішим під час онлайн-занять з іноземної мови. Причинами цього є, по-перше, новий баланс часу на онлайн-занятті (1 година усно, 30 хвилин письмово). По-друге, менша ефективність хорової роботи, якщо така запланована, через неможливість точно перевірити, чи всі студенти беруть у ній участь. При викладанні іноземної мови розрізняють підготовлені, напів-підготовлені і непідготовлені види аудиторних робіт. Довелося практично відмовитися від непідготовлених усних видів робіт, що, на наш погляд, є третьою причиною, яка стала на заваді повноцінного удосконалення навичок усного іншомовного мовлення Під час онлайн-навчання студент може то приєднуватися до віртуального заняття, то виходити з нього, і важко визначити, чи він робить це з власної ініціативи, чи його підводять гаджети . Викладачі зазначали, що сучасні технічні засоби допомагають списувати письмові контрольні роботи. Під час усного онлайн-екзамену не завжди можна прослідкувати, чи студент розповідає розмовну тему, чи зчитує її. Більше часу займає у викладача перевірка та аналіз письмових робіт, тому що кожному студенту треба відповісти письмово. І викладачі, і студенти були одностайні в тому, що інформація на практичних заняттях з іноземної мови краще засвоюється під час аудиторного заняття, коли викладач одразу може збагнути, що студент чогось не розрозумів, і студент може одразу поставити запитання з цього приводу.

Робота викладача іноземної мови під час пандемії відкрила нові можливості щодо більшого використання інтернет-матеріалів при викладанні свого курсу. Виникла необхідність у створенні системної бази інтернет-матеріалів із свого предмету.

Досвід онлайн-занять часів пандемії безперечно буде враховано в майбутньому. У багатьох університетах заявили про плани впровадження комбінованого навчання, коли класичне аудиторне навчання супроводжується роботою на онлайн-платформі. У ході глобального експерименту, в основі якого лежав швидкий перехід навчальних закладів на дистанційне навчання,

підтвердилася ключова роль викладача у навчальному процесі, з'явилася необхідність забезпечення підготовки викладацьких кадрів для роботи у нових умовах. Виникла необхідність розширення визначення права на освіту за рахунок включення в нього права на електронний доступ.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Смірнова О. Несправжня освіта. Як пандемія викрила проблеми онлайн-навчання. / Ольга Смірнова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.bbc.com/ukrainian/features-54039740 [25.12.2020]

2. Черепанова Ю. Между первой и второй: онлайн - образование на волне пандемии / Юлия Черепанова. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://education.forbes.ru/authors/online-education-vs-covid [10.01.2021]

3. Li C, Lalani F. The COVID-19 Pandemic Has Changed Education Forever. (2020). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.weforum.org/agenda/2020/04/coronavirus-education-global-covid19-online-digitallearning/ [11.01.2021]

4. Means Barbara, Marianne Bakia and Robert Murphy, Learning Online: What Research Tells Us about Whether, When and How. New York: Routledge, Copyright. 2014. – 232 p.

WAYS OF ADAPTING MATERIALS IN TEACHING ENGLISH TO VISUALLY IMPAIRED STUDENTS

Olena CHUKHNO, Kateryna NAZARENKO

(Kharkiv, Ukraine)

One of the aims of educational system is to make the learning process manageable and successful for every single student. Thus, adapting the constituents of teaching and learning process to the needs of learners with mental and physical impairments has recently become the focus of attention in numerous scientific studies. For instance, Mahmoud M. S. Abdallah has suggested some methods,

strategies and techniques which can be used for teaching English as a foreign language to learners with specific learning disabilities [2]; Robert J. Lowe has constructed a framework for continuing professional development regarding students with special educational needs (SEN) that can be applied to a variety of ELT contexts [3]; Alina Nicoleta Padurean has determined the most appropriate methods and techniques used for teaching English to children with SEN and by means of conducting an experiment proved that English can be taught to children with SEN without placing them in special schools [4]. In spite of numerous scientific studies on the problem of teaching English to students with SEN, the issue of adapting teaching materials to the needs of visually impaired students has not received sufficient attention yet. Therefore, the study aims to explore the ways of adjusting materials in the process of teaching students with vision loss. Accessible materials motivate learners with SEN. Since using an adapted textbook either in a printed or in an electronic format is less challenging than using an unadapted one, sight challenged learners find the information they need faster and perceive it without asking the teacher or peers for help.

Scholars state that visual impaired learners (especially young ones) face the following difficulties when dealing with printed teaching materials:

- reading texts and examining pictures is time-consuming;
- characters and numbers might be mixed up and perceived incorrectly;
- the details of illustrations might not be fully observed which creates distortion of the depicted object [1].

Considering these problems, the scholars designed a list of requirements which teaching materials should fulfil in order to facilitate the perception by sight challenged learners. They include:

- simple fonts without decorative lines, large and thick enough to be seen and contrast in order not to blend with the background;
- large illustrations of high quality without many details;
- pages not packed with text, not arranged in columns, with wide margins and interval between the lines;

- high quality of paper and printing.

These criteria can also be applied when dealing with electronic teaching materials. Modern technology has become a powerful tool thanks to which millions of people with visual impairments can live a normal life. Major companies, such as Google and Apple, offer functions (e.g. screen magnifiers, screen readers, employing artificial intelligence for scanning texts, street signs etc.) that enable sight challenged consumers to use their products effectively. More and more websites cater for their content accessibility. It has become possible to navigate a webpage using a keyboard, to enlarge a text or use the mode of high contrast. Modern browsers are also capable of reading documents aloud. Consequently, a person with partial or even complete vision loss can access any information they want provided that websites and documents are designed appropriately.

Whereas digital technologies provide more instruments to make information accessible, there are some additional issues to be discussed.

Firstly, it should be said that providing sight challenged learners with materials in electronic format is often beneficial, since such students can transform and adjust the materials for their needs on their own. Consequently, saving electronic copies of the materials is crucial.

Another thing worth attention is the text itself. Electronic texts can be easily enlarged, coloured, read out loud by means of special apps and screen readers or even transformed into Braille characters with the help of a Braille display. However, a problem may arise when the teacher uses scanned books, photos of pages, screenshots of documents which can be read with our eyes but which are not perceived by the computer as text. Fortunately, there are websites providing services of optical character recognition implemented (OCR) to solve this problem (e.g. PDF24).

It should be noted that not every app or screen reader is capable of reading a text split into columns and charts correctly. Although such text layouts serve to visualise and structure the content (e.g. new vocabulary, grammar structures, etc.), they can also hinder its understanding when implemented incorrectly.

A similar problem occurs when dealing with mind-maps and other graphic

materials. When a diagram or a picture is added, a description of it should be provided for sight challenged students in order to facilitate its perception. The description will not interfere with viewing of the document as it can be hidden until it is needed.

While using video materials at the lesson, the teacher should make sure they are provided with commentaries on what is happening on the screen. Alternatively, the teacher can describe the events themselves if the visual component of a video includes more information than a student can perceive by ear.

If a website for educational purposes is created from scratch, there are a number of nuances to keep in mind in order to make it accessible for visually impaired learners. Fortunately, there are online accessibility checkers which can define a problem, provide its explanation, describe its impact and suggest some ways of solving the issue (e.g. WAVE).

In conclusion, if Ukrainian education is to reach high quality standards, it should become more accessible for students with SEN. A higher level of accessibility may be reached by means of modern digital technologies which, when used appropriately, facilitate the process of teaching and learning making any type of information easier to perceive by visually impaired students.

REFERENCES

1. Федоренко, М.І., Федоренко, С.В. (2016). Вимоги до друкованої навчальної літератури для дітей зі зниженим зором. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць. К.: Педагогічна думка. 17. 485-493.

2. Abdallah, M. M. S. (2015). TESOL-TEFL for Students with Special Needs. Assiut University. Assiut, Egypt.

3. Lowe, R. J. (2016). Special Educational Needs in English Language Teaching: Towards a Framework for Continuing Professional Development. English Language Teacher Education and Development. 19. 23-31.

4. Padurean, A.N. (2014). Teaching English Language to Children with Special Educational Needs. TEM Journal. 3 (4). 309-314.

НАВЧАННЯ ПИСЕМНОГО МОВЛЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ

Надія ІВАНЕНКО, Наталія ГРУШКО

(Кропивницький, Україна)

Довгий час навчанню письма в загальноосвітній школі надавалося другорядне значення. Письмо виступало лише як засіб навчання інших видів мовної діяльності, як засіб, що дозволяє учням краще засвоїти програмний мовний матеріал, і засіб контролю сформованості мовних навичок і умінь учнів [2].

У теперішній час ставлення до письма і навчання учнів умінням висловлювати свої думки в письмовій формі рішуче змінилося. Перш за все, слід зазначити, що письмо стало розглядатися як засіб комунікації, іншими словами, використання наявних знань і умінь для вирішення конкретних практичних завдань.

У лінгвістичній літературі під письмом розуміється графічна система, як одна з форм вираження, засіб уявити мову за допомогою знаків і, нарешті, доповнення до звукової мови; засіб спілкування за допомогою системи графічних знаків, що дозволяє фіксувати мову для збереження її у часі і для передачі її на відстані [7, с. 15].

Письмова мова не має майже додаткових засобів вираження на відміну від усної мови (жести, міміка, паузи і т.д.), крім виділення окремих елементів тексту курсивом або абзацом. Іншими словами, «вся інформація, що виражається в письмовій мові, повинна спиратися на досить повне використання розгорнутих граматичних засобів мови ...» [1, с. 23].

Іншомовна комунікативна компетентність є стрижнем, що пронизує весь процес навчання, а усвідомленість структури мовних дій, цілей, способів їх досягнення та результатів навчальної діяльності робить учня суб'єктом навчального процесу. Потрібно звернути увагу на те, що навчання іншомовної комунікативної компетенції має міждисциплінарний характер, де соціально-

гуманітарним та загальнонауковим дисциплінам належить пріоритетна роль [6].

Комунікативний підхід передбачає створення на заняттях атмосфери довіри та співробітництва, коли всі учні залучені до процесу навчання. Одним із компонентів змісту мовної діяльності є умови, у яких вона протікає. І тому педагогу слід створювати навчально-мовні ситуації, стимулюючі спілкування [8].

У зміст навчання письма входять такі компоненти: лінгвістичний та методичний. Розглянемо лінгвістичний компонент змісту навчання письма. Саме цей компонент забезпечує можливість скористатися письмом як засобом вивчення іноземної мови. До його змісту належить орфографія, правопис чи система правил використання письмових знаків під час написання слів; запис, основною функцією якого є глибоке усвідомлення написаного та найкраще його запам'ятовування; письмове мовлення, написання листа, реферату та анотації.

Наступним компонентом є методичний, що складається з оволодіння раціональними прийомами засвоєння графіки, орфографії мови, що вивчається, оволодіння записом, анотуванням, реферуванням з метою ефективного вивчення.

Існують щонайменше два підходи у навчанні письмової мови: 1) концентрація в процесі породження письмового тексту і 2) концентрація в результаті письмової діяльності (1) writing-for-learning and (2) writing-for-writing. Ми завжди повинні усвідомлювати, на чому ми акцентуємо увагу: на навчанні процесу письма або на продукті письма, чи хочемо ми навчити учнів різним жанрам письмових повідомлень або навчити їх креативному письму. У будь-якому разі потрібно хотіти сформувати звичку письма (to build a writing habit).

При організації вправ велику роль відіграє створення стійкої мотивації до виконання завдання за допомогою моделювання комунікативної ситуації, тому перевага має надаватися комунікативним формулюванням завдань до вправ. Учень повинен вміти правильно оцінити ситуацію спілкування та

вибрати адекватний тип писемного мовлення з наявної різноманітності, визначити офіційний чи неофіційний стиль спілкування, побудувати правильно структуроване, логічне висловлювання, що відповідає комунікативному завданню.

У програмах середньої загальноосвітньої школи письмо не сприймається як основна мета навчання. Воно вважається засобом навчання, що сприяє розвитку умінь та навичок мовлення та читання, а також засвоєння мовного матеріалу [4]. У процесі навчання іноземної мови писемна мова постає як ціль і як навчання.

Розвиток писемного мовлення в 11-му класі здійснюється у двох напрямках: з одного боку, це оволодіння жанрами писемного мовлення, які використовуються в реальному спілкуванні: побутові та ділові листи, інструкції, реферати, конспекти; з іншого боку, це твори та виклади, які сприяють удосконаленню як письмової, так і мовлення, розширенню та збагаченню мовного запасу [5]. Наприклад, це можуть бути вітальні листівки; оголошення-інформації (про пошук роботи, про прийом на роботу, про події спортивного та культурного життя); запрошення; особисті листи; ділові листи; автобіографічні відомості; рецепти (кулінарні, як відомі, і власні); диктанти; конспекти (короткий виклад змісту прочитаного); виклад (прочитаного, почутого); твори (інтерпретація теми чи проблеми).

Мета старшого етапу – навчання діям, що забезпечують використання листа з комунікативною метою. Головна особливість вправ полягає у перемиканні довільної уваги учнів з формальної на смисловий бік висловлювання.

Навчання іноземної мови на старшому ступені спрямоване на розвиток комунікативної культури та соціокультурної освіченості школярів, розвиток умінь представляти рідну країну та культуру, спосіб життя людей, ознайомлення учнів із технологіями самоконтролю та самооцінки рівня володіння мовою тощо [9].

Труднощі у навчанні писемного мовлення англійською мовою виникають у зв'язку з формуванням навичок, які забезпечують як володіння графіко-

орфографічною системою мови, що вивчається, так і побудова письмового висловлювання.

Отже, навчання письмової мови може бути як метою, так і засобом навчання, оскільки цей процес допомагає опанувати монологічну мову, відпрацьовуючи такі її характеристики, як розгорнутість, послідовність та логічність.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрюхина И.А., Латьем Г.Г. Работа с аутентичными письмами на уроках немецкого языка // Иностр. языки в школе. – 2008. – No3. – С. 23-27.
2. Барышников Н.В. Методика обучения второму иностранному языку в школе. М.: Просвещение, 2003. – 159 с.
3. Биболетова М.З. Enjoy English: Учебник для 11 кл. общеобраз. Учрежд. – Обнинск: Титул, 2009. – 200 с.
4. Гальскова Н.Д., Никитенко З.Н. Теория и практика обучения иностранным языкам. Начальная школа: Методическое пособие. – М.: Айрис-пресс, 2004. – 240с.
5. Кузьмина Л.Г. New challenges in writing: Пособие по развитию культуры письменной речи. – М. «Еврошкола», 1998 – С.46-48.
6. Литвин С.В. Навчання писемного спілкування учнів старшої загальноосвітньої школи [Текст] / С. В. Литвин, Н. К. Скляренко. – К.: Ленвіт, 2001, – 48 с.
7. Мазунова Л.К. Письмо как методическая категория // Иностр. Языки в школе. – 2004. – No6. – С. 15-21.
8. Миролюбов, А. А. Методика обучения иностранным языкам: традиции и современность / А. А. Миролюбов. – М.: Титул, 2010.
9. Тарнопольський О. Б. Методичні засади і структура посібника з навчального академічного письма англійською мовою студентів ВНЗ [Текст] / О. Б. Тарнопольський та ін. // Іноземні мови. – 2006. – № 3. – С. 10-13.

DISTANCE LEARNING TECHNOLOGIES FOR PRIMARY SCHOOL CHILDREN

Liudmyla BAKHMAT (Kharkiv, Ukraine)
Nataliia TONKONOH (Pereiaslav, Ukraine)

Distance education is a promising type of training that orients teachers to implement innovative methods and technologies, such as online lectures, online consultations, video conferences, webinars, etc. The introduction of distance learning in general education is the next step in the development of the education system in Ukraine and the evolution of society as a whole. Our society has moved to constant dialogue, continuous communication. Many primary school children already have access to computers, mobile gadgets and electronics. Most kids can easily navigate gadgets to find and play their favorite game, access the site on a personal computer, and find their favorite channels with a few clicks on the TV remote control. All this happens without the guidance of adults.

Theoretical, methodological and methodological problems of distance learning were studied by such scientists as V. Kukharenko, S. Vitvytska, V. Yasulaitis, E. Polat, A. Petrov, O. Tishchenko and many others. Today, there are many approaches to identifying problems and benefits in the use of distance learning. This question has been studied by such scientists as M. Thompson, M. Moore, A. Clark, D. Keegan. Each of these authors emphasized a particular aspect of this method [3].

Analyzing the experience of foreign scientists and Ukrainian teachers, we will supplement and summarize the list of characteristics of children of primary school age in terms of their ability to perceive distance learning methods: 1) constant readiness for communication; 2) propensity for teamwork; 3) use of technology; 4) the need for tactile contact; 5) learning through play; 6) use of real and virtual world at the same time. Types of communication flow from one to another. Collectivist skills develop in this single reality; 7) speed of learning (in particular, technology); 8) use of new teaching aids; 9) use of knowledge on their own experience; 10)

modern children are better educated than any generation before them [2, p. 12]. Given the peculiarities of the development of Z-generation children, it is necessary to reconsider approaches in distance learning, develop new methods, use new teaching aids and expand the competencies of teachers who need to work with students. The teacher ceases to be the bearer of knowledge that he tries to pass on to the child. Its main task is to motivate children to show initiative and independence. The teacher becomes an organizer of independent activities, where everyone can realize their abilities and interests. All the above mentioned features of primary school children and changes in society affect the organization of the educational process. In the conditions of informatization of society and digitalization of education, the issue of using ICT is acute, starting from primary school. The introduction of early learning of ICT in the educational process is due to the requirements of the new state educational standard of primary general education [2]. There are the following current trends in education, caused by the spread of distance learning: 1) there is a change in communications due to the rapid development of modern technology; 2) information is placed not only on paper and in people's memory, but also on social networks. Among the main factors influencing the quality of distance education are the ability to make strategic decisions in situations of uncertainty, the ability to find information needed to properly assess the situation, skills to process it, decision-making skills and communicate this decision to the learner. It is possible to implement this at the right speed in today's society with the use of distance learning technologies. In addition, such technologies are designed to close the gap between the social and economic situation of different segments of the population and countries with different levels of economic development.

Therefore, distance learning technologies should be used under the following conditions: providing opportunities for success for everyone; maintaining the model of effective development; achieving equality in the dissemination of information. The development and popularity of non-formal education is, in particular, the uneven use of technology in the education of different generations. The teacher must take into account the changes taking place in modern education. In particular, the teacher must be clearly aware of the features of modern distance learning. During

distance learning, teachers work with students to help develop learning and assessment strategies, provide comprehensive support, and act as a mentor, tutor.

The basis of distance learning is the Internet, mass digitization of various materials and a large number of open educational resources (OER). An example of a successful system of remote interaction is Peer 2 Peer University (P2PU) [4], which operates with the support of the Chicago Public Library and aims to optimize interaction in the professional pedagogical field. Additional advantages of distance learning are the following [1]: adaptability of educational organizations, professionals to changing conditions, rapid response to changes in market conditions and new market requirements, increasing compliance with socio-economic, socio-cultural, educational needs of society; concentration of activity of participants of network interaction on the key professional, academic competences, unique processes occurring in the field of education; elimination of duplication of a number of functions by participants of network interaction; involvement in the implementation of joint academic, professional activities of competent participants in the educational process who have the necessary resource potential; improving the efficiency of information exchange mechanisms between participants of informal networking, replication of best practices, innovative practices; implementation of partnership relations in the process of achieving certain results; lack of spatial and temporal constraints; increasing the level of competitiveness of distance learning participants; increasing the pace of efficiency, generation and translation of specialized knowledge; increasing innovation activity, readiness for change in accordance with the requirements of the changing world, increasing requirements for the level of professionalism of the teacher.

Distance learning poses new challenges for the teacher. Educators must be ready to choose high-quality technologies for remote interaction. The learner must learn to be responsible for the content provided, to have communication and cooperation skills, to think critically and to deal with conflict situations. After studying any discipline, the student must clearly understand what skills and competencies he has acquired. Effective distance interaction is one of the tools that allows the student to track all their weaknesses and strengths, identify gaps in

knowledge and reflect. One of the results of education and upbringing in the first grade school should be the readiness of children to master modern computer technology and the ability to update the information obtained with their help for further self-education.

Successful e-learning is preceded by an understanding of each participant's need for learning, their own ability to learn and willingness to cooperate in online learning environments. The goals of the learning process should be clear and understandable to potential participants, as well as linked to their professional interests and the challenges they face today. The task of the organizers of distance learning is to make it active, comfortable, flexible, emotionally positive, so that each participant has the opportunity to effectively and efficiently achieve the educational goals set by the program.

Thus, distance learning is designed to help navigate the global educational space. It acts as an effective complement to traditional forms of education and as a means of partially solving its pressing problems. In particular, distance learning provides an opportunity while flexible in time and highly professional in content study of various subject areas of knowledge, the formation of skills and abilities in many disciplines to ensure intensive practical application by students using methods and tools of information and communication technologies, develops skills and skills to navigate in modern science and practice.

REFERENCES

1. Bates T. National strategies for e-learning in postsecondary education and training. Bates Tony UNESCO, 2001. P. 6.

2. Hrytsenko V.I. Dystantsiine navchannia: teoriia i praktyka. V.I. Hrytsenko, S.P. Kudriavtseva, V.V. Kolos, E.V. Varenich. Mizhnarodnyi naukovo-navchalnyi tsentr informatsiinykh tekhnolohii i system, 2017. 376 s.

3. Morze Nataliia, Vember Viktoriia, VarchenkoTrotsenko Liliia. Formative and peer assessment in high ereducation. IT tools – Good Practice of Effective Use in Education : Monograph, Sc. Editor : Eugenia SmyrnovaTrybulska, University of Silesia in Katowice, Katowice – Cieszyn, 2017. P. 159–180.

4. Peer 2 Peer University. URL: https://www.p2pu. org/en/ (дата звернення: 10.11.2021).

ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Юлія НЕНЬКО (Черкаси, Україна)

Пандемія COVID-19 зумовила значний вплив на систему освіти. Навчальні заклади стикнулись з необхідністю форматування процесів викладання та навчання, одночасно захищаючи викладачів і студентів від швидкої та маловідомої надзвичайної ситуації у сфері охорони здоров'я. Щоб пристосуватися до нових реалій, викладачі усіх академічних дисциплін, включаючи англійську мову, повинні були адаптуватися до нових підходів до викладання та опанувати нові навички та компетенції, щоб протистояти цьому безпрецедентному виклику.

Студенти та викладачі почали використовувати технологічні ресурси для участі в онлайн-заняттях. Університети різних країн світу почали використовували різні онлайн-платформи, такі як Google Classrooms, Schoology, Seesaw, Line, Blackboard та Moodle для продовження навчання. У синхронному режимі студенти та викладачі перебувають разом у віртуальному місці й одночасно взаємодіють за допомогою програм для відеоконференцій та інструментів чату. В асинхронному режимі навчання відбувається опосередковано; жива взаємодія між студентами та викладачами як групою одночасно відсутня; тобто викладач надає матеріали через онлайн-платформу, а студентам надається гнучкість для навчання у власному темпі. Вітчизняні заклади вищої освіти не мали уніфікованого підходу: хтось вибрав асинхронний режим, хтось вирішив навчати синхронно, інші використовувати обидва.

Така ситуація спричинила певні труднощі, зокрема викладачі та студенти зазначали недостатність технологічних ресурсів, відсутність мотивації серед студентів, недостатність діалогічної взаємодії тощо. Ситуація

була ще складнішою для викладачів мовних дисциплін, де передача змісту залежить не тільки від слів, але й від низки інших особливостей і факторів, включаючи мову тіла, вираз обличчя, контекст та ін. Викладачі скаржаться на те, що викладання англійської мови студентам було надзвичайно складним завданням, оскільки опанування мови відбувається через взаємодію. Водночас невербальне спілкування, мова тіла та комунікативна взаємодія між здобувачами, які є ключовими елементами ефективного вивчення мови, глибоко нівелюються під час онлайн-занять.

Інша серйозна проблема, з якою стикнувся науково-педагогічний персонал, – недостатні технологічні ресурси. Багато студентів живуть у районах без надійного доступу до Інтернету та/або мають проблеми з отриманням інтернет-сигналу. Студенти з малозабезпечених родин також не завжди мають вдома власні комп'ютери. Окремо слід зауважити на брак часу для повної розробки матеріалу онлайн-курсу, збільшення обсягу часу для оцінювання, зворотного зв'язку та відповідей на запитання. Студенти з низьким рівнем знань постають перед додатковими труднощами з розумінням інструкцій викладачів онлайн і подекуди пропускають виконання письмових завдань.

Щоб продовжити процес викладання, викладачі по всьому світу використовували різні інструменти для онлайн-конференцій та платформи електронного навчання. Наприклад, Jan [1] повідомляє, що в Малайзії для переходу до «домашнього навчання на основі технологій» використовувалися Google Classroom, Remind, Seesaw і Zoom.

Чжу і Лю [3] зазначають, що в Пекінському педагогічному університеті використовують дискусійні групи Wechat, офіційний вебсайт закладу, Zoom, Classin і TronClass.

В Омані широко використовувався Moodle для змішаного навчання, Microsoft Teams – для синхронного навчання, а також додаткові технології, такі як програма зчитування з екрана Nvda, Index Everest v5, Natiq Reader, дисплей Брайля, програмне забезпечення OCR для PDF [2, с. 4].

Водночас всупереч викликам, спричиненим переходом на дистанційне навчання, викладачі констатують збільшені можливості для викладання іноземної мови. Нова хвиля інновацій у викладанні та навчанні дозволила використання різноманітних додатків і програм, як-от штучний інтелект, хмарні платформи, платформи для онлайн-конференцій та системи електронного навчання.

Починаючи з низькотехнологічних платформ, таких як WhatsApp для підтримання мінімального зв'язку зі здобувачами освіти, викладачі поступово адаптуються до нової ситуації. Ці зрушення стосуються встановлення конкретних термінів для виконання завдань, варіації подачі матеріалів, доступності навчальних відео та використання соціальних мереж.

Замість того, щоб запитувати безпосередньо студента, тепер просять натиснути «підняти руку» у відеоконференції Zoom. Для зворотного зв'язку зі студентами, викладачі використовують функцію приватних коментарів Google Classroom і особистий чат WhatsApp або Viber, Messenger або приватні e-mail. Цей зворотний зв'язок є надзвичайно важливим, оскільки здобувачі передусім цікавляться своїми освітніми досягненнями, по друге, розуміють, що викладач перебуває із ними на зв'язку. Усе це в сукупності призвело до прискореного зростання якості онлайн-освіти.

На додаток до конкретних інноваційних практик, під час дистанційного навчання стали популярними деякі поширені онлайн-платформи, вебсайти та ігрові програми. Для онлайн-занять використовувалися Microsoft Teams, Google Meet і GoToMeeting, тоді як Microsoft Kaizala використовувалася багатьма викладачами для асинхронного підключення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Jan, A. (2020). Online Teaching Practices during COVID-19: An Observation Case Study. Social Sciences and Humanities, 17. https://doi.org/10.2139/ssrn.3584409

2. Osman, M. (2020). Global impact of COVID-19 on education systems: the emergency remote teaching at Sultan Qaboos University. Journal of Education for Teaching. https://doi.org/10.1080/02607476.2020.1802583

3. Zhu, X., & Liu, J. (2020). Education in and after COVID-19: Immediate Responses and Long-Term Visions. Postdigital Science and Education, 1-5. https://doi.org/10.1007/s42438-020-00126-3

DEVELOPING STUDENTS' SPEAKING SKILLS BY USING VISUAL AIDS AT THE ENGLISH LESSON

Zhamilya BAKIROVA, Aigerim AKHMETZHANOVA

(Arkalyk, Republic of Kazakhstan)

Many foreign language teachers face a number of difficulties and problems in learning a particular language. At first, students want to learn the language, they are very interested in it and they willingly begin to learn the language. And when they gradually rise from a light level to a heavy one, the desire to learn the language fades from many. And in the end, only tens out of thousands remain. Therefore, teachers are looking for methods that are interesting to everyone and with which they can be interested. It's the same in schools. At the beginning, students are eager and gradually when the teacher talks about grammar, this desire fades. What should a teacher do in such situations? After all, it is his job to make the lesson interesting and useful for children. At this point, visual aids come to our aid. My present article answers this question. And the purpose of the article is to show how with the help of visual aids we can develop children's speaking skills. There are different methods that help us in this process.[1, p. 278]

First, let's discuss the topic of visual aids. What is it and how can they help us? Visual aid is a manual, a teaching tool designed to expand, deepen and better assimilation of knowledge provided by curricula and set out in textbooks. Visual learning is one of the principles of didactics, according to which people are taught based on the perception of certain objects, processes of the material world or their images.

The problem of visibility is one of the most important. Living contemplation, i.e. visual perception of external objects, is an essential and starting point in the process of cognition. About clarity as the beginning of all cognition, Ya. A. Komensky in his "Great Didactics" says that the beginning of cognition should always come from the senses, because nothing exists in cognition that was not previously in sensation. "Knowledge begins from sensory perception, passes into memory with the help of imagination, then through generalization of the individual, an understanding of the general is formed and, finally, to clarify knowledge about things that are sufficiently understandable, makes a judgment." [3, p 261]

Visual perception is not only the beginning of all knowledge, but also its basis. Ya. A. Komensky says in this regard that visibility is the basis of learning because it provides easy capture of the studied material. Visibility makes it easier to capture the subject, i.e. the formation of a clear, clear idea of it. Visibility is also the most important moment in the development of human memory. [3, p.260]

Visibility can be applied in all classes of primary school, where a foreign language is studied, taking into account the age characteristics of students.

Visibility can be subject, visual, linguistic, sound. In the methodology of teaching a foreign language, the following types of visualization have found the widest application: sound, natural, graphic, picture, newspaper illustration.

For the purposes of language clarity, sound visibility can be used: a tape recorder, film rings, a film fragment and technical means of teaching.[4]

In teaching a foreign language, there are 2 types of visualization: linguistic (linguistic) and non-linguistic (extralinguistic).

Linguistic visibility includes:

- demonstration of linguistic phenomena in oral or written speech (write a word on the board; listening to the speech of native speakers of the target language);

- linguistic schematic visualization (tables, diagrams, cards).

Non-linguistic visualizations include:

- natural (subject) visibility (show the subject);

- visual presentation (pictures, educational films, etc.);

- effective visibility (show action).

Visualization can be classified depending on the type of analyzer:

- auditory (listen to a sound recording);

- visual (consider illustrations for the text);

- motor-motor (write down words, expressions);

- speech-motor-auditory (implies a set of tasks: listening, writing, pronunciation). [5, p 10-12]

While researching this topic, I used many visual materials. We all know that without the use of auditory visualization, the study of foreign languages is practically impossible. Therefore, the use of audio-video materials during the lessons gives an excellent result and progress. But you can't just use different audio and video. The teacher needs to develop conversational skills after they work with auditory visuals. For example, after watching a video or cartoon, you can ask students a question. They should tell in their own words a summary of what they saw and heard. Perception through sight is also a good method. Therefore, we need to use more visibility which we can see. It can be cards, layouts, tables, handouts or toys. With their help, the student can easily learn new words. This method of using visualization brings good results when working with children in the lower grades. We must keep in mind the age of the students when choosing visualizations. [6] If you give long and weird videos to small classes, they won't get it. These materials are suitable for older students. And for the younger grades, the best way is the game. Games are also defined as the main part of the visual aids during the study of children's speaking. Games in the classroom should be fun, educational and at the same time easy for children. Now there are many games on the Internet with the help of which we can develop the speaking skills of our students.

In the end, we were convinced that visibility plays a huge role in the development of foreign language speech skills in English lessons. Visibility enriches students' knowledge, ensures the strength of knowledge, promotes the development of speech, memory, and has an emotional impact on students.

In the conditions of the modern system of teaching English, visibility is important, makes teaching methods more effective, improves the quality of teaching English.

But it should be remembered that a large amount of visibility does not so much attract as distract students from the content of the lesson. It is well known that the use of various types of visual aids increases the effectiveness of students' perception of educational material. In addition, lessons with the use of visual aids are lively, active, interesting.

REFERENCES

1. Бим И.Л. Методика обучения иностранным языкам как наука и проблемы школьного учебника.-- М., Просвещение, 1999-р.278//
2. Занков Л.В. Наглядность и активизация учащихся в обучении / Л.В.Занков// - М: Учпедгиз, 1960.
3. Коменский Я. А., Локк Д., Руссо Ж.-Ж., Песталоцци И. Г. Педагогическое наследие [Текст] / Сост. В.М.Кларин, А.Н.Джуринский. — Москва: Педагогика, 1989. — 416 с.
4. Филатова В.М. Методика обучения иностранным языкам. М.: Просвещение, 1998-р.216-228.
5. Wilson. C, (2000). Practical Aspects of Using Video in the Foreign Language Classroom. TESL Journal, Vol. VI, No. 11, November 2000
6. 10 Types of Visual Aids For Learning [+ Teaching Aid Templates] URL: https://venngage.com/blog/visual-aids-for-learning-templates/

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Юлія ЩЕРБИНА (Суми, Україна)

Технологія проблемного навчання є складовою сучасних освітніх технологій, які широко використовуються на заняттях з іноземної мови у закладах вищої освіти. Вона допомагає створити такі ситуації та обрати потрібні методи для розв’язання цих ситуацій таким чином, щоб студент міг

використати засвоєні знання для розв’язання певних задач поставлених перед ним у процесі навчання.

Проблемне навчання представляється як послідовність процедур і має наступну структуру:

І етап – постановка викладачем навчально-проблемного завдання, створення педагогічної проблемної ситуації, спрямовування студентів на сприйняття її появи, організація появи у них питання, необхідність реакції на зовнішні подразники.

ІІ етап – переведення педагогічно організованої проблемної ситуації в психологічну: стан питання – початок активного пошуку відповіді на нього, усвідомлення сутності протиріччя, формулювання невідомого.

ІІІ етап – пошук шляхів вирішення проблеми, виходу з глухого кута протистояння. Спільно з викладачем або самостійно студенти висувають і перевіряють різні гіпотези, залучають додаткову інформацію.

IV етап – "Ага-реакція", поява ідеї рішення, перехід до вирішення, розробка його, утворення нового знання в свідомості студентів.

V етап – реалізація знайденого рішення в формі матеріального або духовного продукту. Створення максимуму позитивних емоцій, заохочення до ризикованої поведінки у поєднанні з відповідальністю за прийняті рішення.

Аналіз наукової педагогічної літератури дав нам можливість визначити основні умови для успішного застосування технології проблемного навчання під час вивчення іноземної мови:

1) Проблемні ситуації повинні відповідати цілям формування системи знань.

2) Проблемні ситуації повинні бути доступними для студентів і відповідати їх пізнавальним здібностям.

3) Проблемні ситуації повинні викликати власну пізнавальну діяльність і активність.

4) Завдання повинні бути такими, щоб студент не міг виконати їх, спираючись на вже наявні знання, але достатніми для самостійного аналізу проблеми і виявлення невідомого.

5) Потрібно забезпечити достатню мотивацію, здатну викликати інтерес до змісту проблеми.

6) Потрібно забезпечити роботу по силах студента і поетапне утворення проблем (раціональне співвідношення відомого і невідомого).

7) Отримана при вирішенні проблеми інформація повинна бути значущою для студента.

8) Необхідність діалогічного доброзичливого спілкування педагога зі студентами, коли з увагою і заохоченням ставиться до всіх думок і гіпотез, що ними висуваються.

9) Потрібен відбір найактуальніших, сутнісних завдань.

10) Потрібно визначити особливості проблемного навчання в різних видах навчальної роботи.

11) Необхідна побудова оптимальної системи проблемного навчання, створення навчальних і методичних посібників і рекомендацій.

12) Потрібен особистісний підхід до студентів і майстерність викладачів, оскільки лише вони здатні викликати активну пізнавальну діяльність студентів.

Під час проведення практичних занять з іноземної мови можна використовувати такі елементи (прийоми, методи, технології) проблемного навчання:

– *Навчальна тематична дискусія*. Дискусія має певну динаміку, в якій чітко виділяються три етапи: зав’язка дискусії, колективне обговорення та підведення

підсумків.

– *Метод "круглого столу"*. Колективний обмін думками, спільний пошук істини за "круглим столом" визнається одним з ефективних методів навчання для реалізації завдань цієї концепції.

– *Метод "мозкового штурму"* є одним з найбільш цікавих і продуктивних в групі проблемних і одночасно комунікативних методів. В його основі лежить вільне висловлювання учасниками найрізноманітніших ідей, які можуть сприяти вирішенню проблеми. Використання цього методу є доцільним для

досягнення мети, формування комунікативної культури студентів. Це сучасна вимога до підготовки професійно-компетентнісних фахівців.

– *Аналіз конкретних ситуацій.* Для виконання виховних, навчальних і розвиваючих завдань проблемного навчання метод аналізу конкретних ситуацій є найефективнішим прийомом на усіх етапах навчання. Залежно від теми та особливостей змісту матеріалу, на занятті можуть бути застосовані різні види ситуацій: *ситуація-ілюстрація* (наводиться приклад з практики або особистого досвіду); *ситуація-оцінка* (пропонується опис конкретного вчинку); *ситуація-вправа* (студенти проводять на занятті невелике дослідження).

– *Мікрофон.* Ця технологія є різновидом загальногрупового обговорення певної проблеми, яка дає можливість кожному сказати щось швидко, відповідаючи по черзі.

– *Виконання проектів* (метод проектів, проектна технологія). Це самостійне вивчення студентами окремої проблеми протягом певного проміжку часу, яке завершується творчим звітом. Виконання проектів дає студентам практичні навички в організації власної діяльності, плануванні часу та роботи за визначеним графіком; дає змогу під наглядом викладача контролювати своє навчання; створює можливості для співпраці студентів один з одним; допомагає набути практичних навичок публічної презентації та захисту своїх надбань і досягнень.

– *Кейс-метод* дозволяє зацікавити студентів вивченням предмета, сприяє активному засвоєнню знань і навичок збору, обробки та аналізу інформації, що характеризує різні ситуації.

Отже, при викладанні англійської мови, отримуючи навчальний матеріал під час вирішення навчальних проблем, студенти долають багато труднощів, їхня активність і самостійність досягають високого рівня. Результати навчання є достатньо високими та стійкими. Студенти легше використовують отримані знання на практиці та водночас розвивають свої вміння й творчі здібності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Василець А.Н. Метод проблемних завдань і ситуацій у навчанні групового спілкування. Навчання групового спілкування англійською мовою за допомогою проблемних завдань: блог. URL: http://alinkavasylets.blogspot.com/2014/11/blog¬post_73.html.
2. Жолобова Н. О. Проблемні ситуації та способи їх створення на заняттях інозем¬ної мови. Освіта.ua: веб¬сайт. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_techno¬logy/34429/.
3. Зайцева І. В. Проблемний метод навчання англомовного діалогічного мовлення майбутніх філологів. Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія "Педагогіка і психологія". 2011. Вип. 20. С. 111–119.

КІНОЕКРАНІЗАЦІЯ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Марія ФОКА (Кропивницький, Україна)

Кіноекранізації становлять велику «візуальну бібліотеку»: майже кожен великий твір класичної літератури має свою кіноверсію. Насамперед це стосується курсу «Англійська література», де фактично кожен твір екранізований, тож глядач може скласти чітке уявлення про розвиток англійської літератури від початку до сьогодення, тільки переглянувши ключові фільми. Як зауважує І. Маневич, «письменник у нашому столітті пов’язаний з екраном, його аудиторію складають не тільки читачі, але й глядачі» [1, с. 38].

Відповідно, у такому тісному зв’язку між літературою та кіно ігнорування фільму на заняттях з літератури дасть уявлення про конфлікт між книгою й кіно, а не про їх органічний взаємовплив і взаємозв’язок. Тому на

заняттях літератури, зокрема на курсі «Англійська література», студенти-філологи мають звертатися до екранізацій, аналізуючи літературний твір. Зрозуміло, що такі звернення мають бути методично обґрунтованими, метою яких є глибше зрозуміти теорію літературного твору і сам літературний твір.

Як правило, виділяють три основні способи впровадження кіно на заняття літератури: 1) кіно як наочний матеріал; 2) перегляд уривків кіно; 3) перегляд повного фільму [2, с. 193]. Кожен з цих підходів має свої особливості.

Так, ефективним є використання фільмів як наочного матеріалу для викладу певної інформації. Наприклад, біографічний матеріал може супроводжуватись як документальними фільмами (“Shakespeare: The Legacy”, “Greatest Jorneys: England: The Journeys of Charles Dickens”, «Rudyard Kipling: A Remember “Tale” тощо), так і художніми («Чарівна країна» про Дж.М. Баррі, «Яскрава зірка» про Дж. Кітса, «Анонім» про В. Шекспіра, «Міс Поттер» про дитячу письменницю Б. Поттер, «Толкін» про Дж.Р. Толкіна тощо.). Крізь призму кіно біографія письменника, що часто має хронологічну подачу на заняттях, «оживає», студент має змогу краще відчути митця, зрозуміти його характер, мотиви, побачити його в контексті доби та серед інших відомих діячів тощо. Проте до таких байопіків потрібно відноситися з особливою увагою, пам’ятаючи, що їхня правда передусім художнього характеру, тому викладачеві потрібно підійти до них критично.

Найефективнішим прийомом використання кіно на заняттях літератури є аналіз ключових епізодів, у цьому разі застосування кіноекранізації є шляхом до глибшого розуміння літературного твору. Зокрема, хрестоматійним є уривок «Бути чи не бути…» з п’єси «Гамлет» В. Шекспіра [див.: 4, с. 98–101]. Цей монолог є самозаглибленням героя, що сповнений сумнівами й болючими питаннями. Звернення героя до себе схоже на потік свідомості: одне питання породжує інше, одна думка приводить до іншої. Гамлет стоїть перед складним вибором: боротися зі злом чи ухилитися від цієї боротьби. Пошуки відповіді приводять до думок про смерть, яка, з одного боку, може подарувати забуття, а з іншого – лякає невідомим. Тож вибір стає очевидним: він полягає у

боротьбі, яка знаменує помсту за батька, встановлення правди й викриття зла. На цьому шляху боротьби головна небезпека це сумніви, які не дають діяти.

Цікавим є рішення режисера К. Брана у втіленні цієї ключової сцени у своїй екранізації «Гамлет» (1996 р.). Гамлет, як і в п'єсі, заходить у кімнату в замку, куди його викликали. Він озирається, зупиняється і бачить себе у дзеркалі в повний зріст. Як відомо, дзеркало – символ самопізнання, правди, просвітлення [3, с. 110], і режисер обігрує це. Головний герой дивиться собі у вічі й протягом свого монологу поступово наближується до свого відображення, намагаючись знайти відповіді. Гра з планами (від загального до крупного) є виявом поступового наближенням до правди, до істини, до її відкриття, де повне осягнення постає тоді, коли глядач бачить лише обличчя героя в дзеркалі, тобто бачить саме просвітлення. У такий спосіб його відображення стає втіленням його душі, тож глядач у таку сокровенну хвилину самопізнання зазирає в душу головного героя, переживає разом з ним і вірить йому.

Можливий навіть повний перегляд кіно. Такий перегляд (можна запропонувати переглянути фільм до заняття) і подальший аналіз фільму (на занятті) удосконалить навички аналізу студентів кінотвору, що дасть змогу в подальшій практиці частіше звертатися до компаративного аналізу при вивченні літературних творів. Тут особливо цікавим стане перегляд фільмів, які є кіноадаптаціями: глядач матиме змогу порівняти фільм з книгою, а це дасть можливість сприйняти художній твір по-новому. Для прикладу, звернимося до найбільш відомої кіноекранізації «Ромео+Джульєтта» Б. Лурмана 1996 року. У своєму фільмі режисер майстерно зберіг сам текст твору з мінімальними відхиленнями від оригіналу, але кардинально осучаснивши картину: часи Відродження замінені на XX століття, Верона стає приморським містом Верона-Біч, ворогуючі аристократичні сімейства Мантеккі і Капулетті перетворюються у ворогуючі мафіозні клани тощо. Аналіз цієї інтерпретації дає змогу відчути актуальність теми, відчути її за межами певного часу й місця.

Отже, використання екранізації має стати невід'ємною частиною занять англійської літератури. Викладач може вводити як окремі епізоди, так і цілі фільми, що представляють літературне слово в кіноверсії, спонукаючи до глибшого осмислення художнього твору.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Маневич И. Кино и литература. Москва: Искусство, 1966. 240 с.
2. Ратушняк О. Використання кіноекранізації в літературній освіті школярів // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (Літературознавство). Вип. 111. С. 189–197.
3. Тресиддер Дж. Словарь символов / Пер. с англ. С. Палько. М.: Гранд: ФАИР-ПРЕСС, 2001. 444 с.
4. The Works of Shakespeare. The Tragedy of Hamlet / Dowden, E. (ed.). L.: Methuen and Co, 1899. 240 p.

CASE STUDY ЯК ОДИН ІЗ ПЕРСПЕКТИВНИХ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тетяна ЩОКІНА (Харків, Україна)

У практиці викладання іноземних мов під час навчання у закладах вищої освіти (ЗВО) використовується багато технологій – рольові ігри, ділові ігри, імітаційні ігри тощо [5]. Серед них одним із найбільш популярних методов навчання є метод кейсів (англ. case method, case study - кейс-метод, метод кейсів, кейс-стаді, метод конкретних ситуацій, метод ситуаційного аналізу), який допомагає не тільки внести різноманітність у проведення занять, але й дозволяє студентам розвинути навички спілкування іноземною мовою. Сутність цього методу полягає у наступному: студенти повинні проаналізувати ситуацію, розібратися у проблемі, запропонувати можливі

рішення та вибрати найкраще з них. Кейси базуються на реальному фактичному матеріалі або наближені до реальної ситуації [2].

Кейсова технологія навчання - це навчання дією. Кейс є описом конкретної реальної ситуації, яка підготовлена за певним форматом і призначена для навчання студентів здібності аналізувати різні види інформації, узагальнювати, формулювати проблему та можливі варіанти її вирішення. Перевагою кейсів є можливість оптимально поєднувати теорію та практику, що є досить важливим при підготовці спеціаліста. Кейс-метод може успішно застосовуватися на заняттях з іноземної мови, оскільки даний метод є комплексним і містить в собі всі види мовної діяльності: читання, говоріння, письмо, аудіювання. У студентів з'являється реальна можливість спілкування іноземною мовою у процесі взаємодії з іншими учасниками групи та викладачем. Кейс-метод використовується при комунікативно-орієнтованому навчанні мови, коли студентам пропонують для аналізу комунікативні ситуації. Цей метод має цілу низку переваг, а саме:

− розвиває критичне мислення;

− удосконалює організаторські вміння у студентів (оскільки кейси нерідко містять великий обсяг інформації, яку потрібно стиснути у логічні шматки та подати чітку проблему);

− розвиває комунікативні вміння, тому що використання кейсів сприяє удосконаленню усного та письмового спілкування;

− формує управлінські вміння (проведення нарад, ділові переговори, презентації тощо).

Case study («кейс-стаді») вводить студентів у реальні життєві ситуації, стимулює колективну діяльність та вміння працювати в команді в іншомовному середовищі.

Розв’язання кейсів рекомендовано проводити у п’ять етапів. Перший етап – знайомство із ситуацією, її особливостями. Другий етап – виділення основної проблеми (основних проблем), виділення факторів та персоналій, які можуть реально впливати на ситуацію. Третій етап – пропозиція концепцій або тем для «мозкового штурму». Четвертий етап – аналіз наслідків прийняття

того чи іншого рішення. П'ятий етап – вирішення кейсу – пропозиція одного або кількох варіантів (послідовності дій), вказівка на можливе виникнення проблем, механізми їх запобігання та вирішення [2].

Аналіз кейсів може бути як спеціалізованим, так і всебічним. Спеціалізований аналіз має бути зосереджений на конкретному питанні чи проблемі. При всебічному (докладному) аналізі йдеться про глибоке занурення в ключові питання кейсу. Використання методу «case study» як технології професійно-орієнтованого навчання є складним процесом, що погано піддається алгоритмізації. Формально можна виділити такі етапи:

- ознайомлення студентів із текстом кейсу;
- аналіз кейсу;
- організація обговорення кейсу, дискусії, презентації;
- оцінювання учасників дискусії;
- підведення підсумків дискусії.

Успіх кейс-технології залежить від трьох основних складових: якості кейсу, підготовленості студентів та готовності самого викладача до організації роботи з кейсом та ведення дискусії.

Застосування даного методу при навчанні іноземної мови є ефективним для студентів немовних вузів. Пояснюється це тим, що кейс-метод, який належить до інтерактивного навчання, підвищує мотивацію та залучення студентів до вирішення проблем, які обговорюються.

Активне використання кейс-методу сприяє формуванню та розвитку професійно-орієнтованої міжкультурної комунікативної компетентності студентів [4]. Передбачається, що майбутній фахівець має досягти такого рівня володіння рідною та іноземною мовами, який дозволить йому надалі прогнозувати та втілювати в життя свою поведінку в умовах міжкультурного спілкування [3]. Цей метод дозволяє зробити процес навчання ефективнішим і позитивно впливає на розвиток всіх видів мовної діяльності [1].

Застосування кейс-методу на заняттях з іноземної мови у немовному ЗВО сприяє формуванню власної думки студентів стосовно конкретної теми. Перевагою використання цієї технології на заняттях є те, що студенти

аналізують інформацію, роблять припущення та формулюють висновки іноземною мовою. Отже, цей вид роботи допомагає студентам активізувати та застосувати знання іноземної мови.

Метод «кейс-стаді» надає студентам надзвичайну можливість творчо застосовувати засвоєнийй мовний матеріал на підгрунті своїх професійних знань та дозволяє студентам адаптуватися до реальних та потенційно можливих ситуацій. Даний метод стимулює самостійне набуття знань та дає студентам можливість використовувати та демонструвати на заняттях свої особисті та професійні риси. Не менш важливим є те, що метод активного навчання «кейс-стаді» впливає на професіоналізацію студентів, формує інтерес і позитивну мотивацію до навчання.

«Кейс-метод» відноситься до активних методів навчання, відповідно впливає на підвищення пізнавальної діяльності студентів. Таким чином, метод кейсів є новою технологією при навчанні іноземної мови. За допомогою застосування кейсів на занятті, студенти занурюються у певну ситуацію для подальшого її обговорення та вирішення. Таким чином, у них розвиваються всі види мовної діяльності [1].

Головне завдання кейсу – аналіз ситуації, об'єднання зусиль усіх учасників, їхня колективна робота. Особливістю технології кейс-методу є і те, що він забезпечує розумову, дослідницьку, аналітичну діяльність. Також у групі вирішується певна проблема, тим самим студенти стають активнішими, виявляють пізнавальний інтерес до навчання та професійного зростання.

Case study («кейс-стаді») називають методом аналізу конкретних ситуацій. Він є одним із ефективних методів, який допомагає організувати активну пізнавальну діяльність студентів, впливає на вміння аналізувати завдання. Коли перед студентами постає певна ситуація, їм потрібно визначити проблему та висловити своє ставлення до неї. Кейс-метод мотивує студентів до подальшого вивчення іноземної мови. Оскільки «кейс-стаді» є нетрадиційним методом, то акцент робиться на творчу складову, і тоді сам метод набуває ігрової форми, що сприяє підвищенню мотивації до вивчення

та ефективного навчання іноземної мови та одночасно розвитку мовленнєвої діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сорока Н.А., Щокіна Т.М. Ways to form foreign language communicative competence of future lawyers // Молодь і ринок. – Дрогобич: Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2021. - №2 (188). – С. 86-89.

2. Holubnycha, L. Case studies as one of the communication methods of foreign language teaching law students // Проблеми законності: збірник наукових праць. – Харків: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2016. – №135. – С. 245-253.

3. Holubnycha, L., Kostikova I., Leiba, O., Lobzova, S., Chornovol-Tkachenko, R. Developing Students' Intercultural Competence at the Tertiary Level // Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala. – 2019. – Vol. 11. – Is. 3. – P.245–262.

4. Holubnycha, L., Kostikova, I., Soroka, N., Shchokina, T., Golopych, I. Intercultural competence development at universities // Postmodern Openings. – Vol. 12. – №1 Sup 1. – April, 2021. – P. 200-214.

5. Kostikova, I., Holubnycha, L., Shchokina, T., Soroka, N., Budianska, V., Marykivska, H. A role-playing game as a means of effective professional English teaching // Amazonia Investiga. – Vol. 8. – №24. – Diciembre, 2019. – P.414-425.

ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ ТЕАТРАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ У НАВЧАННІ МАЙБУТНІХ ФІЛОЛОГІВ ПРАКТИЧНОЇ ГРАМАТИКИ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Маріанна ПАУСТОВСЬКА (Київ, Україна)

Серед досліджень, присвячених використанню прийомів ТП у широкій сфері навчання нетеатральних дисциплін, варто відмітити напрацювання

О. Б. Нікітіної [1], відштовхуючись від яких розглянемо нижче головні переваги використання прийомів театральної педагогіки у навчанні практичної граматики німецької мови:

– використання активних дійових форм подання матеріалу і його опрацювання, що нагадує ігрові прийоми;
– забезпечення приємної неочікуваності (“сюрпризності”) у подачі матеріалу, що сприяє формуванню у студентів позитивного налаштування на сприйняття матеріалу і активізує різні шляхи його засвоєння;
– забезпечення емоційної значущості матеріалу (як для студентів, так і для викладача), що досягається завдяки наполегливим зусиллями викладача ввести навчальний матеріал у певний зрозумілий і цікавий для студентів контекст;
– забезпечення сюжетної побудови заняття: сюжети можуть бути нескінченно різноманітними, але бажано, щоб вони також були зрозумілими і цікавими, спиралися на чітко окреслену зав’язку, кульмінацію і розв’язку;
– присутність елементів рольової гри;
– впровадження індивідуального підходу, що передбачає залучення цілісної особистості як студентів, так і викладача;
– використання таких вербальних і невербальних засобів для розкриття теми, що забезпечують зв’язок з іншими аспектами навколишнього світу;
– заохочення студентів до колективної творчості;
– спрямованість на досягнення конкретного кінцевого результату.

Використані нами прийоми театральної можна умовно поділити на три головні групи згідно з рівнем творчості, необхідного для здійснення діяльності, передбаченої прийомом:

1. Прийоми з низьким рівнем творчості, тобто такі прийоми, які передбачають здійснення простих фізичних рухів: наприклад прийом “Оплеск” – студенти отримують завдання слухати слова (словосполучення, фрази, речення тощо) і реагувати оплесками, коли вони чують те, що відповідає заданому їм критерію (наприклад, студенти повинні плеснути в долоні, коли мовець використає певну граматичну структуру); прийом “Чути і

діяти”: студенти отримують завдання прореагувати певним чином – наприклад, постукати олівцем по столу, коли вони почують граматичну помилку).

2. Прийоми з середнім рівнем творчості, які передбачають заохочення до продукування прямих асоціацій (тобто до пошуку очевидних близькоспоріднених образів): наприклад прийом “Калейдоскоп” – кожен з декількох вибраних студентів отримує своє індивідуальне завдання – продемонструвати певне слово (словосполучення, фразу тощо) за допомогою пантоміми і усі вибрані студенти одночасно починають виконувати своє завдання. Кожен з решти студентів також отримує своє, індивідуальне, завдання – відшукати серед усіх продемонстрованих пантомім таку, яка відповідає заданому йому критерію; “Екран внутрішнього бачення” – кожен зі студентів отримує завдання подумки (наприклад, із заплющеними очима) уявити собі певне слово (словосполучення, фразу тощо).

3. Прийоми з високим рівнем творчості, тобто такі, які активізують образне мислення: наприклад прийом “Магічне дзеркало” – Один студент отримує завдання домислити, доповнити або переробити те, що говорить інший студент.

Спираючись на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [2] і на наші теоретичні напрацювання стосовно особливостей навчання практичної граматики німецької мови з використанням прийомів театральної педагогіки, визначимо спеціальні завдання такого навчання стосовно кожної конкретної компетентності (мовленнєвої, соціокультурної, професійно орієнтованої, лінгвістичної, навчально-стратегічної).

Для формування мовленнєвої компетентності в процесі навчання практичної граматики німецької мови необхідно вирішити низку завдань:

- ✓ навчити студентів: планувати композиційну структуру свого мовлення і шляхи реалізації свого комунікативного наміру у відповідності із завданням і ситуацією спілкування (збалансованість засобів керування ситуацією); поєднувати різноманітні ідеї і перемикатися з однієї ідеї на іншу у своєму мовленні (інформативність мовлення); продукувати нестандартні ідеї у

своєму мовленні (оригінальність мовлення); повідомляти нову інформацію і використовувати існуючі знання і вміння в іншому, зовсім новому контексті (інформативність мовлення); визначати головне і не зважати на другорядне, неістотне під час мовлення (змістовність мовлення); викладати свої думки послідовно, чітко, зрозуміло, повно і логічно (послідовність, розгорнутість мовлення) тощо.

Метою формування соціокультурної компетентності у процесі навчання практичної граматики німецької мови з використанням прийомів театральної педагогіки є поступове і всебічне розширення кругозору, поглиблення соціокультурних знань і розвиток соціокультурних вмінь, а також розвиток емпатії, толерантності, спостережливості, чутливості та вміння розуміти і порівнювати різні культури. Безпосереднім практичним результатом формування цієї компетентності стає готовність і, як наслідок, активне прагнення студентів до міжкультурного спілкування.

Паралельно формуванню мовленнєвої і соціокультурної компетентності формується і їхня професійно орієнтована іншомовна комунікативна компетентність. Для формування професійно орієнтованої компетентності у процесі навчання практичної граматики німецької мови з використанням прийомів ТП необхідно вирішити такі завдання:

- ✓ навчити студентів: пояснювати значення лексичних одиниць; ілюструвати мовний і мовленнєвий матеріал; чути, розпізнавати, пояснювати і виправляти помилки, а також запобігати подальшому виникненню помилок тощо;
- ✓ сприяти: активізації уяви, фантазії, пам’яті, уваги, спостережливості у студентів; розвитку адекватної рухової активності студентів; розвитку здібності студентів до творчого мислення, зокрема, вміння комбінування знайомого мовного і мовленнєвого матеріалу шляхом його аналізу, синтезу, порівняння, узагальнення, конкретизації, класифікації тощо.

Для формування лінгвістичної компетентності, слід вирішити низку завдань:

- ✓ навчити студентів: вільно володіти тематичною лексикою; вільно володіти широким загальним і творчим словником (включаючи функціонально

забарвлені слова, синоніми й антоніми, метафори, ідеоматичні вирази, колоквіалізми, компресовані репліки, еліпси тощо); використовувати ЛО для вираження власних думок і демонстрації свого ставлення до почутої або прочитаної інформації; застосовувати контактні словесні формули (в тому числі, імперативні речення, звертання, риторичні запитання тощо); використовувати особливі граматичні конструкції у своєму мовленні монологу-розповіді (наприклад, вживати форми відтворення прямої мови; граматичні форми “Präteritum” і “Präsens” для правильного оформлення викладу подій тощо); використовувати приєднувальні мовні одиниці і вставні конструкції; застосовувати весь спектр інтонаційних явищ (включаючи тактовий і логічний наголос, темп мовлення, логічні і психологічні паузальні засоби членування речення); використовувати інтонаційні моделі емфатичного мовлення; синхронізувати використання мовних, паравербальних і невербальних засобів тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Никитина А. Б. Принципы театральной педагогики на уроке искусства. Газета “Искусство” ИД “Первое сентября”. – М. : Искусство, 2007. – № 1. – С. 6-7.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти : вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.

COMPARATIVE ANALYSIS OF THE INTERFERENCE OF THE NATIVE LANGUAGE WHEN TEACHING A FOREIGN LANGUAGE

Danagul KULANBAУ (Arkalyk, Republic Kazakhstan)

The Kazakh and English languages are not connected structurally - genetically, unreal, and do not have long–term civilized and meaningful contacts. But, in such different-structured languages, there are a number of corresponding

phraseological units with a very similar lexical composition and a joint idiomatic thought. However, the whole convergence in terms of content and in terms of the expression of idiomatic units with the zoonym component in Kazakh and English is rarely noted due to the implementation of the idiosyncrasies of languages in phraseological units. For this reason, a significant part of the idiomatic semantic equivalents of the compared languages have lexical and grammatical differences. The significance of philological education in the criteria of constantly occurring changes is obvious:

- this is the upbringing of a person of culture, inclined to universal values, who has absorbed the luxury of the cultural heritage of his people and the peoples of other countries, ready to realize interpersonal and intercultural communication, familiarization with world culture;
- multilingual experience increases professional advantage in the labor market;

Multilingual competence makes it possible to establish a life based on mutual tolerance, regardless of religion, nationality, culture, language [1, p. 14].

The Great Abai wrote in the Words of Edification: "Having studied the language and culture of other peoples, a person will discover for himself the source to the world treasures. those who possess this source will have to do everything else without much effort." It is impossible not to agree with his words, because in our time it is impossible to imagine states whose people have only one language. To study a language means to study the culture of its people. After all, language and culture are inseparable. Language is the most powerful tool of cognition of the world, the treasury of national culture.

For phraseological units with a zoonym component in both Kazakh and English, in most cases, a semantic orientation towards a person is characteristic, more rarely for time, nature, distance, measure. The study of idiomatic units with the component of the languages we have chosen using the semantic field method allows us to note the following phraseological fields:

- Human character;

- Action;
- Human;
- Appearance of a person;
- Timeimera;
- Distance;

A comparative analysis of the lexical nuance of Kazakh and English phraseology provided us with some identical (isomorphic) and different (allomorphic) properties of the compared language factors. comparing the phraseology of different languages orients us to better understand the patterns and features of the languages under study, as well as to show the common and specific features of the main ways of phraseology in the compared languages, to understand such difficulties as a reflection of national culture in the semantics of phraseological units in these languages [2, p. 34]. Having made a comparative analysis of the Kazakh and English languages, we have found many similarities, based on which it will be easier for the student to learn English. A linguistic construction is a composition of linguistic units and relations among them. style is the process of using this technique to express ideas in the learning process. As a result of the study of the language system and the formation of speech, the infallibility and culture of speech are formed. In turn, speech materializes in the text, which, according to I. Kenesbayev, is not a unit of a language system, but a speech, communicative one. It has its own laws of construction and functioning, however, and consists of linguistic units. Thus, speech, like language, is systemic, but it is oriented to the communicative situation, while speech is a cognitive, cognitive function. The content, however, denotes in the property of an extraordinary cultural and philosophical reflector the situation of the explainer – a representative of the designated national language. The provided regularity has the following generalization: "The richer and more colorful the language of a particular nation, the vocabulary and conceptual composition and construction of its language, the more accurate and adequate the image of the encompassing reality, the more abilities for a person to realize the innate and social world." [3, p. 29].

A linguistic personality, as a rule, has several languages, it is characterized by the presence of a sense of language: when a student has developed a sufficient degree of language feeling, he has a chance to be realized both through his native and foreign languages. First of all, you need to navigate the relationship between the opinions of "first language" and "second language"; "native language" and "foreign language". At first glance, these are two pairs of comparable concepts, the components of which are clearly opposed either to the period (or order) of language learning, i.e. "first language" — "second language", or to belonging to one or another society: "native language" — "foreign language". Although there is no direct correspondence between these two pairs of opinions, about which there would be a mandatory unity of "first language" = "native language"; "second language" = "foreign language": in the very process, both the first language and the second language can be native for the sake of the individual (this is the case, for example, in a situation of home bilingualism); consistently, the "second" language may further displace the first before the period of its study and become "native" (in this regard, it is often said that one of the syllables of a bilingual individual appears dominant, i.e. In addition, the second language may not be foreign, but it can be studied in educational criteria (this happens, for example, in the presence of a certain language of interethnic communication in combination with the native language), and a foreign language sometimes happens to be the third, fourth, etc. for the sake of the individual. Thus, the correspondence of these opinions seems to be more complicated than it seems [4, p. 78].

Having done this work, having made a comparative analysis of native (Kazakh) and foreign (English) syllables, I came to the conclusion that the native language plays a lot of significant importance in the study of a foreign language. Since an individual studying a foreign language is forever based on his native language, he tries to determine the similarities of his native language with a foreign language. He makes comparisons of two languages, compares them. Thus, finding some monotonies (for example, in phonetics, vocabulary, grammar), it is much easier for a student to learn a foreign language, relying on its similarities with his native language.

REFERENCES

1. ALLEN Techniques in teaching vocabulary French, (1983).
2. KAMIL, M.L.& HIEBERT E.H. Teaching and learning vocabulary: perspectives and persistent issues (2005).
3. Mary &LONGO *Teaching Vocabulary to Adolescents to Improve Comprehension* Ann (2001*)*
4. Rogova G.V. Methods of teaching English 1975.

BLENDED LEARNING IN TARGET LANGUAGE TEACHING

Tetiana FOMENKO (Sumy, Ukraine)

Nowadays more than ever, there is a need to apply digital technologies in the process of teaching target languages in higher education institutions.

The pandemic and post-pandemic society requires from academicians to carry through crucial changes in higher education, such as transition towards student-centered learning activities, implementation of educational digital platforms and blended classrom system, sorting out important knowledge according to its emergence factor and the principle of performativity [3].

Blended learning is gaining popularity as an effective method to deliver target languages courses during the quarantine activities. This method combines in-person teaching and interaction with supplemental online educational elements. Blended learning enables to apply different approaches, ways of presenting material, types of work in target language teaching.

Regarding to the organization of the educational process, there are four possible scenarios of blended learning:

1. Classroom activities, supplemented by Internet resources (online dictionaries, training lexical and grammar exercises, tests).

2. Classroom activities, supplemented by online components of communicative orientation (participants receive by e-mail or through the learning platform the tasks that are controlled by the instructor; contact with native speakers on social networks, etc.).

3. Alternation of classroom activities with online learning (group work on projects, presentations, virtual contacts between participants).

4. Fully online learning [1].

The advantage of blended learning is considered to be flexible, integrative opportunities concerning the program, educational materials, the location of the classes and forms of interaction between the educator and students; variety of applied resources. Blended learning must be holistic, regardless of the combination of forms and methods of teaching, created on pedagogical principles, pragmatic, ensure the quality of learning and comply with learning strategies.

The educational concept of blended learning allows to design the process of teaching a target language taking into account modern requirements for graduates of higher education institutions, and the situation in which higher education found itself during the coronavirus pandemic.

Blended learning makes it possible to solve the following tasks:

- to expand the educational opportunities of students through accessibility and flexibility, taking into account their individual educational needs;

- to stimulate the formation of the subjective position of the student: increase his / her motivation, independence, social activity, reflection and introspection and, as a consequence, increase the efficiency of the educational process as a whole;

- to transform the style of the educator: to move from the translation of knowledge to interactive interaction with the students, the favorable construction of their own knowledge;

- personalize the educational process: the students independently determine their learning goals, ways to achieve them, taking into account their educational needs, interests and abilities; the educator is the students' assistant [2].

In the process of teaching a target language based on blended learning technology, the educator involves students in such types of educational activities

that foster their independence and responsibility, the ability to self-educate, contribute to the development of cognitive, creative and research skills, increase the level of educational autonomy, expand the boundaries of their culture, outlook and consciousness, improve communication skills and abilities.

To conduct a technology for teaching a target language the educators can apply Zoom as an online platform, where a large number of participants with a camera and a microphone can simultaneously connect to a video conference for group discussion of various topics; it is possible to create breakout rooms, in which the educator can distribute conference participants for simultaneous work in pairs or small groups and control their interaction, which provides opportunities for communication of all students during the lesson in real time.

If it is necessary, the educator and students can display presentations in Power Point, videos, photos, pictures, connect music for all participants and even an interactive whiteboard on which you can write important information; there is also a chat for messages, which is available to all conference participants. When using Zoom platform, there are some opportunities for discussion, frontal work of the instructor with the group; work in pairs and small groups in real time.

Thus, blended learning technology is one of those approaches to modern target languages teaching at higher education institutions, which allows the educator to apply the combination of traditional and innovative methods, forms, and techniques of teaching in the classroom and in online classes, as well as opportunities educational online platforms, various Internet resources.

REFERENCES

1. Калініна Л. В. Використання технологій змішаного навчання у процесі викладання іноземних мов у середній школі: навч.-метод. посібник. Житомир: Арт Майстер, 2016. 127 с.

2. Кухаренко В. М. Тьютор дистанційного та змішаного навчання: посібник. Київ: Міленіум, 2019. 307 с.

3. Bilotserkovets, M., Fomenko, T., Kobzhev, A., Berestok, O., Shcherbyna, Y., Krekoten, O., & Kurinnyi, A. (2021). Dual Nature of Students' Knowledge

Formation in the Pandemic Period: Pedagogical and Psychological Aspects. *Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 13*(3), 246-261. doi: 10.18662/rrem/13.3/450

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Вікторія ТКАЧЕНКО, Ірина КОМАР

(Миколаїв, Україна)

Вивчення іноземних мов є одним з найважливіших складників сучасної освіти. Тому постає необхідність детального відбору ефективних методів навчання. У цьому питанні потрібно орієнтуватися на можливості студентів: рівень володіння рідною мовою; рівень володіння іноземною мовою, що вивчають; індивідуальні особливості, зацікавленість. Відтак одним з ефективних методів є проблемне навчання. Його дослідження є предметом зарубіжних та вітчизняних педагогів: Н. П. Волкова, І. О. Зимня, І. Я. Лернер, М. І. Махмутов, М. М. Фіцула та інших.

Проблемне навчання, на думку М. М. Фіцули "є одним із засобів розвитку активності, самостійності тих, хто навчається, розкриття розумових здібностей, що ефективно впливає на краще засвоєння матеріалу, вносить елементи захоплення, тому що вчить долати перешкоди та труднощі" [4, с. 148]. Воно передбачає не просто вивчення теоретичного матеріалу, що надає викладач та виконання вправ на його закріплення, але й активізацію пізнавальної діяльності студентів під час розв’язання проблемних ситуацій.

Н. П. Волкова вважає, що "проблемна ситуація — психологічний стан, що виникає в результаті мисленнєвої взаємодії суб’єкта (учня) з об’єктом (навчальним матеріалом), який викликає пізнавальну потребу розкрити суть процесу або явища, що вивчається" [1, с. 293]. Основними рисами проблемної ситуації є [3, с. 118]: мотивація студентів, зв’язок із життям, необхідність у застосуванні раніше вивченого матеріалу, проведення пошуково-

дослідницької роботи, навички роботи у групі та самостійно, формулювання розгорнутих відповідей, стимулювання інтересу, мисленнєвої активності та підсумковий результат, що можна використовувати у житті.

Проблемна ситуація складається з 4 функцій [2, с. 85]:

1) стимулююча − зацікавлення студентів новими формами роботи до вивчення іноземних мов;

б) навчальна − вивчення нового матеріалу на основі раніше набутих знань;

в) організуюча − продумування тематики проблемної ситуації, розподіл етапів її вирішення, врахування часу та можливостей студентів, розробка прогнозованих результатів;

г) контролююча − спостереження та корегування розв'язання проблемної ситуації на всіх етапах, обговорення підсумків роботи.

Найпоширенішими є наступні методи проблемного навчання:

• "мозковий штурм" − передбачає виконання різних завдань, проведення обговорення та висунення ідей для розв'язання питання. Вчить точно і лаконічно будувати свою відповідь, ввічливо ставитися до думок інших учасників обговорення;

• "мікрофон" − колективне обговорення проблемного питання чи ситуації. Передбачає короткі відповіді і коментарі;

• "круглий стіл" − студенти колективно обмінюються думками та ідеями з метою пошуку істини;

• аналіз конкретних ситуацій. Один з найефективніших методів для досягнення навчальних, розвиваючих та виховних цілей. Відповідно до теми та типу заняття використовують різні види ситуацій: ситуація-вправа (студенти отримують проблемне питання і проводять дослідження для його вирішення; структурують нові знання й роблять логічні висновки); ситуація-ілюстрація (передбачає опрацювання прикладу зі шкільної чи студентської практики або з власного життя); ситуація-оцінка (надається опис конкретної ситуації, завдання студентів полягає у детальному розгляді та оцінці значення цієї ситуації);

• навчальна тематична дискусія. Проведення дискусії передбачає три етапи: зав'язка дискусії (обрання проблемного питання), колективне обговорення та підведення підсумків;

• метод проектів. Студентам даються проблемні теми для самостійного опрацювання протягом відведеного проміжку часу, по закінченню якого надають звіт з виконаної роботи. Це може бути реферат, презентація, доповідь тощо. Цей метод сприяє виробленню у студентів навичок самостійної роботи, пошуку необхідної інформації, виділення головного з великої кількості матеріалів, співпрацювати з іншими студентами, планувати процес дослідження та захист результатів дослідження.

Для закріплення вивченого лексичного матеріалу доцільно використовувати загадки, кросворди, ребуси. Працюючи над їхнім вирішенням студенти застосовують раніше набуті знання, вчаться логічно мислити. Позитивний ефект буде якщо студенти самостійно будуть створювати кросворди, ребуси, анаграми тощо.

Актуально використовувати проблемні ситуації під час проведення аудіювання. Спочатку студенти висувають здогадки стосовно тексту для аудіювання, а після прослуховування співставляють припущення з прослуханою інформацією. Потім доцільно виконати завдання за текстом типу: пошук інформації з метою визначення істинності або хибності поданих висловлювань; відбір найбільш влучних деталей відповідно до ситуації. Також доцільно провести декілька аудіювань з однієї тематики. Таким чином студенти зможуть поєднати інформацію подану у різних текстах, знайти спільні та відмінні риси, провести обговорення результатів роботи. На основі аудіювання студенти можуть створювати власні висловлювання або продовжувати почутий текст.

Усі завдання проблемного навчання мають мовленнєве спрямування: погодьтесь, спростуйте, висловіть своє ставлення, поясніть, прокоментуйте тощо. Відповідно завдання спонукають студентів висловлювати та обґрунтовувати власну думку, висловлювати своє ставлення до ситуації, що обговорюється.

Використання методу проблемного навчання на заняттях з іноземних мов сприяє:

• виявленню схильності до вивчення мов;

• визначення і урахування індивідуальних особливостей студентів;

• підвищення мотивації до вивчення мов;

• розвитку дослідницьких навичок та творчих здібностей;

• навчити слухати, з повагою сприймати думки співрозмовника;

• спонукає студентів до аналізу фактів та явищ;

• змінюється роль викладача (викладач − не лише єдиний центр інформації і контролю, а вже радник, помічник).

Отже, проблемне навчання є невід'ємною частиною навчання іноземним мовам. Воно є засобом розвитку розумових здатностей учнів, самостійної та колективної робіт, активізації творчих здібностей, фантазії, мислення, вміння використовувати раніше набуті знання та досвід для вивчення нового матеріалу, навички вільного володіння іноземною мовою, стимулюють інтерес до поглиблення знань. Вирішення проблемних ситуацій під час занять готує студентів до вільної комунікації у майбутній професійній діяльності.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Волкова Н. П. Педагогіка: Навч. посіб. Вид. 2-ге, перероб., доп. К.: Академвидав, 2007. 616 с.

2. Зеленський Михайло. Використання проблемних ситуацій на уроках англійської мови. *Креативність особистості як фактор інноваційного розвитку суспільства: збірн. наук. праць* / за ред. доц. В.В. Павленко. Житомир : ФО-П Левковець Н.М., 2018. С. 76−86.

3. Podzyhun O., Petrova A. Problem-based learning in ESL Classroom. Мова, освіта, культура: інтеграційні тенденції в сучасному світі: зб. матеріалів XIV міжнародної студентської Інтернет-конференції. Вінниця: Нілан-ЛТД, 2016. С. 117−119.

4. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2006. 560 с.

ОСНОВНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ВІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Яна ПАВЛІЩЕВА (Харків, Україна)

Комунікативний підхід, як одна з провідних методик викладання іноземних мов сучасної педагогіки, головним пріоритетом у вивченні мови визначає розвиток вільної комунікації студентів, тобто вміння використовувати набутий лексичний та граматичний багаж в різноманітних комунікативних ситауаціях в реальному житті. Оволодіння навичкою розмовляти вільно перебачає набуття певної швидкості мовлення у поєднанні з грамотністю мови і представляє собою в кінцевому результаті реалізацію отриманих знань в усіх чотирьох аспектах. Вільна комунікація означає не тільки вміння використовувати релевантну лексику та граматику в процесі власного мовного акту, а й здатність в процесі вільної спілкування розуміти мову співрозмовника та адекватно на неї реагувати. Крім того, ефективність комунікації також залежить від вміння розуміти інтонації та акценти у мовленні іншої людини й здатності робити належним чином ці смислові акценти в процесі власного мовлення. Слід зазначити, що головною метою навички вільної комунікації є сам факт швидкості мовлення, а насамперед досягнення порозуміння з іншими людьми та включеність в процес соціальної комунікативної діяльності.

Важливим аспектом на заняттях з іноземної мови є рівномірне оволодіння лексико-граматичним матеріалом наряду з відпрацюванням цих знань у комунікативних вправах з метою розвитку функціональної мови студентів. Незалежно від мовного рівня студентів суттєвим є набуття певного автоматизму у використанні базових лексико-граматичних структур та мовних одиниць у мовленні, наприклад, автоматично відтворювати шаблонні соціальні фрази, такі як вітання, прощання, ввічливе прохання та відмова, запит щодо напряму тощо. Ефективними вправами для розвитку автоматизму мовлення можуть слугувати так звані “дріли” з багаторазовим повторенням певних

лексичних чанків та сталих граматичних конструкцій. Так, наприклад, при вивченні лексико-граматичного патерну *have you ever (done something)?...* шляхом перерахування різноманітного досвіду студентами у великих групах або парах виникає автоматичність у вживанні Present Perfect у сполученні з прислівником ever. Якщо ж вивчати цей патерн у діалозі, закінчуючи кожне ствердження типовою фразою *What about you?/ And you?*, студенти краще запам'ятовують зазначений мовний шаблон, оскільки чують його від партнера, а також навчаються бути рівними учасниками комунікації, ставлячи супутнє питання співрозмовнику.

Окрім автоматизму важливим аспектом вільної комунікації є також вміння робити паузи в процесі мовлення, адже жодна природна бесіда не обходиться без смислових пауз, коли співрозмовникам потрібен деякий час на осмилення сказаного і на вираження відповідної реакції. З іншого боку, занадто затягнуті перерви у процесі мовлення виглядатимуть неприродно, можуть викликати напруженість бесіди й уповільнювати розуміння співрозмовників одним одного. За словами відомого методиста С. Торнбері, природна розстановка пауз відбувається на перетині смислових частин речення, коли людина намагається акцентувати значущість певної інформаційної одиниці в її мовленні. І навіть, якщо процес мовлення занадто уповільнюється через те, що студент намагається підібрати влучне слово або не в змозі швидко зреагувати на слова партнера, Торнбері пропонує все ж не мовчати, а вжити так звані "pause fillers" чи то просто звуки та вигуки, як um/er/uh, або заповнювати паузи виразами-зв'язками, як "I mean", "sort of", "let me think" тощо.

Невід'ємною складовою вільного мовлення є вміння вживати мову відповідно до соціального контексту спілкування, усвідомлювати ті комунікативні шаблони, що в даній культурі вважаються ввічливими або порушуючими соціальні норми спілкування. Крім того, студенти повинні навичитися бути ввічливими співрозмовниками — не заповнювати весь розмовний простір власною мовою, а давати можливість висловитися усім учасникам акту комунікації. Головними принципами ввічливої комунікації, якими має оволодіти людина, що вивчає іноземну мову, є, насамперед, вміння

розвивати бесіду шляхом постановки супутніх питань співрозмовнику й передача ініціативи в ході бесіди іншій людині. Для цього студенти мають розвивати навичку активного слухання, щоби повноцінно розуміти партнера та продовжувати бесіду логічно та послідовно. Також для досягнення збалансованої комунікації необхідно навчитися доповнювати або продовжувати думку співрозмовника та коректно підключатися до бесіди у підходящий момент. З цією метою можна вживати такі фрази, як “I see what you mean” (щоби продемонструвати розуміння думки партнера та висказати свою), “by the way” (щоби доповнити ідею), “all in all, anyway” (щоби підсумувати, узагальнити думку), “like I/you say” (для нагадування попередньої інформації, акцентування або узагальнення), “uh-huh, really?, no way!, that’s true, what a shame!” (щоби підкреслити активне слухання співрозмовника) тощо.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Derakhshan A. Developing EFL’s learners speaking ability, accuracy and fluency. English Language and Literature Studies. 2016. Vol.6, No2. pp.177 – 186.

2. Holubnycha L.O. Case studies as one of the communication methods of foreign language teaching law students. Проблеми законності. 2016. Вип.135. с.245 — 253.

3. Kuznetsova O.Yu. Education content issues: theoretical and practical issues. The issues of legality: Yaroslav Mudryi National Law University. 2017. №138. C.230 – 236.

4. Thornbury S. How to teach English. Longman, 1995. 157 p.

PROMOTING CREATIVITY IN TEACHING AVIATION ENGLISH TO FUTURE ENGINEERS

Svitlana DENYSOVA (Kharkiv, Ukraine)

The last two years have been innovative, disruptive but sometimes encouraging for many teachers and students. Although challenges of the higher education are more or less manageable, educators and learners are still searching for creative practices for teaching and learning Aviation English.

The process of Aviation English teaching with the help of creativity approach and with the implementation of the blended learning educational approach are considered as objects of study. Research methods are based on the collection, analysis and justification of data on the implementation of innovative learning technology with the help of information and communication technologies.

The subject of this study is also the creativity of students that they show, apply or try to demonstrate while learning Aviation English. The concept of creativity in the scientific community of researchers can be found as creativity, talent, intelligence or ability to create, as well as the use of imagination or original ideas to create something - that is, ingenuity.

Thus, in recent studies and publications the creative approaches and technologies for Aviation English learning were not taken into consideration regarding to Aviation English acquisition. Learning of Aviation English should begin with learning of a plain English language as it happens with learning of any other language for specific purposes. But this approach has not been used before and still not used in many higher educational institutions. Due to the students' low-level knowledge of general English, many phrases containing information about various failures of aircraft and ground equipment and systems were simply memorized. The next major shortcoming of Aviation English acquisition was the almost complete lack of qualified instructors or professionals. Concomitant factors of the drawback of the learning process were outdated teaching methods, poor motivation of the students or its complete absence.

Creative approach with the help of Information and communication technology have absolutely changed the way teachers conduct Aviation English lessons. The process of acquisition of new language items became more enjoyable, interesting and motivating. Nowadays digital solutions such as Mentimeter, Quizlet,

EdModo, Lyrics Training etc. are the most enjoyable tools to make the teaching and learning process the best creative practices with the specific needs of the higher institutions.

For example, lesson can be started as an instructors' presentation in a traditional learning design as a presentation of the helicopter's parts. Then students write down all the new vocabulary into their notebooks. After that, the practice stage of the lesson, with the different kind of lexis activities, helps students to develop the accuracy of the aviation English terminology usage. The blackboard, copybooks, textbooks and workbooks can be used. Next the production stage starts to develop fluency of the new items of vocabulary usage. Picture descriptions, making a conversation and poster production can be the learning outcomes. It is traditional or conventional learning design of the lesson. To do this creatively this way of teaching and learning can be enhanced at every stage by different ways of using technology.

Students are subjected to continual assessment with the help of information technology as a blended learning approach over a whole Aviation English learning program. They are assessed on specific pieces of work, scenario-based activities and exams. The main point of the blended learning is the ability to identify those struggling, or perhaps needing assistance, and adding differentiation to those who need pushing further. Having a set of lessons with embedded blended learning is a great idea. So formative assessment enhanced with information and communication technology can identify and meet the individual needs. For example, social education network Edmodo which helps connect all learners with the instructors and resources to meet the learning outcomes and reach their full potential can grade students' works and show results in percentage or a bunch of points. This is a practical tool for learning at a distance, in person or anywhere in between. Research shows 30 percent better results of the aviation English acquisition using blended learning approach than traditional learning or in class design. It happens because all the learning resource was available online supporting learners beyond the classroom. So, they could do self-directed learning to enhance their basic skills without the teacher being present.

Video materials embedded into creative learning design of teaching could be feasible for introduction, for example, the main process of aircraft maintaining. This enables the students to get real hands-on experimentation immediately with the task. They can make their own video with the same manipulations and comments which they would be assessed upon later. This is a great opportunity to be involved in active participation rather than listening passively the theory or as the teacher demonstrated. Research work made on a video materials usage during the blended learning creative design of teaching demonstrates that even for the practical courses like Aviation English a great mixture of the face-to-face and information and communication technology can be used. It also showed how serious the learners are interacting together and with the self-made materials. Teacher had the direct access to students' work. The technology used in a creative way made enable the educator to identify evidence of learning.

There are many factors that contribute to and create the basis for the development of creative abilities of students in higher education. But the systemic element of the whole process of becoming a creative personality of a future specialist is training with elements of creative and non-standard approach in higher education system of training, because the ability to creatively and originally solve the problem, even at the stage of learning, is valued more than ever, especially in the age of digital technology.

Learning aviation English, i.e. the process of learning the peculiarities of using another language, learning grammatical nuances, boosting vocabulary, studying the culture of English-speaking countries - is an endless source of personal development, creative potential of the student.

And who, if not the teacher, is the external factor in promoting the ingenuity of students in learning new lexeme, using creative imagination when describing the model of the future aircraft, demonstrating the original idea of presenting the studied oral topic.

The internal factors of disclosure of creative abilities of future specialists are, first of all, self-education. But to run this powerful internal mechanism requires an

appropriate creative educational environment - intellectual, modern, motivating - one that encourages the manifestation of personal unique thoughts and original ideas of each knowledge seeker.

ІНШОМОВНЕ МОНОЛОГІЧНЕ МОВЛЕННЯ В КОМУНІКАТИВНОМУ АСПЕКТІ

Надія ІВАНЕНКО
Вікторія НОВІКОВА
(Кропивницький, Україна)

Людське спілкування відбувається через мовлення, вербальну комунікацію, тобто формування та формулювання думок за допомогою мовних (мовленнєвих) засобів, їх сприйняття та розуміння. Завдяки мовленню ми задовольняємо свої матеріальні й духовні потреби, вирішуємо мовленнєві ситуації.

Для того, щоб раціонально обрати ефективні форми навчання монологічного мовлення, необхідно брати до уваги мету його навчання, його різнопланові характеристики, уміння та навички, що формуються в процесі його навчання, а також рівень володіння здобувачами іноземною мовою.

Монологічне мовлення (ММ) є усною формою спілкування, що передбачає зв’язне і неперервне висловлювання однієї особи, яке звернене до одного або декількох слухачів, співрозмовників [6, с. 340-341].

Компетентність у монологічному мовленні (КММ) базується на складній і динамічній взаємодії відповідних умінь, навичок, знань і комунікативних здібностей особистості. Отже, успішність формування КММ залежить від рівня розвитку умінь у ММ, сформованості мовленнєвих навичок, обсягу набутих і засвоєних знань про цей вид спілкування і динамічної взаємодії зазначених складових на основі загальних комунікативних здібностей.

Серед умінь С. Ніколаєва визначає: загальні вміння, спеціальні вміння, інтелектуальні уміння, навчальні уміння, організаційні уміння та компенсаторні уміння [6, с. 341-342].

З лінгвістичної точки зору монологічне мовлення характеризується багатозадачністю, розгорнутістю і завершеністю висловлювань з використанням експресивних засобів [6, с. 342].

Спілкування є досить складним феноменом. До структури спілкування можна підійти по-різному, але найбільш поширеною є структура трьох взаємозалежних сторін: комунікативної, інтерактивної й перцептивної.

Комунікативний бік спілкування, або комунікація у вузькому змісті слова, полягає в обміні інформацією між індивідами, що спілкуються. Комунікативний вплив як результат обміну інформацією можливий лише тоді, коли людина, яка направляє інформацію (комунікатор), і людина, яка приймає її (реципієнт), мають єдину або подібну систему кодифікації й декодифікації.

Метою навчання монологічного мовлення є формування умінь монологічного мовлення, під якими розуміються уміння комунікативно-мотивовано, логічно, послідовно і складно, досить повно і правильно у мовному відношенні викладати свої думки в усній формі.

Монолог – це форма мовлення, утворена в результаті активної мовленнєвої діяльності, розрахована на пасивне й опосередковане сприйняття і практично не пов’язана з відповідною промовою співрозмовника ні в змістовному, ні в структурному відношенні. Монолог не пристосований до безпосереднього спілкування, він припускає, що хтось тільки слухає, але не відповідає [2].

Монологічне мовлення має певні лінгвістичні й психологічні характеристики. Воно постає організованою системою втілених в словесній формі думок, характеризується впливом на оточуючих і тому кардинально відрізняється від діалогу.

Найважливішими ознаками монологу за класифікацією Ф.С. Бацевич є:

- певна тривалість у часі (значно більша за тривалість репліки у діалозі);

- розгорнутість;

- обмеженість або повна відсутність паралінгвістичних засобів (писемний монолог);

- підготовленість і керованість мовленнєвими висловлюваннями, їх спланованість (доповідь, лекція тощо);

- однобічний характер висловлювання, не розрахований на негайну репліку співбесідника;

- наявність значних за розміром уривків, які складаються з пов'язаних між собою повідомлень [8, с. 71-72].

Особливості монологічного мовлення, пов'язані з різними умовами спілкування, дуже точно охарактеризовані Л.П. Якубинським. По-перше, монологічне мовлення – це відносно розгорнутий вид мовлення; в ньому порівняно мало використовується невербальна інформація, отримана співбесідником із ситуації розмови. Замість того, щоб вказати на предмет, в монологічному мовленні необхідно спершу згадати про нього, назвати його, а якщо слухачу предмет невідомий, то й описати його. Монологічне мовлення неперервне, хоча формування думок тут відбувається одночасно з процесом говоріння.

По-друге, монологічне мовлення в значній мірі довільне, менше залежить від співбесідника: той, хто говорить має намір висловити якусь інформацію і повинен підібрати для цього адекватну мовленнєву форму, побудувати висловлювання чи послідовність висловлювань.

По-третє, монолог – це вельми організований вид мовлення. В типовому випадку адресант планує і програмує не тільки кожне окреме висловлювання, але і все своє мовлення, весь монолог як ціле. Інколи такий план монологу

зберігається в думці, а інколи набуває виду мовної форми і записується у вигляді плану чи конспекту майбутнього висловлювання.

Монолог за своєю вербальною формою не може бути занадто коротким, це промова, побудована як вислів власної позиції або обстоювання якихось ідей. Будучи особливим видом мовленнєвої діяльності, монологічне мовлення відрізняється специфікою виконання мовленнєвих функцій. В ньому використовуються такі компоненти мови, як лексика, способи вираження граматичних відношень, формо- і словотворчі та синтаксичні засоби [8, с. 58-59].

Л. Кардаш наголошує, що монолог є найскладнішою формою мовлення, яка служить для цілеспрямованої передачі інформації. А монологічне мовлення розуміють як зв'язне мовлення однієї особи, комунікативна мета якої – повідомлення про які-небудь факти, явища дійсності [3, с. 71].

Монологічне мовлення, як мовлення однієї особи, потребує розгорнутості, повноти, чіткості і взаємозв'язку окремих частин розповіді, вміння мовця зосередити свою думку на головному, не захоплюватися деталями, водночас говорити емоційно, жваво, образно [4, с. 556].

У монологічному мовленні активно формуються мовленнєві повідомлення, транслюється його зміст, передається власне ставлення до проблеми. Під час монологу говорить один, а інші слухають. Монологічне мовлення – однобічно спрямоване, його головне завдання – вплинути певним чином на слухача чи аудиторію загалом, передати знання, у чомусь переконати [3, с. 54].

На практичному занятті з іноземної мови учні, як правило, стикаються з низкою труднощів щодо висловлення власної думки, яка продукує застосування монологічного висловлювання, таким чином, сучасні науковці погоджуються з думкою, що формування іншомовного монологічного

мовлення виступає найскладнішим видом мовленнєвої діяльності та вимагає якісної та тривалої підготовки.

Можемо дійти висновку, що іншомовне монологічн мовлення це – зв'язне іншомовне повідомлення однієї особи з метою висловлення власної думки чи надання інформації певного змісту, головним завданням якого визначити здійснення впливу на слухача. Розділяють два типи іншомовного монологічного мовлення – підготовлене та спонтанне.

У методиці навчання іноземних мов виділяють три основні етапи формування монологічних умінь. Кожен етап відрізняється один від одного поставленими завданнями та способами організації навчального процесу.

Монологічне мовлення виконує такі комунікативні функції:

1. Інформативну – повідомлення інформації про предмети чи події навколишнього середовища, опис явищ, дій, стану;

2. Впливову – спонукання до дії чи попередження небажаної дії, переконання щодо справедливості тих чи інших поглядів, думок, дій, переконань;

3. Експресивну – використання мовленнєвого спілкування для опису стану, в якому знаходиться той, хто говорить, для зняття емоційної напруженості;

4. Розважальну – виступ людини на сцені чи серед друзів для розваги слухачів;

5. Ритуально-культову – висловлювання під час будь-якого ритуального обряду.

Кожна з цих функцій має свої особливості мовних засобів вираження думки, відповідні психологічні стимули та мету висловлювання.

Залежно від комунікативної функції та характеру логіко-синтаксичних зв'язків між реченнями розрізняють такі основні типи монологічних висловлювань: опис, розповідь і роздум (міркування). В основі їх класифікації лежать такі логічні категорії як простір, час, причина і наслідок. Людина або описує факти об'єктивної дійсності, передаючи їх просторові відношення, або повідомляє, розповідає про них, розглядаючи їх у часових відношеннях, або розмірковує про них, беручи до уваги інші відносини, найважливішими з яких

є причинно-наслідкові [5, с. 320]. Отже, оволодіння іноземною мовою не можливе без монологічного мовлення, оскільки лише так можна навчити учнів логічно мислити і відповідно будувати своє висловлювання таким чином, щоб донести свої думки до слухача.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник. - К: Видавничий центр «Академія», 2004. – 68-75.

2. Герета Н.М. Діалог як складник чужого мовлення/ Н.М. Герета // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова: збірник наукових праць / [відп. ред. А.П. Грищенко]. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова. –2006. – Серія 10 (Вип.2). – С. 71-77.

3. Зеленська О. П. Навчання усного іншомовного мовлення здобувачів вищої освіти в нелінгвістичній магістратурі. Науковий часопис Нац. пед. ун-ту імені М. П. Драгоманова. 2018. – Вип. 62. – С. 72-76.

4. Кардаш Л.В. Специфіка монологічного мовлення: психологічний та лінгвістичний аспекти. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологічна». 2015. – Вип. 57. – С. 54-58.

5. Методика навчання іноземних мови у середніх навчальних закладах: Підручник /кол. авторів під кер. С.Ю.Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 1999. – 320 с.

6. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. / під ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К.: Ленвіт, 2013. – 590 с.

7. Мовлення [Електронний ресурс] // Вікіпедія. Вільна енциклопедія. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/Мовлення. – (15.03.2020).

8. Селіванова О. В. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава, 2006. – 716 с.

FOREIGN LANGUAGE TRAINING OF FUTURE LAWYERS IN TERMS OF DISTANCE LEARNING

Yuliia SAMOILOVA (Sumy, Ukraine)

World events in recent years have led to the active spread of distance education. Now education without technology is either impossible or limited in effectiveness. Therefore, teachers of higher education institutions, in particular foreign language teachers, face an extremely urgent task: how to make the most effective use of educational technology to teach foreign languages to future lawyers.

Reforming the educational process in Ukrainian higher education institutions is primarily related to the integration of education and information technology, the creation of a single information environment. Modern education is impossible to imagine without high-quality and practical technologies of dissemination and exchange. The Internet is now the most convenient way to gain new knowledge. Web portals, websites and blogs have become an integral part of the information space of educators in the implementation of qualitatively different opportunities for formal, non-formal and informal education.

The potential of the Internet in the field of teaching foreign languages are inexhaustible, researchers intensive study and master its capabilities and resources. Now higher education faces a challenge not only modernize the content of training courses, but also to introduce new technologies of foreign language teaching.

As a semiotic component of distance education, the teacher understands that "the modern world is almost entirely dependent on advanced technologies. So our lives are completely influenced by modern technological devices such as mobile phones, laptops, tablets, computers, etc. However, we can not live a day without the magic of a mobile phone. With its ease of use, people from all walks of life use it extensively for many purposes" [1, p.33].

Conducting practical classes in a foreign language in a distance format requires the presence of all forms inherent in full-time learning, such as group discussions, collective discussion of the material studied, and so on. However, distance learning has its own characteristics.

First of all, the teacher must have certain professional and personal competencies that allow to interest students at the initial stage and keep their attention until the final moment of the lesson. The condition for successful mastering

of language material is the creation of tasks that would minimize the likelihood of plagiarism among students (copying, e-mail correspondence during exercises, the use of the Internet, etc.). The same type of task, which has a number of consecutive questions and answers, becomes a priori irrelevant in the context of practical classes in English remotely.

Due to the emergence of portable digital media information appeared so-called "mobile learning" - M-Learning, which is based on the use of different portable electronic means, namely: mobile phones, personal audio devices (mp3 / mp4 players), lightweight laptops, such as tablet PCs, netbooks, small laptops. The outlined range is constantly expanding, to it includes game consoles, digital voice recorders, e-books, dictionaries, etc.

An effective and interesting option for distance education is to use different language platforms aimed at enhancing reading, speaking, writing and listening skills. Such platforms must become an integral part of modern education.

The use of the educational complex My English Lab by Pearson is quite effective. It consists of a textbook and an interactive application that allows you to fully practice both grammar theory and practice. Teachers have the opportunity to monitor the individual progress of the student, which contributes to the diversification of tasks and providing not general but individual advice and recommendations to each student.

Another application that has the right to be used in the educational process in the study of grammar is English Interactive Worksheets. It is a set of grammatical interactive tasks that each teacher has the opportunity to create according to their curriculum and assign assessment criteria and execution time. Because such tasks are limited in time and created by the teacher, students focus on the task itself, rather than looking for ways to write or find an answer on the Internet.

With the emergence of such a trend as the gamification of the educational process, it becomes it is clear that learning can and should be interesting. For example, educational Kahoot! allows you to create interactive educational games and tests that create positive emotions and promote better learning information, including lexical material.

English Grammar Test from 7Lynx is convenient application to test your English with minimalist design and simple interface that runs on iOS and Android. The appendix presents 60 tests containing 20 tasks. Every question devoted to one grammatical topic. Having done one test, a person will be able to test their knowledge immediately in within 26 topics of English grammar.

Modern distance education is a fairly extensive system of transmitting knowledge at a distance due to various tools and technologies. In order for students to successfully use the lessons learned in practice, it is necessary to qualitatively manage the processes implemented in higher education, create an innovative environment at the university, i.e. a system of relationships based on a set of organizational, methodological, psychological activities that actively involve innovation in education.

REFERENCES

1. Arifur Rahaman, Sabrina Tasnim, Md Sohag Hossain majumdar, emam Hossen, Md Rafigul Islam (Rafiq). *A Comperehsive Study on Excessive Mobile Phone Use and Preventive Measures*. International Journal of Modern Education and Computer Science (IJMECS), Vol.12, No.3, pp.33-39, 2020. DOI:10.5815/ijmecs.2020.03.05

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ КУРСАНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ АВІАЦІЙНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Інна ЄРАСТОВА-МИХАЛУСЬ (Харків, Україна)

Зважаючи на постійне підвищення вимог щодо рівня володіння авіаційною англійською мовою фахівцями у сфері авіації з метою забезпечення професійної взаємодії та ведення радіообміну англійською мовою, особливої уваги потребує формування мотивації курсантів льотних спеціальностей до вивчення авіаційної англійської мови.

Мотивація є внутрішньою рушійною силою, яка підштовхує людину на

здійснення активних дій в ситуаціях, коли вона зазвичай є бездіяльною, відкладає виконання завдань або довгий час налаштовується. Мотивація визначає дії людини та розуміється як детермінація поведінки взагалі [1, с. 7-8]. Саме мотивація впливає на увесь процес навчання, й рівень сформованості будь-якої якості майбутнього фахівця безпосередньо залежить від рівня мотивації.

С. Рубінштейн надає декілька визначень поняття «мотивація»: мотивація – це детермінація, що реалізується через психіку, мотивація – це опосередкована процесом її відображення суб′єктивна детермінація поведінки людини світом; через свою мотивацію людина вплетена у контекст дійсності [3, с. 370]. О.Батаршев визначає мотивацію як сукупність мотивів, що спонукають активність індивіда та визначають його спрямованість, це спонукання до виконання певної діяльності, до здійснення чинків, в основі яких знання [2, с. 47]. У психолого-педагогічній літературі поняття «мотивація» часто визначається як процес, у результаті якого будь-яка діяльність набуває для індивіда певного особистісного смислу, забезпечує його інтерес до неї і перетворює зовнішньо визначені цілі діяльності на його внутрішні потреби [4].

Отже, мотивація являє собою систему факторів, що сприяють виконанню певних задач, а також процес спонукання себе та інших до діяльності, що спрямована на досягнення особистісних та загальних цілей та є умовою засвоєння нових знань.

Навчальна мотивація поділяється на зовнішню, що пов′язана безпосередньо із змістом предмету та зумовлена зовнішніми обставинами (мотив досягнення, мотив самоствердження, мотив ідентифікації, мотив афіліації, мотив саморозвитку, просоціальний мотив); й внутрішню, яка, на відміну від першої, пов′язана не з зовнішніми обставинами, а безпосередньо із самим предметом, через що її часто називають процесуальною мотивацією. Дії зовнішніх мотивів можуть посилювати внутрішню мотивацію. Стимулюючий вплив зовнішньої мотивації на процес навчання може бути доволі сильним,

тому його важливо будувати таким чином, щоб ті, хто навчається відчували просування до поставленої мети.

З метою підвищення мотивації курсантів льотних спеціальностей до вивчення авіаційної англійської мови процес формування мовленнєвих навичок повинен мати поетапний характер та складатися з мотиваційно-цільового, пізнавально-перетворювального й ціннісно-рефлексивного етапів. Мотиваційно-цільовий етап передбачає формування мотивації, позитивного ставлення до вивчення навчального матеріалу; актуалізацію наявних знань; вироблення спільних цілей щодо набуття необхідних знань, умінь й навичок, що повинні постійно перевірятися під час навчання для відбору навчального матеріалу та побудови усього педагогічного процесу. На даному етапі педагогічного процесу формування навичок авіаційної англійської мови відбувається пряме управління з боку викладача, який орієнтує курсантів у навчальному матеріалі.

Зважаючи на викладене вище, особлива увага повинна приділятися саме мотиваційно-цільовому етапу, на якому і формується мотивація. Реальна ситуація ж складається таким чином, що, у зв’язку з нестачею навчальних часів відведених на викладання авіаційної англійської мови, мотиваційно-цільовий етап заняття часто скорочується або взагалі ігнорується. Важливим результатом мотиваційно-цільового етапу є спільне з курсантами визначення цілей навчання, тобто процес цілепокладання. У такому разі ті, хто навчаються, почувають себе повноправними учасниками й суб’єктами педагогічного процесу, що підвищує рівень їх відповідальності й сприяє більш високому рівню мотивації. Ігнорування даного етапу призводить до значного зниження рівня мотивації та відповідальності з боку курсантів.

Ще однією з умов формування позитивної мотивації курсантів до вивчення навчального матеріалу є правильно підібраний зміст, засоби й форми навчання, які повинні зацікавлювати курсантів й найголовніше бути актуальними для даної категорії, а також мають мати тісний зв’язок з реальним професійним життям, майбутні фахівці повинні чітко розуміти цінність та корисність отриманих знань для їх професії. Перш за все навчальний матеріал

має відбиратися згідно із сучасними вимогами до фахівців у сфері авіації та актуальними проблемами у професійній діяльності. Значна увага має приділятися мотиваційному елементу змісту, основними складниками якого є: сформовані мотиви, позитивне ставлення до здобуття нових знань, отримання досвіду спілкування та ведення радіообміну іноземною мовою, що є основою для формування професійних навичок.

Таким чином, спираючись на зазначене вище, основними умовами формування та підвищення рівня мотивації і позитивного ставлення до вивчення авіаційної англійської мови курсантами льотних спеціальностей є поетапне формування мовленнєвих навичок авіаційної англійської мови, де значна увага приділяється мотиваційно-цільовому етапу, а також правильно підібраний зміст, засоби й форми навчання, які мають бути актуальними на даному етапі розвитку суспільства та відповідати сучасним вимогам до професійної діяльності у сфері авіації.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Асеев В. Г. Мотивация поведения и формирования личности / В.Г. Асеев. – М., 1976. – 158 с.

2. Батаршев А.В. Психология личности и общения / А. В. Батаршев. – М.: Владос, 2004. – 248 с.

3. Рубинштейн С.Л. Человек и мир. Методологические и теоретические проблемы психологии / С. Л. Рубинштейн. – М., 1969. – 512 с.

4. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность / Х. Хекхаузен; пер с англ.; науч. ред. Д. А. Леонтьев, Б. М. Величковский. – 2-е изд. – СПб.: Питер; М.: Смысл, 2003. – 859 с.

CORPUS-BASED TECHNOLOGY IN FOREIGN LANGUAGES TEACHING

Katsiaryna NOVIK (Minsk, Republic of Belarus)

Communication and computer technologies along with the accessibility of the Internet potential widen the framework of the process of teaching and learning making it far more effective and helping to develop research and creative skills. Taking into account the fact that foreign languages teaching is purposed at students' communication competences building information computer technologies facilitate its achievement. In recent years there have been actively used corpus-based technologies in foreign languages teaching methodology. Direct use of corpus-based activities in the foreign language classroom makes it possible to show learners how native speakers use vocabulary items, expressions or certain language forms as corpus provides a great number of examples in natural context and makes it possible to base any linguistic aspect of teaching (grammar, translation techniques, vocabulary) upon the so-called language corpora.

Corpus-oriented approach to teaching received its wide dissemination thanks to Tim Johns [2] who in 1991 first applied corpus technologies in grammar and vocabulary classes for International Students Unit at the University of Birmingham. The students were offered to act as researchers who with the help of ICT and corpora conducted mini linguistic research making their own conclusions based on the examination of the given language patterns. Introducing the element of discovery made learning more motivating. Thus, the student faces the objective: to learn how to learn [3, c. 19]. The fact is, that corpus tasks give the student opportunity to take the role of an experimenter and do his own research but not compile another's ideas which makes the motivation of the student increase significantly [3, p. 14]. It should also be taken into account the individual capacity of every student: how fast he is capable to complete the task, his language proficiency level (it is recommended to use representative corpora for upper-intermediate and advanced learners and adopted or tailor-made corpora for beginners and pre-intermediate students).

To make the application of the technology functioning successfully first of all the teacher himself has to master it: develop a set of exercises based on the corpora, simplify them, if necessary, in order to adjust them to students' level what will motivate the student to conduct own research and direct him to search for own methods and ways to complete the task. Otherwise learning may cause difficulties

for the students of a lower level [3, p.12]. Students in their turn should be taught how to select, systematize and analyze the linguistic data.

It is obvious, the role of a teacher and a student has changed fundamentally. Through the use of corpus-based activities students acquire a number of learning skills. The teacher is a facilitator of this process. Teachers create their own materials for classroom activities adopted for the needs of their student. They need to have access to a computer, a corpus and a concordance. Creating own materials, however, requires extra time. For learners to benefit from the use of corpora, language teachers must first of all be equipped with a sound knowledge of the corpus-based approach.

There are several key notions that are to be referred to:

Concordance under which it is meant the list of the word different ways of usage according to a definite context. These are special programmes that are necessary to process the text in order to solve a linguistic problem. The process involves searching for morphemes, words, expressions within the context of the text like, for example, tracking given grammar structures or words with the definite endings. Concordance presents all the corresponding words in the context what makes such information useful for both the student and the teacher as it gives a number of samples of grammatical and lexical word forms. Moreover, concordance can be used for self-control.

Concordancer: is a computer programme that allows to find and analyse text word frequencies, phrases, idioms and translations and also create indexes and word lists. The advantage of using concordances is that it gives the meaning of the word in different contexts screening out the parts of sentences from the texts.

Corpora: is a collection of texts systematized under certain characteristics like language, style, author, time, etc. Some of the most popular representative corpora of the English language which include a number of written and oral authentic texts are the following: British National Corpus (serves as a Reference Model as most of the modern corpora have been modelled after it), The Oxford English Corpus (claims to be used in over 200 organisations worldwide and it is the biggest corpora that contains more than 2 billion word usages), The Corpus of Contemporary American English, COCA (is the largest freely-available corpus of English, and the

only large and balanced corpus of American English; contains the texts since 1990 to date and updated twice a year) and The Bank of English (is a representative subset of the 4.5 billion words COBUILD corpus, a collection of English texts; was used for creating Collins dictionaries). Generally, the Internet can be regarded as a corpora as well for it accumulates the occurrences of words and word combinations and therefore can be applied in vocabulary learning [1, p.17].

Concluding, it is necessary to note that representative corpora and concordance programme can significantly optimize the process of foreign languages learning. Developing vocabulary and grammar skills is based on problem-based approach what allows to intensify verbal and cogitative activity of students. The knowledge gained this way is assimilated properly and for long.

Corpus-based foreign language teaching is a promising approach which has great potential. It motivates students as they get in contact with authentic language and the process of learning contains the element of discovery. Corpus-based approach helps to develops important cognitive skills. Foreign language teachers have received a new tool of formation of communicative competence of the student to be used along with traditional instruments.

Didactic potential of corpus-based technology embraces all proficiency levels placing emphasis on vocabulary and grammar and touching upon phonetics and even discourse. It is a noteworthy advance in teaching and learning that gives great opportunities for both teachers and students.

REFERENCES

1. Захаров В. П., Богданова С. Ю. Корпусная лингвистика : учебник для студентов гуманитарных вузов / В. П. Захаров, С. Ю. Богданова. – Иркутск : ИГЛУ, 2011. – 161 с.
2. Johns T. Should you be persuaded – Two samples of data-driven learning materials / T. Johns // In T. Johns & P. King (Eds.), Classroom Concordancing. – Birmingham University [ELR Journal, 4], 1991. – P. 1-16.
3. Leech G. Teaching and language corpora: A convergence / G. Leech // Wichmann A., Fligel- stone S., McEnery A. M., Knowles G. (Eds.). Teaching and Language Corpora. – London : Longman, 1997. – P. 1-23.

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Ольга КРАВЧЕНКО (Київ, Україна)

В період невпинних економічних та політичних змін, що відбуваються в усьому світі, особливого значення набувають навички критичного мислення. Вони допомагають формувати потребу у самовдосконаленні та саморозвитку, що конче необхідно молодому поколінню.

Критичне мислення «що, як та чому» сьогодні часто обговорюється. Є багато визначень для терміну «критичне мислення». Так що ж таке «критичне мислення»? Існує багато визначень поняття критичне мислення. Згідно з документом «Концепції громадянської освіти та виховання в Україні» критичне мислення –це здатність особистості долати в собі схильність до однозначно-догматичного сприйняття світу, вміння аналізувати ту чи іншу проблему з різник боків, користуватися інформацією з різних джерел, відрізняючи об'єктивний факт від суб'єктивної думки про нього, логічний умовивід від упередженого припущення чи забобону. Це вміння людини адекватно визначати причини й передумови наявних в її житті проблем, готовність докласти зусиль для їх практичного (а не лише риторичного) подолання [1].

Критичне мислення в ELT світі – це розвиток ефективної та одночасно пізнавальної галузей для наших студентів. Цілком зрозуміло, щоб наші студенти були успішними і поза заняттями, вони повинні бути спроможні оцінювати, аналізувати, робити висновки впевнено та незалежно. Часто ми самі, як викладачі мови, фокусуємося на лінгвістичних та риторичних твердженнях, які знаходяться в цілях ESOL та підручниках.

Традиційні вступні екзамени також тільки вимірюють уміння користуватися мовою. Однак, треба розуміти, що мовна майстерність та грамотність не дорівнює академічній грамотності. Таким чином, ми повинні насамперед впроваджувати готовність до академічної строгості, поки наші

студенти з нами. Так як же нам це робити? Як нам відійти від шляху зазубрювання та запам'ятовування до вміння оцінювати, робити висновки, визначати причинно-наслідкові зв'язки та ключові проблеми, критики та тверезої самооцінки? Дуже просто: ми повинні вдумливо та майстерно вбудовувати завдання для розвитку критичного мислення в наші заняття. Використовуючи для цього відповідні навчальні проекти та дослідження. Результати використання таких видів діяльності будуть вражаючими: не тільки виявлення таких необхідних навичок критичного мислення, але й контекстуалізація мови.

Контекстуалізувавши мову, студенти зможуть розвинути свої навички критичного мислення в дійсно аутентичному середовищі, з яким вони зустрінуться після навчання, одночасно ми ще й творимо сприятливі та продуктивні мовленнєві навички.

Думаючи про впровадження критичного мислення в нашій навчальній програмі, ми не повинні забувати про те, яким чином ми будемо його досягати. Ми повинні розширювати рамки нашого оцінювання поза традиційними екзаменами, не так як ми зазвичай оцінюємо наших студентів, а оцінювати їх спроможність критично мислити.

Існують певні міфи про критичне мислення та оцінювання. По-перше, багато людей вважає, що неможливо досягти критичного мислення в навчанні з обмеженою кількістю уроків мови. По-друге, багато людей впевнені, що за спробами навчитися критично мислити важко визначити чи студент не здатний це зробити, чи він просто не розуміє мову. Початковий чи середній рівень мовлення не може повністю показати спроможність студента мислити критично. До того ж, ми повинні вдумливо виставляти оцінки, щоб впевнитись, що ми оцінюємо саме те. А ось це вже саме важке для вчителя мови: перехід між шкалою оцінювання мови та зростом критичного мислення.

Маючи на увазі оцінювання, ми повинні розрізняти два його типи: формальне та неформальне. Формальне оцінювання відбувається по закінченню завдання та зазвичай фокусується на виконаній роботі студентів.

А от навички критичного мислення студентів ми бачимо під час процесу виконання завдання.

Але що важливо, навіть надважливо, коли ми говоримо про критичне мислення, так це оці неформальні оцінки, ці місцеві взаємодії. Нам потрібний справжній баланс між формальним та неформальним. В процесі неформального оцінювання буде важче чітко окреслити критичне мислення та мовленнєві навички. Наприклад, призначивши групову роботу, ми повинні мати напоготові чеклист взаємодії студентів між собою. В цій справі неформального оцінювання не завадить і набір інструкцій чи пояснень до завдань.

Оцінювання критичного мислення має проводитись формальним та неформальним шляхом. Також ми повинні зважати, як на сам результат, так і на саму роботу над його досягненням.

В юнацький період проблематика критичного мислення стає особливо актуальною, бо її вивчення допомагає пізнавати відомі явища з іншого боку, а також краще сприяє розвитку самостійності та творчості.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Концепція громадянської освіти та виховання в Україні: Проект // Освіта України [Електронний ресурс]. – 2000. – № 46. – режим доступу до журн. : http://www.edudemocracy.org.ua/newsletter/vol2/formy. html

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Марія ПОГОДІНА (Харків, Україна)

Рух нашої країни до НАТО та євроінтеграції, міжнародні навчання та реформи у Збройних Силах України ставлять перед майбутніми офіцерами певні вимоги щодо знання іноземної мови. Досягнення високого рівня

володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки в закладах вищої освіти. Викладачам важливо знати новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб, інтересів курсантів.

Останнім часом набув поширення термін "інтерактивне навчання", який можна розглядати як сучасну форму активних методів. Це навчання, де студент стає суб'єктом навчальної діяльності, вступає в діалог з викладачем, бере участь у процесі пізнання у ході виконання творчих, пошукових, проблемних завдань. У процесі застосування інтерактивних технологій ("inter" – це взаємний, "act" – діяти) здійснюється взаємодія студентів не лише з викладачем, а і один з одним при виконанні завдань в парах та групах. Отже, ключовим поняттям, що визначає зміст інтерактивних технологій, є "взаємодія" – безпосередня міжособистісна комунікація, особливістю якої є здатність людини "приймати роль іншого", уявляти, як його сприймає партнер по спілкуванню або група, інтерпретувати ситуацію і конструювати власні дії. Застосування інтерактивних методів на занятті дає змогу курсантам навчатись активно, а саме, приймати рішення з приводу організації процесу навчання у ході міжособистісної комунікації, що сприяє не лише формуванню іншомовної мовленнєвої компетентності, а й забезпечує розвиток інтелектуальних здібностей та аналітичного мислення студентів [3, с. 280].

Дидактичний аспект інтерактивних технологій досліджують такі відомі вчені, як Г.М. Брос, М.В. Кларен, Л.В. Пироженко, Н.Ф. Фомин, О.І. Пометун, Н. Суворова та інші. Л.В. Пироженко та О.І. Пометун визначають умовну робочу класифікацію інтерактивних технологій за формами навчання (моделями), у яких реалізуються інтерактивні методи. Їх розподіляють на чотири групи залежно від мети заняття та форм організації діяльності студентів: інтерактивні технології кооперованого навчання, інтерактивні технології колективно-групового навчання, технології ситуативного моделювання, технології опрацювання дискусійних питань [4, с. 49].

Інтерактивні методи є ефективними методами, як в самій групі, так і за її межами. Хоча роль викладача в ході інтерактивних занять є другорядною, проте слід звернути увагу на процес підготовки та розподілення ролей. Завданням викладача є створити сприятливі умови в групі для висловлювання власної думки кожного з учасників, ознайомити курсантів з чітко сформованими правилами інтерактивної гри та направити їх у правильну сторону розвитку подій.

Як правило, працюючи в групі, у курсантів виникає покращення комунікативних навичок, з'являється командний дух, а також проявляються лідерські якості. Таким чином, створюється умови для індивідуального самовираження всередині групи, вміння працювати в команді, розвивається дух суперництва, який сприяє мотивації курсантів до розширення знань.

Інтерактивна взаємодія характеризується високим показником інтенсивності спілкування учасників, їх прямою комунікацією, зміною використаних прийомів та форм спілкування, що допомагає урізноманітнити сприйняття інформації, тим самим, покращуючи її засвоєння [4, с. 35-37].

Структура заняття з англійської мови із застосуванням інтерактивних технологій проходить в чотири етапи:

1) Підготовка. Це організаційні моменти, такі як роздатковий матеріал, вирішення питань необхідних технічних засобів.

2) Вступ. На даному етапі важливі пояснення правил, мети, розділення на групи, розподіл ролей та нагадування курсантам про кількість відведеного часу.

3) Проведення. Обов'язковим є обговорення заданих викладачем ситуацій, самостійний або груповий пошук рішень, формування відповідей.

4) Рефлексія та результати. Елементами даного етапу є обговорення результатів «гри», оцінювання, зворотній зв'язок [1, с. 7-11].

Варто зазначити, що обрання форми проведення інтерактивного заняття потребує індивідуального підходу викладача, врахування рівня інтелектуального розвитку, теми, що вивчається та цілей.

До інтерактивних методів навчання відносять презентацію, евристичні бесіди, рольові ігри, дискусії, «мозковий штурм», конкурси з практичними завданнями та їх подальше обговорення, проектування бізнес планів, проектів, проведення творчих заходів, використання мультимедійних комп'ютерних програм та залучення англомовних спеціалістів.

Гра – найбільш доступний для курсантів вид діяльності, спосіб переробки отриманих із зовнішнього світу вражень [2, с. 7-10]. У грі яскраво проявляються особливості мислення та уяви, емоційність, активність, потреба в спілкуванні. Але гра – це тільки один з методів, і вона дає гарні результати тільки у поєднанні з іншими.

Інша популярна форми навчання – це дискусія або цілеспрямований та впорядкований обмін думками, з метою «знаходження істини» або формування в учасників певної точки зору. Головними умовами є обмеження одним питанням чи темою, висловлена думка має бути аргументованою.

Однією із самих активних дискусійних форм заняття можна виокремити «Мозковий штурм» (Brainstorm), що містить спільне розв'язання проблем. Метою цієї гри є забезпечення генерації ідей для неординарного рішення певної проблеми.

Цікавими позааудиторними інтерактивними заняттями можно вважати екскурсії англійською мовою та зйомку відео репортажу. Важливим етапом проведення позааудиторного заходу є підготовка: розподілення ролей між курсантами, самостійний пошук інформації та затвердження її викладачем, який виступає у ролі експерта.

Використання інтерактивних методів навчання спонукає не лише курсанта, але й викладача до постійної творчості, сприяє розвитку педагогічних здібностей, орієнтує на пошук унікальних якостей курсантів, особливостей їх мислення.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гін А. Безкровна атака: Технологія проведення навчального мозкового штурму: [Цікава і проста форма навчальної діяльності] // Завуч (Перше вересня). – 2000. - №8. – 22 с.

2. Крамаренко С.Г. Інтерактивні техніки навчання, як засіб розвитку творчого потенціалу учнів // Відкритий урок. – 2002. - № 5-6. – 18 с.

3. Ніколаєва С. Ю., Беженар І. В., Борецька Г. Е., Британ Ю. В., Дідух О. О., Дьячкова Я. О., Крапчатова Я. А., Майєр Н. В., Петрусевич Ю. А., Устименко О. М., Фабрична Я. Г., Черниш В. В., Ярошенко О. В. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах. Колективна монографія // Київ, «Ленвіт» 2015, с. 280

4. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. // К., 2004. – 444 с.

ELT COURSEBOOK EVALUATION IN TERMS OF PRAGMATIC KNOWLEDGE

Dr. Egemen KAYA

Prof. Dr. Eda ÜSTÜNEL

(Muğla, Turkey)

Foreign language textbooks are selected by the government on the basis of the curriculum. However, in many of them pragmatic competence cannot be observed. This study was carried out to evaluate the pragmatic knowledge in a coursebook prepared for teaching English as a foreign language. It includes an overall pragmatic knowledge evaluation that does not focus solely on speech acts. The name of the reviewed book is “Concept 4 Student's Book” published by Designing Education. The document analysis shows that the book, which is very rich in terms of communicative activities, has also sections that encourage students to think critically. Another positive feature is that the topics in the book are selected from current events. Lastly, students are exposed to literature via short stories,

fables, and folk tales. These features of the book will greatly contribute to students, as pragmatic is about being able to see the meaning behind what is said. Although it contains a lot of pragmatic information in its content, those who learn English as a foreign language may have difficulties due to cultural differences.

Keywords: pragmatic knowledge, pragmatic content, global ELT course books, coursebook evaluation.

1. Introduction

A coursebook can be considered as the main material of an English language teacher, especially an inexperienced one. It provides a lot of convenience with its content, which is suitable for the curriculum, and it offers a planned structure with many activities. There are some research studies in the field investigating the pragmatic competence and knowledge included in the ELT textbooks. This study also aims to explore whether Concept 4 Student's Book has any representation of pragmatic knowledge.

Research Questions:

1. To what extend is pragmatic information included in Concept 4 Student's Book?
2. To what extend is metalanguage, formulaic language, pragmatic markers, phrasal verbs, speech acts, proverbs, idioms, modality, referential communication, and politeness included in Concept 4 Student's Book?

2. Methodology

2.1. Instrument

Concept 4 Student's Book was designed for young-adult learners of English. According to the Common European Framework, its level is B1. The authors of the coursebook are Fulya Müldür and Lucy Griffin. It was first published in 2019 by Designing Education. It consists of 142 pages and 8 units. At the end of the book, there is a "language focus" section divided into units, a list of irregular verbs, and a "word bank" section which includes the words taught in every unit. Concept is a

five-level coursebook, so there are Concept 0, Concept 1, Concept 2, and Concept 3 apart from the reviewed book Concept 4. Each unit begins with a reading section and continues with a language focus, vocabulary, speaking, listening, and writing sections. In addition to all these, there are 7 more separate sections consisting of innovative activities. These are: "Think, CLIL, Critical Thinking, Project, Exam Skills, Literature, and Revision & Self-Assessment". The main concern is to expose learners to English by giving them the opportunity to explore and experience language learning through stimulating and engaging activities. "Think" section starts with a question that motivates learners to think about and discuss the unit's topic. "CLIL" section focuses essentially on the exposure of learners to school subject-related English content in order to provide them with practical knowledge of English in the classroom environment. "Critical Thinking", the goal of this section is to allow for the exchange of nuanced ideas to occur between learners, often leading them to re-examine their previous understanding and judgment about the subject. "Exam Skills" section aims to maximise learners' skills in dealing with common English tests for schools. "Literature", the main purpose of this section is to encourage extensive reading in learners. This section includes age-appropriate and interesting short stories, fables, and folk tales. "Revision & Self- Assessment" takes place after every two units. It is an opportunity for learners to assess their achievement.

2.2. Findings

2.2.1. Metalanguage

"Humans are clearly able to reflect on language and its uses. This is reflexivity. The property of reflexivity accounts for the fact that we can use language to think and talk about language itself, making it one of the distinguishing features of human language. Indeed, without this general ability, we wouldn't be able to reflect on or identify any of the other distinct properties of human language" (Yule, 2010, p. 11). Concept 4 Student's Book is an integrated skills textbook, so it is highly possible to find metalanguage examples in almost every unit. The book is very rich in this sense.

2.2.2. Formulaic Language

With the help of formulaic language, learners can learn some fixed structures. The use of formulaic language also creates a routine in the classroom. In Concept 4 Student's Book, it is observed that in writing sections of some units there are examples of formulaic language. Formulaic language, which is given explicitly in only three of the 8 units, is implicitly included in the remaining units. Students may overlook it. The teacher needs to evaluate the textbook beforehand and use formulaic language in every module.

2.2.3. Pragmatic Markers

The pragmatic markers, also known as discourse markers, are among the topics students who are learning the target language should know. They make the speech more fluent and show to what extend advanced language skills the speaker has. Moreover, fundamental to oral fluency, pragmatic markers facilitate the flow of spontaneous, interactional and social conversation (Beeching, 2016). Concept 4 Student's Book includes no examples for explicit pragmatic markers. They can be found in the articles and/or listening from different sections of each unit. The major drawback is that pragmatic markers exercises are not widely used in Concept 4 Student's Book. Many examples given in the reading and listening section, yet there should have been exercises based on these examples, and their functions and usage patterns could be explained in the writing and speaking sections.

2.2.4. Phrasal Verbs

"Without grammar, very little can be conveyed. Without vocabulary, nothing can be conveyed" (Wilkins, 1972, p.111). Vocabulary proficiency is essential to effectively speak both the native language and the target language. It is important to teach phrasal verbs as they are frequently used in both written and verbal communication. It is obvious that the authors of the book are also aware of the importance of phrasal verbs since they are emphasized from the first unit of the coursebook.

2.2.5. Speech Acts

Speech acts enable us to understand the underlying intention and / or meaning of what is said. “We can define a speech act as the action performed by a speaker with an utterance. If you say, I’ll be there at six, you are not just speaking, you seem to be performing the speech act of ‘promising’” (Yule, 2010). Speech acts are used in everyday conversation in each society. It is crucial to teach learners which speech acts are different in the mother tongue and the target language, how they are different and what is inappropriate to say, as well. Thus, foreign language learners do not experience pragmatic failures due to cultural differences. Although Concept 4 Student’s Book is not inadequate in terms of pragmatic knowledge in general, it is observed that it is inadequate in terms of speech acts. The speech acts specified in the table are not specifically explained in the book. They were included in readings, dialogues, exercises or in the writing sections. The most frequently appearing speech acts are giving instructions and commanding as Concept 4 Student’s Book offers stimulating and engaging activities and collaborative projects. Then, making suggestions is widely used. Apologizing and making excuses are also commonly used speech acts.

2.2.6. Proverbs and Idioms

Teaching proverbs and idioms is as important as teaching phrasal verbs. It helps eliminate cross-cultural and background knowledge differences while communicating with the target language. “Idioms are an important part of acquiring a language and often indicate proficient learner. English idioms are a part of the cultural elements of the language which should be mastered by EFL learners” (Asri & Rochmawati, 2017). Moreover, Mieder (2004) claims that the utilize of proverbs within the educating of English as a foreign language is exceptionally critical in cultivating learners’ capacity to communicate in an effective way. Unfortunately, no proverbs or idioms were found in Concept 4 Student’s Book. It was expected to be found in the literature sections in units 1, 3, 5, and 7, yet no proverbs and idioms were used.

2.2.7. Modality

Modals are used to make requests, ask for permission, ask for advice, and offer suggestions. Modal verbs "can, could, should, and would" were predominantly included in Concept 4 Student's Book. Apart from these, "must" and "have to" and, rare use of "may" were observed. These modal verbs were not included in the language focus sections. These patterns were frequently used in reading passages, listening activities or exercises. Adhering to their themes, in units 2, 4, and 8, activities and exercises containing modal verbs could be added to give advice, talk about possibilities, talk about obligations and responsibilities.

2.2.8. Referential Communication

"Reference is traditionally defined as the use of words to refer to things in the context of the sentence or utterance" (LoCastro, 2012). Referential communication is likely to be confusing for those who are learning English as a foreign language. For instance, since Turkish does not have definite and indefinite articles as in English, referential communication can be considered one of the most difficult subjects for students. If enough examples with activities are not given, students may remain incomplete even if their language skills improve. In Concept 4 Student's Book, there are adequate examples for referential expressions.

2.2.9. Politeness

Politeness strategies are essential in teaching a language. The phrases used in the native language and the phrases used in the target language can be very different from each other. If these differences are not taught, some problems may arise from cultural differences during a communication between non-native and native speakers. Concept 4 Student's Book deals with this issue in the writing sections that teach formal, semi-formal, and informal mail writing. Matching the informal expressions with their meanings and writing an email to a close friend are quite useful to teach politeness strategies to learners. Writing an email to the mayor to talk about environmental issues is to teach face-saving and face-threatening acts.

Creating a Curriculum Vitae is also beneficial to teach formal expressions in the target language.

Conclusion

The analysis of Concept 4 Student's Book shows that a textbook should include adequate pragmatic knowledge for students to acquire and/or learn language skills. The coursebook contains sufficient pragmatic knowledge in many respects. It has a rich content in terms of metalanguage. Phrasal verbs are one of the most emphasized subjects in the book, yet proverbs and idioms are neglected, and this draws attention as the part where the textbook falls short. Although there are examples of speech acts in almost each unit of the textbook, these are all seen in the activities in the book, but not specifically mentioned. Formulaic language needs to be supported by teacher talks while opening and/or closing the lesson and giving instructions and/or feedback. Modality and politeness should not be considered as two separate topics. For this reason, it is necessary to teach one while teaching the other as formal and informal expressions can be taught while teaching modal verbs. Lastly, the content of the textbook should be enriched in terms of referential communication and pragmatic markers.

REFERENCES

1. Asri, A. N. & Rochmawati, D. (2017). Innovative Teaching of English Idiomatic Expressions for EFL Learners. Journal of English Teaching Adi Buana, Vol. 02 No. 01
2. Beeching, K. (2016). Pragmatic Markers in British English. Meaning in Social Interaction, Cambridge University Press.
3. LoCastro, V. (2012). Pragmatics for Language Educators - A Sociolinguistic Perspective. ESL & Applied Linguistics Professional Series.
4. Mieder, W. (2004). Proverbs - A Handbook. Westport, CT; Greenwood Press.
5. Wilkins, D. A. (1972). Linguistics in Language Teaching. Hodder & Stoughton Educational.
6. Yule, G. (2010). Study of Language. Cambridge University Press.

ГЕЙМІФІКАЦІЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Юлія БІЛЕНЬКА (Умань, Україна)

Сьогоденні реалії стимулюють до пошуку нових та удосконалення існуючих методів, прийомів та форм взаємодії між викладачем та здобувачем вищої освіти.. XXI століття – це час змін та активний розвиток інформаційно-комунікаційних технологій. Перед світом у цілому, як і перед освітою зокрема, гостро постало питання зміни вектору руху у зв'язку з пандемією. Викладачі змушені були перейти від традиційного навчання в освітньому процесі до дистанційного. Гостро постають питання мотивації здобувачів вищої освіти та зворотній зв'язок між викладачем та здобувачем.

Як результат реалізації потреб сьогодення набирають популярності методи гейміфікації. Вони є не новими у педагогіці, проте актуальними і здатні задовольними вимоги сучасного покоління. Отже, гейміфікація – використання ігрових практик та механізмів у неігровому контексті для залучення кінцевих користувачів до розв'язання проблем [1]. Гейміфікація від англійського слова "gamification", "game" – гра.

Гейміфікований процес навчання означає включення елементів гри до навчальних курсів, щоб залучити здобувачів вищої освіти, підвищити рівень їх мотивації, сприяти покращенню рівня їх знань, умінь та навичок. Гейміфікація є ключем до реалізації соціальних зв'язків у процесі навчання. Вона приносить задоволення, підсилює інтерес та сприяє активному включенню у роботу.

Якісно спланована, розроблена та реалізована гра вирішує наступні потреби гравців: потребу в автономії, потребу в компетентності, потребу у визнанні, потребу у взаємодії з іншими учасниками. Використання ігор в процесі вивчення англійської мови є не лише актуальним, а й ефективним.

Перетворюючи досвід за допомогою ігор, здобувач вищої освіти долає соціальні та психологічні обмеження, що уможливлює реалізацію його

потенціалу. Відповідно до виступу Джеін Макгонігал на TED Talk, процес буде називатися гейміфікованим, якщо він міститиь 4 складові:

- чітко визначені цілі, що забезпечують мотивацію участі у грі;
- логічні та послідовні правила, що задають обмеження та рамки досягнення поставлених цілей;
- стабільна система зворотнього зв'язку, яка є гарантом, що поставлені цілі досяжні, а гравці слідують правилам;
- добровільна згода на учать у грі і слідування правил для досягнення мети [3].

Максимальне занурення у процес навчання прискорює оволодіння новими лексичними одиницями та граматичними структурами. Гейміфікація при вивчення англійської мови полегшує процес оволодіння новим матеріалом, сприяє закріпленню набутих знань.

Для урізноманітнення роботи викладача із здобувачами вищої освіти можна та варто використовувати навчальні сайти. Пропонуємо перелік інтернет-ресурсів, в основу яких покладений метод гейміфікації:

1. Liveworksheets – сайт, що дозволяє трансформувати традиційні вправи та завдання в інтерактивні, з можливістю перевірки. Здобувачі виконують завдання онлайн і можуть надсилати свої результати викладачеві. Інтерактивні робочі аркуші можуть включати звук, відео, розмовні вправи.

2. ESL Video – сайт з відео та аудіо матеріалами. Він надає можливість створювати вікторини, тести для аудіювання відповідно до рівняння володіння англійською мовою.

3. Kahoo –сервіс для створення вікторин та тестів. Можна генерувати власний контент, використовувати матеріали інших колег.

4.islcolective – платформа із відеопрезентаціями, іграми та відеоматеріалом із завданнями до нього.

5. Quizizz –сайт для створення флешкарток та вікторин. Містить додаткову систему бонусів, режим домашнього завдання, а також меми.

6. Quizlet Live –найкраще використовувати для групової комунікації здобувачів вищої освіти. Можна грати в командах від 6 осіб.

7. TEDEd – платформа для створення розважальних та веселих відео навчального характеру. За допомогою неї можна створювати відеоуроки.

8. Memrise – гейміфікований освітній додаток від носіїв мови. У Memrise можна знайти 200,000 відео різними мовами. Потрібно обрати мову і вирушити у подорож. Гравець представлений у вигляді космонавта, який вирушає у подорож для вивчення мови.

Гейміфікація має свої плюси в умовах дистанційного навчання: формує інтерес та стимулює мотивацію до вивчення мови, підвищує пізнавальну активність та ініціативність, сприяє створенню позитивного досвіду навчання, запроваджується елемент змагання. Проте існують і труднощі запровадження гейміфікація. Цей процес вимагає довготривалої підготовки та високий рівень володіння технічними засобами навчання. Слід також розуміти, що це не заміна викладача. Гейміфікація гармонійно доповнює традиційні методи навчання.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Гейміфікація. Матеріал з Вікіпедії – вільної енциклопедії. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Гейміфікація (дата звернення: 18.02.2022).

2. Гейміфікація у процесі навчання: сутність, переваги, недоліки. Бугайчук К.Д. URL:

http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/1319/geymifikaciya_u_navchanni_sutnist_pereva.pdf?sequence=2&isAllowed=y (дата звернення: 17.02.2022).

3. Gaming can make a better world. Jane McGonigal. URL: https://www.ted.com/talks/jane_mcgonigal_gaming_can_make_a_better_world (дата звернення: 18.02.2022).

ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОИСТАННЯ ОНЛАЙН-ТЕСТУВАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Олена ГУЛІЧ (Харків, Україна)

Пандемія COVID-19 стала викликом та іспитом для усіх суспільних інститутів. Система вищої освіти України не стала винятком. Але кожний іспит дає можливість проаналізувати плюси та виявити недоліки у проведеній роботі. Карантинні обмеження змусили всі освітні системи перебудувати свою роботу на дистанційні форми навчання, з іншого боку, вони долучили здобувачів освіти до процесу освоєння світового освітнього простору та підтвердили «транскордонний» статус знань та фундаментальної освіти. Володіння іноземною мовою значно спрощує задачу освоєння освітнього простору та збільшує його перспективи та горизонти.

Отже, підготовка конкурентоспроможних фахівців сьогодні вимагає від викладачів іноземної мови у вишах підтримання високих стандартів. Дистанційний формат ускладнив завдання, але використання цифрових технологій надало змогу впроваджувати інноваційні методики, швидко оцінювати результати, коригувати роботу здобувачів. Обставини вимагали модернізації підходів у навчанні іноземної мови, підвищення рівня цифрової грамотності самих викладачів. Сьогодні увійшло у буденність використання різноманітних навчальних платформ та середовищ, цифрових освітніх ресурсів.

Під час впровадження дистанційної форми навчання широкої популярності серед викладачів іноземної мови надобули тестової форми контролю знань здобувачів освіти, а саме – онлайн-тестування [5]. Використання такого засобу для вивчення іноземної мови та оперативного контролю знань здобувачів освіти передбачає використання телекомунікаційних технологій та виконання завдань у режимі онлайн, тобто через мережу Інтернет у режимі реального часу.

Застосування цифрових технологій з використанням онлайн-тестування має як переваги, так і недоліки. Серед найголовніших переваг можна виділити можливість миттєво отримати зворотний зв'язок. Аналіз результатів дозволяє зрозуміти рівень володіння матеріалом кожного окремого здобувача та надає можливість коригувати стратегії подальших дій.

Онлайн-тестування – це економія коштів та часу. Їх можна проводити як під час занять, так і у будь-який інший час (як домашнє завдання), у будь-якому місці. Єдина умова – наявність доступу до мережі. Тести можна обмежувати у часі та виставляти кількість разів проходження.

Забезпечення відео- та аудіо матеріалами на онлайн тестуванні з іноземної мови дозволяють покращити навички з аудіювання та засвоєння фонетичних особливостей мови, що підвищує мотивацію до вивчення мови здобувачів.

Важливим плюсом в онлайн-тестуванні є об'єктивність оцінювання знань, що перевіряються. У цьому випадку здобувач захищений від упередженості викладача.

На жаль, онлайн-тестування має й недоліки, серед яких головний – втрата індивідуального підходу до здобувача освіти. Дослідники вважають, що переходячи на тестування, ми «втрачаємо можливість виявити яскраву індивідуальність, її творчий потенціал та її нестандартний підхід до розв’язання завдань, адже за наявності стандартних відповідей немає способу апелювати до творчості, конструктивної діяльності людини»[3, с.103].

Доволі поширеною вразливістю системи онлайн-тестування є також використання єдиної бази питань для контролю [4, с.150]. До того ж головна перевага онлайн-тестування – можливість дистанційного контролю знань, може стати вразливою ланкою: винахідливі здобувачі можуть запросити пройти тест інших осіб. Найбільш очевидним рішенням даної проблеми є проходження тесту з увімкненою відеокамерою та запровадження часового обмеження проходження тесту.

Ми говорили про економію часу під час контролю знань здобувачів, але ми не згадали, що викладач має витратити чимало часу для підготовки

якісного тестування у позааудиторний час. Це неможна відносити до недоліків використування тестових технологій, але враховувати цей фактор необхідно.

До проблем онлайн-тестування з іноземній мові треба включити неможливысть контролю освоєння навички «говоріння». Цей вид мовленнєвої діяльності став найбільш вразливим, адже йому приділяється менш уваги у гонитві за покращенням результатів тестування. Цей дисбаланс не можна допускати, адже саме комунікативні навички є демонстрацією рівня володіння іноземною мовою.

Отже, використання онлайн-тестування при вивченні іноземної мови має низку плюсів та мінусів. Збалансоване використання різних форм навчання є запорукою успіху у вивченні іноземної мови, якісне володіння якою є необхідною умовою для входження у відкритий світовий освітній простір і полегшення процесу комунікації в сучасному науковому середовищі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дюканова Н.М. Проблеми застосування тестів під час вивчення іноземної мови. Нові технології навчання. К.: Інститут інноваційних технологій і змісту освіти, 2007. Вип. 46. С. 26–31.
2. Коккота В.А. Лингво-дидактическое тестирование. М.: Высшая школа,1989. 127 с.
3. Маслова О.В., Медведева Т.Е., Пятков А.Г. Онлайн тестирование как форма электронного обучения иностранному язику и контроля знаний. *Инновационные образовательные технологии в вузе.* 2014. С. 102-106.
4. Самылкина Н. Н. Современные средства оценивания результатов обучения. М.: БИНОМ. Лаборатория знаний, 2007. 172 с.
5. Сорока С. Тестовий контроль та тестові завдання при вивченні іноземної мови. http://oldconf.neasmo.org.ua/node/209. (дата звернення 18.02.22).